Så jag hörde ordas,
Visste att man gjorde en sång:
En i sender komma nätterna hos oss,
En i sender ljusna dagarne,
Ensam föddes Wäinämöinen,
Blef den evärdeliga sångarn uppenbar
Ur en qvinna såsom ~~bärarinna~~ fostrarinna,
Ur Ilmas dotter såsom moder. (Ilma, aer).
Fanns en jungfru luftens dotter,
Luonnotar, en fager qvinna, (kave, vuella)
Hon ~~to~~ förde en länglig kyskhet, (Latura bliv) —
[illegible]
All sin lifstid ett jungfruskap,
Uppå Ilmas långa gårdar,
Jemna gräsfält.
Hon kände ledsnad vid sina dagar (sin lifstid),
Fann sig ovan vid sitt lif,
Då hon alltid var allena,
Lefde såsom jungfru
Uppå Ilmas långa gårdar,
Widsträckta ödemarker.
Då så steg hon lägre,
Sänkte sig på vågorne,
På hafvets blanka yta (klara rygg)
På den öppna fjärden;



soudain
Kom en stor väder-il, (vent Furieux)
Ett häftigt väder ifrån öster,
Höjde hafvet uppå svallvåg,
Rörde hastigt upp det uti böljor.
Vlåsten gungade om flickan,
Hit och dit dref vågen jungfrun,
Omkring den blåa fjärden,
Öfver Böljorna med mössa uppå hufvud;
vinden blåste henne hafvande,
Hafvet gör henne tjock (drägtig).
Hon bar ett våldigt sköte (hård lifmoder),
En besvärlig bukens fyllnad
Uti sjuhundrade år.
Uti nio mansåldrar,
Och det som skall födas föds icke,
Det oaflade fostret afgår icke.
Jungfrun vankade som valnets moder,
Simmar genom östern, simmar genom vestern,
Simmar genom nordvest, södern,
Simmar genom alla luftens stränder (luftstreck),
Under plågorna af den brännande födseln,
Uti svåra bukens smärtor;
Och det som skall födas föds icke,
och Det oaflade fostret afgår icke.

Hon gråter fakta,
Yttrade ett ord, sade sålunda:
Ack arme, mina dagar,
Eländiga barn min vandring!
Någonstädes har jag redan kunnit,
För all min lefnad i fria luften (under luften),
Till att vaggas om af blåsten,
Till att vräkas utaf vågorne,
Uppå dessa vida vatten,
Långt utsträckta böljor.
Bättre hade varit.
Att lefva såsom Ilmas jungfru,
Än nu är för denna stunden
Att vanka kring som vattnets moder:
Kallt är här för mig att vara,
Illa att som frusen röras,
För mig att bo i vågorna,
Att maka fram mig uti vattnet.
Ack Ukko, öfvergud,
All verldens uppehållare!
Kom hit då man dig behöfver,
Gack hit då man dig kallar.
Lös flickan ifrån trångmål,
Qvinnan ifrån bukens plågor,

Kom snart, skynda hastigt,
Ännu snarare behöfs du!
Något litet skred på tiden,
En ~~[illegible]~~ ringa stund förgick,
<u>aras</u> ~~Kom~~ Anden kom, en raksträckt fogel,
Flyger flaxande,
Sökande plats för näste,
Eftersinnande en boningsort.
Flög igenom östern, flög igenom vestern,
Flög igenom nordvest, södern,
Finner icke detta ställe,
En ort, ej ens den allra sämsta,
Där sitt bo hon skulle bygga,
Kunde taga sig sin bostad.
Flyger så och stadnar åter,
Tänker efter och besinnar:
Monn' jag gör min stuga uti blåsten,
På vågorna min bostad,
Blåsten fäller lilla stugan,
Vågen far af med min bostad.
Men då lyfte vattnets moder,
Vattnets moder, luftens jungfru,
Uppå knäet ifrån hafvet,
Uppå benet (skulderbladet) ifrån böljan

Till platts för bo åt anden,
Till ett älskadt boningsställe.
Anden hon den vackra fogeln
Flyger så och stadnar åter,
Märkte knät af vattnets moder,
vattnets blåa yta
Uppå den blånnande fjärden,
Trodde det vara en hö-tufva,
En färsk torfva.
Hon flyger, flaxar,
Sänker sig på knäets spets,
Der ~~Dit~~ bygger hon sitt bo,
Värpte sina gyllene ägg,
Sex gyllene ägg,
Det sjunde ett jernägg.
Begynte att höta äggen,
Att värma upp knäets ~~[illegible]~~ spets;
Hötte en dag, hötte två,
nära nog
Hötte äfven ~~snart~~ den tredje,
Deraf redan vattnets moder,
Vattnets moder, luftens jungfru,
Känner att det ~~blifver hett~~ glöder,
Att hennes hy ~~[illegible]~~ förkolnar:
Trodde att hennes knä brann,
Att alla hennes senor smelto.
Rörde hastigt på sitt knä,



Skakade om sina leder,
Äggen rullade i vattnet,
Störta sig i hafvets bölja;
Äggen (kratschade) splittrades i ~~stycken~~ smulor,
Brötos af i stycken.

Äggen hinna ej (att ligga) uti dyn,
Styckena bland vattnet,
Smulorna ~~förbyttes~~ förvandlade sig till goda,
Styckena till vackra:
Äggets nedra del
Till den ~~nedra~~ låga moder-jorden,
Äggets öfra del
Till den höga himmelen,
Den öfra delen utaf gulan
~~Till att skina~~ såsom sol att skina,
Öfra delen utaf hvitan
Den att lysa såsom måne;
Hvad som spräckligt var i ägget,
Dessa till stjernor på himmelen,
Hvad svartaktigt uti ägget,
Dessa till luftens moln.

Tiderna skrida framåt,
Åren mer och mer allt längre,
Då den nya solen skinar,
Då den nya månen lyser;

Ännu allt simmar vattnets moder,
Vattnets moder, luftens jungfru,
Uppå dessa lugna vatten,
Dimomhöljda böljor,
Framför henne blöta vattnet,
Bakom henne ~~den~~ klara himmeln.
Det tionde året,
Den tionde sommarn
~~Höjde~~ Lyftade hon redan på sitt hufvud från hafvet,
~~Höjde~~ Höjer på sitt anlet,
Begynte hon att forma sina skapelser.
Att ~~ordna~~ ~~skaffa~~ frambringa sina alster
Uppå hafvets ~~blanka~~ klara yta
På den öppna fjärden.
Hvar hon vände litet ~~uppå~~ handen,
Der redde hon till uddar;
Hvarest hon tog botten med foten,
~~Der~~ Gräfde hon fisk-gropar;
Hvarest hon annars smått dykade,
Der gjorde hon brådjupen djupare.
Wände hon sig med sida emot land,
Der åstadkom hon släta stränder;
Wände hon sig med fötterne emot land,
Der låt hon lax-varp födas;
Hon kom med hufvud emot land,

Der ~~han~~ lagade hon vikar,
Derpå sam hon längre ut från landet,
Stadnade på fjärden:
Låter små klippor födas uti hafvet,
Uppammade blindskär
Till skeppsbrottsort för fartyg,
Till en ~~plats~~ lifs ände för sjömännen ~~att mista sitt lif~~.
Redan voro ~~holmarne~~ öarna tillredda,
Holmarna anbragta i hafvet,
Luftens pelare uppresta
Jord och fasta landet skapade med ord,
Ådrorne brokigt satta uti stenarne,
Strecken dragna uti bergen,
Ännu föds ej Wäinämöinen,
Träder fram den evärdeliga sångarn.
~~Gamle~~, trygge, gamle Wäinämöinen
Wandrade uti sin moders sköte
I trettio somrar, —
I ~~Ett~~ lika antal åfven vintrar
Uppå dessa lugna vatten,
Dimomhöljda vågor.



Han tänker efter och besinnar
Huru han skulle vara, huru lefva tillbringa sitt lif
Uti denna mörka gömma,
Uti denna trånga bostad,

Hvarest man aldrig såg månen,
Och märkte ej till solen.
Säger ~~med~~ detta ord,
Talar med detta uttryck:
Lös o måne, sol befria,
Karlavagn ~~lär~~ ~~mig~~ undervisa (afbrutet
Mannen ut från ej kända dörrar,
Från obekanta leden,
Ifrån dessa små ~~bon~~ kyffen,
~~Ifrån~~ trånga boningar!
Ledsaga vandraren till landet,
Menniskobarnet till fria luften,
För ~~Till~~ att skåda himlens måne,
Betrakta solen,
Lära känna Karlavagnen,
Se stjernorna!
När månen icke löste,
Och solen ej befriade,
Fann han sig ovan vid sina dagar (tider),
Ledsnade vid ~~sitt~~ lif;
~~Öppnade han~~ Rörde hastigt vid fästnings porten
Med det ~~ej~~ benämnda fingret, [nimetön]
Öppnade upp låset utaf ben [illegible]
Med sin venstra tå,
Kom på naglarna från tröskeln



På knäna ifrån farstu-dörren.
Så störtade han ända till munnen uti haf
Vändes ~~ö~~ ända till händerne i vågen;
Mannen ~~blef~~ blifver qvar i vattnets våld (beroende af vattn)
Hjelten midt ibland vågorne
Vräktes der i fem års tid,
Såväl fem, som äfven sex,
Sju, åtta år,
Meteligen stadnade han på fjärden,
På en ej benämnd udde,
På ett trädlöst fastaland.
Med knäna stödde han mot jorden,
Med till hjelp af armbågarne vände han sig hast,
Steg upp för att skåda uppå månen,
Att Betrakta solen,
Lära känna Karlavagnen,
Titta uppå stjernorna.
Dette var Wäinämöinens födelse.
Den oförskräckta sångarns härkomst
Ifrån en qvinna ~~till~~ som fostrarinna,
Ifrån Ilmatar som moder.

Han sådde hastigt fälten,
Han besådde fält, han besådde kärr,
Han besådde lundar med lös grund,
Han låter beså åfven stenkölster. (Namnsnomen läter)
Sådde backarna med tallskog,
Sådde kullarna med granskog,
Hedarna med ljungskog,
Dalarna med unga telningar.
Björkar sådde han i våta dälder,
Alarna på blöta marker,
Häggarna på fuktiga nejder,
Pilar uppå spröda marker,
Rönnar uppå helga marker,
Videträn på svällande (sanka) marker,
Enar uppå usla marker,
Ekar uppå flodens bräddar.
Höja sig begynte träden,
Unga telningarne uppstå,
Vuxo granarna med blomstertoppar,
Vidgade sig furuerna med yfviga kronor.
Björkar höjde sig i däldeŕna,
Alar uppå blöta marker,
Häggar uppå fuktiga nejder,
Enträn uppå usla marker,
Uti enen vackra enbär,



Uti näggen en god frukt.
Trygge, gamle Wäinämöinen,
Ut gick att beskåda
Sampsas utsäde,
Pellervoinens gjorda sådd;
Såg att träden högt sig,
Att unga telningarne uppstått,
Eken ensam saknar planta,
Sig ej guda-trädet rotat.
medi Styggan lemnar han i frihet
För att af sin sällhet njuta,
Bidde ännu tranne nätter,
Lika många dagar åfven;
Gick så att betrakta
Sedan nöget en vecka skridit:
Ännu har ej eken vuxit,
Guda-trädet slagit rötter.
Nu han fyra jungfrur skådar,
Säkwör fem från våta vattnet;
Dessa sysslade med hårdvalls slåtter,
Med att meja vattengräs
Uppå ändan af den dimmiga udden,
Ytterst på den skuggrika holmen.
Hvad hvar och en mejade, det räfsade ~~den~~ hon åfven
Hopdrog allt till en höstrång.

Steg så Tursas ifrån hafvet,
Hjelten sig från böljan höjde,
Tände eld på höet
Det i lågans våld försatte,
Brände allt till blotta aska,
Kyttade det upp till gnistor.
Blef en liten hög med aska,
En hel hop af torra soten;
Deri kommer det kära bladet,
Det kära bladet, ekens ollon,
Hvaraf växte en skön planta,
Höjde sig en grön telning,
Uppgick från jorden såsom ett smultron,
Växte med tvenne grenar.
Sträckte ut sina qvistar,
Bredde ut sina grenar.
Toppen sträfvar upp till himlen
Qvistarne breda sig i rymden
Hon hindrade skyarna att ila,
Molnen att röra sig,
Skymde unnan solen från att skina,
Månen från att lysa.
Då den gamle Wäinämöinen
Tänker efter och begrundar:
Finns månn' den som eken bryter,



Som det vackra trädet fällde!
Ledsnad menniskan betager,
Svårt ha fiskarna att simma
Utan att solen skiner,
Utan att månen lyser.
Sådan hjelte finnes icke,
Och ej en man så hjeltemodig,
Som förmådde eken fälla,
Tusen-toppens fall bereda.
Derpå gamle Wäinämöinen
Sjelf till orda tog och sade:
Qvinna, moder, du som närt mig,
Luonnotar du min fostrarinna!
Skaffa folk nu ifrån vattnet,
Uti vattnet finnes mycket folk,
Till att bryta denna eken,
Att förstöra svåra trädet,
Bort framför den skinande solen,
Ur vägen för den lysande månen.
Då steg en man ur hafvet,
En hjelte höjde sig ~~ur~~ från böljan,
Ej han var just af de större,
Ej fullkomligt af de mindre,
Så lång han var, som mannens tumme
Hög som spannet är hos qvinnan.

En koppar hatt var uppå axlarna,
Koppar stöflor uppå fötterna,
Koppar handskar uppå handen,
Uti handskarna koppar vantar,
En koppar gördel gjordad var kring lifvet,
En koppar yxa vid gördeln,
Skaftet var i längd en tumme
Bladet utaf nagelns höjd.

nigrum unguli mensura erat

Trygge, gamle Wäinämöinen
Tänker efter och begrunar:
Till utseendet är han en karl,
En hjelte till sina blickar (ögonkast),
Lång som en upprätt tumme,
Hög som klöfvan på en oxe.
Derpå tog han så till ordet,
Talte sjelf och sade detta:
Hvad är du för en karl,
Hvilken man du arme, mörk
Litet är du för mer än en död,
Litet vackrare än en försvunnen?
Sade lilla mannen ifrån hafvet,
Böljans hjelte svarade:
Jag är en någorlunda karl,
Liten hjelte utaf vattnets folk
Kom att ~~bry~~ bryta eken,



1.

Att det spröda trädet ~~fälla~~ splittra (smula)
Gamle, trygge Wäinämöinen
Sjelf till ordet tog och sade:
Icke lär man dig ha skapat,
Hvarken skapat, eller ämnat
Att den stora eken bryta,
Att det synnerliga trädet fälla. mystern
Detta fick han utsagt,
Skådar kring sig ännu engång,
Såg att mannen sig förändrat,
Att förnyad nu var hjelten,
Foten ~~fl~~ famlar (fäktar) uppå marken,
Hufvudet till molnen hinner,
Skägget framför är på knäna,
Håret baktill uppå hälen,
En famn är mellan ögonen,
En famn äro byxorne nertill,
Halfannan famn vid knäna,
Två famnar öfver låret.
Hvässar smått sin yxa,
Slipade det jemna bladet
~~Uppå~~ med sex ~~bryn~~ hvättje-stenar
~~Uppå~~ med sju bryntens ändar.
Börjar stiga på med snabbhet,
Vandrar fram med lätta fötter,

Uti ~~[illegible]~~ vida byxor,
Uti breda underkläder
Steg ett steg ~~[illegible]~~ med hastig svängning
Uppå sandbeströdda fältet,
Tog ett annat väldigt steg
Uppå mark som lefvern färgad,
Skuttar fram med tredje steget
Tätt till roten af den glödande ~~[illegible]~~ eken.
Slog till trädet med sin yxe,
Högg det till med jemna bladet,
Hugger en gång, hugger tvenne,
Gör så rén det tredje hugget,
Elden gnistrade från yxen
Flamn (elden) flydde ifrån eken
Eken började att luta
~~Bryttes~~ det ~~[illegible]~~ ofantliga trädet att brytas.
Sedan med det tredje hugget
Mäktade han eken fälla,
Bryta ned det ofantliga trädet,
Sänka ~~neder~~ hundra-toppen;
Fällde ~~toppen~~ rot-ändan emot öster,
Toppen sänkte emot nordvest,
Qvistarne mot fulla ~~[illegible]~~ södern,
Grenarne med sida emot norden.
Den som tog en gren af trädet,
Tog åt sig en evig lycka,



den som trädets topp fick bryta,
Han bröt sig en evig taika (hemlig talisman, amu[illegible] lyckligt tecken,)
Den som skar ett blad af eken,
Skar åt sig en evig kärlek.
Den mängd han spridt af spånor
kring- Strödt ~~i kring~~ ~~af i~~ stycken under hygget
Ut på hafvets klara yta,
Ut på dess vida vågor,
Dem vaggade vågen
Hafvets bölja gungade
Som små båtar uppå vattnets yta,
~~Såsom~~ Som små fartyg ut på böljorna.
Dref så dem till Pohjola,
Pohjas lilla jungfru
Tvättar sina hufvudbindlar
Sköljde sina kläder
Invid stranden på en sten i vattnet
På den långa uddens ända.
Märkte spånan uppå vågen,
Samlade den i sin kontti (väska)
Bar den hem med kontti
Till gården med den lång-klaffiga,
För att bilda sina besvärjelse pilar
Sina skytte- redskap.
X När som eken bortstöts,
Det synnerliga trädet fullit,

Rum fick solen till att lysa,
Månen fick sin klarhet sprida,
Molnen att sin väg framfara,
Regnbågarne att fortsätta sin båge
Till slutet af den dimmiga udden,
Till ändan af den skuggrika holmen.
Då begynte moarne att grönska,
Skogarne att växa, med fröjd,
Löf på trädet, gräs på marken,
Foglar att i trädet sjunga.
Trastar till att leka,
Göken till att uti toppen gala.
Bärens skaft på marken växte,
Gyllne blommor uppå fältet,
Alla sorters gräs ~~ut~~ upp spira, ~~---~~
~~Skötafram~~ Alstrades af flere utseenden;
Kornet ensamt har ej höjt sig,
Den dyra grödan har ej vuxit.
Derför gamle Wäinämöinen
Långsamt stiger och begrundar
På ~~den~~ stranden af blåa fjärden
Uppå brädderna af det vida vattnet;
Hittade ~~der~~ så sex ~~korn~~ fädesarter
Sju ~~utsädes korn~~ skilda utsädes-arter
På hafvets strand,



På den fina sandmon,
Gömde dem uti ett mårdskinn,
Uti ~~foten på~~ benlingen af en sommar-ekorre. (ekorre
Gaf sig då att ~~fället~~ beså fältet,
Att kringsprida utsädet.
Bredvid Kaleva~~tus~~s brunn, Osmo —
upp På Osmos åker-ren.
Talgoxen sqvattrade från trädet:
Icke höjer sig Osmos korn,
Icke växer Kalevas hafra
Utan att marken ~~något sankes~~ hugges neder,
Utan att ~~seg~~ svedjan (kaski) fälles,
Utan att denna brännes med eld.
Trygge, gamle Wäinämöinen
Lät göra en hvass yxa,
Derpå fällde han en stor svedja
Nedhögg en otrolig flacka,
Nedgjorde alla vackra trän.
Lemnade blott qvar en enda björk
Till en hvilo-ort för foglarna
~~Till~~ För kukku till ett träd att gala.
Örnen flög tvärs öfver himmeln,
Fogeln för utöfver luften,
Derpå kom att skåda:
Hvarför monn' man de~~tta~~na, björken ~~lemnat~~

11 ~~9~~

Lemnat ofälld,
Ei förstört
Det vackra trädet ~~?~~
Sade gamle Wäinämöinen:
Derför har man denna lemnat,
Till en hviloort för foglar,
Till ett luftigt säte för örnen.
Sade örnen, luftens fogel:
Visst handlade du ganska väl,
Då du lemnade björken att växa,
Lät stå qvar det vackra trädet,
Till ~~en~~ ~~ett~~ en hvilo-ort för foglarne,
Till ett säte för mig sjelf.
Eld slog upp då luftens fogel,
~~Ar~~ Lät en ~~f~~ låge hastigt uppstå,
Nordanvinden brände sveden,
Nordostvinden den fullkomligt svedde, ~~den i aska lade~~
Alla trän till aska brände,
Kyttade upp allt till gnistor.
Derpå gamle Wäinämöinen
Tog sex skilda frös-arter
Tog sju fröslag ~~ut~~
Utur ett enda litet mårdskinn,
Utur en sommar-ekorrs benling,
Ur en sommar-hermelins tass.
Gick så ~~fr~~ att fältet beså,



Att sprida kring utsädet,
Tog till orda sjelf och sade:
Såd jag sprider kring på marken
Genom Skaparns öppna fingrar,
Genom starka allmakts handen,
Uppå denna fruktbara marken,
Uppå sädjefältet som här sig höjer.
Gumma du, som bor i jorden,
Mannens (jordens) moder, jordens värdinna!
Bringa torfven till att drifva,
Feta marken till att skjuta;
Styrka saknar icke marken,
Ej så länge tiden varar,
Om gifvarinnorna blott dertill ge sin nåd
Om naturens döttrar det förunna.
Upp nu jord ifrån din hvila
Skaparns gräsvall ifrån sömnen,
Låt du stänglarne att vexa,
Också skaften till att tilltaga,
Häf du tusental af ax,
Sprid ut hundratal af grenar
Från min plöjning, från min sådd,
Från det fält mig möda kostat.
O du Ukko, högst bland gudar,
Fader i den höga himlen,
Du som uti skyar herrskar
Råder öfver himlens strömoln!

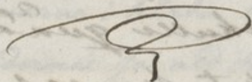
Der
...
Elementa

Håll en sammankomst i molnen,
Håll ett råd bland solens strålar,
Låt ett moln i öster födas,
Rör upp en molnkant från nordvest
Skicka andra ifrån vester,
Hasta fram med en från söder,
Stänk vatten ifrån himlen,
Sprid honing kring från molnen,
Ned på broddarna som sig höja,
Uppå säden, hvilken ryker.
× [Denne] Ukko, högste bland gudar,
Fadren, som i himlen herrskar,
Höll en sammankomst i molnen,
Höll ett råd bland solens strålar,
Låt ett moln gro upp i öster,
Rörde en molnkant upp från nordvest,
Från vesten skickade en annan,
Slungade och en från söder
Dem med bräddar dref tillsammans,
Stötte hop dem långsmed remnan,
Stänkte vatten ifrån himlen,
Spridde honing kring från molnen,
Ned på broddarna, som vuxo,
Ned på säderna, som ryktes,
Steg så uppe en brodd, mångradig,



Böjde sig likså som stubbar
Från åkerns vackra jord,
Från Wäinämöinens odling.
Andra dagen ren derefter,
Trenne, trenne nätter derpå,
Åtminstone efter en vecka
Gick trygge, gamle Wäinämöinen
Till att skåda denna
Sin plöjning, sin såning,
Det som honom möda stor har kostat
Kornet efter önskan växte,
Axen hade trenne rader,
Halmen var af trenne leder.
Der då gamle Wäinämöinen
Wänder sig och ser ikring sig,
Kom så sommar gök till stället,
Såg att björken växte frodigt:
Hvarför har man denna lemnat,
Vackra björken icke nedgjort?
Sade gamle Wäinämöinen:
Derför har man henne lemnat,
Låtit björken ännu vexa,
Till ett trä för dig att gala;
Gala der nu vackra gök, du,
Tonfullt gjud du sandbröst,

Röta till du gullbröst
~~Drilla till~~ klart stämm upp du tennbröst.
Gala om aftnarna, gala om morgnarna,
~~Engang~~ Eld skof äfven midt på dagen
mina nejder prisa sköna,
mina skogar kalla tjusfva,
Mina stränder penningrika,
Mina fält för årings digra.



Tredje Runan

Trygge, gamle Wäinämöinen
Lefver så sin lifstid
~~på~~ Uti dessa Wäinölås ~~skogar~~ lunder,
Kalevalas moar.
Sjunger sina sånger,
Sjunger sånger, öfver vishet
Hvad på dagarna ~~emot kvarannan~~ (i en fortsättning)
Ordade ~~den~~ nätterna med ens alldeles
Af sina fordna minnen,
Dessa djupa ursprungs former
Hvilka alla barn ej sjunga,
Männer alla ej begripa (sig på)
Uti detta snöda lifvet,
~~Uti~~ Denna förgängliga sista stund.
Berättelsen sig vida sprider,
Ryktena de långt utbredas



Om Wäinämöinens sångarkunskap,
Om mannens stora lärdom;
Rykten nådde sjelfva södern,
Sagen spred sig upp till Pohjola.
Fanns så unge Joukahainen,
Magre gossen Lappalainen,
När han engång byn besökte,
Hörde han ~~besynn~~ förunderliga sägner
Att sånger skulle qvädas,
Bättre myçket sjungas
Uti dessa Wäinöläs lunder,
Uppå Kalevalas moar,
Än ~~han~~ hvad han sjelf vißt visste
Utaf fadren lärt sig.
Han deraf blef högligt vredgad,
All sin tid haft afund hyste
Emot Wäinämöinen såsom sångare,
Att hans öfverman han skulle vara;
Redan gick han till sin modor,
Till sin egen fostrarinna,
~~Hade för afsigt att besegra sig~~
Hotade att sig begifva,
Önskade att kunna komma
Till dessa Wäinöläs boningar,
Till en täflan med Wäinämöinen
Fadren nekade sin son,
Fadren nekte, modren afrådde

Fadren nekade sin son,
Fadren nekade, modren förbjöd
att begifva sig till Wäinölä,
Till en täfling med Wäinö:
Der man sjunger dig,
Sjunger dig och qväder
X Med munnen uti snön, med hufvudet i kramsnön
Med näfvarne i hårda luften (svåra vädret)
Med händerne så att du ej kan vända dig,
Med fötterna så att du ej kan röra dig.
Sade unge Joukahainen:
Min faders vetskap visst är god,
Min moders ännu bättre,
Högst dock står min egen vetskap;
Om jag vill ställa mig i jemnbredd,
Höja mig med män till jemngod,
Sjelf jag ~~qväder~~ sjunger dem mig sjungit
Qväder ord mot dem, som mig qvädit,
Sjunger den bästa sångare
Till den sämsta sångare,
Skor af sten på foten,
Träd-benkläder uppå ~~benen~~ länderne
En stenbörda uppå bröstet.
Ett stycke sten på axlarne,
Sten handskar uppå händerne



på hufvudet en hjelm af hårda klippan.
Begaf sig derpå, lydde icke;
Tog sin egen ~~[illegible]~~ vallak,
Hvars tryne frustade eld,
Gnistor från smalbenen,
Spände på den eldiga vallaken
För den gyllene högtids släden;
Sitter sjelf i släden,
Kastar sig i högtids ~~dm~~ åkdonet,
Slog sin snabba häst med spöet,
Smällde till med perle-snärten,
Då begaf sig den ~~snabbe~~ qvicka att springa
Hästen till att träfva lätt.
Körde så med hvinande fart. (gny och buller)
Körde en dag, körde två
På den tredje dagen redan
Kom han fram till Wäinölä's lunder
Till Kalevala's moar.
Trygge, gamle Wäinämöinen,
Den evärdeliga tietäjä.
Var den som körde på sina vägar,
Den som sina vägar mätte (långsamt tillryggalägger)
På dessa Wäinölä's lunder.
På Kalevala's moar.
Kom så unge Joukahainen

Körde på vägen tillsammans
Timmelstång i stången ~~hafl~~ fastnar,
Sela ~~fasten sig vid~~ trasslar sig i sela
Rankorna fastnade i rankor,
Lokan uti ändan utaf lokan.
Derför stadnar man nu der,
Stadnar och begrundar,
Vattnet dröp från lokan,
Duktig dimma stiger upp ~~ur~~ från stångerna.
Frågade gamle Wäinämöinen:
Af hvad slägt väl är du,
Då du kom så dumt i vägen,
Redlöst emot
Du Söndrar ~~de~~ rankorna af krokigt trä,
Någarne af rotskott gjorda,
Min högtids släda till spillror
Till en skrabba min nätta släde (…)
Då den unge Joukahainen
Tog till ordet sjelf och sade:
Jag är unge Joukahainen,
Men nämn din egen härkomst,
Af hvad slägt är du då,
Af hvad följe, usle ?
Gamle, trygge Wäinämöinen
Dervid redan nämner

Fick derpå utsagdt:
Om du är unge Joukahainen,
Drag dig litet åt sidan,
Ty du är yngre än jag.
Då den ~~gam~~ unge Joukahainen
Yttrade ett ord och sade:
När ej båtar mannens ungdom,
Mannens ungdom, mannens ålder,
Den i vishet öfverlägsne,
Mäktigare genom minnet,
Han må stadna qvar på vägen
Den andra må vika undan från vägen
~~du må vara~~ om du är gamle Wäinämöinen
Den evärdeliga sångaren,
Må ~~t~~ vi börja till att sjunga,
Må vi gifva oss till att qväda,
Mannen till att mannen lära
Den ena att den andra besegra.
Gamle, trygge Wäinämöinen,
Yttrade ett ord och sade
Hvad duger just jag




Till en sångare, till vis,
Alltid har min tid jag lefvat
~~På~~ i dessa enda lunder
På hem-åkerns renar

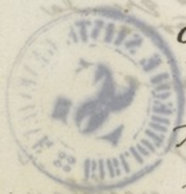
Lyssnat till hemmets gök;
Men ändock, icke dess mindre
Säg att med öron må höra,
Hvad det märkta är som du ~~[illegible]~~ vet,
Mer än andra förstår.

Sade unge Joukahainen
Nog väl vet jag ettdock annat,
Det jag vet fullkomligt noga,
Fattar ganska tydligt,
Att rökluckan (reppänä) är nära taket.
Lågan nära intill hällen.
Lätt att lefva är för skjälen
För vattnets hund att vegetera
Nära till sig laxar äter,
X Slukar sikar vid sin sida.
X Sikens åkrar äro släta,
Gommen är för laxen jemn,
Gäddan leker uti kölden
Dräggel-truten i hårda vädret;
Abboren, den skygga krumnacken
Simmar höstarna på djupet
Leker om somrarna på det torra (grunda)
Sprattlar ~~uppå~~ invid strändorna.

Om ej detta redan är nog
Ännu vet jag äfven en annan vetskap,



Anar till en sak:
Pohjola plöjde med ren,
Södern (etelä) med ett flo-kreatur,
Den aflägsnaste Lappen med tarvas (oxe?)
Takalappi
Jag vet träden uppå Pisa-vuori
Furuerna på Horna berget
Långa äro träden på Pisa-backen,
Furuerna på Horna-berget.
Trenne finnas ~~fl~~ svåra forsar:
Tre ~~t~~ utmärkta ~~ff~~ insjöar,
Tre höga berg
Under detta luftens lock:
I Tavastland (Häme) finnes Hällapyörä,
Kaatrakoski i Karelen.
Finnes ej som Wuoksen vunnit,
Gått öfver Imatra.
Sade gamle Wäinämöinen:
Barnets kunskap, barnets minne,
Ej en skäggig hjelte-gubbes:
Och ej en mans som hustru tagit;
Utsäg djupa ursprungsord (syntyjä)
Allvarliga ~~[illegible]~~ saker. (Vettstundiga)
Det var unge Joukahainen,
Tog till ordet nu och sade:
Finkens födelse jag känner



Vet att ~~finken~~ tianen är en fogel
Att gröna ~~aspern~~ kyy är en orm
Att Siksen är en fisk i vattnet
Att jernet är mjukt
Att svarta mullen är bitter
Varma vattnet ~~är~~ ~~svår~~ plågsamt,
Hvad elden bränt är svårt.
Vattnet är äldst af smörjor (salvor),
Forsens fall af ~~välsignade ting~~ undergörande (katsahiota)
Skaparn sjelf af trollkarlar (loitsia)
Jumala bland (läkare) förbättrare.
Från berget är vattnets födsel.
Eldens födsel ifrån himmeln
Jernets ursprung ifrån rostet,
Kopparns härkomst ifrån berget.
Våta tufvan är äldst af marker,
Videt ~~äldst~~ det första af trädslag,
Furuns rot af boningar,
~~Bergets~~ Stenens håll af stora grytor.
Tryggt, gamle Wäinämöinen
Sjelf till ordet togos sade:
Kommer du än i håg något,
Eller ~~blefvo~~ togo dina pladder-sägner redan slut:
Sade unge Joukahainen:
Ännu åfven minns jag litet,

Kommer ock i håg sjelfva den tid,
Då jag var att hafvet plöja,
Att hafvets ~~gjemnheter~~ djup gräfta,
Att gräfva fiskens gropar
Att ~~djupa vattnen~~ fördjupa hjerte vattnen,
Att ~~medfånka~~ grunda göra vatten gölarne
X Att bakkarne till höjder forma,
Att Hällarne tillsammans skotta.
Jag var med som sjette man,
Såsom den 7: de hjelten,
Då denna jorden skaffades till,
denna ~~verlden~~ rymden uppfördes,
att rymdens poster fästa,
att bära himla-bågen,
att sovsla månen
Att hjelpa till med solen,
Att ställa otava på rätt,
Att utströ stjernor uppå himlen.
Sade gamle Wäinämöinen.
Deri ljuger du fullkomligt;
Ej då sågs ännu till dig,
När som hafvet plöjdes.
Hafvets djupet uppgräftades,
Fiskens gropar gräfdes,
Hjerte vattnen fördjupades,
Gölvattnen gjordes grunda



Då kaikarna till höjder formades,
Hällarne skottades tillsammans.
Om dig icke lär man dig ha skådat,
Icke skådat, ej ~~fått~~ hört till dig,
Då denna jorden skaffades till,
Rymden uppfördes,
Då man rymdens stolpar satte,
Då man bar himla bågen,
Då man fordlade månen,
Då man hjelptes till med solen,
Då man ställde Otava på räte,
Då man strödde stjernor på himlen.
Det var unga Joukahainen,
Yttrade härvid detta ordet:
Om ej sjelf jag + vet tillräkligt,
Vett jag begär af mitt svärd;
O du gamle Wäinämöinen,
Sångare med bred mun,
Kom att mäta svärdet,
Stig fram att skåda klingan!
Sade gamle Wäinämöinen:



Sade gamle Wäinämöinen:
Wisst fruktar jag ej mycket dessa
Dina svärd, dina luftar, (töjelser)
Dina billar, dina förslag,
Men likväl, ~~icke dess mindre~~ i alla fall
Gifver jag mig ej att måta klinga
med dig, du arme,
jemte dig, du usla stackare.
Nu den unge Joukahainen
Wred sin mun, sitt hufvud rörde,
Skakade det svarta håret,
Sjelf till ordet tog och talte:
Den som ej gifver sig att måta klinga,
Honom qväder jag till ett svin,
Gör till en med nedsänkt tryne,
Placerar sådana hjeltar
Den ena på ett sätt, den andra på ett annat,
Fördrifver uti spillnings-floden,
~~Knattar~~ (Knyckar) i hop dem uti fähus-vrån.
Häraf vredgas Wäinämöinen,
Häraf vredgas han och blef skamflat,
Sjelf han tar sig för att qväda,
Sjelf han börjar på att orda;
Qväden äro ej barna-qväden,
Barna-qväden, qvinno-pladder,



Dessa voro en skäggig hjeltes,
Hvilka ej alla barn sjunga
och ej hälften ens af svenner,
Ej en tredjedel af fästmän
(1) Uti detta snöda lifvet,
På denna försvinnande kakan.
Sjöng då gamle Wäinämöinen.
Träsken svallade, jorden skalf;
Kopparbergen darrade,
Tjocka hällarna knalla häftigt till
Bergen flögo i två stycken,
(2) Stenarna på stränderne sprucko.
Unge Joukahainen qvad han,
Telningar qvad han på bågen,
En vide buske uti rankorne,
Pilar uti ändan på romorne,
Qvad ~~den~~ högtidssläden med gyllene sidobalkar
Qvad den till en ruska uti insjön.
Qvad pisken med perle-snärt
Till hafvets vassrör uppå stranden,
Qvad hästen med bläs i pannan
Till en sten på forsens strand.
Qvad svärdet med guldfäste
Till kornblixtar uppå himmeln,
Derpå bågen med brokigt fäste

Till bågar uppå vattnen, ×
Derpå hans befjädrade pilåtar
Till ilande granrisqvistar,
Sedan hunden med krokig käft
Till en jordfast sten på landet.
 Mössan qvad han från mannens hufvud
Till molnets upprесta framstam,
Qvad vantarna från händerne
Till näckblad uti insjön utan utlopp,
Sedan den blåa vadmals rocken
Till strömoln uppå himmeln,
Det fina bältet ifrån midjan
Rakt till himlens stjernor.
 Sjelfve Joukahainen qvad han,
Qvad i kärret intill midjan,
Uti ängen intill länderne
In i mon jems med armhålorna.
 Nu sedan unge Joukahainen,
Både visste, äfvensom kände,
Visste att han kommit uppå väg,
Att han hittat på stråten,
Till en täfling, till ett sång-gille
Med gamle Wäinämöinen.
 Han gjorde försök med sina fötter,
Foten förmår icke uppslå,

Gjorde försök å som med den andra,
Uppå den var en sko af sten.
Då för unge Joukahainen
Gick det redan öfver till ängest,
Slår sig till [allt] obehagligare;
~~Talar~~ Yttrade ett ord och sade sålunda:
O, du vise Wäinämöinen
Du en [tietäjä] siare evärdelig,
Tag igen ~~de~~ [dina] helga ord~~en~~,
Återkalla dina qvaden,
~~Hjelp mig~~ [Släpp] uter detta trångmål,
~~Rädda~~ [Red] ifrån ~~detta~~ denna ~~nöd~~, [svåra ställ]
Jag utfäster den bästa betalning
Gifver den ypperste lösen!
Sade gamle Wäinämöinen:
Nå hvad vill du mig då gifva,
Om jag tar igen mina helga ord
Återkallar mina qvaden,
~~Hjelper~~ [Släpper] uter detta trångmål,
Redar ifrån denna ~~nöd~~ [svåra ställning]?
Sade unge Joukahainen
Jag äger tvenne [vackra] bågar,
Ena är kraftig att slå till
Den andra skjuter noga,
Tag af dem den som dig lyster!



Sade gamle Wäinämöinen:
Jag bryr mig icke, du korttänkte (dåre) om dina bågar, jousi
Icke, du afskyvärde, om dina ~~bågar~~ kaari,
Sjelf jag eger ock af dem
~~Fal~~ Hvarje vägg är fullsatt,
Hvarje dymling är upptagen,
De gå i skogen (jaga) utan män,
Utan karlar på yttre arbeten.
Qvad då unge Joukahainen,
Qvad honom ännu djupare.
Sade unge Joukahainen,
Åfven har jag tvenne farkoster,
Tvenne vackra båtar,
En är lätt i täfling,
Andra mycket drägtig.
Tag af dem hvilkendera som helst.
Sade gamle Wäinämöinen:
Icke bryr jag mig om dina farkoster,
Aktar ej att välja bland dina båtar
Åfven sjelf jag af dem eger
Hvarje ~~kullerträd~~ tella fullsatt,
Hvarje vikobotten ~~uppfylldt~~ fullradadt,
Den är ypperlig i ~~blåst~~ stormen,
Den går bra i motvind.
Qvad då unge Joukahainen,



Hvad honom äfven ännu djupare.
Sade unge Joukahainen:
Jag äger tvenne hingstar,
Tvenne vackra hästar,
Den ena är snabbare till lopp,
Den andra kraftfull dragare (stark ~~till~~ i ronorne)
Tag af dem hvilkendera som helst.
Sade gamla Wäinämöinen:
Ej jag bryr mig om dina hästar,
Fikar ej efter dina med strump-fötter försedda.
Äfven sjelf jag ~~egen~~ har utaf dem,
Hvarje spilta ~~[illegible]~~ fullt bunden,
Hvarje stall uppfylldt,
Klara vattnet uppå ryggbenen,
En flottig insjö uppå gumpen.
Hvad så unge Joukahainen,
Hvad honom ännu djupare.
Sade unge Joukahainen:
O du gamle Wäinämöinen,
Tag igen dina helga ord,
Återkalla dina qväden,
Jag ger dig ett hjelmmått med guld,
En hattfull med silfver mynt,
Dem min far ~~är~~ kriget tagit,
Dem han hemfört ifrån striden.

Sade gamle Wäinämöinen
Ej jag bryr mig om dina silfverpengar,
Frågar, dåre, ej efter ditt guldmynt,
Sjelf jag äfven af dem äger, –
Hvarje visthus är fullpackadt,
Hvarje korg är fullsatt,
Det är guldmynt gammalt som månen,
Silfvermynt af solens ålder.
— Qvad så unge Joukahainen,
Qvad honom äfven ännu djupare.
Sade unge Joukahainen:
O, du gamle Wäinämöinen,
Släpp mig utur detta trångmål
Red mig ifrån svåra ställning ~~denna sorg~~, ~~nöd~~
Jag ger mina hemmavarande sädesstackar,
~~Som~~ Afträder mina sandiga åkerfält
Till en befrielse ~~lösen~~ för mitt eget hufvud.
Till en lösen för mig sjelf!
Sade gamle Wäinämöinen:
Ej jag åtrår dina sädesstackar,
Du dåre dina sandiga åkerfält,
Äfven sjelf af dem jag äger,
Åkerfält åt på alla håll,
Sädesstackar på hvarje svedje flacka,
Egna åkrar äro bättre,

Egna fädersstackar skönare (bättre)
Qvad så unga Joukahainen,
Qvad honom ännu också så lägre.
~~[struck]~~ Så ~~den~~ unge Joukahainen
Slutligen dock ~~fann det högt besvärligt,~~ råkar uti vånda,
När han var ~~jemnt med~~ ända till ~~munnen~~ ~~kakan~~ haken i ~~kärret~~ äfjan
Med skägget uti det svåra stället,
Med munnen uti kärret, uti mossan,
Med tänderna på roten utaf granris ruskan
Sade unge Joukahainen:
O, du vise Wäinämöinen,
Du evärdelige siare (tietäjä)
Qväd nu ~~redan~~ åter dina qväden
Lemna dock qvar det ~~usla~~ svaga lifvet
Släppe bort mig härifrån,
Strömmen drar redan mina fötter,
Sanden spolar omkring ansigtet (ögonen)
Om du återkallar dina helga ord
Löser dina qväden,
Gifver jag min Aino (enda) syster




Lånar min moders barn
Till en städerska utaf din pirtti
Till en soperska af golfvet,
Till en tvätterska af mjölkbunkorna
Till en sykerska af dina ~~rockar~~ mantel,

Till en väfverska af en guldroch mantel
Till en bakerska af honungs kakor.
Då den gamle Wäinämöinen
Förtjustes till godt för alltid,
Då han fick Joukahainens ungmö
Till stöd för sina gamla dagar.
~~Han~~ Satte sig på glädjestenen,
Ställde sig på sångarhällen,
~~Sjöng~~ Sjöng en stund, sjöng en annan,
Sjöng ännu åfven en tredje stund,
Afvände sina helga ord,
Återkallade sina qväden.
Slapp så unga Joukahainen,
Slapp med haken ifrån träsket
Slapp med skägget från det svåra stället,
Hästen från att vara forsens sten
Släden från grenris buska på stranden,
Piskan från strandens vassrör. ~~uppå stranden~~
Höjde sig i sin högtids släde,
Jemkar sig i sin kära släde,
Begaf sig med sorgset sinne
Med betungadt hjerta
Till sin hulda moder,
Till sin egen fostrarinna.
Körde så med buller och bång,



Körde hem besynnerligt.
Sin släde sönder uti rian, X
Fimmelstängerna af uti trappan.
Begynte modren att framställa,
Fadren säger ett ord:
Fåfängt körde du sönder din släde,
Med vett och vilja bröt du fimmelstängerna,
Hvarför fardas du och så underligt,
Kommer hem så dumt.
Då den unge Joukahainen
Gråter strida tårar,
Med nedsänkt hufvud, med sorgset sinne,
Med hjelmen helt och hållet på sned
Åfvinsom med stela, tjocka läppar,
Med näsan hängande öfver munnen.
Modren hann att fråga,
Den som sett besvär att efterforska:
Hvad gråter du min egen gosse,
~~Hvad~~ Hvaröfver är du missnöjd, du min ungdoms (foster),
Hvarför är du med tjocka läppar,
Med näsa hängande öfver munnen?
Sade unge Joukahainen:
Ack du ~~min~~ moder som mig burit,
Redan har orsak nog tillkommit,
Underliga saker hafva ~~till~~ förefallit,

Orsak nog jag har att gråta,
Underliga saker att vara bedröfvad öfver,
Det begråter jag min hela lifstid,
Sörjer ~~genom~~ under hela mitt lif,
Att jag gaf min syster Aino,
Lofvade min moders barn
Till ett stöd åt Wäinämöinen,
Till en maka åt sångaren,
Till ett ~~beskydd~~ ~~stöd~~ värn åt den darrande,
Till ett skydd åt den framlefver i vrån.
Modren ~~gnuggade~~ sina tvenne flata händer,
Gnuggade sina begge,
Sade ett ord och yttrar detta:
Gråt ej du min goda gosse,
Skäl ej är att gråta,
Att mycket sorgsen vara,
Detta just har jag städse önskat ~~hela mitt lif~~ ~~igenom~~
Långtat ~~Åstundat~~ i all min lefnad,
Att på i min slägt den store mannen,
I min stam den djerfva,
Wäinämöinen till min måg,
Sångaren till svärson.
— Unge Joukahainens syster
Begynte sjelf att bittert gråta,
Gret en dag, gret en annan,

Liggande twärs öfver på trappan,
~~Gråt~~ Grät öfver den stora sorgen
Öfver sin bittra, sorgsna sinnesstämning.
Begynte modren till att tala:
Hwad gråter du min goda Aino,
När du skall ~~få en~~ komma till den stora fästmannen
Till den höga mannens hem,
Till att sitta uppå fenstren,
X Till att prata uppå långa säten?
Detta yttrade då dottren:
O du min moder, födarinna,
Visst begråter jag väl något,
~~Ne~~ Gråter mitt vackra hår,
Mitt unga yfviga hår,
Finheten af hårstråna,
Om de täckas då jag är liten,
Oförtäckas då jag är växande.
~~Derföre~~ Detta begråter jag all min lifstid,
Denna solens huldhet,
Denna stolta månens ljushet,
Hela luftens herrlighet,
Om jag den såsom ~~barn~~ ung måste lemna,
Glömma den som barn,
X På broderns <u>huggnings</u>-platser,
På faderns utsigter ifrån fenstret. —



Modren säger till dottren,
Fostrarinnan till sitt barn:
Gå du dåre, med dina sorger,
Odugliga, med ~~dina~~ ditt gråt,
Orsak finnes ej att antaga en mörk uppsyn,
Anledning att blifva sorgsen,
Guds sol skiner
Äfven annorstädes i verlden,
Icke allenast vid din faders fenster,
Vid din broders ledes-mynning,
Äfven finnas bär på backen,
Smultron uppå svedda länder
För dig arma till att plocka
Äfven längre bort i rymden,
Icke alltid blott på fadrens svedjefält
På brodrens brända (svedda) länder.



## 4de Runan.

Aino, hon den unga jungfrun,
Unge Joukahainens syster,
Gick att bryta qvast ur skogen, Löf-
Löf till qvastar ifrån småskogen;
Bröt en qvast åt sin fader,
Bröt en annan åt sin moder,
Samlade äfven en tredje

Åt sin ungdomsfriska broder.
Redan vandrade hon mot hemmet,
Gick muntert igenom alfskogen,
Då † kom gamle Wäinämöinen,
Såg jungfrun uti löfskogen,
Den med fina perlor uti håret, gräset
Yttrade ett ord och sade:
Ej åt andra unga jungfru,
Än åt mig, du unga jungfru,
Må du bära halsens perlor,
Nyttja korset uppå bröstet,
Sätta hufvudet på fläta,
Binda håret med silke.
Jungfrun dertill yttrar detta:
Icke åt dig, och icke åt andra
Bär jag kors på bröstet,
Binder hufvudet med silke,
Jag bryr mig ej om skeppets lifrockar, †
Väljer ej bland ~~...~~ hvetets skifvor,
Jag viftas i präfva ~~...~~ linnen,
Växer med brödskalkar
Hos min gode fader,
Jemte min hulda moder.



Slet korset ifrån sitt bröst
Ringarna ifrån sitt finger,
Skaffade bort Perlorna ifrån sin hals,
Röda banden från sitt hufvud,
I kastade dem ~~lemnade~~ på marken till dess nytta,
Uti löfskogen till löfskogens bästa,
Gick gråtande till hemmet.
Kom Högt gråtande på gården.
Fadren satt vid fenstret
Slöjdade på ett yxskaft.
Hvarföre gråter du, stackars flicka,
Stackars flicka, unga jungfru?
Orsak nog jag har att gråta,
Medermödor att beklaga,
Deröfver gråter jag, min fader,
Deröfver gråter jag och beklagar mig:
Korset lossnat har ifrån mitt bröst,
Prydnaden nedföll ifrån mitt bälte,
Silfver korset ifrån bröstet,
Koppar trådarne ifrån mitt bältets ända
Hennes broder invid ledet
Yxar ~~ett~~ trädet till en båge
Hvarför gråter du, stackars syster,
Stackars syster, unga jungfru?
Orsak nog jag har att gråta,



Wedermödor att beklaga,
Derför gråter jag, ~~min~~ arme broder,
Derför gråter jag och ~~k~~ klagar:
Ringen ~~lossnade~~ tappades ifrån mitt finger
Perlorna försvunno ifrån halsen,
Gyllne ringen från mitt finger,
Silfver perlorne från halsen.
Systren långet fram på golfvet ×
Våfver på ett gyllne bälte:
Hvarför gråter du, stackars syster,
Stackars syster, unga jungfru?
Orsak nog jag har ~~att gråta~~ den som gråter,
Den som tåras vedermödor,
Derför gråter jag, arma syster,
Derför gråter jag och klagar:
Gyllne Smyckena fullo från mina tinningar,
Silfver smyckena från mitt hår,
Blåa silkesbanden ifrån pannan,
Röda banden från mitt hufvud.
Modren på visthusets trappa
~~[illegible]~~ samlar grädda till hopa:
Hvarför gråter du, stackars flicka,
Stackars flicka, unga jungfru?
Ack min mor, min fostrarinna,
Ack min mor som du mig gifvit,

svåra skål jag hafver,
Mycket bittra, svåra sorger,
Derför gråter jag, arma moder,
Derför, mor min, beklagar jag mig:
Gick att bryta qvast ur skogen,
Löf till qvastar ifrån småskogen.
Jag bröt en qvast åt min fader,
En annan bröt jag åt min moder,
Samlade åsom en tredje
Åt min lefnadsfriske broder,
Började att vandra hemåt,
Gick så genom lunden,
Sade Osmoinen från dälden,
Kalevainen ifrån svedjemarken:
Ej åt andra må du flicka,
Än åt mig, du goda flicka,
Bära perlor uppå halsen,
Styra bröstet ut med kors,
Sätta hufvudet på fläta,
Binda håret med silke.
Jag slet korset från mitt bröst,
Slängde bort perlorna från halsen,
Blåa banden ifrån min panna,
Röda banden från mitt hufvud,
Kastade på marken till markens nytta,

X uti löfskogen till löfskogens bästa,
Sjelf jag talte dessa orden:
Ej åt dig oss ej åt andra
När jag korset på mitt bröst,
Binder om mitt hufvud med silke,
X Ej jag bryr mig om fartygets mantlar
Att välja utaf hvetebröds skifvor.
Jag vistas uti snäsva linnen,
Växer upp vid brödets skalkar,
Hos min gode fader
— Med min hulda moder.

Modren yttrade ~~denna~~ dessa orden,
Sorterarinnan talte till sitt barn:
Gråt ej du, min flicka,
Var ej missnöjt du min ungdoms foster
X Åt ett är af salta smöret,
Mer än andra blir du frodig,
Åt ett annat af svinkött,
Mer än andra blir du fager (nätt),
Det tredje i ~~[illegible]~~ grädda bakade piroger,
Mer än andra blir du vacker;
X Gå i boden uppå backen,
Öppna allra bästa boden,
Der är kista uppå kista
Ena skrinet vid det andra,



Öppna allrabästa kistan,
Lyfta upp dit granna locket,
Gyllne gördlar sex der finnas,
Sju blå kjortlar,
Dem har Kuutar väfvit,
Päiwätär fulländat.
Då jag förr var flicka,
Lefde såsom jungfru,
Gaf jag mig att plocka bär i skogen,
att samla ~~smultron~~ under berget,
Hörde att Kuutar väfde,
Att Päiwätär spann
Vid randen af den blå skogsmon,
Vid kanten af den vackra lunden.
Jag närmade ~~mig~~ till dem ~~närmar~~,
Semkade mig helt nära till dem,
Började att af dem begära,
Sjelf jag yttrade och sade:
Gif ~~mig~~ Kuutar af dina guld smycken,
Päiwätär utaf ditt silfver
At denna nakna flickan
At detta barn som begär



Kuutar gaf af sina gyllne smycken
Päiwätär utaf sitt silfver,
Jag satt gyllne smyckena uppå min panna,

Goda silfverprydnaderne uppå mig,
Kom hem såsom en blomma,
Som en fröjd till faderns gårdar.
Bar dem en dag, bar en annan,
Redan på den tredje dagen
Klädde jag gyllne smyckena från mina tinningar,
Goda silfverprydnaderne ifrån mig,
Förde dem i boden uppå backen,
Satte dem under kistans lock;
Sedan dess hafva de varit der,
Hela tiden utan att jag sett på dem.
Bind nu silkes prydnaderne på din panna,
Häj gyllne smyckena på dina tinningar,
På halsen de klara perlorna,
Guldets kors uppå ditt bröst,
Ömsa på dig linnet utaf lärft
Kläd dig i det finaste lärft,
Drag på dig klädes kjortela,
Uppå den en silkes gördel,
Vackra silkes strumpor,
Nätta kängor,
~~vi~~ Linda ditt hufvud uppå fläta,
Bind den till med silkesband,
Fingrarna i gyllne ringar, +
Händerna i gyllne armband!

Derpå träder du in i stugan,
Stiger in ifrån boden,
Till en gjesning för din slägt,
Som hela slägt-familjens älskling,
Vandrar som en blomma uppå tågen, +
Färdas fram som ett smultron,
Skönare än förr du varit,
Bättre än som fordom.+

Dessa orden yttrade modren,
Detta talte hon till sitt barn;
Dottren lydde icke detta,
Lyssnade ej till moderns ord,
Gick gråtande på gården,
Sörjande på gårdsplan,
Höjer nu sin röst och säger,
Talade med dessa orden:

Hurudant är de lyckligas ~~sinne~~ håg,
De lyckfaligas tanke?
Sådant är de lyckligas ~~sinne~~ håg,
De lyckfaligas tanke,
Som det sqvalpande vattnet.
Eller vågen uti tråget;
Hurudant är de olyckligas ~~sinne~~ håg.
× Hurudant allornas tanke?
Sådant är de olyckligas ~~sinne~~ håg

Sådan är allornas tanke,
× Som drifvan under en ~~byggn~~ takkam,
Som vattnet i en djupe brunn.
Ofta ~~[illegible]~~ nu min håg, jag mulna,
Ofta det mulna (sorgsna) barnets,
Vandrar uti höets stubb,
Slingrar sig i telningsb~~[illegible]~~ skotten,
Drölar uti hårdvalls gräset,
Vältrar sig i busken,
Hågen är ej bättre än tjäran,
Hjertat icke ~~sot~~ hvitare än smedjen
Bättre vore för mig,
Bättre hade det varit,
Om jag varit född, ej vuxit uppe,
Icke utvecklat mig till stor,
Till dessa svåra dagar,
Till denna glädjelösa ~~[illegible]~~ verlden,
Om jag dödt som sex nätters gammal
Försvunnit vid åtta nätters ålder,
× Icke hade jag då förbrukat mycket,
En spannslång lärftslapp,
Något ~~Ett~~ litet af en åkerren,
Litet af modrens gråt,
Af faderns ännu mindre,
Ej det minsta utaf brodrens.



Gret en dag, gret en annan,
Begynte modren då att fråga:
Hvarför gråter du, stackars flicka,
Hvarföre klagar du ständigt?
Derföre gråter jag stackars flicka,
Klagar all min tid,
Då du gaf mig arma,
Lofvade ditt eget barn,
X Rad henne till ett (stöd) ~~stöd~~ för den gamle,
Åt den (urgamle) bedagade till glädje,
Till ett stöd åt den darrande,
X Till ett värn åt den i knuten boende;
Heldre kunde du hafva bjudit mig
Att gå under (de djupa) vågorna
Till en syster åt fiskarna,
Till en frände åt vattnets fiskar;
Bättre vore att vara i hafvet
Att bo (in) under vågorna
Såsom syster åt fiskarna,
Såsom frände åt vattnets fiskar,
Än att vara ett värn åt den gamle,
Ett stöd för den darrande,
X För den som i sin strumpa stupar,
Faller om kull emot en kvista.
Derpå gick hon (upp på bod) ~~…~~ backen,



steg in i bodan,
Öppnade den bästa kistan,
Lyftade med klang upp det granna locket,
Hittade på sex gyllne gördlar,
Sju blåa kjortlar,
Dem hon kläder på sig,
Sätter på sin kropp,
Fäste guldsmyckena på sina tinningar
Silfver ~~smyckena~~ prydnaderna på sitt hår
Blåa silkesband uppå sin panna,
Röda trådar kring sitt hufvud.
Så hon gaf sig ut att vandra,
Öfver en svedjeland, längs efter en annan
Vandrade öfver kärr, vandrade öfver fält
Vandrade ~~öfver~~ genom djupa ödemarker
Sjelf hon sjöng då hon ~~begaf~~ begaf sig,
Yttrade under sin vandring:
Det svider i mitt hjerta,
Mitt hufvud värker,
Vist det svider ej ~~dess~~ än värre,
Värker ej än bättre,
Att jag arma dock skulle dö,
Jag eländiga dock skulle brista
Bort från dessa stora sorger,
Från dessa bittra sinnessmärtor

Redan vore tiden inne för mig
Att skiljas från denna verlden,
Min tid vore att gå till Mana,
Ålder att komma till Tuonela,
Ej begråter mig min fader,
Icke tycker modren illa vara,
Icke fuktas systrens kinder (ansigte),
Icke flyta tårar ur brodrens öga,
Fast jag skulle rulla i vattnet,
Skulle falla i kull uti det lekrika hafvet,
Under de djupa vågorne,
Uppå den svarta mullen (i sjöbottnet).
Gick en dag, gick en annan,
Men på den tredje dagen
Kom ~~att~~ hafvet framför henne,
~~Havs~~ Vass stranden emot henne,
Der uppehåller henne natten,
Mörkret hindrar.
Der gret flickan hela aftonen,
X Jemrade sig hela natten,
Uppå stranden på en sten i vattnet,
~~På~~ Uti vikens vida botten;
Ummärkt bittida om morgonen,
Såg hon ut på ändan af udden,
Tre flickor funnos på uddens ända,

Dessa voro för att bada i sjön,
Jungfrun +/ Aino ~~begaf~~ sig ut till den fjerde,
Risets sjö till den femte.
Hon lemnade sitt linne uppå videbusken,
Sin kjol uppå aspen,
Sina strumpor på blotta marken,
Sina skor uppå stenen i vattenbrynet,
Perlorna på den sandiga stranden,
Ringarna på grusfältet.
Fanns en brokig sten på fjärden,
En häll som lyste likt guld,
Hon bemödade sig att simma till stenen,
Ville komma ut till hällen.
Sedan hon framkommit dit,
Sätter hon sig att sitta
På den brokiga stenen,
På den skinande hällen;
Stenen plumsade i ~~vatten~~ vattnet,
Hällen drog sig ned i botten,
Jungfrun jemte stenen,
Aino vid sidan af hällen.
Der försvann ~~dess~~ dufvan (hönan)
der dog den arma flickan,
Sade engång då hon dog,
Yttrade ännu då hon nedsjönk:

Jag gick att bada uti hafvet,
Gaf mig ut att simma på fjärden,
Dit försvann jag kona (drufva)
~~Dit~~ dog jag fogel en förtidig död;
Ej må min fader
Under hela detta lifvet,
Draga vattnets fiskar
Från denna stora fjärd!
Jag begaf ~~mig~~ att tvätta mig till stranden,
Gick att bada i hafvet,
Dit försvann jag kona,
Dog jag fogel en förtidig död;
Ej må min moder
Under hela detta lifvet
Hätta vatten i degen
Från hemmets vidsträckta vik!
Jag begaf att tvätta mig till stranden,
Gick att bada i hafvet,
Dit försvann jag kona,
Dog jag fogel en förtidig död;
Ej må min broder
Under hela detta lifvet
Vattna ~~krigs~~ strids hästen
På hafvets strand!
Jag begaf att tvätta mig till stranden,

verka
bitto

Gick att bada uti hafvet,
Dit försvann jag höna,
Dog jag fogel en förtidig död;
Ej må min syster
Under hela detta lifvet
Tvätta här sina ögon
Ifrån hemvikens brygga!
Så mycket det finnes af hafvets vatten
Så mycket af min blod;
Så mycket det finnes af hafvets fisk
Så mycket af mitt kött;
Hvad af risskor finnes på stranden,
Det är den eländigas refben;
Hvad hö finnes på stranden,
Det är lossnadt hår.

Detta var den unga jungfruns ofärd
Den vackra hönans slut.
Hvem skall nu föra budskapet,
Hvem att upprepa tungans sägner
Uti jungfruns ryktbara hem,
Vackra gård?

Björnen skall föra budskapet
Upprepa tungans sägner;
Men björnen kan ej orda,
Han försvann i fädriften.



Hvem skall bringa budskapet,
Upprepa tungans sägner,
Uti jungfruns ryktbara hem,
Vackra gård?
Vargen skall bringa budskapet,
Upprepa tungans sägner;
Vargen kan ej orda,
Han försvann i fårskocken.
Hvem skall bringa budskapet,
Upprepa tungans sägner,
Uti jungfruns ryktbara hem,
Vackra gård?
Räfven skall bringa budskapet,
Upprepa tungans sägner;
Ej kan Räfven orda,
Han försvann i gås-svärmen.
Hvem skall bringa budskapet,
Upprepa tungans sägner,
Uti jungfruns ryktbara hem,
Vackra gård?
Haren skall bringa budskapet,
Upprepa tungans sägner;
Haren ~~ogga~~ svarar med tillförsigt:
X Ordet försvinner ej inom mannen.
Gaf sig haren till att sprenga,



Långörat att skutta,
Krokbenet att vandra,
Korsmunnen att färdas lätt,
Till jungfruns ryktbara hem,
Vackra gård.
Sprang på badstugans tröskel,
Hukade sig ned på tröskeln,
Badstun är full med flickor,
Desse tilltala honom med qvast i händer:
Kom du, bugtige, till att kokas,
Kulleröga till att stekas,
Till en qvällsvard åt husbonden,
Till frukost åt värdinnan
Till mellanmål åt ~~flickan~~ dottren,
Till middag åt sonen.
Haren dervid yttrar,
Rundögat skrytsamt svarar:
Lempo må väl hafva kommit
Till att koka uti kittlar,
Jag kom att ~~hemta~~ bringa badskap,
Att upprepa tungans sägner:
Redan har den fagra pullit,
Tenbriskprydda tröttnat, blifvit matt
Silfverspännet blifvit nedtryckt, drifven
Kopparbältet gjutit ut sig,

Gått uti det blöta hafvet,
Under de vida vågorne,
Till en syster åt siken,
Till en ~~bror~~ frände åt hafvets fiskar.
Modren deraf till att gråta,
Tårekörteln till att flyta,
Begynte derpå till att tala,
Den arma till att beklaga:
Icke mån I, arma mödrar,
Uti detta jordlifvet
Vagga edra döttrar,
~~Gunga deras~~ Fostra edra barn
Emot deras vilja till michelå,
Såsom jag arma moder
Vaggade mina döttrar,
Fostrade upp mina hönor!
Modren gret, tåren ~~trillade~~ flöt,
~~Hon tårade~~ Hennes gjöt ~~bittra~~ strida tårar trillade
Ifrån ~~sina~~ hennes blåa ögon
Uppå ~~sina~~ hennes arma kinder.
Flöt En tår ~~trillade~~ ~~flöt~~, en annan ~~trillade~~ flöt,
~~Hon tårade~~ Hennes gjöt ~~sina bittra~~ strida tårar trillade
Ifrån ~~sina~~ hennes arma kinder
Uppå ~~sina~~ hennes täcka bröst.
Flöt ~~Trillade~~ en tår, ~~trillade~~ flöt en annan,
~~Hon gjöt sina bittra~~ Hennes strida tårar trillade

Ifrån hennes täcka bröst
På hennes fina fållar.
Flöt en tår, flöt en annan,
Hennes strida tårar trillade
Ifrån hennes fina fållar
På ~~hennes~~ strumporne med röda mynning
Flöt en tår, flöt en annan,
Hennes strida tårar trillade
Ifrån strumporna med röda mynningar
Uppå gyllne skons framstycken.
Flöt en tår, flöt en annan,
Hennes strida tårar trillade
Ifrån gyllne skons framstycke
På marken under hennes fötter,
~~Til~~ Trillade på marken, till markens nytta
I vattnet till vattnets nytta.
Sedan ~~v~~ tårarne kommit på marken
Begynte de att flyta i ~~en~~ flod, ~~—~~ (elf)
Uppkommo så tre floder
Utaf tårar som hon grätit,
Som ur hennes hufvud flutit,
Kommit fram inunder ögonbrynet.
Växte så i hvarje flod
Tre eldigt strida forsar,
Uti ~~de~~ alla forsars brusning



Höjde sig tre holmar,
På brädden af hvarje holme
~~Höjde sig~~ Uppsteg en gyllne backe,
På hvarje backes kympel
Uppväxte tre björkar
Uti toppen af hvarje björk
Tre gyllene gökar.
Gökarna begynte gala
Den ena gol: kärlek, kärlek,
Den andra gol: fästman, fästman,
Den tredje gol: glädje, glädje.
Den som gol: kärlek, kärlek,
Hon gol tre månar
Åt den kärlekslösa flickan,
Åt den i hafvet hvilande.
Den som gol: fästman, fästman,
Hon gol tre månar
Åt den fästningslöse fästmannen,
Åt den som satt i saknad.
Den som gol: glädje, glädje
Hon gol hela sin lefnad
Åt den glädjelösa modren,
Åt henne som grät i alla sina lifsdagar.
Sålunda yttrade sig modren
Då hon lyssnade till göken:



Icke må en olycklig moder
Länge lyssna till ~~gag~~ göken,
När göken galar,
Klappar hjertat,
Gråten kommer uti ögat,
Tårarna ~~ly~~ gjuta sig på kinderna,
Större än mogna ärter,
Tjockare än bönans frö,
Åldern nöts ~~till~~ med en aln,
Kroppen föråldras en spann,
Hela kroppen ~~blifven~~ lider afbräck,
Då vår-göken ~~bli~~ blifvit hörd.

Femte Runan

Redan ~~var~~ hade budskapet anländt,
Ryktet kringspridt aflägsnare
Om den unga flickans afsomnande,
Om den sköna försvinnande.
Trygge, gamle Wäinämöinen
Han tog det ~~ö~~ mycket illa upp,
Gret om ~~morgnarna~~ aftnarna, gret om morgnarna
X Gret till det ~~mästa~~ mästa nätterne igenom
~~Till~~ då den fagra hade fallit,
Jungfrun ~~a~~fsomnat,
Gått i det blöta hafvet,
Under de djupa vågorne.



25 36

Han gick ~~med~~ sörjande, suckande,
Med ett tungt (mörkt) hjerta,
Till stranden af det blåa hafvet
Yttrade ett ord och sade:
Säg nu Untamo din dröm,
Efter din smak du jordens vrakling, ✗
Hvar bor Ahtola,
Hvar Wistas Wellamos jungfrur?
Untamo berättade nu sin dröm.
Efter sin smak jordens vrakling:
Der bor Ahtola,
Wistas Wellamos jungfrur
På ändan af den dimmiga udden,
På slutet af den skuggrika holmen,
Under de djupa vågorna,
På det svarta mudret.
Der bor Ahtola,
Wistas Wellamos jungfrur
Uti en liten pirtti
Uti en smal kammare,
Vid sidan af den brokiga stenen,
I den tjocka hällens bugtning (sköte).
Då den gamle Wäinämöinen
Sig begaf till ~~båthamnen~~ båthamnen,
~~Der~~ Kastar en blick på sina refvar,



Betraktar sina metkrokar,
Tog metkroken i sin ficka,
Det med ~~hulling~~ hulling försedda jernet i sin väska;
Ror sig fram med styråran,
Kommer fram till fästet af holmen,
På spetsen af den dimmiga udden,
På ändan af den skuggiga holmen.
Der nu vistades metaren,
Han som alltid sysslade med metrefven,
Som <u>vände</u> sig med handnätet (ett mindre nät)
Kastade ut kroken i hafvet,
Metade, retade (ärtade fisken)
Koppar-spöet darrade,
Silfver-refven hvinade,
Det gyllene snöret skallrade.
Hände så en viss dag,
En morgonstund,
Att en fisk~~en~~ tog på hans krok,
En <u>Taimen</u> (forell) på hans jernkrok,
Den drog han upp i sin båt,
Lade in i sin ~~med~~ farkost med köl i botten.
Betraktar den, vänder den
Yttrade ett ord och sade:
Denna fisk är först en fisk,
Att jag nu icke känner jag densamma,

X Alltför platt är den till en sik,
Alltför glänsande till en ~~kuuja~~ (laxart) forell
Alltför gjorladd till en gädda,
X För Fenlös till en moder-fisk,
För fällfent
~~Naken~~ att en ~~menska~~ menniska vara
Utan hufvudbindel att en jungfru vara,
X Utan gördel, ~~såsom~~ dotter till Wessi,
Utan öron till hemmets höna,
X Fasligart till en hafslax
Till den ~~[illegible]~~ djupa böljans abbore.
Wäinämöinen har sin knif vid bälte,
Silfverskaftet uti slidan,
Drog ut knifven ~~fran~~ vid sin sida,
Silfverskaftet ~~ur den~~ ~~utur~~ ur sin slida~~n~~,
För ~~[illegible]~~ att fisken sönderstycka,
Laxen uti bitar skära,
Till en morgon-måltid,
Till en middagsmåltids smulor
Till en middag ~~uppa~~ utaf lax.
Till en stor afton-måltid.
Började att laxen stycka,
Fisken upp med knifven rifva,
Laxen hoppade i hafvet,
Vackra fisken sprang hastigt till
Upp ifrån den röda ~~den röda~~ båtens botten,

ifrån Wäinämöinens farkost.
Lyfte sedan upp sitt hufvud,
Det högra axelbladet
X Wid den femte vådrilen,
Wid det sjette nätflötet,
Lyfte upp sin högra hand,
Write fram den venstra foten
På den sjunde fjärden,
På den nionde vågen.
Derifrån hon detta ~~yttrar~~,
Talar sjelf och säger detta:
Ack du gamle Wäinämöinen!
Icke ~~var~~ ~~skulle~~ var jag (ämnad att) komma
Att som lax af dig bli styckad,
Att som en fisk af bli skuren i stycken
Till en morgon-måltid,
Till en middagsmåltid, s:malor.
Till en middag utaf lax,
Till en stor afton-måltid.
Sade gamle Wäinämöinen
Hvartill var du då ämnad att komma
Jag skulle komma
Till en höna i ditt sköte,
Till att evärdeligt sitta (vid din sida),
Till en lifstids maka



Till att breda ut (bädda) ditt hvilolager,
Att ~~fålla upp ditt~~ ordna din hufvudgård,
Att torka ~~ditt~~ det lilla pirtti (från dam)
Att sopa golfvet,
Att tända eld i tupa,
Att lända uppe (brasan) elden,
Att ~~steka~~ grädda det tjocka brödet,
Att baka honungskakan,
Att bära fram ölkannan,
Att sätta fram en måltid.
Ej jag var af hafvets fiskar,
Af djupa böljans abborar;
Jag var en qvinna, en ung jungfru,
Unge Joukahainens syster,
Som du anhöll om hela din lifstid,
Enträget Efterlångtade önskade dig i all din lefnad.
O du gubbe, gamle dåre,
Fåvettige Wäinämöinen,
Då du ej förstod att behålla
Wellamos vattendränkta (våta) jungfru,
Ahtos enda barn!
Sade gamle Wäinämöinen
Med nedsänkt hufvud, sorgbundet sinne;
O du Joukahainens syster
X (Engång till du doch må komma)
Ack att engång än du komme



Men hon kom dock icke mera,
En gång till ej i denna lifstid.
Hon drog sig bort, hon gick undan,
Försvann från vattnets yta,
In i den brokiga stenen,
I en lefverfärgad springa.
Gamle trygge Wäinämöinen
Han begrundar härvid allvarsamt
Huru han skulle bära sig åt, huru lefva;
Hastigt stickade han en silkes-not,
Drog i vattnet i kors och i kors,
Längs med ett sund, tvärs öfver ett annat,
Drog i lugna vatten,
I gropar invid laxgrund,
I Deesa Wäinölä's fiskevatten,
I kring Kalevalas uddar,
I vilda bråddjup,
I stora vatten afgrunder,
I Joukolas elfvatten,
Längs med stränderna af Lapplands vikar.
Tillräckligt fick han andra fiskar,
Men den fisken fick han icke,
Som han hade lust till,
Wellamos vattendränkta jungfru,
Ahtos enda barn.

Då den gamle Wäinämöinen
Med nedsänkt hufvud, med sorgset sinne,
Med alldeles åt sidan lutad mössa
Yttrade sjelf detta:
O min fånighet, jag dåre,
O min fåvettiga manlighet,
Äfven jag hade förstånd,
Tankekraft var mig gifven,
Ett storsindt hjerta förlänadt,
Så det var i fordna dagar
Men nu åter för det närvarande,
Uti detta snöda lifvet,
Uti denna bristfälliga mansålder
Är allt förstånd mycket ringa,
Tankarna ej mycket värda,
All håg och drift förskingrad (annorstädes).
Den jag väntade all min lifstid,
Den jag (efterlängtade) min ~~all~~ hafva ålder,
Wellamos vattendränkta jungfru,
Wattnets allra yngsta dotter,
Till en ~~lifstids~~ lefnads vän,
Till en lifstids maka,
Hon träffade på min metkrok,
Trillade i min båt,
Men jag visste ej behålla,

Icke bärga henne hem,
Släppte åter i vågorna,
Under de djupa böljorna!
Färdades ett litet stycke af vägen,
Gick ~~med fången i~~ sörjande och suckande
Wandrar emot hemmet,
Yttrade ett ord och sade:
Mina fordna gökar galade,
Mina fordna glädje-gökar
Galade förr om aftnarne, om morgnarne,
En gång äfven midt om dagen,
Hvad stämde nu ned höga rösten,
Förgjorde den vackra rösten?
Sorgen stämde ned den höga rösten,
~~Bo~~ Bedröfvelsen gjorde den kära lägre,
Derför hörs den icke gala,
Sjunga vid solnedgången,
Till min aftons glädje,
Till min morgons stryppe (glatt tidsför
Och nu vet jag ej det ~~icke~~ heller,
Huru jag skall vara, huru lefva,
Bo i denna verlden,
Wandra ~~på~~ i dessa ~~länder~~ trakter;
Om min moder vore vid lif,
Hon väl kunde säga,

Hur jag skall hållas uppe,
Utan att brista sönder i sorger,
Utan att försvinna i bedröfvelser,
Uti dessa snöda dagar,
Uti dessa bittra sinnesrörelser.
Modren ~~sonnya~~ vaknade ifrån grafvan,
Svarade under ifrån böljan:
Ännu är din moder i lifvet,
Din fostrarinna vaksam,
Som kan säga,
Huru man skall hålla sig upprätt,
Utan att i sorger brista,
Utan att försvinna i bedröfvelser,
Uti dessa snöda dagar,
Bittra sinnesrörelser:
Begif dig till Pohjas flickor,
Der äro flickorna nättare,
Jungfrurna dubbelt skönare,
Fem, sexfaldt lifligare,
X Icke af Joukos hängare,
Af Lapplands barn-fuddar:
Derifrån må du gifta dig, min son,
Med den bästa af Pohjas döttrar,
Som är ~~vacker~~ fager till sitt ansigte,
Vacker till sitt utseende,



Alltid snabbt på foten,
Äfvensom hastig i sina rörelser.

6te Runan.

Trygge, gamle Wäinämöinen
Ämnade begifva sig
Dit till den kalla byn,
Till det mörka Pohjola.
Tog en hingst ~~af~~ likett halmstrå,
En häst som ärtens stängel,
Satte tömmarne i mun på guldet,
Hufvudlaget uppå silfrets hufvud,
Sätter sig sjelf på ryggen,
× Gaf sig att ~~rida~~ gränsle rida;
Kör så af i sakta mak,
Tillryggalägger (uppmäter) sin väg,
Med den hingst, som halmen liknar,
Med den ~~häst~~ ärtskaftslika hästen.
Kör der långs med Wäinös lunder,
Kalevalas moar,
Hästen sprang, det led med färden,
× Hemmet bleff och vägen aftog;
Red så ut på öppna hafvet,
På den vida, öppna fjärden,
Utan att hofven vätes,
Utan att hofleden sjunker ned.

Dannes på unge Joukahainen,
Magra gossen Lappalainen,
Närde ~~ett~~ en ~~långvarigt~~ gammal ~~agg~~ ilska
Ett mycket långvarigt agg
Emot gamle Wäinämöinen
Mot den evärdeliga sångarn.
Dogar sig en eldsnabb båge,
Förfärdigar ett mycket vackert, ståtligt båge vapen,
Gjorde bågen utaf jern,
Gjuter ryggen utaf koppar,
Prydde dem sedan med guld,
Smyckade omsorgsfullt med silfver,
Hvadan får han pröret dertill,
Hvadan träffade han på strängen?
Utaf Hiisi-elgens senor,
Utaf Lempos linprören.
Fick bågen färdig böjd,
Bågvapnet alldeles färdigt.
Bågen var skön till utseendet,
Bågvapnet af ett stort värde:
En häst stod bak på ryggen
Längsmed stocken sprang en fåle
Kapo hvilade på bågen,
En hare på bågsträngens plats.
Täljde en vedtraf af pilar

En skock af ~~treuggade~~ treeggade / på tre kanter hvassa,
X Svarfvar skaften utaf eken,
~~och~~ Spetsarna gör han af tjärved;
Hvad han får färdigt,
det ~~förser~~ befjädrar han derefter ~~med fjäder~~
Med svalans små fjädrar,
Med sparvens små vingar.
Härdade sina pilar,
Gjorde ~~han~~ sina pilar hårda
Uti ormens svarta vätskor,
Uti skarpa ettern af en huggorm.
Fick pilarna färdiga,
Bågen till att spännas upp,
Då väntade han på Wäinämöinen,
Att Suvantolainen skulle ankomma,
Väntade om aftonen, väntade om morgonen,
Väntade äfven midt på dagen.
Länge väntade han på Wäinämöin
Väntade länge, tröttnade icke,
Sittande i fenstren,
Wakande i ändan utaf lider,
X Lyssnande på slutet af tågen,
Pilkoggret fullt med pilar på ryggen,
En god båge under armen.

29, 04



väntade åfven längre borta,
På andra sidan om gården,
Uppå spetsen af den eldiga (brinnande) udden,
Uti bugten af det brinnande fjällskäret,
Invid sidan (örat) af den brinnande forsen,
Vid den helga flodens hvirfvel.
~~Nu~~ En viss dag,
En morgon dag
Kastade han alltså sina ~~ögon~~ ögon åt nordvest,
Vände sitt hufvud under solen,
Märkte en svart fläck på sjön,
En blånande punkt på ~~hafvet~~ vågorna;
"Är detta ett moln i öster,
Dagens gryning i nordvest?"
Icke var det ett moln i öster,
Ej dagens gryning uti nordvest,
Det var gamle Wäinämöinen,
Den evärdeliga sångarn,
Som färdades till Pohjola,
Vandrade till Pimentola,
Med en halmlikt hingst,
Med en ärtskaftslik häst.
Nu den unge Joukahainen,
Magre gossen Lappalainen,
Hastade till sin eldiga båge,



Nappade till sin vackraste båge
För Wäinämöinens hufvuds räkning,
Till en bane åt Suvantolainen.
Modren hann att fråga,
Hans fostrarinna att utforska:
Åt hvem (för hvems räkning) kastar du med bågen,
Skyndar med jernbågen?
Då den unge Joukahainen
Yttrade ett ord och sade:
Dertill kastar jag med bågen,
Skyndar med jernbågen,
För Wäinämöinens hufvuds räkning,
Till en bane för Suvantolainen,
Jag skjuter gamle Wäinämöinen,
Jag kör [öfverför] för den evärdeliga sångarn
Genom hjertat, genom lefvern,
Tvert igenom axelköttet.
Modren nekade att skjuta,
Modren nekade och förbjöd:
Skjut ej ~~gamle~~ Wäinämöinen,
Förgör ej Kalevalainen,
Wäinö är af hög börd,
Min svägers dotterson.
Om du skulle skjuta Wäinämöinen,
Fälla med Kalevalainen,

Så skulle glädjen försvinna ur lifvet,
Sången falla ifrån jorden,
Glädjen är bättre i lifvet,
Sången passligare på jorden,
Än den är i Manalas rike,
Uti Tuonelas boningar.
Då den unge Joukahainen
Redan litet sig betänker,
Hejdar sig helt litet;
Handen manade att skjuta,
Handen manade, andra nekade,
De seniga fingrarne värkte.
Slutligen yttrade han till ordet,
Talte sjelf och sade detta:
Må de försvinna fast dubbelt,
Alla våra glädjestunder i lifvet,
Alla sånger må falla,
Likvisst skjuter jag, aktar icke.
Spände upp den eldiga bågen,
Drog ~~fram~~ upp koppar (skjutet) vapnet,
Stödd emot sitt ~~[illegible]~~ venstra knä,
X Under ifrån ~~sitt~~ sin högra fot,
Drog fram en pil ur kogret,
~~Den befjädrade~~ Fjädern ur den af trebenlingar, (Gjorda i
Tog den yppersta pilen,

Valde ut det bästa skaftet,
Ställde det i fåran,
Fogade vid lingarns strängen.
Sträckte ut sin den eldiga bågen
Mot sin högra skuldra,
Ställer sig att skjuta,
Att skjuta gamle Wäinämöinen,
Yttrade själf detta till ordet:
~~Knapp~~ Hugg nu till du björkträds spets,
Slå till du båge (rygg) af furu,
Klipp till du sträng af lin;
~~[illegible]~~ Hvad handen riktar lägre,
Det må pilen höja upp,
Hvad som handen riktar högre,
Det må pila sänka ned.
Tryckte så på trissan,
Sköt af den första pilen,
Den gick alltför högt,
Öfver hufvudet till himmeln,
Till de droppande molnen,
X Till skyarna som hvirra i kring.
X Likväl sköt han, lydde icke,
Sköt af den andra af sina pilar
Den gick för mycket lågt
Uti låga moderjorden,



Jorden var nära (ville) att gå till Mana, X
Sandåsen ~~tio~~ remna sönder.
Sköt af strax åfven den tredje,
Med tredje gången träffade det
Uti den blåa elgens mjälte, X
Under gamle Wäinämöinen
Sköt han den halmlika hingsten,
Den ärtskaftslika hästen
Uti köttet genom skulderbenet,
Genom den vänstra boghålan.
Nu den gamle Wäinämöinen
Störtar ~~Kommer~~ med fingrarna i öppna vattnet,
Wändes med händerna uti vågen,
Plumsade med näsorna i svallvågen
Ifrån den blåa elgens rygg,
Den ärtskaftslika hästens.
Derpå uppsteg en stor storm,
En häftig våg på hafvet,
Förde gamle Wäinämöinen,
Lät honom färdas i vatten längre ut från landet,
Till dessa vidsträckta vatten,
Öppna fjerdar.
Då den unge Joukahainen
Yttrade med skrytsam tunga:
Ej du gamle Wäinämöinen



Mer med lefvande ögon,
Så länge detta lifvet varar,
Månen är klar som guldet,
Går längs Wäinöläs lunder,
Kalevalas moar.
Ylaska nu der i sex år,
Wistas i sju somrar,
Wandra i åtta år,
Uppå dessa vida vatten,
Flacka vågor,
Sex år såsom ett gran-träd,
Sju som ett tall träd,
Åtta såsom ~~[illegible]~~ huggkubbasen (stubbe)!
Derpå gick han in,
Modren frågade genast:
Sköt du redan Wäinämöinen,
Förgjorde Kalevas son?
Unge Joukahainen
Han yttrar ett ord till gensvar:
Redan sköt jag Wäinämöinen,
Och fällde ~~[illegible]~~ Kalevalainen,
Hade honom att sopa hafvet,
Att sopa om vågen,
Uti detta blöta hafvet,
Alldeles ibland böljorna

Störtade gubben på sina fingrar,
Vände sig på sina flata händer,
Derpå kom han på sida,
Stadnade på ryggen
Till att drifvas kring af hafvets vågor,
Att styras hän af hafvets svall.
Detta yttrade modren till ordet:
Illa gjorde du arme,
Då du sköt Wäinämöinen.
Förgjorde Kalevalainen,
Suvantolas stora man,
Kalevalas allra skönaste! —

! 

---

Sjunde runan.

Trygge gamle Wäinämöinen
Simmar genom vidsträckta djup,
Wandrade som en granris-ruska,
Såsom en tall-ruska,
Sex sommar-dagar,
Sex nätter ~~[illegible]~~ hel och hållna,
Framför honom det blöta vattnet,
Bakom honom den klara himmelen.
Ännu simmar han tvenne nätter,
Tvenne de längsta dagar,
Så den nionde natten,

Efter den åttonde dagen
Förefaller det honom likväl tråkigt,
Mån sig till besvärligt,
Då naget ej finnes på tån
Och icke hud på fingrens leder.
Då den gamle Wäinämöinen
Sjelf till ordet tog och sade:
Ve mig arme, olycksfulle,
Ve mig af elände betryckte!
Att jag doch begaf mig från egna nejder
Ifrån mina fordna vistelseorter,
Till att min lifstid under luften
Att i år och dag kringdrifva,
Att vaggas utaf blåsten,
Att vräkas utaf böljorna
På dessa vida vatten
På dessa öppna fläckor;
Kallt för mig är här att vara,
Plågsamt för mig att dväljas,
Alltid [bo;] på i vågorna,
Vistas på vattnets fjärd (rygg)
Och detta vet jag icke heller
Hur jag skalle vara, huru lefva [bärga mig]
Uti detta pröda lifvet
På denna försvinnande jordfläck

Om jag gör min stuga [tupa] uti vinden,
Timrar min pirtti uti vattnet.
Gör min stuga jag i vinden,
Stöd ej finnes uti vinden,
Timrar jag min pirtti uti vattnet,
Vattnet bortför ~~mina~~ timra.
Flög en fogel ifrån Lappland,
Örn fogeln ifrån nordost;
Örnen är ej bland de största
Och icke är örnen bland de minsta,
Ena vingen rörde i vattnet,
andra sopade längs himmeln,
Stjerten ströks längs hafvet,
x Näbben rasslade i holmarna.
Flyger omsom, omsom stadnar,
Ser i kring sig, vänder sig,
Märkte gamle Wäinämöinen
På det blåa hafvets yta:
Hvad är den man i hafvet,
Hjelte ibland vågorne?
Trygge, gamle Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade detta
Derför är jag man i hafvet,
Hjelten ibland vågorna:
Jag begaf mig efter jungfrun från Pohjola,



Mö ifrån Kimentola.

Jag körde med god fart
Långs det öppna (ofrusna) hafvet,
Så en dag,
En (bestämd) viss morgondag
Kom jag ~~till~~ [redacted] till Luotolas vik
Till Jaukolas elfvvatten,
Hästen stöts då undan mig,
Man traktade efter mig sjelf
Då jag rullade i vattnet,
Drefs med fingrarna uti vågen,
Till att vaggas utaf [redacted] blåsten,
att vräkas utaf böljorna.
Kom så en blåst från nordvest
Ifrån öster en stor stormil,
Den dref mig långt ut,
Förslade mig långs vattnet längre från la(lande)
Många dagar har jag sambat,
Simmat många nätter
På dessa vida vatten,
Öppna hafsflaikor,
Och det jag icke känner,
Gissar ej, begriper icke,
Hvilketdera blir min död,
Hvilketdera hinner förr,

Antingen att förgås i hunger,
Eller att tröttna i vattnet.
Sade örnen luftens fogel:
Var ej alls bekymrad,
Ställ dig uppå min rygg,
Stig på vingbenets spetsar,
Jag skall bära dig ur hafvet
Dit du har lust;
Anna minns jag åfven en annan dag,
Kommer i håg en bättre tid,
Då du fällde Kalevas svedja,
Högg ned Osmolas skogsmo,
Lemnade björken att växa,
Vackra trädet att stå upprätt,
Till en hvileplats för foglarne,
Till ett säte för mig sjelf.
Då den gamle Wäinämöinen
Höjer på sin kropp,
Mannen stiger upp från hafvet
Hjelten flyttar sig från böljan
Placerar sig på vingarna,
På spetsarna af örnens vingben.
Örnen luftens fogel,
Han bar gamle Wäinämöinen,
För honom efter blåttens väg.



Långs med sunnanvindens stråkväg
Till Pohjas aflägsna ända,
Till det skumma Sariola;
Der lemnade han Wäinämöinen,
Höjde sig sjelf i luften.
Der gret Wäinämöinen,
Der han gret och snyftade högljudt,
Uppå hafsstranden,
Uppå den för honom okända udden,
Hundra sår han hade i sidan,
Tusen hugg som blåsten slagit,
Åfven skägget illa nött
Håret ~~till en~~ tofvigt valkadt.
Gret två tre nätter,
Lika många dagar åfven,
Och visste icke att gå längs vägen,
Hittade, som obekant, ~~ej~~ icke stråten.
Att han skulle återvända hem,
Begifva sig till kända länder,
Till dessa födelsetrakter,
Fordna vistelse-orter.
Pohjas lilla jungfru,
Ljuslätta hustru
Ingick förbund med ~~de~~ solen,
Med solen, med månen,

X Att på ~~samma~~ samma tid uppstiga
Och ~~och~~ vakna upp tillika;
Sjelf hann hon förr,
Förr än månen, förr än solen,
Äfven förr än tuppen röstat till,
Hönans afvel galat.
~~Klippte~~ Klippte fem styckens ull,
Klippte sex får,
Gjorde ullen upp till vadmal,
Vaskade allt till kläden,
Förr än ~~solen gått upp~~ dagen grytt,
Solen höjt sig.
Tvättade derpå långa borden,
Sopade de vida golfven
Med en ris- ~~qvast~~ qvast,
Med en en löfqvast,
Öste sina sopor
Uti en koppar korg,
Förde ut dem utigenom farstun,
På ~~gården~~ åkern längs med gården,
Uti ändan af den aflägsnaste åkertegen,
X Invid mynningen af den lagda gärdesgård;
Stadnade vid sina sopor,
Lyssnade och vände sig
Hör en gråt från hafvet,

Ett jemrande tvärs öfver elfven.
~~Louhi~~ I språng hon hastar tillbaka
Går skyndsamt in i pirtte
Sade så snart hon ~~kommit~~ stuppit in dit,
Omnämnde så snart hon kommit:
Ut från hafvet hörde jag en gråt,
Ett jemrande tvärs öfver elfven.
Louhi Pohjolas värdinna,
Pohjas ~~hustru~~ gumma med glesa tänder
Stack sig hastigt ut på gården,
Gick till ledets mynning,
Der lyssnar hon med öronen,
Yttrade ett ord och sade:
Gråten är ej barnets gråt,
Och icke qvinnornas klagan,
Gråten är en skäggig hjeltes,
~~Ja~~ En tagelhakes jemmer.
Sköt ut båten på vattnet,
× Trebördingen på vågen,
Sjelf hon gaf sig att ro,
Både rodde och skyndade sig,
Rodde till gamle Wäinämöinen,
Till den gråtande hjelten.
Der gret nu Wäinämöinen,
× Snyftade högljudt Sundets fästman,



På ett upsalt videträds morass, ✗
Uti en tät snäggskog,
Munnen rördes, skägget runkade
Men nacken skallrade icke. ✗
Sade Pohjolas värdinna,
Talte till honom och yttrade:
Ack dig stackars gubbe,
Nu är du ~~p~~ i ett främmande land.
Gamle trygge Wäinämöinen
Höjer på sitt hufvud:
Nog vet jag det redan sjelf,
Jag är i ett främmande land,
Uti ett fullkomligen obekant,
Uti mitt eget land var jag bättre,
Högre hemma hos mig.
Louhi Pohjolas värdinna
Yttrade ett ord och sade:
Monne jag kan säga,
Får jag lof att fråga,
Hvad är du för en karl,
Och hem till hjelte?
Gamle trygge Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade:
Nog man nämnde mig,
Ansåg mig i ~~f~~ fordna tider



roare
som en glädjens man om aftnarne
Till hvarje dälds sångare
Uti dessa Wäinöläs lunder,
På dessa Kalevalas moar,
Ne hvad jag arme ren må vara,
Det vet jag knappast sjelf ens.
Louhi Pohjolas värdinna
Yttrade ett ord och talte detta:
Stig redan, du man, opp ifrån sumpet,
Hjelte på en ny väg;
Att orda om dina ~~äfventyr~~ sorger,
Att berätta sagor.
Tog mannen ifrån att gråta,
Hjelten från att högljudt snyfta,
Förde honom derpå i sin eckstock,
Hade honom att sitta i sin båt bak,
Sjelf ställde hon sig vid årorna,
L. placerade sig på roddarbänken.
Rodde öfver till Pohjola,
För derpå främlingen i stugan.
Matade den hungrande,
Torkade den genomblötta,
Derpå gnider hon länge,
Gnider, nöter (baddar),
Gjorde mannen frisk.

Hjelten helbregda;
Frågade ifrigt och ~~sade~~ yttrade:
4 Talte sjelf forskade detta:
Hvad gret du Wäinämöinen,
Klagade du Uvantolainen,
På detta usla stället,
På stranden emot hafvet?
Gamle trygge Wäinämöinen
Yttrade ett ord, talte detta:
Orsak har jag till att gråta,
Besvärligheter att beklaga mig öfver,
Länge har jag simmat längs hafvet,
Drifvit kring vågorna
På dessa vida vatten,
Öppna fjärdar.
Deröfver gråter jag denna min lifstid,
Sörjer i all min lifstid,
Då jag samm bort från egna länder,
Kom från kända länder
Till dessa obekanta dörrar,
Främmande leder;
Alla trän bita här
Alla granrisqvistar hugga,
Hvarje björk naggar,
Hvarje al skärer,
Vinden är min enda bekanta

Dagen blott som jag förr skådat
På dessa främmande marker,
Fullkomligt obekanta dörrar.
Louhi Pohjolas värdinna
Hon yttrar derpå detta till ordet:
Gråt icke Wäinämöinen,
Klaga högljudt Uvantolainen,
Godt har du har att vara,
Ljufligt att din tid förnöta
Äta lax från tallriken,
Svinkött invid dig.
Då den gamle Wäinämöinen
Yttrade sjelf detta till ordet:
Åt sida är i byn att äta, (Korta båtar u en ringa, Om en äfven väl undfägna)
Äfven på ett godt kalas,
Mannen är bättre i sitt land
Högre i sitt hem;
~~Må~~ Måtte den blide Guden,
Må den nådige skaparn gifva,
Att jag skulle slippa till egna länder,
Till mina fordna vistelse orter!
Bättre är i eget land
Äfven vatten under näfverskon,
Än uti främmande land
Mjödet ifrån gyllene pokalen.



Louhi Pohjolas värdinna
Yttrade ett ord och sade detta:
Nå hvad gifver du åt mig,
Om jag bringar dig till ditt eget land,
Till ändan af din egen åker,
Intill närheten af hemmets badstuga?
Sade gamle Wäinämöinen:
Hvad begär du af mig
Om du ledsagar mig till egnä trakter,
Till ~~ändan~~ ytterst af min egen åker,
~~Till närheten af hemmets badstuga?~~
Så att jag hör egen gök gala,
Så att jag hör egen fogel sjunga;
Emottar du en hjelmfull med guldmynt,
En hattfull med silfvermynt.
Louhi Pohjolas värdinna
Yttrade ett ord och sade:
O du vise Wäinämöinen,
du evärdelige siare (tietäjä),
Ej jag frågar efter ditt guld
Stråfvar efter ditt silfver,
Guldmyntet är barnens blommor,
X Silfverpengarne ~~[illegible]~~ hästens skrammeldon;
X Kan du smida sampo
X Hamra till det granna (brokiga) locket,



utaf spetsen på en svanfjäder,
Utaf en gallkos mjölk,
Utaf ett litet sädeskorn,
+ Af en tackas ringa ullstrå,
Så ger jag åt dig en flicka,
En mö såsom lön för ditt arbete,
Bringar dig till egna länder,
Der din egen fogel sjunger,
der din egen tupp höres,
Uppå slutet af din egen åker.
Trygge gamle Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade:
Icke kan jag Sampo smida,
Sira ut det brokiga locket;
Bringa mig till egna trakter,
Jag skall drifva hit smeden Ilmarinen
Som smider dina Sampo,
Hamrar till de brokiga locken,
Blidkar din jungfru,
Tillfredsställer din dotter.
Han är en utomordentlig smed,
En utmärkt kunnig hamrare,
Som har smidt på himlen,
Hamrat uppå luftens lock,
Hammarns spår kännes icke till,

Och icke stället efter tångerne.
Louhi Pohjolas värdinna
Yttrade ett ord och sade:
~~Åt~~ Från honom tregar jag min dotter,
Åt honom lofvar jag mitt barn,
Som smider Sampo,
Sirar ut det brokiga locket,
Utaf en svanfjäders spets,
Af en gallkos mjölk,
Af ~~ett~~ litet sädeskorn,
Af en tackas fina ull.
Spände fålet uti redet
Röda hästen för släden,
Följde ut gamle Wäinämöinen,
~~Och~~ Ställde honom att sitta uti hingstens släde,
Derpå yttrade hon dessa orden,
Talte sjelf och sade detta:
Höj icke upp ditt hufvud,
Res icke på din kropp,
Ifall ej hingsten tröttnar,
Eller aftonen icke inträffar;
Om du höjer på ditt hufvud,
Reser på din kropp,
Då kommer säkert ofärd öfver dig
En olycklig dag ~~framträder~~ inträffar,

Då den gamle Wäinämöinen
Satte hingsten till att springa,
Hvita manen till att röras,
Körde af med gny och buller
Ifrån det mörka Pohjola,
Det ~~dunkla~~ mulna Sariola.

---

## 8de Runan

Det var Pohjas mö den sköna,
Landets ära, vattnets prydnad,
Satt på luftens ~~bage~~ loka,
Skullade på ~~med~~ himla bågen, X
Uti en ren drägt,
Uti vita kläder;
Väfver på en gyllene väf,
~~Törfärdigar med omsorg silfvervafven~~
Väfver med omsorg ~~in~~ silfver-~~trådar~~ tyget
Ifrån gyllene skottspolen, X
Med en silfver väfsked.

Skottspolen for hastigt fram i väfven,
Spolen vände sig hastigt uti handen,
Koppar väfskaften ~~[illegible]~~ slingade sig hastigt, orsåre
Silfver väfskeden flög noga till,
Då jungfrun väfde uppå väfven,
Vårdade sig om silfvertyget.



Gamle Trygge Wäinämöinen
Färdas fram med gny och buller
Ifrån det mörka Pohjola
Ifrån det mulna Sariola;
Körde fram ett litet stycke uppå vägen,
Färdades en liten väglängd,
Hörde så ~~bu..~~ skottspolens surrande
Ofvan om sitt hufvud.
Då han höjde på sitt hufvud,
Blickar upp ~~åt~~ mot himlen,
En vacker båge finnes uppå fästet (himmeln),
En jungfru ~~uppå~~ vid randen brädden utaf bågen,
Hon väfver sin väf af guld,
Klappar på med silfver väfven.
Trygge gamle Wäinämöinen
Stadnade strax sin häst,
Yttrade dervid detta till ordet,
Talte sjelf och sade detta:
Kom, flicka, i min vackra släde,
Sänk dig ned uti min släde!
Flickan yttrar detta till ordet,
Talte sjelf och frågar:
Hvarföre (vill du hafva) flickan ~~i din~~ någtids släde,
Jungfrun uti din släde?
Trygge gamle Wäinämöinen



Han svarar dertill:

Derför (vill jag hafva) jungfrun uti min granna släde,
Flickan uti min släde:
Till att baka honingsbrödet,
Att brygga ölet,
Till en sångerska på hvarje bänk, X
Till en fägnad uti fenstren X
Uppå dessa Wäinölas lägenheter,
Uti Kalevalas gårdar.

Jungfrun yttrade detta till ordet,
Talte sjelf och sade:
X När jag besökte matara (galium boreale) ~~fältet~~ fältet ~~[illegible]~~,
Färdades med lätt fot på gula planen,
X sent i går på aftongvistom,
Vid solens nedgång,
Sjöng fogeln uti löfskogen,
Trasten (turdus iliacus) ~~q~~kvattrade,
Besjöng flickornas sinne
och besjöng svärdotterns sinne.

Jag gaf mig i samtal med henne,
Begynte fråga utaf fogeln:
Ack du lilla trast,
Sjung så att jag hör med öronen,
Hvilkendera har bättre att vara,
Hvilkendera ~~att~~ mer lysande (ryktbart)

taattola
Flickan i sin faders boställe,
miehelä
Eller svärdottren uti mannens hemvist?
Talgoxen
~~Trasten~~ undervättade mig då,
Åkertrasten sqvattrade:
Ljus är sommardagen,
Qvinnovåldet ännu ljusare,
Kallt är jernet uti kölden,
Svärdotterns välde ännu kyligare,
Så är flickan i sitt fäderne hem,
Som bäret på en god mark,
Så är svärdottren uti mannens hemvist,
Som hunden uti bojor,
Sällan röner trälen kärlek,
Svärdottren icke någonsin.
Trygge gamle Wäinämöinen
Svarade sjelf detta till ordet:
tiainen
Toma äro talgoxens sånger,
Trastens sqvattringar:
Barn är flickan hemma,
Qvinna först sen hon blifvit gift;
Kom flicka i min granna släde,
Sätt dig uti min släde,
Ej jag är en oduglig man,
En hjelte sömnigare än andra.
Flickan svarar fyndigt,

Yttrade ett ord och sade detta:
Då jag man dig skulle kalla,
Skulle dig för hjelte hålla,
Om du skulle klyfva ett taget
Med en uddlös knif,
Sloge knut på ägget
Utan att man kunde känna till knuten.
Trygge gamle Wäinämöinen
Klyfver taglet i tu
Med en uddlös knif,
Med en som fullkomligt saknade ~~udd~~ spets,
Slår en knut på ägget
Utan att till knuten kännes;
Bad så ~~flickt~~ jungfrun i sin högtids släd
Flickan i sin släde.
Flickan svarade syndigt:
Kanske sedan kommer jag till dig,
När du spritar näfver ifrån stenen
Spjelker gärdselträdor ~~ifrån~~ utaf isen,
Utan att en bit borflyger,
Utan att en liten spåna nedfaller.
Trygge gamle Wäinämöinen
Kommer deraf icke i synnerhet nöd
Spritade ur stenen näfver.
Spjelkte gärdselträdor utaf isen,



Utan att en bit lossnade,
Utan att en spåna nedföll;
Kallade jungfrun uti sin granna släde,
Flickan uti sin släde.
Flickan svarar syndigt,
Yttrar sig med detta ordet:
~~..~~ Till honom skulle jag gå,
Som ~~skulle~~ timrade en båt
Utaf min sländas bitar,
Utaf min masknåls (kalvin) stycken,
Stötte ut båten på vattnet
Nya farkosten på vågorna
Utan att knäet ~~...~~ stiger,
Utan att röra med näfven,
Utan att vända på armen,
Utan att sträcka på axeln.
Då den gamle Wäinämöinen
Yttrade sjelf detta till orden:
Finnas tör ej på jorden, uti verlden,
En dylik farkosts timrare,
En min like till att timra
Tog bitar utaf sländan
Stycken utaf tenen, (sneda)
Började att timra på båten,
Att förfärdiga den tusenbrädiga



upp ~~på~~ på Stål-berget,
Upp på ~~t~~ hällen utaf jern.
Så skrynt timrade han på båten,
Med trotsfull stolthet uppå ekstocken utaf träd;
Timrade en dag, timrade en annan,
Timrade snart äfven den tredje,
Yxen rör ej vid sten,
Yxens hufvud ~~ff~~ klappar ej mot berget.
Då uppå den tredje dagen
Svängde Hiisi uppå knappen af skaftet,
Lempo ryckte till bettet,
Paha svigtade på skaftet,
Då ~~[illegible]~~ träffade yxen i stenen,
Yxens hufvud klappade mot berget,
Yxen slintade från stenen
Bettet sank uti köttet,
Uti knät på den arme gossen.
Uti tån på Wäinämöinen,
Lempo fogade den vid köttet,
Hiisi ~~passade~~ styrde till ~~[illegible]~~ ådrorna,
Blodet slapp att flyta,
Varma blodet fram att brusa.
Trygge gamle Wäinämöinen,
Den evärdelige ~~vise~~ tietäjä (trollkarn)
Yttrade dervid detta till ordet,

Tälte så och sade:
O du yxe, böjda spets,
Jemnbladiga yxe, X +
Trodde du dig hafva bitit i träd,
Huggit uti furu,
~~Träffat~~ Furit uti tallen,
Träffat uti björk;
Då du flintade uti köttet,
Stank af på mina ådror!
Derpå ~~tok~~ tog han sig för att trolla,
Började att besvärja;
Läs upp ursprungsorden enligt grunderne,
Enligt ämnet vishetsrunor,
Men kommer icke i håg några
Stora ord för jernet,
Af hvilka en ~~damm~~ rigel skulle erhållas,
Ett fast lås hämtas
För dessa (sår) som jernet uppfläckt,
Blåa mannen skurit sönder. X
Bloden rann redan ~~uti~~ som en ström,
Varma bloden brusade som en fors,
Täckte bärskaftena på marken,
Ljungblomstren uppå moen,
Och den tufva fanns icke,
Som ej kom ~~in~~ under öfversvämning

Af ~~[illegible]~~ detta för mysikna bladet,
Af detta framblesande varma bladet
Ur den ~~af~~ allvarsamme gossens knä,
Ur Wäinämöinens tå.
Trygge gamle Wäinämöinen
Skalade skogsull från stenen,
Tog mossa ~~ifrån~~ uppå kärret,
Ryckte lös en tufva ifrån marken,
Till en tillstoppning uti det ~~grymma~~ stora hålet
Till en lapp uti det svåraledet;
Detta ~~håller~~ afvärjer ej ens det minsta,
~~Oft~~ Håller ej till det ringaste ens.
Då ~~det~~ börjar det blifva besvärligt,
Förefalla mera plågsamt,
Trygge gamle Wäinämöinen
Utbrast sjelf i gråt,
Satt sin fåle uti redet,
Konna trafvarn för släden,
Derpå häjde han sig i släden,
Satte sig i granna korgen.
Slog sin snabba häst med piscet,
Småslte till med perlespärten,
Fålen sprang, ~~vägen led~~ färden led,
Mären ~~[illegible]~~ sprang vist ~~[illegible]~~ vägen afstog
Snart kommer redan byn,



Trenne vägar möta.
Trygge gamle Wäinämöinen
Kör efter den lägsta vägen
~~Uti~~ Till den nedersta gården,
Frågar öfver tröskeln:
Skulle uti denna gården finnas
Den som beskådar jernets verk (sår),
Som känner hjeltens plåga,
Smärtornas lugnare (dämpare)?
Fanns ett barn uppå golfvet,
Liten gosse vid hällens ända,
Han svarar dertill:
Icke finns i denna gården
~~[illegible]~~ Skådare af jernets verk,
Kännare af hjeltens plåga,
Fasttagare af smärtan plågan,
Smärtornas dämpare;
Uti andra gården finnes,
Kör af till andra gården.
Trygge gamle Wäinämöinen
Slog sin snabba häst med spöet
Körde af med fart,
Körde ett stycke utaf ~~vägen~~ färden
Efter den medlersta vägen
Till den medlersta gården,



Frågade bakifrån tröskeln.
anhöll innunder fenstret:
Skulle väl i denna gården finnas
Beskådare af jernets verk,
En damm för blodregnet
En kännare af åderforsen?
Fanns en gammal gumma under taket,
Pladdrerska vid hällens ända,
Gumman svarade uttryckligt,
Den med tre tänder försedda yttrade:
Icke finns i denna gården
Beskådare af jernets verk
Kännare af blodets ursprung,
Fasttagare af plågan,
Uti andra gården finnes,
Kör af till andra gården.
Trygge gamle Wäinämöinen
Slog snabba hästen med spöet,
Körde af med god fart,
Körde ett stycke utaf färden,
Efter den afsatta vägen
Till den öfversta gården,
Frågar öfver tröskeln
Talte bakifrån skärmtakstolpen:
Skulle väl i denna gården finnas

Vesskådare af jernets ~~för~~ verk,
Denna här flodens tillstoppare,
Hämmare af den enorma bladen?
Fanns en gubbe som bodde på ugnen,
Ett gråskägg innunder åsen, +
Gubben ryter ofvan ugnen,
Gråskägget på muren talar högljudt:
Större floden har man ~~[illegible]~~ hämmat,
Mäktat (öfver) ~~med~~ än större,
Med skaparns trenne ord,
Med det djupa urssprungs ordens magt,
\+ Elfvarna vid mynningen, träsken vid ändan,
Strida forsar ~~[illegible]~~ uti sjelfva svallet,
Fjärdarna vid spetsen af uddarna,
Näs der de varit smalast.

## Nionde Runan

Derpå gamle Wäinämöinen
Sjelf ifrån sin (granna) släde stiger,
~~Höjde~~ Reste sig utan att lyftas,
Höjde sig utan att höjas,
Derpå träder han i pirtti
Begifver sig under tak.
Man hämtar ett silfver stop
En guldkanna frambäres.

den Rymmer ej det minsta ens,
Inrymmer ej ens det allsra ringaste
Af gamle Wäinämöinens blad,
Af den ädle hjeltens gjutna blad.
Gubben röt till ofvan ifrån ugnen
Gråskägget dundrade:
Hvem månne du är bland männer,
och hvilken af hjeltar,
I blod har sju båtar,
Åtta stora såar
ifrån ditt knä, du arme,
Blifvit gjutet på golfvet;
Andra ord jag skulle minnas,
Men jag hittar ej på början
Hvaraf jernet har sitt ursprung,
Det arma slagget uppvuxit.
Då den gamle Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade detta:
Sjelf jag känner jernets ursprung,
Tror mig veta stålets början:
Luften är äldst af mödrar
Vattnet äldst af bröderna,
jernet yngst af bröderna,
Elden sedan den medlersta.
Ukko sjelf den högste skaparn



Han sjelf vädrens Jumala
Skiljde åt vattnet från luften,
Ur vattnet tin landade han fasta landet,
Arma jernet är ej född (har ej ursprung)
Icke född icke vuxet.
Ukko den uppenbare (store) Jumala
✱ Gnuggade sina begge flata händer,
Gned tillsammans sina båda
Uppå ändan af det venstra knäet;
Deraf föddes trenne mör,
Ända till tre Luonnotaret (naturens döttrar)
Till mödrar åt jernets rost,
Till föderskor af den blåa munnen.
Jungfrurna gingo med gungande steg,
Mörna vandrade längs molnets kant,
Med svällande spenar,
Med värkande bröstvårtor,
Mjölkade sin mjölk på marken,
Tömde sina spenar,
Mjölkade på fälten, mjölkade på kärren,
Mjölkade på lugna vatten.
Den ena mjölkade en svart mjölk,
Den äldsta utaf jungfrurna,
Den andra dröp ned hvit mjölk,
Det var den medlersta af jungfrurna,



Den tredje droppade ned en röd mjölk,
Hon var ~~den~~ yngst bland jungfrurna.
Hon som mjölkade den svarta mjölken,
Deraf föddes (alstrades) det mjuka jernet
~~D~~ Hon som dröp ned hvita mjölken,
deraf gjordes (har man fått) stålet,
Hon som droppade ned den röda mjölken,
X Deraf har man fått spröda jernet.
Led så litet uppå tiden,
Då önskade jernet träffa den äldre af sina bröder,
Gå att ~~besöka~~ ss lära känna elden.
Elden då sig dumt upphäfde, X
Vexte till alldeles förskräcklig,
Var nära att bränna upp den arma,
Stackars jernet sin broder.
Jernet slapp likväl att gömma sig,
Att gömma sig, att vara i förvar
Ur händerna på denna skarpa elden,
Ur munnen på den arga lågan.
Derpå jernet sig fördolde,
Både dolde sig och förvarades
Uti ~~ett~~ ett gungande källsprång ~~på gungflyn~~,
Uti en sqvalpande källa,
X Uppå största kärrets flaska,
På det vilda ~~bergets~~ fjellets hjessa.

Hvarest svanorna lägga ägg
Gåsen håter fram (kläcker) sina ungar.
Jernet ligger uti kärret,
Drar sig uti det blöta,
Gömde sig ett år, gömde sig ett annat,
Gömde sig snart äfven det tredje,
Emellan tvenne små stubbar, ✕
Under rötterne af tre björkar;
Likväl slapp det ej att flykta undan
Ur eldens hårda händer,
Det måste komma en annan gång,
Begifva sig till eldens boningar,
Då det skulle göras till vapen,
Smidas till spjut.
Vargen sprang långsefter kärret,
Björnen ilade långs heden,
Kärret upprördes efter vargen,
Heden under björnens ramar,
Der uppsteg rostiga jernet,
Och uppväxte en stålstång
✕ Uti spåren efter vargens skånkor
Uti groparna som gräfvits af björnens labbar.
Föddes Smeden Ilmarinen
Både föddes och ~~till~~växte uppe,
Han föddes på smedjekols backen

vexte upp på kol-moen,
med ej koppar hammare i handen,
Små tänger uti ~~n~~ näfven. ✕

Om natten föddes Ilmarinen,
Om dagen lagade han sigen smedja,
Sökte plats för smedjan,
Rum för bälgen att breda ut sig,
✕ Såg då ett litet kärrsund,
Litet utaf våt mark,
Gaf sig att derpå skåda,
✕ Att betrakta det på nära håll,
Tryckte der ned sin blåsbälg,
Grundade der sin ässja.

Träffade så på vargens fotspår
På ställen efter björnens ~~ramar~~ hälar.
Såg då bradden utaf jernet,
✕ ~~Stålets~~ Trampornа utaf stålet
På vargens stora fotspår
På ~~b~~ platsen efter björnens labbe
Yttrar då dessa orden:
Ve dig beklagansvärda jern
Huru du är i uselt läge
Uti ~~ed~~ en ringa boställ,
På kärret uti vargens sparkor,
Alltid uti björnens fotspår!



Tänker efter och begrundar:
Hvad monne af detta äfven kunde blifva,
Om jag skulle ~~körq~~ drifva in det uti elden,
Sätta det uti ~~min~~ ässjan?
Arma jernet skälfde till,
Skälfde till och blef uppskrämdt,
Då det hörde eldens fägner,
Eldens skarpa yttranden.
Sade smeden Ilmarinen:
Låt det dig ej alls bekomma,
Elden bränner ej upp sin bekanta,
Behandlar ej illa sin slägting!
När du kommer till eldens boningar,
Till lågande eldens boningsplatser,
Der växer du till vacker,
Pöser upp
Höjer dig till utmärkt fager,
Till männers goda svärd,
Till beslag i ändan på qvinnornas snören.
Efter denna dagen
Knådades jernet upp från kärret,
Samlades upp från det blöta,
Hemtades till smedens smedja.
Smeden ~~dref~~ bragte det uti elden
Dref det under sin ässja,
Pustade en gång, pustade en annan,



Ynstade åfven för tredje gången,
Jernet flyter som en välling,
Rörde sig som smedjeslagg,
Töjde ut sig såsom hvete-~~deg~~ blandning,
Såsom en deg af råg,
Uti smedens stora låge,
Uti den uppenbara eldens våld.
Dervid skrek det arma jernet:
Ack du smed Ilmarinen,
Tag mig bort härifrån
Ifrån den glödande (röda) eldens plågor!
Sade smeden Ilmarinen:
Om jag tager dig från elden,
Kanske varer du till förfärlig,
Blir allt för ~~åfven~~ obändig,
Hugger väl ännu din broder,
~~Slår till på~~ Spånor skär af din egen moders barn.
~~Dervid~~ Då bedyrade det arma jernet,
Svor sin svåra ed
Uti åssjan, uppå städet,
Under hamrarna, under släggorna,
Ordade med ~~detta~~ ordet,
Yttrade med detta yttrande:
Träd nog finns för mig att bita,
Stenens hjerta till att äta,

Att jag ej min broder hugger,
Spånor skär af min egen moders barn,
Bättre är för mig att vara,
Skönare för mig att lefva,
Såsom kamrat åt vandrarn,
X Såsom hand-vapen för fotgångarn,
Än att äta min egen slägt,
Behandla illa min slägtning.
Då rykte smeden Ilmarinen
Den evärdeliga hamrarn,
Jernet ifrån elden,
Satte det på städet,
Räckte ~~Gör~~ det till sprödt X
Gör det till verktyg försedda med egg,
Till spjut, till yxor,
Till allehanda verktyg.
Ännu brast det uppå litet,
Arma jernet var i behof (af litet) X
Jernets (tunga) skifva kokar icke,
Stålets gap fogar sig icke,
Jernet växer ej till sprödt, X
Utan att vätas uti vatten.
Då öfvertänker smeden
Ilmarinen sjelf detta,
Satte litet aska,

Reddi till sitt
Till vättskor som skulle bilda stålet,
Till vatten hvarmed jernet skulle härdas.
Smeden ~~smakade~~ pröfvade med sin tunga
Smakade noga med sitt sinne, ×
Yttrade sjelf detta till ordet:
Ej är detta tjenligt för mig
Till stålets bildnings vatten,
Till jernets berednings ~~[illegible]~~ jordarter.
Mehiläinen (biet) uppflög ifrån jorden,
Blåvingen ifrån tufvan,
Flyger så och stadnar åter,
Rundt omkring smedens smedja.
Då yttrade sig smeden sålunda till ordet:
Mehiläinen du lätta man,
~~M~~ Bringa honung i din vinge,
När honung uti din tunga
Ifrån ändan på sex blommor,
Ifrån sju gråsstråns spetsar,
Till det stål som skall beredas,
Till det jern som skall tillverkas.
Herhiläinen, Hiisis fogel
Betraktar i kring sig och lyssnar,
Betraktade under ifrån yttersta taklisten,
Tittade fram under ifrån näfret,



Uppå jernen som skulle tillverkas,
Uppå stålen som skulle beredas.
Flög så af med sakta surrning
Kastade fram Hiisis grymma saker
Bar fram ormens skarpa etter,
Maskens svarta våtskor,
Myrans brunst-våtskor,
Grodans hemliga gifter,
Till stålets tillverknings våtskor,
Uti jernets härdnings vatten.
Smeden Ilmarinen sjelf,
Den beständiga hamraren,
Tror och förmodar
Att mehiläinen återvändt,
Att han hämtat honung,
Burit till honung.
Yttrade ett ord, sade detta:
Se dessa äro bra för mig
Till stålets tillverknings vatten
Till jernets berednings våtskor.
Deri stötte han stålet,
deri soktade han det arma jernet,
Då han ~~tog~~ hämtade det bort från Elden
Tog det ifrån ässjan.
Deraf blef ~~jernet~~ stålet elakt,



Gaf sig jernet till obändigt,
Usslingen bröt sin ed,
Åt som en hund upp sin ära,
Armlingen högg till sin egen broder,
Handterade med mun sin slägt;
Släppte blodet till att flyta,
Varma blodet till att flöda. frusta

Gubben röt ofvanifrån ugnen,
Skägget gjöng, hufvudet skrälldo:
Nu känner jag redan jernets ursprung,
Fattar stålets vanor.

Ve dig beklagansvärda jern,
Stackars jern, usla smidslagg,
Du olycksfödde stål,
Var det deraf som du fick ditt ursprung,
Var det deraf som du växte till förskräcklig,
Skjöt upp till alltför väldig!

Icke var du då just stor,
Icke stor och icke liten.
Icke särdeles vacker heller,
Och icke heller alltför styf (genstråfvig),
När du låg stilla som mjölk
När du flöt som sötmjölk
Uti den unga jungfruns bröst,
Växte uti möns sköte,

Uppå kanten af det långa molnet,
Under den jemna himmelen.
Och icke var du stor den tiden,
Du var ej stor och icke liten,
När du hvilade som vätska,
Stod som klart vatten
Uppå den vidsträcktaste moss-flacka,
På det vilda ~~kärrets~~ fjällets hjessa,
Der du förbyttes till jordens medder,
Gick öfver ~~Blef~~ till rostig mylla.
Och icke var du stor den tiden,
Du var ej stor och icke liten,
När elgarna skafvade ~~gnedo om~~ dig på kärret,
Renarne bultade på mon,
Vargen knådade med sina sparkor,
Björnen med sina tassar.
Och icke var du stor den tiden,
Du var ej stor, och icke liten,
× Då du vaskades från kärret,
Bearbetades från markens medder,
Föddes uti smedens smedja,
Under Ilmarinens ässja.
Och icke var du stor den tiden,
Du var ej stor och icke liten,
När du ~~fräste~~ såsom svidslagg fräste,

Köljde som varmt vatten
Uti de skarpa eldstäderna,
Du svor din svåra ed
Uti åssjan, uppå städet,
Under hammarn, under släggan,
Uppå den plats der smeden plägar stå,
Ipå hamrings-fältet.
Klef du nu redan stor på dig,
Retades upp till en obändig.
Bröt, usling, din ed,
Åt som hunden upp din heder,
Då du smuddade till din börd,
Handterade din slägt med mannen!
Hvem bad dig till onda verket,
Hvem uppmanade dig till det usla,
Mona' din fader eller moder,
Eller ~~monne~~ monne den äldste af dina bröder,
Eller den yngsta af dina systrar,
Eller din öfriga höga slägt?
Hvarken din fader eller moder,
Icke heller din äldsta broder,
Icke den yngsta af dina systrar,
Och icke din öfriga höga slägt.
Sjelf du gjorde ~~onda~~ usla verket,
Styckade i likhet med Kalmar ~~bragder~~



Kom nu för att se hvad bragd du öfvat,
Att ditt onda verk förbättra,
Förrän jag åt modren säger,
Klagar för din vårdarinna,
x Mer får modren då att göra,
Större mödan för ~~din~~ vårdarinnan,
Då sonen gör illa,
Barnet svårt förderfvar!
Stadna blod att rinna,
Varma blod från att framspruta,
Från att spritta på mig,
Att stänka på mitt bröst,
~~Ti~~ Stadna, blod, som en vägg,
Håll dig varma blod som en gärdesgård,
Stå såsom svärdet uti hafvet,
x Starren uti mossan,
Hällen uppå åkerrenen,
Stenen uti strida forsen!
Men om sinnet ville bjuda dig
Att röras med största snabbhet,
Så må du röras uti köttet,
Åsomsom strömma halka ~~ulfå~~ uti benen
Derinne är bättre för dig,
Skönare under hullet.
Att strömma uti ådrorna



Såsom att flyta uti benen,
Än att rinna ned på marken,
Stänka kring på soporna.
Icke rinner du mjölk (att ~~vara~~ rinna) ner på marken,
Oskyldiga blod ned uti lindan,
~~Uppå~~ In i ~~Höet~~ växande de männers ~~fagnad~~ prydnad,
In i bäcken du hjeltars dyrbarhet,
Uti hjertat är din plats,
Under lungan är din källare,
Förflytta dig hastigt dit,
Ila skyndsamt dit,
Icke är du en elf för att rinna,
Också icke en insjö bör att utgjuta dig,
Ett källsprång uppå kärret till att rinna porlande,
En båtskrabba till att läka.
~~Lugna dig~~ Upphör småningom nu, dyre, ifrån att droppa,
Du röda ifrån att falla neder,
Om du ej småningom ~~tynar~~ tynar af, så stadna hastigt af!
Fordom tynade Tyrjä forsen af småningom,
Tuonelas elf stadnade hastigt af,
Hafvet torkade, himlen torkade af
Under den stora torkans-sommarn,
Under det kraftlösa farelds-året.
Om du häraf icke lyder,
~~Ännu~~ Så kommer jag ännu i håg andra,

Hittar jag upp nya utvägar:
Jag ropar mig från Hiisigård en gryta,
Hvarmed man kokar blod
Wärmer upp den röda vätskan
Utan att en droppe faller ned.
Utan att det röda förspilles,
Utan att bladen gjuter sig på marken,
Röda vätskan porsar neder.
Om i mig ej ~~är~~ vore karl,
Hjelte nog i gubbens son,
Att stoppa till denna flod,
dämma af denna åderfors,
Så finnes ju den himmelske fadren,
Jumala som vistas ofvan om molnen,
Som är mäktig utaf männerne,
Duglig utaf hjeltarne
Att ~~stoppa~~ sluta till blodets mun,
Stoppa till det som kommer ut.
O du Ukko högste öfver ~~gud~~ skapare,
Himmelske Jumala,
Kom hit då man dig behöfver,
Vandra hit då man dig kallar,
Stoppa din svällande pulstiga hand,
Tryck din tjocka tumme
Till en plugg för det svåra hålet,

Till en lappa uti det svåra ledet,
Drog derpå ett ~~nässlornas blad~~ blad af [illegible]
Satt deröfver ~~så~~ en gyllene neckros,
Till en bom i bladets väg.
Till en damm för det kommande,
Så att det ej spritter på mitt skägg
Dryper ned på mina klädes-slarfvor!
Dermed stoppade han till mannen för blod
Dödde ~~för~~ af vägen för röda vätskan.
Skickade sin son i smedjan, ×
~~Till~~ För att ~~förfärdiga~~ tillreda salfvor
× Af ~~dopp~~ fröskalen på gräsen,
Utaf tusen-toppens spetsar uddar.
Af dem som dryppa honung ned på marken,
Droppa ned honungsdroppen.
Gossen gick i smedjan,
Begaf sig att tillreda smörja,
Kom så eken emot honom,
Han då frågade af sin ek:
Finnes honung på dina qvistar,
Honung under ditt skal?
Eken svarar förståndigt:
Uti går-dag
Droppade vår honung på mina qvista
Honung dröp på min krona



Ifrån de ~~droppande~~ stänkande molnen
Ifrån de försvinnande (sig utgjutande) skyarna.
~~Han~~ Tog af ekens spånor,
Spillror af det skörda trädet,
Tog goda höstrån, X
Många sorters gråsstrån,
Sådana man ej skådar i dessa länder,
Såsom vexande på alla ställen.
Ställer så grytan på elden,
Lagade kokningen att koka,
Full med skal af eken,
Med gråstrån af vackert utseende.
Grytan kokade med häftighet
Uti fulla tre nätter,
Tre vår-dagar;
Derpå såg han efter läkemedlen,
Om läkemedlen voro pålitliga
X De genom åskådning gjorda medlen evärdeliga.
Läkemedlen äro icke pålitliga,
X De åskådade medlen icke evärdeliga; X
Ökade ännu till af höstrån,
Mångfärgade gråsstrån,
~~Som~~ Hvilka man hade hämtat (ifrån annorstädes
X Ifrån hundrade vägahåll
Utaf nio trollkarlar,



Katsoja

Utaf åtta ögon-männer
Kokade ännu i tre nätter,
Nio nätter med ens,
Lyftar grytan ifrån elden,
Ser efter läkemedlen
Om läkemedlen äro pålitliga,
X De åskådade medlen evärdeliga.
Fanns en mångrenig asp,
~~Denna~~ Hvilken växte på åkerrenen,
Denna bröt han af, den förödaren,
Sade den fullkomligt i två delar;
Smorde sen med dessa smörjor,
Botade med dessa åskådade läkemedel,
Yttrade sjelf detta till ordet:
Om dessa läkemedel duga
Att sättas uppå ett sjukt ställe, [helet]
Gjutas öfver svåra åkommor,
Så må aspen helna till hopa,
Till bättre än den fordom varit!
Aspen helnade tillsammans,
Till bättre än den fordom varit,
Växte utanpå till vacker,
Innanför till fullkomligt frisk. [hel]
Derpå försökte han läkemedlen,
Pröfvade de åskådade medlen:

pröfvade i stenars springor,
Uti hällars remnor,
Stenarna fastnade i stenar,
Hällarna häftade vid hällar.
Kom så gossen ifrån smedjan,
Från att bereda läkemedel,
Från att tillreda flättiga salvor,
Dem stoppade han i hand på gubben:
Der är pålitliga läkemedel,
Evärdeliga åskådade medel,
Fast du skulle smörja om bergen,
Alla bergen till ett ända.
Gubben undersökte med sin tunga,
Smakade med sin blotta mun,
Fann de åskådade läkemedlen vara goda,
Salvorna pålitliga.
Derpå smorde han Wäinämöinen,
Helade den illa medfarna,
Smorde underifrån, smorde ofvanifrån,
Strök engång äfven midtuppå;
Sade då med detta ordet,
Yttrade med detta uttrycket:
Ej jag rörs med eget kött,
Jag rörs med min skapares kött,
Ej jag handlar af egen kraft.

Jag rör mig af den allsmäktiges kraft,
Jag talar ej med egen mun,
Jag talar med Jumalas mun,
Om jag har en behaglig mun
Så är Jumalas mun ännu behagligare
Om min hand är vacker,
Så är skaparens hand ännu vackrare
När läkemedlet var lagt uppå,
Dessa pålitliga åskådade medel,
Dref det honom halfvägs till svimning,
Wäinämöinen uti vridning,
Han kastar sig ~~hit~~ dit, han kastar sig hit,
Men fick ej ro.
Derpå ~~utdref~~ anfäktade gubben plågorna,
Dref derpå de svåra smärtorna
Midt uti Kipu-mäki
Till toppen utaf Kipu vuori,
För att bringa stenar smärta,
Hafva hällarna att värka,
Tog en bundt ~~silketråd~~ sidentyg
Skar det uti flikar,
Styckade det uti stycken

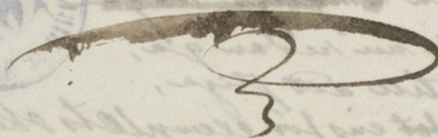

Lempade det till bindlar,
Knöt så med dessa sitt sidentyg,
Lindar om med med sitt vackra tyg

Knäet på den arma gossen,
Tårna uppå Wäinämöinen.
Höjde då sin röst och sade,
Talade med dessa orden:
Skaparens siden (komme) till förbindning,
Skaparens mantel till att täcka
På detta goda knäet,
Dessa fasta tår!
Se nu till du vackra Jumala,
Beskydda allvarlige skapare,
Att det icke må få bringas till något fel,
Tillskyndas några åkommor!
Derpå gamle Wäinämöinen
Reden erfor en allvarlig hjelp,
Snart blef han frisk,
Köttet växte till skönt vackert,
Underifrån till alldeles friskt,
Midtifrån till plågolöst,
På bredderna till ~~[illegible]~~ felfritt,
Ofvanifrån till ärrlöst,
Till ~~bättre~~ skönare än det fordom varit,
Till bättre än ~~[illegible]~~ tillförene,
Foten mäktade nu redan gå,
Knäet dugde till att stiga,
Det lider ej ~~det~~ ens för exemplets skull,
Plågas ej det allra minsta.



Då den gamle Wäinämöinen
Höjde upp sina ögon högre,
Blickade vackert
Ofvan om hufvudet mot himmelen,
Sade med detta ordet,
Yttrade med detta yttrande:
Dädan utgår ju alltid nåden,
Dädan komma kända ~~stöden~~ bistånden
Upp ifrån himmelen,
Ifrån den allsmäktige skaparen.
Var nu tackad Jumala,
Prisad du ende Skapare,
Då hjelp åt mig förlänade,
Bragte ett kännbart bistånd
Uti dessa hårda plågor,
Under jernets gjorda sårnader.
Derpå den gamle Wäinämöinen
Yttrade ännu detta till ordet:
Icke må de framtids slägte,
Slägte som framdeles uppväxer,
Göra båt på skryt (vad)
Icke ens en båghalk på trots,
~~Utti~~ Hos Jumala är verksamhetens gräns
Hos Skaparn flitets ändalykt,
Icke uti hjeltens kunskap (konstfärdighet)
Ej ens i den starkes makt!







Tionde Runan.

Trygge gamle Wäinämöinen
Tog den bruna hingsten,
Spände fålen uti redet,
Framför den ~~röda~~ bruna slädan,
Slänger sig sjelf i slädan,
Höjer sig i granna korgen.
Slog den snabba med spöet,
Smällde till med perlesnärten,
Snabbe fålen sprang, det led med ~~vägen~~ färden,
Slädan skrann och vägen aftog,
(Björkträdsmeden klappade doft,
Rönnbågen spände sig allt strängare. X
Han kör af med gny och buller,
Körde längs kärr, körde längs fält,
Körde längs vidsträckta lunder,
Färdades en dag, färdades en annan,
Så uppå den tredje dagen
X Kom han till ändan af den långa bron,
Till Kalevalas moar,
Till Osmos åkerrenar.
Dervid yttrade han dessa till ord,
Talte sjelf och sade detta:
Sluka den, ulf, drömmaren,
Sjukdom döda Lappalainen.



Han sade att ej mer skulle komma hem
Med lefvande ögon. –
Uti detta synliga lifvet,
Så länge månen är gjuten som guld,
~~Uppå~~ Till dessa Wäinölas lunder.
Kalevalas moar.
Derpå gamle Wäinämöinen
Sjunger och sin vishet öfvar,
Sjöng en blomstertoppig gran,
Blomstertoppig, gyllnegrenig,
Styrde toppen upp mot himmeln,
Böjde den tvärs igenom molnen,
Spridde ut grenarne i luften
Bredde ut dem tvärt öfver himlen.
Sjunger så och öfvar vishet
Sjöng så månen upp att lysa,
Uti den gyllnetoppiga granen,
Sjöng stora på qvistarne.
Far åstad med gny och buller,
Fram åt sitt gyllene hem,
Med nedsänkt hufvud, med sorgset sinne,
Med hela hjelmen uppå sned,
Då han smeden Ilmarinen,
Den evärdeliga hamraren,
Bade lofvat till lösen,

För att sitt eget lif befria,
Bort till det mörka ~~Pohjola~~,
Till det mulna Sariola.
Hingsten stadnade redan
I ändan utaf Osmos nya åker,
Då höjde gamle Wäinämöinen
På sitt hufvud ifrån granna släden.
Ifrån smedjan hörs ett klappande,
Ifrån smedjekols rummet ett bomrande.
Trygge gamle Wäinämöinen
Stack sig sjelf i smedjan,
Der är smeden Ilmarinen
Och håller på att smida,
Sade smeden Ilmarinen:
O du gamle Wäinämöinen,
Hvar har du dröjt så länge,
Wistats hela tiden?
Trygge gamle Wäinämöinen
Yttrade sjelf detta till ordet:
Der har jag länge dröjt,
Framlefvat all min tid
Uti det mörka Pohjola,
Uti det mulna Sariola
Skida har jag lupit på Lapplands skidspår,
I trollkarlarnas ~~gu~~ närhet.
Derpå smeden Ilmarinen

Yttrade ett ord och sade:
O du gamle Wäinämöinen,
du evärdelige vise,
Hvad berättar du från dina färder,
Sedan du kommit till hemmets stugor?
Sade gamle Wäinämöinen:
Mycket har jag att förmäla,
Finnes så en jungfru uti Pohjola,
En mö uti den kalla byn,
Som ej bifaller ej till brudgummar,
Icke fattar tycke (ömmar) för goda männer,
Halfva Pohja-landet prisade henne,
~~Ty~~ Emedan hon är så utmärkt vacker.
Månen sken från hennes tinning,
Solen strålade från bröstet,
Otava ifrån skuldran,
Seitsentähtinen (sjustjernan) ifrån ryggen.
Gif du dig smed Ilmarinen
du evärdelige hamrare,
Att afhämta jungfrun,
Att bese ~~det~~ den skönlockiga,
Om du kan smida sampo,
Sira ut det brokiga locket,
Så får du flickan ~~uti~~ till din lön,
För ditt arbete den fagra flickan.



Sade smeden Ilmarinen:
Ach dig gamle Wäinämöinen,
Lofvade du redan mig ~~till Pohjola~~,
Till det mörka Pohjola
Till en befrielse för ditt eget hufvud,
Till en lösen för dig sjelf!
Icke under det långa lifvet,
Sålänge månen sjes som guldt lyser,
Begifver jag mig till Pohjolas stugor,
Till Sariolas timror,
Till ställen ~~der~~ hvarest männer ätas,
Hjeltar förgöras.
Derpå gamle Wäinämöinen
Sjelf till orda tog och sade:
Underligt finns dock ännu ett annat under,
Finnes en gran med blomstertopp,
Blomstertoppig, gyllne grenad
Uppå renen utaf Osmos åker;
Månen lyste uti toppen,
Otava var lagrad på grenarne.
Sade smeden Ilmarinen:
Detta tror jag ej vara sanning,
Utan att gå att beskåda ~~det~~,
Om det är sanning eller lögn.
Sade gamle Wäinämöinen:
Då du ändock icke sätter tro dertill,

Så må vi gifva oss att bese det,
~~Om~~ Huruvida det är sanning eller lögn!
Man begaf sig således att beskåda
Denna gran med blomsterkrona,
En var gamle Wäinämöinen,
Andra smeden Ilmarinen;
När man derpå kommit fram
Dit på renen utaf Osmos åker,
Står smeden helt nära,
Beundrar den nya granen,
Då otava var på qvistarne,
Månen uti granens topp.
Då den gamle Wäinämöinen
Tog till orda sjelf och sade:
Nu du smed, min kära broder,
Klättra upp att hemta månen
Och att Otava ~~tela~~ borttaga
~~ut~~ Ifrån granen med gyllene krona!
Nu steg smeden Ilmarinen
Högt uppe uti trädet,
Upp emot himmelen,
Upp ~~steg~~ klef för att hemta månen,
Att borttaga otava
Ifrån granen med gyllene krona.
Sade granen med gyllene krona,

Yttrade tallen med yfvig krona:
Ack dig vettlöse man,
Obekante hjelte!
Du okände klef upp på mina grenar,
Du barnasinne uti min topp
För att afhemta en ~~Gingen~~ månbild ~~måne~~,
Och för en föreställd stjerna.
Då den gamle Wäinämöinen
Sjunger höjande sin stämma,
Sjöng vinden upp till en hvirfvel,
Bade luften uti raseri,
Säger så med detta ordet,
Yttrade med detta yttrande:
Tag, du vind, uti din farkost,
Vårens flägt uti din båt
För att honom hastigt föra
Till det mörka Pohjola.
Vinden höjde sig till hvirfvel,
Luften utbrast uti raseri;
Tog smeden Ilmarinen
För föra honom med större hast
Till det mörka Pohjola,
Till det dunkla Sariola.
Så nu smeden Ilmarinen
Råde färdades och kom med snabbhet

Färdades längs vindens väg,
Efter vårvindens stråt,
Öfver månen, under solen
Utmed otavas skuldror;
Hamnade på Pohjolas gård,
På Sariolas badstu väg;
Och hundarne hörde ej honom,
Och glåffsarene varsnade icke.
Louhi Pohjolas värdinna,
Pohjas tandglesa gamma,
Hon träffade vara på gården;
Hann sjelf fråga:
Hvem må du vara utaf männer,
Och hvem utaf hjeltar,
Hit du kom ~~----~~ på vindens vägar,
På vårvindens slädstråt,
Och hundarne skälla icke uppå dig,
Ullsvansarne glåffsa icke!
Sade smeden Ilmarinen:
Icke heller kom jag hit
~~Till~~ som ett byte för byens hundar,
~~Till~~ för att med hätskhet mötas af ullsvansarne
Till dessa okända dörrar
Till dessa främmande leder.
Då utforskar Pohjolas värdinna ~~ut~~



Utaf den ankomna:
Har du kommit dig att lära känna,
Till att höra, till att veta
Om den där smeden Ilmarinen,
Den utmärkt skicklige hamraren?
Länge har han redan varit väntad
Äfvensom länge saknad
Till dessa Pohjolas ändar,
För att förfärdiga en ny sampo?
Dertill smeden Ilmarinen
Yttrade ett ord, sade detta:
~~Ham~~ Jag har väl kommit mig att lära känna
Denna smeden Ilmarinen,
Då sjelf jag är Ilmarinen,
Sjelf den skicklige hamraren.
Louhi Pohjolas värdinna,
Pohjas qvinna med glesa tänder
Stack sig skyndsamt in i stugan,
Talar så med dessa orden:
Du min egen yngsta dotter
Du mitt mest stilla ~~dolt~~ barn,
Kläd nu på dig det bästa,
På din kropp det mest ~~prydligaste~~ lysande,
Det ~~prydligaste~~ sirligaste på dina fållar,
Det prydligaste på ditt bröst,



Det vackraste på din hals,
Det mest blomstrande på dina tinningar,
~~Till~~ För att ~~göra~~ gifva rodnad åt dina kinder ~~röda~~,
Att framhålla ditt utseende!
Smeden Ilmarinen,
Den evärdelige hamraren,
Har redan kommit för att göra sampo,
Att föra ut det brokiga locket.
Det var Pohjas fagra flicka,
Landets ära, vattnets prydnad,
Hon tog utvalda kläder,
Sina renaste ~~kläder~~ drägt,
~~Klädde~~ Ställde sig i femfoters kläder, klädde sig,
Pryder sig i hufvud-prydnader,
Ställer sig i messings ~~[illegible]~~ bälten
Spökar ut sig uti gyllne gördlar.
Trädde ifrån boden in uti stugan,
Trippande in från gården,
Sirlig om sina ögon,
Högboren om sina öron,
Vacker om sitt ansigte,
Rodnande om sina kinder,
Gyllne smyckena hängde uppå bröstet,
Silfver prydnaderna skinade på hufvudet.
Pohjolas värdinna sjelf

Förde smeden Ilmarinen
In i dessa Pohjolas stugor,
Sariolas timror,
~~[illegible]~~ Spisade honom derstädes mätt af mat,
Fägnade honom i öfverflöd med drycker,
Mättade honom till öfvers fyllnad;
Derpå började hon att orda:
O du smed, du Ilmarinen,
Du evärdelige hamrare,
Kan du smida Sampo,
Sira ut det [granna] brokiga locket,
Utaf spetsen af en svane fjäder,
Af mjölken utaf en gallko,
Utaf kornets lilla ~~[illegible]~~ frökorn,
Utaf sommar-tackans fina ull,
Så får du ~~flickan~~ jungfrun till din lön,
För ditt arbete den fagra flickan?
Då tog smeden Ilmarinen
Sjelf till ordet och sade:
Jag må väl kunna smida Sampo,
Hamra till det vackra locket,
Utaf spetsen af en svane-fjäder,
Af mjölken utaf en gallko,
Utaf kornets lilla frökorn
Utaf sommar-tackans fina ull,

~~Där~~ Då jag smidt på himla fästet,
Hamrat uppå luftens lock,
Utan att den minsta början förefanns,
Utan att så mycket som den minsta bandstump färdiggjord var
Gaf sig så att förfärdiga Sampo.
Att söra ut det granna locket,
Frågade genast efter smedja,
Saknade smedje redskaper,
Smedja fanns icke på stället,
Icke smedja, icke blåsbälg,
Hvarken ässja eller städ,
Hammare eller skaft ens.
Då yttrade smeden Ilmarinen
Ett ord, talte sålunda:
Käringar må förtvifla,
Usslingar må halfgjordt lemna,
Ej en man, om ock så jämre,
Ej en hjelte om ock mera drölig!
Sökte ~~ställe~~ plats för ässjan,
Utrymme för bälgen
Uppå dessa landtbackar,
Uppå fästet af dessa Pohjas åkrar.
Sökte en dag, sökte en annan
På den tredje dagen redan
Kom en brokig sten,



En sten-klump emot honom;
Der stadnade smeden,
Gjorde hamrarn uppe eld,
En dag arbetade han på bälgen,
En annan ställde han åssjan i ordning.
Derpå smeden Ilmarinen,
Den evärdeliga hamrarn,
Dref sina träämnen uti elden,
Sina smiden under åssjan,
Tog trälarna att pusta,
Kraftiga männer till att arbeta.
Trälarne pustade ofördrutet, ×
Kraftiga männerne arbetade
Tre sommardagar
Och tre sommarnätter,
Stenar veexte uppå hälarne,
Klippstycken uppå tårnas platser.
Så uppå den första dagen
Lutade sig smeden Ilmarinen sjelf
Till att beskåda
Nedre delen utaf sin åssja,
Hvad ur elden kunde framkomma,
Redas ut ur lågan.
En båge kommer fram ur elden,
En gyllene båge ur ~~het hörden~~ hettan



En gyllene båge, hufvudet af silfver,
Skaftet (stocken) brokigt af koppar.
Bågen är god till utseendet,
Men dålig är den till sina seder:
Hvarje dag fordrar den ett hufvud,
Tvenne hufvuden på den bästa.
Sjelfva smeden Ilmarinen
Glads ej alltför mycket deröfver,
Bröt bågen i tvenne stycken,
Derpå bringar han den i elden;
Lagade slafvarna att pusta,
De med kraft utrustade att möda sig.
Redan den följande dagen
Lutade sig smeden Ilmarinen sjelf
För att beskåda
Nedre delen utaf sin åssja;
En båt tränger sig ut ur elden,
En röd farkost ur hettan,
Begge stammarne utsirade med guld,
Vrängerna gjutna af koppar.
Båten är vacker till utseende,
Men är icke god till sina seder:
Fåfängt skulle man begifva sig att ro,
Utan behof i striden.
Det är smeden Ilmarinen,

Fröjdar sig åfven ej åt detta,
Krossade båten till spillror.
Kringar den i härden,
Lagade slafvarna att pusta,
De med styrka begåfvade att möda sig.
Redan på den tredje dagen
Lutade sig smeden Ilmarinen sjelf
För att beskåda
Nedra delen af sin ässja;
Ett ungnöt tränger sig ut ur elden,
~~Ett~~ Gyllne hornet uti hettan,
Med Otavas stjerna uti pannan,
Solens ring uti hufvudet.
Ungnötet är vackert till utseende,
Men är ej godt till sina seder;
Ligger ofta uti skogen,
Stjelper ned mjölken på marken.
Det är Smeden Ilmarinen,
Åfven åt denna fröjdar han sig icke,
Skar sönder kon uti stycken,
Bringar den derpå i elden;
Lagade trälarna att pusta,
De med styrka begåfvade att möda sig.
Redan på den fjerde dagen
Lutade sig smeden Ilmarinen sjelf

Till att beskåda
Nedre delen utaf sin ässja;
En plog tränger sig fram ur elden,
En gyllne bill ur kitteln,
En gyllne bill, ett koppar skaft;
Silfver uti ändan af skaftets knappe.
Plogen är vacker till utseendet,
Men ej är den god till sina seder;
Plöjer upp byens åkrar,
Fårar upp dess åkerfält.
Det är smeden Ilmarinen
Han glädes äfven derföre icke,
Bröt af plogen i tvenne stycken,
Drifver den under sin ässja;
Skaffade vindarne att pusta,
De kraftiga väderilarne att arbeta.
Vindarne pustade oupphörligt,
Östan pustade, vestan pustade,
Sunnan pustade än mera,
Nordan stötte till allför häftigt,
Pustade en dag, pustade en annan,
Pustade snart äfven den tredje.
Elden flög ut ur fenstret,
Gnistorne gnistrade ut genom fenstret,
Damm steg upp till himmelen.

Röken skaikade sig i molnen.
Det är smeden Ilmarinen,
Efter den tredje dagen
Lutade han sig ned för att beskåda
Nedre delen utaf sin ässja;
Såg att Sampo föddes, (bildades)
Det granna locket [illegible] växte uppe.
Derpå smeden Ilmarinen,
Den evärdliga hamraren,
Hamrar hurtigt,
Dånger till med raskhet (styrka).
Smidde skickligt Sampo:
I ena kanten en mjölqvarn,
I andra en saltqvarn,
En penningqvarn i den tredje.
Derpå mol den nya Sampo,
~~Den~~ Brokiglocket lifligt svänga,
Mol en lår ~~uti~~ under morgon ~~[illegible]~~ ottan,
En lår ~~med~~ att ätas (till mat),
Mol en annan till att säljas (till salu),
En tredje till ~~[illegible]~~ att förvaras hemma.
Då gladdes Pohjas qvinna,
Bragte derpå den stora Sampo
Uti Pohjolas stenbacke,
~~Inn~~ uti koppar berget.

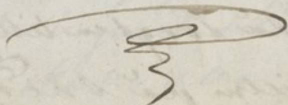


Bakom nio lås:
Der hon rotade dess rötter,
På nio famnars djup,
Rotade (fästade) [en] roten (ned) uti jorden,
Den andra uti vatten-fluttningen,
Den tredje uti himmelts backe.
Derpå begynte smeden Ilmarinen
Att begära flickan,
Yttrade ett ord, talte sålunda:
Tillhör flickan mig nu redan,
Då sampo blef färdig.
Brokig-locket vackert.
Hon nu, vackra Pohja-flickan
Yttrade sjelf sålunda till ordet:
Hvem skulle väl då det andra året,
Hvem den tredje sommarn
Hafva göken till att gala,
Foglarna att sjunga,
Om jag skulle begifva mig annorstädes,
Om jag, bär, skulle komma till andra länder!
Om denna dufva (höna) skulle försvinna,
Denna gås gå vilse,
Moderns lifsfrukt förvillas,
Röda lingonet skulle gå bort,
Då skulle alla gökar försvinna,

Glädjefoglarne skulle flytta sig +
Ifrån denna ~~backar~~ jordhöjds tapp,
Ifrån ~~den~~ axlarna af denna ås.
Och äfven utom dess hinner jag icke,
Jag slipper ej ~~från~~ från mina jungfru-dagar +
För dessa sysslor som böra göras,
För ~~den~~ sommar-brådskan,
Bären äro oplockade på marken,
Vikens stränder obesjungna,
Lundarna har jag ej genomvandrat,
Uti löfskogarna har jag ej lekt ut.
Då ~~da~~ nu smeden Ilmarinen,
Den evärdeliga hamraren,
Med nedsänkt hufvud, sorgset sinne,
Med helt och hållet nedlutad hjelm,
Härvid redan begrundar,
Tänker efter länge med sitt hufvud,
Hur han skulle vandra hem,
Komma till bekanta nejder
Ifrån det mörka Pohjola,
Det mulna Sariola.
Sade Pohjolas värdinna:
Ack du smed Ilmarinen
Hvarför är du så sorgsen till sinnet,
Med hela din hjelm på sned,

Skulle dit sinne längta
Till dina fordna vistelse-länder?
Sade smeden Ilmarinen:
Dit skulle mitt sinne längta (hade jag lust)
Till mitt hem att dö derstädes,
Till min hembygd att derstädes digna neder.
Då nu Pohjolas värdinna
Mättade mannen, förplägade honom med dryck,
Satte honom i båtens bakstam,
uti stöd af (invid) koppar styrbladet;
Väckte (kallade) upp blåsten till att blåsa
Nordanvinden till att häftigt blåsa.
Då smeden Ilmarinen
Den evärdeliga hamraren
Färdades till egna trakter,
Öfver det blåa hafvet;
Färdades en dag, färdades en annan,
Men uppå den tredje dagen
~~Kom~~ smeden redan hem
Till dlwona sin fosterjord.
Gamle Wäinämöinen frågade
Utaf smeden Ilmarinen:
O du ~~min~~ broder, smed Ilmarinen,
Du evärdelige hamrare,
Förfärdigade du redan den nya Sampo,
Sirade ut det granna locket?
Sade smeden Ilmarinen,
Sjelfwe mästarn talade:
Redan mal den nya Sampo,
Granna locket svängde flitigt,
Mal en lår om morgon-ottan,
En lår till mat,
En annan till salu,
En tredje till att förvaras (i sparbössan.)



## Elfte Runan.

Tid det är att orda om Ahti,
Att besjunga den illistiga skalken.
Gossen Ahti Saarelainen.
Han den muntre Lem~~minkäinen~~pi-sonen
Vexte upp uti ~~ett~~ det höga hemmet,
Hos sin hulda moder
Nakom den vidsträcktaste vik af hafvet,
Uti Kaukoniemi bugten.
Med fisk uppvexte Kauko derstädes. X
Ahti ~~hvide~~ blef större genom abborar,
Blef en man ~~så~~ lika god som den ypperste,
Sprack ut till rödbrusig,
Som är utmärkt till sitt hufvud,
Ganska duglig för sin person;
Men ett litet fel fick han,
~~Han~~ Råkade på förfall i afseende å sina seder:
Han lefde alltid ibland qvinnor,
Nätterna igenom på nattlopp
Uti de där flickornas glädje-glam,
Hårfagras yra lekar.
Kylli var Saaris jungfru,
Saaris jungfru, Saris blomma,
Hon vexte uti ett högt hem,
Blef större uti det mycket sköna (hemmet),



~~Der hon satt~~ Sittande ~~på~~ i fadrens boningar,
På det svigtande högsätet.
Länge vexte hon, långt spridde sig hennes rykte,
Långt ifrån ankommo friare
Till jungfruns vidtfrejdade hem,
Till den sköna gården.
Päivä (solen) friade till henne för sin son,
Men hon ~~gick~~ gaf sig ej till Päivälä
Till att ~~skina~~ skina hos Päivä
Under sommar-brådskan.
Kuu (månen) friade till henne för sin son,
~~Ej~~ Hon begaf sig ej till Kuutola
Att lysa hos Kuu,
X Till att forma (vrida till) luftens ringar.
Tähti (stjernan) friade till henne för sin son,
Men hon begaf sig ej till Tähtelä
Till att natten igenom tindra
Uppå vinter-himlarna.
Kommo friare från Ehstland,
Andra där bort ifrån Ingermanland,
Men jungfrun begaf sig icke,
Sjelf ~~tik~~ svarar hon till gensvar:
Onådigtvis förspills edert guld,
Förminskas edert silfver
Icke begifver jag mig till Ehstland,

icke ~~Ej~~ ~~jag~~ begifver jag mig, lofvar icke heller
Till att ro i ~~[illegible]~~ Ehstlands vatten,
Att staka längsmed skärgården,
Till att äta Ehstlands fiskar,
Att förpläga mig med Ehstlands soppa:
Icke heller begifver jag mig till Ingermanland
Till dess kuter, till dess stränder,
Der ~~är~~ finnes allslags brist,
~~[illegible]~~ Brist på träd, brist på perta,
~~Brist~~ Brist på vatten, brist på hvete,
Brist på rågbröd.
Han nu muntre Lemminkäinen,
Sjelf den sköne Kaukomieli,
Lofvade att han skulle begifva sig
Att fria till Saaris blomma,
Till denna utmärkta tärna,
Utmärkt vacker, ~~sköna köttet~~ hårfagra hufvudet.
Modren bjöd till att neka,
Den gamla qvinnan † varnade:
Icke må du min kära Gosse
Begifva dig till bättre än du sjelf är.
Dig man icke torde tåla (önska)
(Till) Uti Saaris stora slägt!
Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:

Om jag ej är lysande (vacker) till mitt hem,
Särdeles stor till min slägt,
Så väljer jag med min kropp,
Fängslar med mitt öfriga utseende.
Alltfort nekar hans moder
Lemminkäinen från att begifva sig
Till Saaris höga slägte
Till det vidsträckta stamhållet.
Der ~~ge~~ drifva flickorna gäck med dig,
Jungfrurna skratta åt dig.
~~Han~~ Hvar ~~om begärde sig~~ öfver ängslades Lemminkäinen
Han yttrade ~~sig~~ sjelf detta till ordet:
X Nog skall jag göra slut på qvinnornas skratt,
På flickornas flinande i knutarna,
Jag ~~stöter (sparkar) dem i gossens famn~~ stöter (sparkar) gossen uti barmen,
Handstumpen ~~uti~~ under bröstet,
Detta ~~g~~ är slutet äfven på ett godt skämt (gäckande)
Äfven uppå det bästa spektakelmakeri (förtal).
Modren då till ordet yttrar:
Ack mig arma mina dagar!
Om du skulle skratta åt Saaris qvinnor,
Begabba de kyska jungfruerna,
Så skulle deraf uppstå gräl,
Ett stort krig skulle härflyta,
Alla Saaris fastmän skulle störta sig



Handra män med sina svärd,
Åfver dig, du arme
Omkring dig du enslige.
~~Huru~~ ~~brydde sig~~ Hvad brydde sig Lemminkäinen
Om sin moders varningar,
Tager ~~en~~ du goda hingsten,
Spände för den utmärkta fålen,
Kör så af med gny och buller
Till Saaris vidtfrejdade by
För att peia till Saaris blomma,
Saaris utmärkta tärna.
Flickorna skrattade åt Lemminkäinen
Jungfrurna slungade fram sina ~~flick~~ speord,
Då han körde besynnerligt på tåget,
Förunderligt på gården,
Körde i kull sin granna släde.
Stjelpte den ~~uti~~ wot i ledet.
Då den muntre Lemminkäinen
Vred ~~sin~~ munnen, ~~vände~~ rynkade på ~~sitt~~ hufvudet.
Vred uppå ~~sin~~ svarta lugg,
Yttrade sjelf detta till ordet:
Ej förut jag detta skådat,
Icke har jag sett och icke hört,
Att en qvinna skrattat åt mig,
Ej jag tålt af en jungfru* begabbelser.

Föga fäste Lemminkäinen detta på sinnet,
Yttrade ett ord, talte detta:
Finns det rum på Saari,
Platts på Saaris mark,
Att jag må kunna inlåta mig i lek,
Ett fält att jag må kunna dansa
Uti Saari flickornas glädjelekar,
De hårfagras yra ~~lekar~~ förlustelser?
Saaris jungfrur säga,
Uddens ungmör svara:
Rum nog finnes uppå Saari,
Platts på Saaris mark,
För dig att ~~inlåta dig~~ börja leka,
Fält för dig att dansa:
Såsom herde uppå svedjeländerna,
Vallar pojke uppå ~~brända~~ brunna marker,
Kalvarne äro magra uppå Saaris fält,
Feta hästens ~~föl~~ fålar. ×
~~Hvarom brydde sig~~ Som ändock väl Lemminkäinen,
× Han tog lega såsom herde,
Vandrade om dagarne i vall,
Nätterna tillbringar han i flickornas glädjelekar,
Uti dessa mörs kärliga förlustelser,
Uti de hårfagras yra lekar
Sålunda nu den muntre Lemminkäinen,

Sjelf den sköne Kaukomieli
Var han redan gjorde slut på flickornas skratt,
Bragte jungfruns begabbelse att stadna,
Den flicka fanns icke,
Den kyskaste jungfru ens,
vid Hvilken han ej hade kommit,
X Bredvid hvilken han ej skulle hafva ~~bor~~ hvilat sig.

Endast en enda jungfru fanns det
Uti Saaris stora slägt
Hvilken icke ~~fattar tycke för~~ gifven sitt bifall åt friare,
Icke fattar tycke för goda männer,
Detta är den vackra Kyllikki,
Saaris sköna blomma.

Detta är den ~~muntre~~ yre Lemminkäinen,
Sjelf den vackre Kaukomieli,
Han nötte ut ~~[illegible]~~ hundradetal af stöflor,
Rodde af hundraden af åror
Medan han sökte fånga denna jungfru,
Medan han eftersträfvade ~~[illegible]~~ Kyllikki.

Kyllikki den fagra tärnan,
Hon yttrade detta till ordet:
Hvarför snor du dock, ~~[illegible]~~ usling, här ikring,
Drifver omkring du nötikrika (strandenstiggare)
Frågar här efter flicka,
Hör efter tenn gördlar,

X Icke kinner jag förr härifrån,
Än jag ~~genom~~ malat ~~stenen till~~ nött ut stenen,
Än jag stött stöteln ~~förr~~ till en kort stump,
Stampat morteln till idel bitar (en skrabba).
Och icke fäster jag mig vid villhjernor,
Vid villhjernor, vid ordliga fållar,
Jag vill hafva en stadig make
~~Till~~ Åt mig som stadig waka,
Jag önskar ett mera ~~karlavulet~~ fagert ansigte
Till mitt fagra ansigte,
Åfvensom en vackrare vext
Till min vackra vext.
Förgick så litet uppå tiden,
Förlopp knappt en half månad,
Då en viss dag,
~~En~~ Någon aftonstund,
Flickorna kärligt lekte,
De sköna muntert ~~fröjdade sig~~ skötte sina nöjen
På landsidan af skogen,




På den sköna heden,
Kyllikki främst om andra,
Saaris blomma såsom den mest ryktbara
Kom den ~~fullbladige~~ eldige (bladfulle) gynnaren, X
Lemminkäinen körde fram
Med sin egen hingst

Med sin utvalda fåle
Midt på lekfältet,
Midt uti de skönas gralekar,
Kastade Kyllikki uti sin släde,
Röfvade jungfrun uti sitt granna åkdon,
Satte henne på sin hud (i slädan),
Jenkade henne på sitt slädbotten af spjelar.
Slog till kästen med piskan,
Smällde till med snärten,
Derpå gaf han sig att ~~ila~~ skrinna bort,
Vid sin bortgång säger han:
Alldrig män I, flickor, någonsin
Upptäcka mig;
Att jag varit här,
Att jag härifrån bortfört jungfrun!
Om I icke deraf lyden,
Så drabbar eder svår olycka,
Jag sjunger edra fästmän uti krig,
Unga männen under svärdet,
Att man ej på ~~år och dag~~ månad och dag hör till dem,
Ej ser dem uti detta jordelifvet-
Vandrande på stigen,
~~ut~~ Åkande uti på svedjelundarna.
Nog beklagade sig Kyllikki,
Saaris blomma jemrade sig:



Släpp doch bort mig redan,
Lemna barnet i sin frihet,
Att ~~att~~ hon må vandra till sitt hem,
Till sin gråtande moder!
Om du icke lofvar släppa mig lös
Att jag må vandra till mitt hem.
Ännu ~~[illegible]~~ finnas fem af mina bröder,
Sju barn af min morbroder
Till att trampa harens spår,
Till att tillvälla sig flickans hufvud.
När likväl icke släpp,
Begynte hon sjelf att gråta,
Yttrade ett ord och sade detta:
Fåfängt föddes jag arma,
Fåfängt föddes jag, fåfängt växte jag upp,
Fåfängt framlefde jag min tid,
Och nu har jag slutligen fallit i händerna på en fåfäng,
På en odugelig man,
Under beskydd af
~~Uti~~ ~~krigslystens~~ den krigslystne ~~beskydd~~,
Af den alltid vilda slagsbulten.
Yttrade den yre Lemminkäinen,
Sade den sköne Kaukomieli:
Kyllikki du mitt hjertegryn,
Min käraste söta vän,
Var ej alls bekymrad,

Icke skall jag hålla dig illa (fara illa med dig),
Uti min famn då jag spiser,
Uti mina händer då jag går,
Vid min sida då jag står,
~~a~~ Bredvid mig då jag sträcker ut mig!
Hvarföre ~~a~~ sörjer du,
Hvarföre suckar du så bekymrad,
Sörjer du derföre,
Suckar du bekymrad derföre,
Att ko ej finnes, att brö ej finnes,
Och öfver bristen uppå all slags säd?
Var ej alls bekymrad,
jag har många kor,
Många mjölk gifvande,
En är på kärret – Muurikkinen,
En annan på kullen – Mansikkinen,
den tredje – Puolukka – på svedjen,
Dessa äro vackra utan att äta,
Välfödda utan att man sköter om dem,
Man behöfver ej klafva dem om aftnarna,
Och icke släppa ut dem om morgnarna,
Icke gifva åt dem en höbörda,
Icke hafva omsorg om deras salt portion.
Eller skulle du väl sörja derföre,
Sucka bekymrad ~~der~~före det,

Att min slägt ej är ~~tillräckligt~~ ansenlig,
Mitt hem ej alltför högt?
Om jag ej är af stor slägt,
Och icke hög till mitt hem,
Så har jag ett eldigt svärd,
En blixtrande klinga,
Den är af hög börd
Af en vidtutgrenad härkomst,
Den är slipad hos Hiisi,
Gjord blank hos gudarna,
Med den gör jag min börd stor,
Vidgar ut ~~mitt~~ allt slägte,
Med svärdet som har ett eldigt egg,
Med den gnistrande klingan.
Den arma jungfrun suckar,
Yttrar sjelf detta till ordet:
Ach du Ahti Lempis son,
Om du vill ha en sådan flicka, som jag är
Till din lifstids maka,
Så svär du en evärdlig ed
Att du icke ~~ska~~ tågar uti något krig
Hvarken i behof af guld,
Eller af begär efter silfver
Då den muntre Lemminkäinen
Yttrade sjelf detta till ordet:



Jag svär en evärdelig ed
Att jag ej skall tåga i något krig
Hvarken i behof af guld,
Eller af begär efter silfver!
Svär du nu sjelf en ed
Att du vandrar i byarna,
Äfven om du hade den ~~flöjter~~ gamlester lust till att hoppa, (svänga i kring)
Äfven om du hade behof af att dansa!
Då svuro de sina eder,
Gjorde sina evinnerliga löften
Inför den uppenbare Guden,
Uti allmaktens åsyn
~~Att~~ Ahti icke skulle draga ut i krig
Och Kyllikki icke springa i byn.
Derpå den muntre Lemminkäinen
Drog till ~~den~~ snabba fålen med spöet,
Slog hingsten med tömmen,
Yttrade sjelf detta till ordet:
Faren nu väl Saaris lindar,
Granars rötter, tjärveds stubbar,
Bland hvilka jag vandrat sommarn igenom,
Trampat alla vintrar,
Gömmande mig undan om mulna nätter,
Flyende undan ~~o~~ under kalt väder,
Medan jag höll på att fånga denna kjerpe,



Jaget
Kört efter denna alla!

Körde af skuttande, (så att släden skuttade till)
Snart synes hemmet,
Flickan yttrar då detta till ordet,
Yttrade sjelf och sade sålunda:
Stugor skallar fram der borta,
Ett Hunger kummel ~~let~~ synes, ~~der~~ X
Hvem tillhör stugan,
Hvilken oduglings är hemmet?

Det var muntre Lemminkäinen,
Han yttrade ett ord, sade sålunda:
Sörj du icke öfver stugorna,
Sucke ej öfver rummen,
Mycket bättre må vi bygga,
Utur gruffliga stockskogar,
De bästa sparrskogar.

Derpå muntre Lemminkäinen
Genast till sitt hem anländer,
Till sin hulda moder,
Till sin egen fostrarinna.

Modren yttrade detta till ordet,
Talte sjelf och sade sålunda:
Långe dröjde du min gosse,
Långe uti främmande lände.

~~Le~~ Genmälte muntre Lemminkäinen,

yttrade ett ord och sade detta:
Jag måste lära flickorna att skratta
~~Flickorna skulle skratta åt mig~~,
Hämnas på de kyska jungfrurna
För det de drefvo ett långt gyckel,
För deras skrattsalfvor åt mig;
~~F~~ fick jag den bästa uti min släde,
Placerade henne på min slädhud,
Jemkade henne på min slädes skjelbotten,
Skaffade henne under fällen,
Der betalte jag mörnas skratt,
Flickornas glädtiga gyckel.
O du min moder som mig burit,
Du min moder som mig uppbägt (mot dagsljuset),
För det jag begaf mig, det vann jag åter,
Det jag eftersträfvade, det fann jag;
Bred nu ut dina bästa bolster,
Dina mjukaste hufvudkuddar,
Att jag må få ligga på dem i eget land
Med min unga mö.
Modren yttrade detta till ordet,
Talte sjelf och sade sålunda:
Var nu prisad, o Gud,
Lofvad du ensam skapare,
Då du gaf mig en svärdotter,
Hemtade mig, en märd god att blåsa upp eld,

En som är ypperlig att väfva väfvar,
En alldeles nätt spånerska
En prydlig tvetterska af byket,
En rengörarinna af kläderne. (bykerska)
Prisa sjelf din lycka,
En god fick du, en god träffade du på,
En god lofvade din skapare,
En god gaf den nådiga;
Ren är snösparfven på drifvan,
En renare har du vid din sida,
Hvitt är skummet på hafvet,
En hvitare har du i din våld,
vacker är anden på hafvet,
vackrare har du i din boning,
Klar är stjernan på himmelen,
Klarare är den som du har i fästning.
Laga nu rymliga golf,
anskaffa större fenster,
Res upp nya väggar,
Gör hela stugan bättre,
Trösklar framför stugan.
Nya dörrar uppå trösklarna,
Sedan du fått dig en ung tärna,
Sedan utvalt dig en vacker,
En bättre än du sjelf är,
En högre än din slägt är.



## Tolfte Runan.

Derpå Ahti Lemminkäinen,
Han den vackre Kaukomieli.
Lefde i långa tider
Jemte den unga jungfrun,
Sjelf drog han icke ut i krig
Och Kyllikki vandrade icke ut i byn.

Då hände sig en dag,
En viss morgon,
Att Ahti Lemminkäinen sjelf
Begifver sig till fisk-leken;
Han kom icke hem till qvällen,
Hann det icke ~~den~~ till första natten,
Nu gick åter Kyllikki ut i byn,
Till flickornas glädjeglamm.

Hvem ~~berättar~~ för väl ~~detta~~ fram budskapet,
Hvem är det ~~som~~ löper med sqvaller?
Ainikki var syster till Ahti
Hon för fram budskapet,
Hon är det som löper med sqvaller.
Kära du, min broder Ahti!
Kyllikki besökte redan byn,
Var redan till främmande leden,
Till ~~ut~~ ~~[illegible]~~ bya-flickornas glädjeglamm,
Till de hårfagras yra lekar.



Ahtigossen, den unde gossen,
Sjelf den yre Lemminkäinen
Vredgades deröfver, uppbragtes öfver detta,
Klef deraf för en lång tid uppbragt,
Yttrade sjelf detta till ordet:
Ack min moder, gamla qvinna,
Om du skulle tvätta min skjorta
Uti svarta ormens etter,
Om du hastigt skulle torka upp den,
Så att jag skulle hinna till kriget.
vid Pohja-gossarnes boställen,
Uppå Lapplands barns gräsfält,
Kyllikki var redan ute i byn,
Till främmande leden,
Till dessa flickors glädje-glam,
Dessa hårfagras yra lekar.
Nog säger väl Kyllikki, ✕
Qvinnan skyndar sig att yttra:
Ack min kära Ahti,
Ej må du begifva dig i krig!
Jag drömde medan jag låg,
Då jag hvilade tungt:
Elden dref omkring som en smedjehärd,
Lågan flammade upp
Alldeles tätt utmed fenstren,

Utefter gråsvalen vid bakväggen.
Derpå stack den sig in i stugan,
Brusade som en fors,
Ifrån golftiljorna till taket,
Ifrån fenster till fenster.
Då den yre Lemminkäinen
Yttrade sjelf detta till ordet:
Icke tror jag uppå qvinno-drömmar,
Och icke på qvinno-eder;
Ack min moder, min fostrarinna,
Hämta hit min krigsskjorta,
Bär fram min stridsrustning!
Nu har jag lust
Att dricka krigets öl,
Att smaka på krigets honung.
Modren yttrade detta till ordet:
Ack min son, du Ahti,
Icke må du begifva dig till kriget!
Nog hafva vi öl hemma
Uti en alträds-läckare,
Bakom tappen utaf ek;
Jag skall hämta åt dig att dricka,
Om du ock skulle dricka hela dagen.
Sade muntre Lemminkäinen,
Ej jag bryr mig om hemmets öl,

Förr dricker jag vatten ur elfven,
Ifrån den tjäriga styrårens blad,
Mera välsmakligt är det för mig att dricka,
Än allt hemmets spisöl;
Hämta hit min ~~krigs sk~~ strids skjorta,
Bär fram min ~~hämnde~~ krigs rustning!
Jag begifver mig till Pohjolas stugor,
Till Lapplands barns jordfält
För att fråga efter guld,
För att spörja om silfver.
Sade Lemminkäinens moder:
Ack, du min son Ahti!
Guld finnes nog hemma,
Silfver uti vår bod (aitta);
Sednast under går dagen,
Utmärkt tidigt om morgonen
Plöjde trälen den med ormar uppfyllda åker
Vände om den med åspingar uppfyllda,
Plogen lyftade upp locket på en kista,
Plogbillen höjde upp en penning
Der äro hundratal gömda,
Tusental inlagda,
Jag hartade med kistan i boden,
Ställde den på bodens skulle.
Sade yre Lemminkäinen:



Ej jag bryr mig om hem förråderna,
Om jag får en mark (styfver) från kriget,
Så håller jag den för bättre,
Än allt hemmets gull,
Silfret som är lyftadt upp af plogen;
Hämta hit min krigsskjorta,
När fram min stridsrustning!
Jag begifver mig till Pohjolas krig,
Till Lapplands barnens treckamp.
Lust mig göres uti hågen,
Min hjerna tänker,
Att jag sjelf med egna öron borde få höra,
Se med dessa mina ögon,
Om i Pohjola finnes en flicka X
En jungfru uti Pimentola
Som icke fattar kärlek för friare,
Ej ömmar ens för de bästa männer.
Sade Lemminkäinens moder:
Ack du min son Ahti!
Du har ju Kyllikki i hemmet,
Hemmets qvinna är af mera värde
Ovanligt är att tvenne qvinnor
Finnas på en mans bädd.
Sade yre Lemminkäinen
Kyllikki är en som springer i byn,
Må hon springa till hvarje ~~glädjeställe~~ kärlighet



vistas ute
Hon må ligga i hvarje boning,
Uti byens flickors glädjelekar,
Uti de hårfagras yra lekar!

Modren gjorde försök att neka.
Gamla qvinnan varnade:
Ej må du likvål, min son,
Begifva dig till Pohjolas stugor
Utan att du ~~dj~~ vishet äger,
Är med insigter begåfvad,
Hän till Pohja-sönernes härdar,
Till Lapplands barns fält!
Der kan Lappen må hända besvärja
Turjalainen drifva (störta)
Med munn in i smedjekol~~~~, med kufvudet i leran,
Med armbågarna in i glödkol
Med näfvarna i heta askan,
In i de glödande hällarna.

Då säger Lemminkäinen:
Redan försökte trollen att trolla mig,
Trollkarlarne att trolla, etterormarne besvuro mig,
X Tranne Lappar försökte
Under en sommar-natt
Nakne på en jordfast sten,
Utan bälte, utan kläder,
Utan att omgifvas af det förhexade bandet (gördeln),

Så mycket riktade de sig på mig, —
Så mycket fingo dessa stackare,
Som gnistan ~~får~~ får löst ifrån stenen,
Nafvaren från klippan,
Vältan ifrån hala isen,
Tuoni utur toma stugan.
Annorlunda hade man hotat,
Annorlunda aflopp det (lyckades det),
De hade för afsigt att ~~sätta~~ utställa mig,
Hotade att trötta ut mig
Till ett sångträd ~~uti smyttjen~~ uppå kärren,
Till en planka uppå smutsiga platser,
Sätta ~~mig~~ jemnt med haken uti sanka mossan,
Ända till skägget ~~uti~~ ~~[illegible]~~ uti en det svåra stället,
Men jag likväl, ~~rapp~~ som är en rapper man,
Var dervid ej särdeles i nöd,
Sjelf jag gaf mig till att trolla (slog mig på)
Sjelf begynte jag att orda (nyttja ordets kraft).
Trollade (sjöng) trollkarlarne med sina svartkonster,
Skyttarna med sina vapen,
Hexorna med sina knifbett,
Svartkonstkunniga med sina stål bitar
Uti Tuonis häftiga ~~ft~~ fors,
Uti den vilda ~~strömfallet~~ strömmen hvirfveln,
Under det högsta strömfallet

Under den värsta spirsvelu,
Der må trollkarlarna slumra,
Der må de illvillige hvila,
Till dess gräset kunde växa
Genom hufvudet, genom hjelmen,
Genom trollkarlens axlar,
Tvärs igenom skulder-köttet (musklerne)
På den ~~ligg~~ hvilande trollkarlen,
Den sofvande illvillige mannen.
Allt ännu nekade modren
Lemminkäinen från att begifva sig:
Modren nekade sin son,
Qvinnan förvägrade sin man:
Icke må du ändock begifva dig
Dit bort till den kalla byn,
Till det mörka Pohjola!
Ofärd drabbar der icke dess mindre,
~~Ofärd~~ den beklagansvärda gossen,
Förderfalt den muntre Lemminkäinen;
Om du jäger med hundra menniskor,
Tror jag likväl icke detta,
Ej har du förmåga att sjunga (trolla)
Ibland Pohjas söner
Och icke känner du Turja-språket,
Du kan ej uttrycka dig på Lapska.



Då den muntre Lemminkäinen,
Sjelf den sköne Kaukomieli,
Höll på att kamma sitt hufvud,
Borsta sitta länge här,
Kammen ~~slängde han uppå~~ kastade han i väggen,
Slängde borsten emot ugnens stolpe,
Yttrade ett ord och sade detta,
Talte sjelf och tog till ordet:
Då är Lemminkäinens bane,
Arme gossens ofärd kommen,
När ur borsten bladen drypes,
Rinner ned i röda strålar!

Den muntre Lemminkäinen begaf sig
Till det mörka Pohjola
Tvärt emot moderns förbud,
Mot sin vårdarinnas varning.

Han föröfver sig, han gjordar om sig,
Han klär sig uti jernskjortor,
Spänner sig i stålbälten,
Yttrade sjelf detta till ordet:
Mannen är mera hällig i benpantsar,
Bättre uti jernskjorta,
Mäktigare uti stålbälten,
(att begifva sig) ibland dessa ~~troll~~karlar,
så att han ej bryr sig om de sämre,



Kommer ej i förlägenhet äfven inför ~~de~~ de bästa.
Tog sitt egna svärd,
Nappade sitt ~~det~~ eldiga ~~eggjet~~,
Som var slipadt hos Hiisi,
Skuradt blankt hos gudarna,
Det fäster han vid sidan,
Stack uti slidan.
Hvar söker ~~tar~~ mannen sig bistånd ~~till värn~~,
Hvar sig hjelp ~~söker~~ den vilde hjelten ~~att försigtighetsmått trygga sig~~?
Något söker ~~tar~~ han sig ~~han sig~~ redan bistånd, ~~till värn~~
förser sig ~~söker~~ med ~~sig~~ hjelp,
Der den vilde ~~tar han sig sina försigtighetsmått~~
Invid dörren under takåsen,
Uti dörringången till pirtti,
Uppå gården vid tågets mynning,
Vid de yttersta leden.
Der söker ~~tar~~ mannen sig bistånd ~~till värn~~.
~~För qvinnfolk~~ Utaf qvinnfolks-~~kön~~ könet,
Detta bistånd är ej stort
Och denna hjelp ej att trygga sig vid,
Alltså förser han sig ytterligare med hjelp
utaf mankönet
Uti tvenne vägars grening
Uppå ryggen utaf en blå sten,
invid ~~uti från~~ gungande källsprång,
~~på tröjande källådror~~, invid ~~från~~ qvalpande källor.

invid forsens häftiga fall,
Nära till det [illegible] mycken vattnets hvirfvel.
    Der den muntre Lemminkäinen
Talte sjelf och sade:
Upp ur jorden i svärdsmän,
Hjeltar af samma ålder med jorden,
Män med klingor utur brunnarne,
Bågskyttar ifrån elfvarna!
Uppstig (träd fram) skog med dina männer,
Hela ödemark med dina slägten,
Bergets gubbe med din styrka,
Watten ande (vesi hiisi) med dina förskräckligheter,
Wattnets fru med ditt folk,
Wattnets äldsta med dina makter,
Jungfrurna från hvarje vattendränkt ställe,
De med fina fällar ifrån källorna,
Till den ensamme mannens hjelp,
Till den ryktbare gossens kamrater,
Att ej trollkarlarnes svartkonster bita på,
Och icke hexornas knifjern,
Icke skyttens vapen!
    Om detta icke vore tillräckligt,
Så kommer jag ännu ihåg äfven en annan utväg,
Högre må min suck jag höja,
Upp till denna himmelens Ukko,

som handhafver molnen,
styrer strömolnen.
O du Ukko, högste gud,
du gamle himmelske fader,
som talar tvert igenom molnen,
Ordar rakt igenom ~~ff~~ luften!
Hemta åt mig ett eldigt svärd
In uti en eldig slida,
Hvarmed jag stingrar förhindren,
Hvarmed jag omintetgör förhexningarna,
Slår ned jordiska afvundsmän,
Besegrar vattnets hexor
uti rymden som är för mig,
Från min baksida,
Ofvanom mitt hufvud, bredvid min sida,
vid min ~~[illegible]~~ hvardera ljumske,
Fäller trollkarlarne på deras egna pilar,
Hexorna ~~uti~~ uppå deras knif-jern,
Wisdomskunniga ~~uti~~ uppå sina stålredskap,
Elaka männen uppå sina svärd!
Derpå den muntre Lemminkäinen
Han den vackre Kaukomieli,
Hvisslade fram ~~ett~~ en fåle ur småskogen
En gyllenmahn ur höstubben,
Satte fålen uti redet,



Den eldröda hästen i himmelstängerne;
Sjelf satte han sig i släden,
Höjde sig uppå i sitt spanna åkdon,
Slog till sin snabba häst med spöet,
Dref uppå den med sin af kulor sammansatta piska;
snabben Fålen sprang, färden led,
Släden skrann, vägen aftog,
Silfver sandmon genljöd,
Gyllene fältet gaf eko.
Färdades en dag, färdades en annan,
Färdades äfven en tredje,
Men på den tredje dagen ~~[illegible]~~
Kommer honom en by till möte.
Då ~~kör~~ den muntre Lemminkäinen
Kör med gny och buller
Efter den mest åt sidan belägna vägen,
Till den mest åt sidan varande gården,
Frågar öfver tröskeln,
Talte bak skärmtaksstolpen:
Monne här i gården skulle finnas
Den som löser bröstremmen (på min häst),
Som kan fälla ned himmelstängerna,
Som kan taga lokan ur dess spänning?
Svarade ett barn från golfvet,
En gosse fram ifrån trappan:



Icke finnes här i gården
Den som kunde lösa upp bröstremmen på din häst,
~~En~~ Den som kunde fälla ned dina fimmelstänger,
Den som kunde lösa upp din loka.
Ängslig var ej Lemminkäinen,
~~Smällde till~~ Slog sin piska fålen med gröet,
Smällde till med perlesnärten,
Körde ~~af~~ fram med gny och buller,
Längs efter den medlersta vägen
Till den medlersta gården;
Drögas öfver tröskeln,
Talar ~~bakifrån~~ ytterom skärmtaket:
Monne i denna gården skulle finnas
Den som skulle aftaga (hästens) tygel,
Som skulle lösa upp (hästens) bröstrem,
Som skulle lösa upp dragremmarne?
Skrek en gumma ofvan ifrån ~~[illegible]~~ ugnen,
En sladdrerska från härden:
Nog får du från denna gården,
Den som bärga dina tygel,
Som lösa bröstremmen för din häst,
Som fälla dina fimmelstänger;
Väl här finnas tiotal,
Du får, ifall du vill hafva, fast hundratal,
Hvilka hädan skjuts dig skaffa,

Gifva dig en häst till åkning,
Att du genaste må färdas till ditt hem,
Elake flykta till ditt land,
Till din husbondes fähus,
Till din matmors fotspår,
Till mynningen af din broders led,
Till ändan af din systers golf,
Förr än dagen ändas,
Förr än solen sjunker ned.
Ängslig var ej Lemminkäinen,
Yttrade ett ord och sade sålunda:
Gumman vore värd att skjutas,
Krokigkäften värd att klubbas.
Länkade sin snabba fåle att springa,
Kör fram med en susning
Efter den öfversta vägen,
Till den öfversta gården.
Der den muntre Lemminkäinen,
Då han kommer närmare till gården,
Säger med detta ordet,
Talar med detta uttryck:
Stoppa, Hiisi, munnen till på gläfsaren, X
Lempo slut till hundens käkben,
Gör en plugg utanför munnen,
En rigel emellan tänderne,

Att han icke förr röstar till,
Än mannen vandrat förbi!
Då han sedan kommit in på gården,
Slår han till jorden med sin piske,
Att damm uppsteg i spåret efter pisken,
En liten ~~Mannen vandra~~de ibland dammet;
Han löste upp bröstremmen,
Han fällde ned fimmelstångerne.
Derpå den muntre Lemminkäinen
Lyssnar sjelf med egna öron,
Utan att någon märker honom,
Utan att någon gifver akt på honom;
Hörde på yttre sidan runor,
Ord igenom mossan,
~~Han~~ Genom väggen spel,
Qväden genom brädet.
Tittade derpå in i stugan,
Blickade ~~i~~ hemligen dit,
Stugan var full kännare,
Bänkarne (långsäten) fyllda med sångare,
Sidoväggarne med spel~~are~~män,
Vid dörrens gafvel kunniga män,
Högsätet (Stallsätet) med trollkarlar,
Framför ugnen hexmästare;
De sjöngo Lappska runor,
Gnällde på med Hiisis qväden.

Derpå ~~den~~ muntre Lemminkäinen
Vågade ~~sig på~~ att blifva annat, +
Djerfdes att förvandla sig till någonting annat,
Gick från knuten in i stugan,
Rak från hörnet in i pörtet,
Yttrade sjelf detta till ordet:
En visa är bra då den slutar snart,
En sång vacker då den är kort,
Det är bättre att något vett bli qvar,
Än att det midt uti tar slut.
Sjelf hon Pohjolas värdinna
Rörde sig vid golfvets fogning,
Nertyde midt på golfvet,
Yttrade ett ord, talte sålunda:
Förr fanns ju här äfven en hund,
En racka jernfärgad, +
Ätare af kött, bitare af ben,
Sugare af den råa bloden,
Hvem du då också må vara bland männer,
Hvilken utaf hjeltars skara,
Då du kom i den här stugan,
Slapp in i byggnaden,
Utan att hunden hörde
Utan att glaffsarn (l'aboyeur) observerade det!
Sade muntre Lemminkäinen:



Icke heller kom jag hit
utan min kunskap, utan min vetskap,
Utan min magt, utan min fyndighet,
Utan min faders trollskicklighet,
Utan vård utaf mina föräldrar,
Till att ätas utaf dina hundar,
Till att slitas utaf glåpparene.
Men min moder twåttade mig,
Twåttade mig som en liten bytting, X
Trenne gånger under en sommarnatt,
Nio gånger under en höstnatt
Till en trollkarl på alla vägar,
Till en fintlig uti alla länder,
Till en ~~sångare~~ troll besvärjare i mitt hem,
Till en mångkunnig ute i verlden.
Derpå muntre Lemminkäinen,
Sjelf den sköne Kaukomieli,
Började nu att besvärja,
Slog sig på att öfva sin sångarkonst;
Pelsens fållar gnistrade eld,
Ögonen drögo af eld
Då Lemminkäinen qvad,
Då han qvad, då han yttrade sig.
Han qvad de bästa sångare
Till de ~~[illegible]~~ sämste sångare

Dref i munnen stenar på tvären,
Radade ~~ta~~ klippstyckena på flatan
För de bästa sångare,
För de kunnigaste reenomän.
Så qvad han de förmätna männerne
Den ena hit, den andra dit:
~~på~~ Till kyttlador der inga telningar funnos,
Till oplöjda marker,
Uti fisklösa insjöar,
Fullkomligen tomma på abborar,
Uti Rutjas häftiga fors,
Uti den sjudande strömhvirfveln,
Under strömmen till en fradga,
Midt i forsen till stenar;
Till att sakta brinna såsom eld,
Till gnistra såsom gnistor.
Dit ~~så~~ qvad muntre Lemminkäinen
Männerna med sina svärd,
Hjeltarna med sina vapen,
Han qvad unga, han qvad gamla,
Qvad och medelålders männer;
En enda lemnade han oqvädin,
En usel boskapsherde,
En gammal gubbe med slutna ögon.
Herdegubben med våta hatten,

Han yttrar nu detta till ordet:
O du muntre Lempi-son,
Unga quad du, gamla quad du
Medelålders män quad du åsom,
Hvarför quäder du då ej åfom mig?
Sade muntre Lemminkäinen:
Derför rör jag ej vid dig,
Att du är så eländig till att kåse, ~~av~~ ~~var~~
Arm åfom utan att jag rör vid dig,
Ännu deputam då du var ung,
En obetydlig herde-pojke,
Förderfvade du din moders lifsfrukt,
Nefs af din egen syster,
Du skämde bort alla hästar, - e g mas.
Trättade ut stoets fåhl, e quas vullmas
Uppå kärrets rygg, vid jordens nafvel,
Der ett slemmigt vatten röres.
Nosskaps herden med våta hatten
Blef deraf arg och vredgades,
Gick utur stugans quarn dörren,
Efter gården till åkern,
Sprang till Tuonelas elf,
Till den heliga ~~elfvens~~ forsens hvirfvel,
Der spejade han efter Kaukamieli,
Väntade på Lemminkäinen,
Att han skulle återvända från Pohja,
Att han skulle färdas till sitt hem.



Trettonde Runan.

Där den muntre Lemminkäinen
Sade åt Pohjolas gamla hustru:
Gif nu gumma dina jungfrur,
Hämta hit dina flickor,
Den bästa ur flocken åt mig,
Den längsta ur din jungfru-skarahop!
Hon nu Pohjolas värdinna
Yttrade ett ord och talte detta:
Ej jag gifver åt dig mina jungfrur,
Och icke stöter jag mina flickor ifrån mig,
Ej den bästa, ej den sämsta,
Ej den längsta, ej den kortaste.
Du har förut en gift hustru,
En förut hemföljd värdinna.
Sade muntre Lemminkäinen:
Jag tjudrar Kyllikki ut i byn,
Vid byens stugutrappor,
Vid främmande leden,
Härifrån får jag en bättre qvinna;
Hämta nu hit din dotter,
Den skönaste ur jungfruskaran,
Den vackraste af de hårfagra!
Sade Pohjolas värdinna:
Icke jag min dotter gifver



Åt oduglige männer,
Åt fåfänga hjeltar;
Anhåll förut då om flickor,
Hör dig för om blomsterhufvuden,
När du med skidor fångat Hiisi-elgen,
Bakom Hiisis åkerfält.
Derpå den muntre Lemminkäinen,
Beslog ~~sitt~~ sina skjut,
Spände uppå sina bågar,
Ordnade om sina pilar,
Yttrade sjelf detta till ordet:
Nu ~~vore~~ skjutet redan beslaget,
Alla pilar färdiga,
Bågen hvilande vid strängen,
Med skida finns ej än att åka,
Skidans sko att ~~klappat till~~ slå emot med klacken.
Då den muntre Lemminkäinen
Tänker efter och begrundar,
Hvar monn man ~~skida~~ kunde få sig skidor,
Hvarifrån helst någorlunda skidor.
Vandrade till Kauppi gården,
Hamnade i Lyylikkis smedja.
O du vise Wuojalainen,
Waikre Kauppi Lappe!
Gör du åt mig goda skidor,

Slöjda vackra skor på skidan,
Med hvilka jag ~~skida~~ kan löpande skida fånga Hiisis elg,
Bakom Hiisis åkerfält!
Lyylikki yttrar ett ord,
Kauppi kinner med sin tunga:
Fåfängt gifver du dig Lemminkäinen
Att jaga efter Hiisis elg:
Du får ett stycke murket träd,
Äfven det med stor omsorg.
Ängslig var ej Lemminkäinen,
Sjelf yttrade han detta till orden:
Gör du skidan färdig att begagnas,
Skidans sko ~~för~~ färdig att nyttjas!
Jag begifver mig ~~att~~ med skidor att fånga elgen
Bakom Hiisis åkrar.
Lyylikki, som skidor slöjdar,
Kauppi, som gör skidskor,
Slöjdade under hösten på skidor,
Rustade skimbeklädnad till dem under vintern,
En dag täljde han på stafvens skaft
~~Den~~ En annan dag rustade han ~~till~~ på stafvens trissa
Skidan blef färdig att begagnas,
Skidans sko att klappas till med hälen,
Stafvarnas skaft fullkomligt färdiga,
Stafvarnas trissor fogade på sin plats,

Stafvens skaft kortade en utter,
Trissan en röd räf.
Smorde sina skidor med smör,
Beströk dem med rentalg,
Sjelf begrundar han så derwid,
Säger med dessa orden:
Finnes monne bland denna ungdom,
Uti det uppväxande slägtet
En som kan skjuta fram denna min skida,
Som med klacken kan sparka till dess skinnsko.
Sade muntre Lemminkäinen,
Den lefnadsfriske gynnaren talte:
Nog finns här bland denna ungdom,
Uti det uppväxande slägtet
Den som kan skjuta fram denna din skida,
Den som med klacken kan sparka till dess skinnsko.
Band pilkogret på ryggen,
På sin skuldra den nya bågen,
Stötte stafven in i näfven,
Gaf sig att skjuta fram skidan,
Att med klacken sparka till dess ludna skinnsko
Yttrade sjelf detta till ordet:
Ej väl finnes uti Jumalas rymd
Under detta himla lock
Någon på fyra fötter springande,


Som ej uppnår kan med dessa,
Som ej ertappas
Med Kalevasonens skodon,
Med Lemminkäinens skidor.
X Hiisi-varelserne träffade ~~ute på vandring~~ vara höra detta,
Juuttaat ~~ute för att skåda ...~~ förnimma det ej,
Hiisi-mannen timrade på en elg,
Juuttaat lagade till en ren,
Gjorde hufvudet af en rutten stubbe,
Hornen af ett grenigt sälgträd,
Fötterne af strandens stänger (spön),
Smala Renen ~~fm~~ af störarna på kärret,
Ådrorna af torra höstrån,
Ögonen af insjöns gula näckrosor,
Öronen af insjöns näckrosblad.
Fina huden utaf granens bark,
Öfrigt hull af ~~en rottet~~ murket träd.
Hiisi undervisade sin elg,
Talade mundteligen till sin ren:
Spring nu du Hiisi-männens elg
Skutta af du flinka elgkona
Till renens ~~parnings~~ kalfnings ställen,
Till Lapplandsbarnens slätter (fält),
Låt mannen att löpa sig svettig på skidor,
Lemminkäinen framför andra!



Derpå sprang Hiisi-männens elg,
Den tama renen satte af
~~Under~~ [Nedan om] Pohjas gårdesgårdar,
Längsmed Lapplands barnens flackor,
Sparkade i kull en så i kotan,
Stjelpte ned kittlarna ~~från~~ [på] elden,
Körde ned köttet uti askan,
Spilde ut sopporna i ~~kot-hällen~~ [härden].
Ett temmeligt tumult uppstod
På Lapplands barnens fält,
Lapplands hundar började att skälla,
Lapplands barn att gråta,
Lapplands qvinnor till att skratta,
Öfrigt folk att murmurera.
Sjelf den muntre Lemminkäinen
Var alltännu för att på skidor jaga efter Hiisis elg,
Löpa skida utmed kärr, ~~löper~~ [löpa] skida utmed länder,
Lopp utmed öppna svedjelunder,
Elden sprittade fram ur skidorna,
Röken ur spetsen af stafvarna,
Och likväl fåg han ej sin elg,
Hvarken såg han, eller hörde till den.
X Han skidade utmed slätt, han skidade utmed ~~pantsjö~~ [ställen]
Han skidade genom bak hafvet varande länder,
Han skidade genom alla Hiisis ödemarker,

Åfven genom alla Kalmas moar,
Han skidade tätt förbi Surmas gap,
Tätt bakom Kalmas gård,
Surma öppnar redan på sitt gap, ✗
Kalma lutar på sitt hufvud
För att gripa efter hjelten,
För att fånga Lemminkäinen,
Men han träffade ej precis,
Kunn ej nåra nog ens.
Ännu fanns ett stycke som han ej genom lupit,
Ett ödemarkshörn som han ej vidrört,
Uti Pohjas aflägsna ända, (långa)
Uti det vidsträckta Lappland;
Han gaf sig att löpa af der igenom,
Att röra åfven vid ödemarkens hörn.
När han sålunda ~~flapp~~ kom fram till sista slutet,
Hörde han ett temmeligt buller
Ifrån Pohjas aflägsna ända,
Ifrån Lapplands barns moar,
Hörde att hundarna skällde,
Att Lapplands barnen greto,
Att Lapplands jungfrur skrattade,
Att det öfriga Lappland muermurerade.
Derpå gaf sig Lemminkäinen ~~strax~~
Att genast skida dit bort,

Till stället hvarest hundarne skällde,
Till Lapplands barnens moar.
Sade då han framkommit dit,
Frågade efter sedan han ankommit:
Hvarföre skrattade qvinnorna härstädes,
Skrattade qvinnorna, greto barnen,
Jemrade sig det äldre folket,
Hvarföre skällde de lurfviga hundarne?
Derföre skrattade här qvinnorna,
Skrattade qvinnorna, greto barnen,
Jemrade sig det äldre folket,
Derföre skällde lurfviga hundarne;
Här förbi sprang Hiisi-elgen,
~~Det~~ Den släta skånkan skuttade af,
Sparkade omkull fåen uti kåtan,
Stjelpte kittlarna på elden,
Vände upp och ned på koken,
~~vräkte~~ Hällde sopporna ut i härden.
Derpå den lefnadsfriske fålen,
Han den muntre Lemminkäinen
Sköt ut den venstra skidan på snön,
Likson en i höstubben slingrande huggorm,
Stötte fram kärrets tall (den högra skidan)
Likson en lefvande orm,
Talte sjelf då han färdades af.



Sade fattande om staforn:
~~Alla~~ Hvad män i Lappland finnas,
Alla skola ut att bära elgen,
Hvad i Lappland qvinnor finnas,
Skola alla till att tvätta kitteln,
Hvad i Lappland barn finnas,
Skola alla till att plocka spånor,
Hvad som Lappland har af kittlar,
Skall allt till att koka elgen.
Spände till och sträckte ut sig,
Sparkade till och ansträngde sig,
Stötte till den första gången
Så långt som ögat icke nådde,
Andra gången stötte han till
Längre än örat kunde höra,
Tredje gången dref han fram sig
Till gumpen utaf Hiisi-elgen.
Tog en käfling utaf lönn
Skar sig en klappa utaf björk,
Hvarmed han skjendrade Hiisi-elgen,
In i en Ekträds fågård:
Stå der du Hiisi-elg,
Hoppa der du ren-oxe!
Stryker längs med ryggen,
Klappar uppå huden:



Der det dugde till att vara,
Der det vore roligt för mig att ligga
Jemte en ung flicka,
Med en växande kona.
Deraf uppeggas Hiisi-elgen,
Ren-oxen till att sparka,
Sjelf den talte, sade sålunda:
Lempo må gifwa sig åt dig
För att du må ligga med en ung qvinna,
För att du må lefwa med din flicka!
Den spände till och sträckte ut sig,
Slet sönder björkträds klafvarn,
Söndrade lönnträds ~~köfling~~ stolpen,
Stjelpte hägnaden af ekar,
Gaf sig derpå att framåt ila,
Elgen begaf sig att skutta af
Hän åt kärren, hän åt ~~bakkarna~~ fälten,
Hän åt granskogsbackarna,
Så att den ej kunde nås af ögat,
Höras till af örat.
Då den lefnadsfriske sällen,
Kåde vredgades och blef het,
Han vredgades högeligen och förargade sig,
Skidade efter elgen;
När han sålunda sparkar till en gång,

Vreds den vänstra skidan af vid hålet,
Röjdes sönder vid fotens ställe,
Ludna fotlaget bröts af vid hälen,
Spjutet invid beslaget,
Stafven invid trissans doppsko;
Sjelf sprang Hiisis elg
Så att ej hufvudet engång syntes.
Då den ~~sm~~ muntre Lemminkäinen,
Med nedsänkt hufvud, med sorg i själen,
Betraktar sina don,
Yttrar sjelf detta till ordet:
Icke må, så länge detta lif varar,
Någon annan af våra män begifva sig
På trotts ~~till~~ ut att jaga,
Att skida upp Hiisis elg,
Liksom jag eländige begaf mig,
Förstörde ett par goda skidor,
Gjorde af med en vacker staf,
Den aldra ypperste af mina spjut.

## 14:de Runan.

Derpå den muntre Lemminkäinen,
Tänker efter och begrundar,
Hvaråt han skulle begifva sig,
På hvilket skidspår han skulle gifva sig:

Antingen han skulle lemna Hiisis elgar,
Sjelf begifva sig hem;
Eller om han ännu skulle försöka,
Skulle skida af i sakta mak.
Till viljes åt skogens värdinna,
Till fägnad åt skogens jungfrur?
Sager så med detta ordet,
Talade med detta uttrycket:
O du Ukko högst bland gudar,
Eller himmelske fader!
Gör nu åt mig raka skidor,
Helt lätta fortkomst-medel,
Med hvilka jag lätt kan skida,
Tvärs öfver kärr, tvärs öfver fält,
Rakt emot Hiisis fält jag skidar,
Tvärs öfver Pohjas moar,
Till Hiisi elgens vistelse platsen,
Till ren-oxens gångstigar!
Jag begifver mig nu af männerne att jag
af hjeltarne att till ut-arbetare
Längs efter Tapiolas väg,
Genom Tapios gårdar;
~~Goddag~~ Hell eder berg, Hell eder höjder
Hell eder vilda granskogar,
Hell eder dallrande asp skogar,
Hell öfver åt den som eder helsar!

Blif fullvuxen du skog, förhofra dig du ödemark,
Var beveklig du evinnerlige Tapio,
Ledsaga mannen till den skogstäppa,
För honom till den backkympel,
Hvarest fångsten kan erhållas,
~~Mandens~~ Nyttets behof kan afhemtas!

Nyyrikki Tapios son.

Du vankfrie man, du med en röd hjelm försedde!
~~Man~~ Hugg in små fläckar (i träden) längs med fälten,
Anskaffa vägtecken (visare) på höjderne,
Att jag enfaldige kan vandra framåt,
Obekante hittar vägen
Medan jag söker byte,
Anhåller om en gåfva.

Mielikki du skogens hustru,
Du täcka qvinna, vackra ansigte!
~~Lag~~ Skicka guldet till att vandra,
Silfret till att färdas
Framför den sökande mannen,
Uti den bönfallandes fotspår!

Tag de gyllene nycklarne
Ifrån ringen vid ditt lår,
Öppna upp Tapios bod,
Upplåt skogens borg
Då de dagar då jag är som ~~be~~ supplikant,

På de tider då jag söker mig byte.
Ifall du sjelf icke vill besvära dig dermed,
Så skicka någon af dina pigor,
Afsänd någon af dina tjenarinnor,
Befall dem som äro för att hörsamma befallningar!
I sanning är du ej en värdinna,
Om du icke håller dig pigor,
Tusende som hörsamma dina befallningar,
Som sköta om ~~hela ladugården~~ all din boskap,
Som bestyr om allt ditt villebråd.
Skogens lilla jungfru,
Honungsmun, du Tapios jungfru!
Spela du honings pipa,
Drilla du honungs flöjt
Den värda värdinnan rätt i örat,
~~Åt~~ Till Skogens omtyckta värdinna,
Att hon strax skulle höra,
Skulle stiga upp från sitt hvilolåger,
Då hon ändock icke hör,
Icke ens ibland uppvaknar,
Ehuru jag bönfallande beder,
Anhåller med gyllene tunga!
~~Då~~ Der den muntre Lemminkäinen,
Skidade hela tiden utan byte,
Skidade längs kärr, skidade längs fält,

Skidade längs ~~tio~~ ~~tjocka~~ stora ödemarker,
Längs Jumalas ~~[illegible]~~ medjekols backar,
Hiisis kol-länder.
Han skidade en dag, han skidade en annan,
Och på den tredje dagen
Gick han uppå en ~~[illegible]~~ hög backe,
Uppsteg på en stor sten,
Vände sina ögon mot nordvest,
Tvärs öfver kärren emot norden;
Tapios gårdar syntes,
Gyllne dörrarne lyste,
Tvärs öfver det nordliga kärret,
~~Öfver~~ Uti småskogen under ifrån ~~[illegible]~~ fjäll-höjden.
Der den muntre Lemminkäinen
Gifver sig genast ditåt,
Närmar sig till densamma,
Under Tapios fenster;
Sträcker sig för att se in
Genom det sjette fenstret,
Der bo ~~to~~ gifvarinnorna
Och tillbringa villbrådens värdinnor sin tid,
Fullkomligen i hvardags kläder,
Uti nedsmutsade trasor.
Sade den muntre Lemminkäinen;
Hvarföre går du skogens värdinna

"Uti hvardagskläder,
Bråkar dig uti trösknings-drägt, ~~[illegible]~~ trasor
Alltför svart (smutsig) om ditt anlete,
Osnygg till ditt ~~unga~~ utseende,
~~[illegible]~~ Vämjelig om ditt bröst,
Ful till din öfriga kropp."

När jag förr färdades i skogen,
Funnos tre borgar uti skogen,
En af träd, en annan af ben,
Den tredje borgen utaf sten,
Sex gyllene fenster funnos
Uppå sidan af hvarje borg,
Jag såg in genom dem,
Medan jag stod nere vid väggen,
Tapiogårdens husbonde,
Tapiogårdens värdinna,
Tellervo Tapios jungfru,
Äfvensä Tapios öfriga slägt
Frasade alla i guld,
Prunkade i silfver;
Hjelppa skogsfruns,
Skogens älskeliga värdinnas
Händer voro i gyllene armband,
Fingrarna i gyllene ringar,
Hufvudet i gyllene hufvudprydnader,

Håret knopsadt med guld,
Öronen ~~uti~~ med gyllene örringar,
Halsen fullsatt med goda perlor.

Och du omtyckta skogens ~~värdinna~~ värdinna,
Metsolas konungssöta gumma,
Lemna bort dina höbergnings skor,
Afskaffa dina swedje bränings näfwerskor,
Kläd af dig dina tröskenings-paltor,
Fäll ned ditt hwardags ~~[illegible]~~ linne,
Kläd dig uti lyckso-kläder,
Tag gåfvo-linnen uppå dig,
~~Då jag~~ De dagar då jag är ute i skogen,
De tider, då jag söker att göra byte!
Ledsnad mig betager,
Deraf betages jag swårligen,
Af detta tomhets tillstånd,
Af beständig gifmildlöshet,
Då ej engång gifwer emellanåt,
Skänker ens sällan,
Otrefslig är ej en glädjelös afton,
Lång en dag som intet gifwer.

Dunkelskäggig skogens gubbe,
~~Gr... ..t hatt~~ med hatt af granris och pels af trädull!
Kläd nu skogarna i linne,
Ödeskogarna med kläde,

Alla aspar i vadmal
Alarna i kärleks kläder,
Styr ut tallarna i silfver,
Smycka granarna med guldet,
Gamla furur uti koppar bälten,
Omkring tallar silfver bälten,
Björkarna pryd med gyllne blommor,
Stubbarna i gyllne fransar,
Gör som fordom du ock gjorde,
Under dina bättre tider,
Lyste ~~gr~~ månlikt granens qvistar,
Såsom solen tallens toppar,
Skogen doftade af honung,
Den blåa skogsmon af honung,
Lundens brädder utaf vört,
Kärrets brädder utaf skira smöret.
    Skogens mö, väna (ädla) jungfru,
Tuulikki Tapios dotter,
Drif villebrådet ~~närmare till randen~~ till fluttande fläcken,
Till de mått öppna svedjelandar;
Om den är styf till att springa,
Eller lat till att skutta fram,
Tag ett spö från snåskogen
Ett björkris ifrån skogsmons krökning;
Hvarmed du kittlar i ljumsken ocka lepuet;

och potar under skulderveckan;
Låt den springa med snabbhet,
Kila af med hastighet,
Uti vägen för den spännande mannen,
Alltid uppå wandrarens spår.
Då villebråden kommer på vägen,
Haf den att ~~rinka~~ ~~af~~ längs med vägen,
Ställ dina båda flata händer
På hvardera sidan till ett stängsel,
~~Så~~ Får att villebrådet ej må snafva åt sidan,
Taga af åt sidan af vägen;
Om villebrådet skulle snafva,
Taga af åt sidan af vägen,
Så styr den ifrån öronen på vägen,
För den ifrån hornen på stigen.
Om en granris ruska är twärs öfver på vägen,
~~Ställ~~ skuffa du den åt sidan,
Om träd ligga på stråten af vägen,
Så hugg dem af till tvenne.
Kommer en gärdesgård till mötes,
Fäll i kull gärdesgården ~~på~~ åt sidan
På ett stycke af fem gärdsgårds band,
Emellan sju störpar.
Om en elf träffar komma för dig,
En rännil twärs öfver vägen.

~~Lägg~~ Rusta till en bro af silke, (1)
~~En~~ Språngtrappa utaf rödt kläde,
Töj åfven öfver sunden,
Ledsaga öfver vattnen,
Tvärs öfver Pohjola-elfven,
Öfver forsens sjudande bränningar!
Tapio gårdens husbonde,
Tapiogårdens värdinna,
Skogens gubbe med drakelgrått skägg,
Skogens gyllene konung,
Mimerkki skogens värdinna,
Skogens älskeliga gifvarinna,
Blåbeslöjade skogsfru,
Kärrets fru ~~med~~ i röda strumpor!
Kom nu redan att byta guld med mig,
Att vexla om silfver (med mig),
Mitt guld [illegible] (är) jemnårigt med månen,
Silfret af samma ålder med solen,
Som med kraft blifvit tagna i kriget,
Med trotts uti striden,
De nötas uti pungen,
Mörkna uti min elddons påse,
När ej finns ~~som~~ den guldet byter,
Den som silfret skulle vexla. (1)
Så den muntre Lemminkäinen.

Framskred sakteligen på sina skinor,
Sjöng sina sånger i ändan på småskogen,
Tre till antal uti skogsmons krökning,
Blidkade skogens värdinna,
Äfvensom sjelfva skogens värd,
~~Alla~~ Förtjuste alla jungfrurna,
Bevekte alla Tapios mör.

De hade att springa, de påskyndade
Hiisi-elgen ur sin gömma,
Raki från Tapios fjell,
Ifrån Hiisiborgens brädder
Framför den sökande mannen,
Till närheten af den ovdande.

Sjelf den muntre Lemminkäinen
Kastade redan sin löpsnara
På Hiisi-elgens skuldror,
Omkring halsen på kamel-ungen,
Så att icke sparkade svårt,
Medan man flätte ryggen.

Derpå muntre Lemminkäinen
Yttrade sjelf detta till ordet:
Skogsmons herre, ~~jordens~~ markens husbonde,
Fältets vackra ~~af~~ bebyggare,
Mielikki skogens värdinna,
Skogens hulda gåfvo-qvinna!

Kom nu för att emottaga guldet,
Att utvälja dig silfvermyntet,
Sätt på marken ditt lärftstycke,
Bred ut ditt kärleks-duk
Under det lysande guldet,
Under det skimrande silfret,
Utan att det faller ned på marken,
Smutsas ned ibland sopporna!
Derpå gaf han sig till Pohjola,
Yttrade sedan han dit framkommit:
Nu jag Hiisi-elgen fångat
Ifrån Hiisis åkrar,
Gumma gif nu din dotter,
Förläna åt mig den unga fästmön.
Louhi Pohjolas värdinna
Hon nu den till svarar:
Då jag dig min ~~fagra~~ dotter gifver,
Unga fästmön dig förlänar,
När du stora hästen betslar,
Tyglar Hiisis häst, den bruna,
Hiisis om munnen fradgiga fåle,
Ytterst ifrån Hiisis härdvallsängar.
Då den muntre Lemminkäinen
Tog sina gyllene tyglar,
- Grimskaftet utaf silfver,

Gifver sig att söka hästen,
Höra efter den årsgamle fålen,
Ytterst uppå Hiisis hårdvalls ängar.
Han vandrar fram med lätta fötter,
Börjar stiga på med snabbhet,
Till det grönskande åkerfältet,
Till den helga-åkerrenen,
Der söker han efter hästen,
Lyssnar efter den årsgamle fålen,
När vid gördeln den sommargamle hästens betsel,
Fålens seldon (rede) uppå axeln.
Sökte en dag, sökte en annan,
Så uppå den tredje dagen
Steg han upp på en hög backe,
Klättrade på ryggen af en sten,
Hof sitt öga emot öster,
Vände hufvudet mot solen,
Varsnade hästen uppå sandheden,
~~Uti~~ Den årsgamla fålen uti granskogen,
Från dess hår ses elden gnistra,
Röken prustar ifrån manen.
Yttrade då Lemminkäinen:
O du Ukko högst blond gudar,
Ukko molnens uppehållare,
Åskmolnens styresman!

Låt du himla-hvalfvet öppnas vida,
Luften all förbyt i fenster,
Låt ~~[illegible]~~ jernhaglen falla,
Sänk ned de kyliga isspiggarna
~~[illegible]~~ på den goda hästens man,
På Hiisi-blåsens länder!
Ukko nu, den högste skaparn,
Den ofvan molnen boende Jumala,
Ref ~~luften~~ [hästet?] uti stycken,
Himlens lock midt i tu,
Regnade ~~med~~ snöslagg, regnade is,
Regnade jernhårda hagel,
Mindre än hästens hufvud,
Större än ett menniskohufvud,
På manen af den goda hästen,
På Hiisi-blåsens länder.
Derpå muntre Lemminkäinen
Gick på nära håll att skåda,
Att ifrån sidan betrakta,
Tog till ordet sjelf och sade:
Hiitolas goda häst,
Bergets fåle med fradgande mun,
Bringa hit den gyllene nosen,
Stick hit in ditt hufvud, det silfverf[illegible] gyllne
Uti gyllene ringarne, (grimmorne)
Uti silfver grimtåtarne! (tömmarna)

icke ~~skall~~ tör jag hålla dig illa,
köra med dig alltför strängt;
jag kör helt litet långsmed vägen,
Färdas fram oändligen kort stycke efter stråten
Dit till Pohjolas stugor,
Till den stränga svärmodren;
Hvad jag snärtar till med snärten,
Eller smäller till med spöet,
det snärtar jag till med silke,
smäller till med klädes-listen.
Hiisis rödbruna häst,
Hiisis fradga frustande fåle
Stoppade sin gyllene nos,
Stack in sitt silfver-hufvud
Uti de gyllene ringarne (betsel-beslagen)
Uti seldonen af silfver.
Så den muntre Lemminkäinen
Betslade redan den stora vallacken,
Satt betslen uti det gyllene djurets mun,
Sin grimma på ~~den~~ silfver-hufvudet,
Hoppade på ryggen af den goda,
På Hiisi-bläsens länder:
Slog sin snabba häst med spöet,
Smällde till vide-riset,
Körde fram helt litet stycke,

Färdades med gny öfver fjället,
Till nordliga sidan af höjden,
Snö-bergets högsta topp,
Kom till Pohjolas stugor,
Gick in i stugan från gården,
Sade då han kommit dit in,
Sedan han sluppit till Pohjola:
Redan har jag betslat den stora hästen,
Spänt i redet Hiisis fåle,
Tagen ~~från~~ på det gröna åkerfältet,
På den helga åker-renen,
Äfven Hiisis elg jag fångat
Ytterom Hiisis åkrar,
Gif nu, gumma, din dotter,
Unga fästmön mig förlåna.
Louhi Pohjolas värdinna
Hon yttrade detta till ordet:
Då jag gifver dig min dotter,
Äfvensom den unga fästmön,
~~då~~ När du skjuter en svan ifrån elfven,
Den sköna fogeln utur strömmen,
Ifrån Tuonis svarta elf,
Från den helga flodens hvirfvel,
Med ett enda försök,
Med höjningen af en enda pil.

Då den muntre Lemminkäinen,
Han den sköne Kaukomieli,
Begaf sig till svanens buller,
Att se efter den långa halsen,
Uti Tuonis svarta elf,
Manalas fördjupning.
Han går med skyndad gång,
vandrar af ~~med~~ och stapplar,
Bort till Tuonelas elf,
Till den helga flodens hvirfvel,
Snabba bågen uppå axeln,
Ett koger fullt af pilar på ryggen.
Fädrifts herden med våta hatten,
Pohjolas blinda gubbe.
Han är vid Tuonela elfven,
Vid den helga flodens hvirfvel,
Ser om kring sig ~~vänder~~ om ~~sig~~ och bespejar
Om ej komme Lemminkäinen.
Redan på en viss dag
såg han den muntre Lemminkäinen
Närma sig och komma till
Tuonelas elf,
Bredvid den strida forsen,
Till den helga flodens hvirfvel,
Han höjde upp en vatten orm ur vattnet,

Ett slutet rör ur böljan,
Sände detta igenom mannens hjerta,
Tvärt igenom Lemminkäinens lefver,
Ut genom den venstra armhålan,
Och uti den högra ~~venstra~~ skuldran.
Då den muntre Lemminkäinen
Kände sig svårt träffad,
Yttrade ett ord och sade detta:
Deri jag det värsta gjorde,
Att jag glömde bort att fråga
Af min moder, som mig burit,
Åtminstone tvenne ord,
Trenne ifall nöden blefve alltför stor
Hur att vara, hur att lefva
Uti dessa onda dagar:
Ej jag känner vattenormens plågor (illbragder),
Det tillslutna rörets smärtor.
O du min moder som mig burit,
Du min vårdarinna, som för mig haft besvär!
Skulle du veta, skulle du känna,
Hvar din arme son nu vistas,
Visst skulle du komma med skyndsamhet,
Hasta till ~~min~~ mig hjelp,
Skulle befria den arme gossen
Ifrån att dö på denna färden.

Att slumra bort som ung,
Dö i sin bästa ålder.
Derpå Pohjolas blinde gubbe,
Vallherden i våta hatten
Mötte den muntre Lemminkäinen,
Förgjorde Kalevas son
Uti Tuonis svarta elf,
Uti dess våtaste hvirfvel;
För den muntre Lemminkäinen,
För med buller utför forsen,
Ilade som en skjut ned för strömmen,
Bort till Tuonelas stugor.
~~Et~~ Tuonis blodiga son
Slog till mannen med sitt svärd,
Högg honom till med sin klinga,
Högg en gång så det blixtrade,
Mannen uti fem smulor,
Uti åtta stycken,
Kastade honom i Tuonelas elf,
I ~~M~~analas underjordiska vatten:
Vräks nu der din hela lifstid,
Med din båge, med dina pilar,
Skjut ned svanorna på elfven,
Vattenfoglarna från stränderna!
Det var Lemminkäinens bane,

Den oförtrutne friarens död,
Uti Tuonis svarta elf,
Manalas lågt belägna vatten.

---

## Femtonde Runan.

Muntre Lemminkäinens moder
Begrundar alltid uti hemmet:
Hvart har Lemminkäinen tagit vägen,
Hvart har Kaukomieli försvunnit,
Då han ej redan höres komma,
Ifrån sina vägar uti vida verlden?
Den arma modren vet icke,
Och ej den elådiga fostrarinnan,
Hvar hennes kött rör sig,
Hennes eget blod flyter,
Antingen det vandrade öfver den med kottar uppfyllda (backen)
Öfver det ljunguppfyllda fältet,
Eller om det drefs på hafvets yta,
På de med mossa betäckta böljorne,
Eller och i det stora kriget,
I det vilda tumultet,
Hvarest blod flyter ända upp till skenbenet,
Det röda finnes till jemnhöjd med knäet.
Kyllikki den fagra jungfrun,
Ser å kring sig och bespejar

Uti Lemminkäinens hem,
Uti Kaukomielis gård;
Såg om aftonen på borsten,
På dess ända om morgonen,
Så kände sig en viss ~~morgon~~ dag,
En morgon,
Att blod redan dröp ur borsten,
Röda vätskan rann från den i strålar.
Kyllikki den vackra jungfrun
Yttrade ett ord och sade sålunda:
Nu har redan mannen ~~far~~ gått för mig,
Min sköna Kauko förswunnit
På ogästvänliga vägar,
På obekanta stigar,
Blod dryper redan ur borsten,
Röda vätskan rinner från densamma i röda strålar.
Då ser Lemminkäinens moder
Sjelf på borsten,
Brast så ut i gråt och klagan:
Ve för alla dar mig arma,
Mig olyckliga min lifstid,
Nu har redan min son, jag arma,
Redan min ullings barn
Råkat ut för svåra dagar,
Ofärd har drabbat olycks sonen,

Förderfvet nådd Lemminkäinen,
Ty ur borsten blodet dryper,
Rinner ned i röda strålar!
Med näfvarna samlade hon i hop sina fålla
Med armarna sina kläder,
Hastigt sprang hon en lång väg,
Både sprang och skyndade sig,
Backarne drunkade då hon färdades,
Sumpiga ställen höjde sig, höjderna sänkte sig,
Höglända markerne sjönko ned.
Låglända ~~[illegible]~~ marker höjde sig.
Så kom hon till Pohjolas stugor,
Frågade ifrigt efter sin son,
Frågade efter och yttrade sig:
O du Pohjolas värdinna,
Hvart har du ~~gjort af~~ bringat Lemminkäinen,
Hvart förgjort min son? –
Louhi Pohjolas värdinna
Svarar härtill detta:
Icke vet jag af din son,
Hvart han vandrat och försvunnit;
Jag ~~satte~~ hade honom att sitta i hingstens släde,
Uti den utmärkt eldiges vackra åkdon,
Kanske han i stöpet (flödvattnet) sjunkit ned,
Stelnat uppå hafvets is,

Eller råkat uti vargens käftar,
Uti den grymma björnens gap.
Sade Lemminkäinens moder:
Osannt du helt visst nu talar,
Wargen äter ej min slägt,
Björnen fäller icke Lemminkäinen,
Med fingrarne nedgör han vargarne,
Fäller ned björnarna med händerna;
Om så är, att du ej yppar detta,
Hvart du bringat Lemminkäinen,
Söndrar jag den nya rians dörr,
Bryter gångjernen på sampo.
Sade Pohjolas värdinna:
Rikligt matade jag mannen,
Fägnade jemväl med drycker,
Mättade honom så att hans näsa började hänga ned, (att han blef väl förplägad)
Bad honom att sitta i båtens bakstam,
Att styra ned för forsar,
Och detta känner jag ~~åfven~~ ej vidare,
Hvart han, den arme stackarn, tog vägen,
Antingen i den sjudande forsen,
Eller i den brusande strömmen.
Sade Lemminkäinens moder:
Osannt du helt visst nu säger,
Säg en osviklig sanning,

något som till sitt är lögn,
Hvart har du bringat Lemminkäinen,
Förgjort Kalevatas-ättling,
Eller vilk när dig nu förderfvet,
Drabbar dig genast en säker död.
Sade Pohjolas värdinna:
Kanske kommer jag redan fram åfven med sanningen:
Jag sände honom ut att på skidor fånga elgarna,
Att taga fast de stolta renarne,
Att ~~tygla~~ betsla de stora hästarna,
Att i redet spänna fålarne,
Sände honom att söka upp svanen,
Att den helga fogeln fånga;
Vidare är mig nu fullkomligen obekant,
Hvad som har blifvit hans öfärd,
Hvad som kommit honom till förhinder,
Då han ej redan höres komma,
För att anhålla om bruden,
Att begära sig fästmön.
Modren sökte efter den, sig villat,
Saknar den som bort försvunnit,
Sprang genom stora kärren som en varg,
Vandrade såsom en björn genom ödemarkerne,
For i vattnet som en utter,
Längs med fälten såsom ett vildsvin,

Såsom fjellkotte på uddens branter,
Såsom hare längs med träskets stränder;
Skuffade stenarna åt sidan,
Vände stubbarna på sned,
Flyttade ruskorna åt sidan af vägen,
Sparkade fram granrisen till spångar.
Länge sökte hon den förvillade,
Sökte länge, hittade icke;
Frågade af träden efter sin gosse,
Saknade sin bort försvundna,
Trädet talte, furan suckade,
Eken svarade förståndigt:
Omsorg har jag nog äfven om mig sjelf,
Utan att bry mig om din son,
Då jag är skapad till hårda öden,
Alstrad till svåra dagar,
Att spjelka~~r~~ mig till småved,
Att ~~huggas~~ klyfvas mig till klabbar,
Att bryta~~s~~ ~~af~~ mig till ved i rian,
Att ~~fällas ned~~ falla ned till svedjestockar.
Länge sökte hon den försvundna,
Sökte länge, hittar icke;
Vägen kommer henne till mötes,
Då bugar hon sig för vägen:
O du väg, som Gud har skapat,

Såg du icke min gosse,
Med gyllene äpple,
Min silfver-staf?
Fyndigt henne vägen svarar,
Både talar och yttrar sig:
Omsorg nog har jag åfven om mig sjelf,
Utan att ännu sörja för din son,
Då ~~tu~~ jag är skapad till hårda öden,
Satt till svåra dagar,
Att blifva trampad af hvarje löphund,
Att köras öfver med hjul,
Att trampas med hårda skor,
Att klappas till af klacken.
Länge sökte hon den förvillade,
Sökte länge, men finner icke;
Månen kommer henom till mötes,
Hon sig bugade för månen:
Kära måne, du som Gud har skapat!
Såg du icke till min gosse,
Med gyllene äpple,
Min silfver-staf?
Månen då, af Gud skapad,
Svarar fyndigt nog:
Omsorg nog jag hafver åfven af mig sjelf,
Utan att bry mig om din gosse,

då jag är skapad till vedermödor,
Hvarföre satt till svåra dagar,
Att vandra ensam om nätterne,
Att lysa uti skarpa kölden,
Att hela vintrarna igenom vaka uppmärksam,
Att försvinna till sommarn.
Länge sökte han den förvillade,
Sökte länge, men finner icke;
Solen kommer till hans möte,
Han bugar sig för solen:
O du sol, som Gud har skapat,
Såg du icke till min son,
Till mitt gyllene äpple,
Till min silfver-staf?
Något vet den sköna dagen,
Milda solen så förtäljer:
Redan är din son, du arma,
Förgjord och dödad
Uti Tuonis svarta elf,
Uti Manalas eviga vatten,
Med ett buller har han farit ner för forssen,
Slat som en skymt ned för strömmen,
Bort till yttersta Tuonela,
Till Manala det låga.
Derpå Lemminkäinens moder

Sjelf brast ut att gråta,
Gick smedarnes smedja:
O du smed Ilmarinen,
Du smed fordom, du smed i går,
Smid nu åfven i dag,
Töpe med skaft en koppar-råfsa,
~~Fr~~ Utrusta den med jern-tenar,
Smid tenarna hundra ~~alnar~~ famnar långa,
Förfärdiga skaftet fem (~~famnar~~ alnar långt).
Det var smeden Ilmarinen,
Den evärdeliga hamraren,
Han försög en koppar råfsa med skaft,
Utrustade den med jern-tenar,
Smid tenarna hundra ~~alnar~~ famnar långa,
Förfärdigade skaftet fem famnar långt.
Sjelf nu Lemminkäinens moder
Tar den jernsmidda råfsan,
Ilade derpå till Tuonelas elf,
Anropar solen:
O du sol, som gud har danat,
Vårt ljus, af skaparn alstrad,
Lys en stund med varma strålar,
Och en annan stund med heta,
Den tredje stunden med hela din yta (hetast)
Sänk i sömn den tvära skaran,

Trötta Manalas befolkning,
Matta ut Tuonis välde.
Solen, hvilken Gud har danat,
Som af Skaparen är alstrad,
Flög så ned på björkens knyla,
Sänkte sig på krökta alen,
Sken ett stund med varma strålar
Och en annan stund med heta,
Lyste hetast tredje stunden;
Söfde in den svåra skaran,
Tröttade Manala-folket,
Unga männen emot sina svärd,
Gamla emot sina stafvar,
Medelåldersmän mot spjutskaft,
Derpå flög hon fladdrande
Upp på det jemna fästet,
Till sitt gamla ställe åter,
Till sin forna bostad.
Sjelf nu Lemminkäinens moder
Tog den jernbeslagna räfsan,
Räfsar så efter sin son
Uti den brusande forsen,
Uti den ilande strömmen,
Så hon räfsar, finner icke.
Derpå flyttar hon sig lägre ned.

Gick med oss ända till hafvet,
I den öppna sjön ända till strumpebandet,
Intill midjan ned i vattnet
Råfsar efter sin son
Långsmed Tuonelas elf,
Råfsar uppför strömmen,
Råfsar en gång, råfsar en annan,
Får så upp skjortan af sin son,
Skjortan till sin stora sorg,
Råfsar ännu en annan gång,
Fick upp strumporna, träffade på hatten,
Strumporna till sin stora sorg,
Hatten till sin bedröfvelse.
Gick ännu ytterligare lägre ned
Till Manalas lågland,
Råfsar engång utmed vattnet,
Råfsar andra gången deröfver,
Än en tredje gång på snedden,
Men den tredje gången
Kom en fädiskärfve i vägen,
Fastnade vid den jernbesmidda råfsan.
Var dock ingen sädiskärfve,
Var den muntre Lemminkäinen,
Sjelf den sköne Kaukomieli,
Som hade fastnat på råfsans ten.

med sin vänstra tå.
Den muntre Lemminkäinen uppsteg,
Kalevas son höjde sig
Uti koppar-räfsan,
Uppå de klara vattnen;
Men han saknade något litet,
Ena handen, halfva hufvudet,
Många andra smärre stycken,
Och ännu lif dertill.
Modren begrundar då,
Säger sjelf med tårar:
Monne häraf ännu skulle blifva en man,
Komma till stånd
En ny hjelte! ~~skulle~~
Träffade en korp att höra,
Denna svarar härtill:
Ej blir karl af hädangången,
Och icke af den, som räkat så illa ut,
Siken har redan ätit upp ögonen för honom,
Gäddan klufvit hans skuldror;
Släpp du ned mannen i hafvet,
Skuffa honom uti Tuonelas elf
Kanske skulle han blifva en torsk (turska),
Växa upp till en hvalfisk.
Det är Lemminkäinens moder,
Kastar ej sin son i elfven;

Hon drager ännu engång ~~med räfsan~~
Med räfsan utaf koppar
Långsmed Tuonelas elf,
Både långsmed och tvärs öfver,
Får så tag ~~på~~ en del af handen, på en del af hufvudet,
Får tag på halfva ryggraden,
På ena hälften af refbenen,
På många andra smärre stycken;
Af dem rustade hon till gossen,
Satte i hop den muntre Lemminkäinen.

Hon fogade kött vid kött,
Fäste ben vid ben,
Lederna vid sina leder,
Ådrorna vid ådersbrotten.

Sjelf band hon ådrorna tillhopa,
Knöt tillhopa ådrornas ändar,
Läser öfver ådersträngen,
Och med dessa orden talar:
~~Fagra du~~ O du fagra ådrornas qvinna,
Suonetar, ~~des~~ ~~fagra~~ vackra qvinna~~n~~,
Du som spinner ådror skickligt,
Med den vackra tenen,
Med sländan utaf koppar,
Med hjulet utaf jern;
Kom nu hit, då du behöfves,

Vandra hit, då dï anropas
Med en knippe ådror i famn,
Och af hull en bundt under armen
För att binda till hopa ådrorna ~~ändor~~,
För att sammanknyta ådrornas ändor
Uti mycket gapande sår,
Uti hål som blifvit rifna.
Om ej det tillfyllest vore,
Så finnes ju en jungfru ofvan om luften,
Uti en koppar-båt,
Uti en farkost med rödbakstam;
Kom, o jungfru, ofvan ifrån luften,
Mö ifrån himmelns medelpunkt,
Ro fram din med ådror uppfyllda båt,
Drif fram den, uppfylld med leder.
Ro längsmed benets fåror,
Längsmed ledernas springor.
Skaffa ådrorna på deras ställe,
Ställ dem på deras plats,
~~Stora~~ ådror med mynningarna mot hvarandra,
Pulsådrorna emot hvarandra,
Nerfverna på snodden (dubbelt),
Små-ådror med ändarna tillhopa.
Tag derpå din dinomhöljda nål,
En silkestråd i ändan af nålen,

Somma med de ditomhöljda nålarna,
Sticka med tenn-nålarna,
Bind tillhopa ådrornas ändor,
Fästa i hop dem med silkes-snören.
Om ej detta vore tillfyllest,
Sjelf, o Gud, du uppenbare,
Spänn i rede dina fålar,
Dina hästar ställ i ordning,
Kör så med din granna släde
Genom ben och genom leder,
Genom det rörliga köttet,
Genom de svängande (ej fästade) ådrorna,
Foga benet efter köttet,
Ådern efter åderns ända,
Lägg i benens gropar silfver,
Guld der ådern gifvit vika.
Hvarest hullet sönderbrustit
Der må hull du låta växa,
Hvarest ådern blifvit vrickad,
Der må du knyta nya ådror,
Hvarest bloden har afrunnit,
Dit du låte bloden rinna,
Hvarest benet brutits i spillror,
Dit må du åter foga in ben,
Och der köttet blifvit skadadt,

Dit du åter kött må foga,
Välsigna det på sitt ställe,
Ställ det på sin plats,
Ben vid ben, kött vid kött,
Lederna vid deras leder. —

Härigenom Lemminkäinens moder
Skapade ~~till~~ mannen, ~~uppfödde~~ läkte ~~till~~ hjelten
Till dess fordna lif,
Till dess förra utseende.
Ådrorna fick han förbättrade genom läsning öfver dem,
Ådrornas ändar tillbundna,
Men ord fick han ej i mannen,
Barnet till att tala.

Derpå yttrar hon detta till ordet, —
Talte sjelf och sade detta:
Hvadan månne man nu kan få läkedom,
Hemta fram en honungsdroppe,
Hvarmed jag den matta smörjer,
Helar den illa farna,
Så att mannen begynte tala,
Skulle företaga sig att sjunga.

Mehiläinen, du vår fogel,
Konung öfver skogens blommor,
Gif dig nu att hemta honung,
Att söka den honungssöta ~~vat~~ saften

ifrån Metsola, det ljufva,
Ifrån Tapiola, det noggranna,
ifrån flere blommors kalk,
Ifrån flere höstråns hylsor,
Till att ~~bota~~ bestryka sjuka ställen,
Till att bota svåra plågor.
Mehiläinen, den snabba fogeln,
Flög med skyndsamhet
Till Metsola, det ljufva,
Till Tapiola, det noggranna,
Naggade blommorna på fältet,
Kokade honung med sin tunga
Ur spetsen af sex blommor,
Ur ~~sju~~ hundra höstråns hylsor,
Derpå kommer hon med sakta buller,
Framgår ~~med~~ i sjungningar,
Alla hennes vingar äro i honung,
Hennes stjert i idel honungs-saft.
Lemminkäinens moder sjelf
Tog af dessa läkemedel,
Smorde med dem den matta,
Botade den illa farna;
Men deraf var ingen hjelp,
Inga ord skänktes åt mannen.
Derpå yttrade hon dessa orden:

Mehiläinen, du min fogel,
Flyg nu dit åt annat håll,
Öfver nio haf,
Till holmen ute på fjärden,
Till det honungsrika fasta landet,
Till Tuuris nya stuga,
Till Jlalvonens otäckta boning,
Der finnes behaglig honung,
Goda läkemedel,
Som passar till ådrorna,
Duger till lederna;
Hemta af dessa läkemedel,
När hit af dessa beskådade läkemedel (kaffe)
Att jag må kunna använda dem på felaktiga ställen,
Skölja dem öfver ~~och~~ [öfver] plågorna.
Mehiläinen, den lätta mannen,
Flög åter med skyndsamhet
Öfver nio haf,
Till hälften öfver det tionde,
Flög en dag, flög en annan,
Flög snart öfver den tredje
Utan att sitta på ett rö,
Utan att hvila på ett löf,
Till holmen ute på fjärden,
Till det honungsrika fasta landet,

Till fallet af den eldiga forsen,
Till den heliga strömmens hvirfvel.
Der kokade man honung,
Der tillreddes salvor,
Uti små deglar,
Uti små-nätta kittlar,
Hvilka knappast inrymde tummen,
~~Knapt~~ Voro rymliga för finger-spetsen.
Mehiläinen den lätta mannen
Tog af dessa läkemedel;
En liten tid förlider,
En högst liten förflyter,
Dessa kommer hon med sakta buller,
Infinner sig i sakta mak,
Med sex koppar i famnen,
Sju bak på ryggen,
Hvilka voro fyllda med läkemedel,
Fyllda med goda salvor.
Lemminkäinens moder sjelf
Smorde nu med dessa läkemedel,
Dessa niofaldiga läkemedel,
Tiofaldiga bestående medikamenter;
Likvisst fick hon ej hjelpa,
Hade ej nytta ens af detta.
Då talte hon med dessa ord,

Talade med detta uttryck:
Mehiläinen, luftens fogel,
Flyg ännu för tredje gången
Dit högt upp till himmelen,
Ofvan om nio himlar,
Honung finnes der rätt ymnigt,
Så mycket man någonsin åstundar,
Med hvilken skaparn fordom läkte,
Den sanne Guden öfvade ordets makt,
Skaparn läkte sina barn
Då de plågades af mörkrets makter (det onda väldet);
Doppa din vinge uti honungsvätskan,
Din fjert uti klara honungen,
Bringa vätskan på din vinge,
Försla honung i din beklädnad,
Till läkemedel åt de sjuka,
Att begjutas öfver smärtorna.
Godt är för dig att ~~komma~~ slippa dit fram,
Skönt att stiga dit upp med prasslande gång,
Midtemellan himlens stjernor;
Första dagen flyger du med sväfvande flygt
Upp till månens tinningsben,
Sedan ilar du den andra dagen
Upp på Otavas ~~axelben~~ axlar,
Tredje dagen höjer du dig

Upp på ryggen af Sjustjernan,
Nu återstår ännu ett stycke väg,
Ett högst ringa afstånd
Fram till den store Guden,
Till den lyckliges boningar.

Mehiläinen höjde sig från marken,
Honungs-vingen ifrån tufvan,
Gaf sig genast till att flyga,
Flade med ~~små~~ sina vingar,
Flög längsmed månens ring,
Färdades utefter solens rand,
Tätt öfver Otavas axlar,
Sjustjernans rygg,
Flög i skaparns källare,
I allmaktens kammare;
Der tillredes läkemedel,
Beredas salvor,
Uti silfver-grytor,
uti gyllene kittlar,
Honung kokade i midten,
Uppsmält smör på kanterne,
uti södra ändan honungs-vätska,
uti norra ändan feta salvor.

Mehiläinen luftens fogel
Fick der ~~af~~ stora honung tillräckligt.

Honung så mycket han hade lust till;
Led så litet uppå tiden,
Då kommer hon åter tyst och stilla
Uppnår hemmet under ifrån,
Hundra horn bär hon i famnen,
Tusen andra byttor,
Honung finnes i den ena, vatten i den andra,
Äfven finnas de bästa salvor.
  Lemminkäinens moder
Tog af dem i sin egen mun,
Försökte dem på sin tunga,
Smakade med mycken begärelse:
Detta är af samma salvor,
Af samma allmaktens läkemedel,
Med hvilka Gud plägade smörja,
Skaparn begjuta smärtorna.
  Derpå smorde hon den kraftlösa,
Läktes den illa medfarna
Smorde långsmed benets gropar,
Längsefter ledernas springor,
Smorde neder, smorde ofvan,
Strök en gång öfven den mellanliggande delen,
Derpå yttrade hon dessa orden,
Talte sjelf och sade:
Uppstig nu och ligg ej mera,

Höj dig redan, dröm ej mera,
På dessa svåra trakter,
Dessa olyckos bäddar.
Den liggande mannen uppsteg,
Vaknade från sina drömmar,
Redan ~~kan~~ förmår han säga,
Yttra ~~sjelf~~ sig med egen tunga:
Länge har jag arme slumrat,
Länge, usle, har jag ~~sofvit~~ hvilat,
~~Jag~~ hvilat ~~i~~ i en söt sömn
~~var~~ Njutit af en tung hvila.
Sade Lemminkäinens moder,
Talte sjelf och yttrade sig:
Ännu längre skulle den äfven hafva legat,
Varit utsträckt en mycket längre tid,
Förutan den usla modren,
Den arma som dig burit.
Säg nu du min olyckliga gosse,
Förtälj så att jag må höra:
Hvem hade dig till Manala,
Störtade dig i Tuonelas elf?
Sade muntre Lemminkäinen,
Svarade sin egen moder:
Driftens herde med våta hatten,
Untamolas igenlyckta ~~bleäsa~~ öga,

Kraffte mig till Manala,
Störtade i Tuonelas elf;
~~#~~ En vatten orm höjde han uppi ifrån vattnet,
Midt ifrån den djupa vågen,
Emot mig, jag arme usling,
Och ~~ändå~~ deruti var jag okunnig,
~~Jag visste~~ kände icke ~~ingen~~ icke ~~ordemot vattenormens,~~
jag kände icke ~~bota~~ vattenormens gjorda ~~skador~~ plågor,
Det flutna rörets tillfogade smärtor.
Sade Lemminkäinens moder:
Ack du dåraktige man,
Som skröt med att du skulle besvärja besvärjarene,
Trolla Lapparna genom sånger,
Oaktadt du ej känner vattenormens gjorda ~~skador~~ plågor,
Smärtorna som flutna röret tillfogat:
Vattenormens ursprung är ur vattnet,
Flutna rörets ifrån böljorna,
Utur allans goda hjerna,
~~innifrån~~ Det inre af
Hafsswalans hufvud;
Syöjätär spottade ~~på~~ i vattnet,
Gjort en slemfläck uppå vågen,
Vattnet bredde ut den mycket,
Solen mjukade uppe den med sitt sken,
Derpå vaggade ~~blåst~~ vinden densamma,
Vattnets luftdrag gungade den,

Vågorna vräkte den ~~på~~ mot stranden,
Hafvets svall styrde den emot landet.
Lemminkäinens moder
Skötte om sin bekanta
Tills han återvann sin fordna helsa,
Kom till sitt förra utseende,
Blef till och med litet bättre,
Friskare än fordom;
Frågade derpå af sin gosse,
Om honom fattades någonting.
Sade muntere Lemminkäinen:
Mycket ännu för mig fattas,
Der hvilar mitt arma hjerta,
Der leker endast min håg,
Ibland dessa Pohjolas jungfrur,
Hårfagra skönheter;
Pohjas gumma med möglad näsa
Gifver icke sin dotter
Utan att jag skjuter allan,
Fångar svanen
Ifrån denna Tuonelas elfven
Ur den helga strömmens hvirfvel.
Sade Lemminkäinens moder,
Talte sjelf och yttrade sig:
Lemna du dina arma svanor,

Låt allorna bo
Uti Tuonis svarta elf,
Krinnande hvirfvel,
Kom ~~elf~~ sjelf hem
Med din ~~arma~~ hulda moder,
Prisa ännu desutom din lycka,
Din uppenbare Gud,
Då han förlånade dig en verklig hjelp,
Väckte dig ännu till lifs,
Ifrån Tuonis fåkra stig,
Ytterst ifrån Manala boningen,
~~Lik~~ Ej skulle jag förmå något,
intet af mig sjelf,
Utan Guds nåd,
Den sanna Skaparns omsorg.
Då den muntre Lemminkäinen
Gaf sig redan strax att hemåt vandra
Jemte sin hulda moder,
Med sin egen portnarinna.
Der lemnar jag nu min Kauko,
Låter min Lemminkäinen blifva,
För en långre tid utom min sång,
Till andra ämnen vänder jag mig med mitt qväde,
En ny bana vill jag beträda.

---

16de Runan.

Gamle trygge Wäinämöinen,
Den evärdeliga tietäjä
Var sysselsatt med att timra sig en båt,
Rusta till en ny farkost
Ytterst
På den dimmiga udden,
Ändan af den skuggiga holmen;
Timmer tröt för båtens mästare,
Bräder för farkostens fabrikant.
Hvem skall då att söka timmer,
Att leta efter ek~~, i skogen~~
Åt Wäinämöinen till hans båt,
Till ~~moder~~-köl-träd åt sångaren?
Pellervoinen, åkerns son,
den späda gossen Sampsa,
Skall att söka timmer,
Leta efter eken
Till en båt åt Wäinämöinen,
Till ett költräd åt sångaren.
Han vandrar efter vägen
Uti nordostlig riktning,
Gick öfver en backe, gick öfver en annan
Färdades snart åfven öfver den tredje,
Med en gyllne yxe uppå axeln
Och ett koppar skaft på yxen.

Ett aspträd träffade i hans väg,
Ett träd af tre famnars höjd.
Han ville lägga an på aspen,
Hugga till trädet med yxen,
Då aspen ~~talar~~ yttrar sig och säger,
Hinner sjelf att orda detta:
Hvad vill du man, ~~kapa~~ af mig,
Hvad är ändtligen din åtrå?
Sampsa gossen, Pellervoinen,
Yttrar härvid dessa orden:
Detta vill jag af dig,
Detta söker och åtrår jag:
Båt åt Wäinämöinen,
Träd till sångarens farkost.
Aspen talte råd föränderligt,
Den tusen-qvistiga uttryckte sig skickligt:
En läkande båt blir det af mig,
Och en sjunkande farkost,
Jag är ihålig vid foten,
Tre gånger i denna sommar
Förtärde masken min märg,
Låg den uppå min rot.
Derpå Sampsa gossen Pellervoinen
Fortsätter sin väg än längre framåt,
Har för afsigt att vandra

Till nordens länder.
Då kom en fura honom till möte,
Uppgående i höjd till ~~tio~~ 6 famnar,
Trädet högg han till med yxen,
Slog till med sin gräfta,
Frågade derpå och utlät sig:
Månne du, fura, kunde vara tjenlig
Till en båt åt Wäinämöinen,
Till ett farkost-timmer åt sångaren?
Furan svarade med häftighet,
Röt till med full hals:
Icke torde det blifva någon båt af mig,
En farkost som prydes af sex bågträd,
Jag är en felaktig fura,
Tre gånger uti denna sommar
Skränade korpen i min krona,
Kraxade kråkan på mina qvistar.
Sampsa-gossen, Pellervoinen,
Går ännu allt längre framåt,
Har för afsigt att vandra
Till sydliga trakter,
Då kom en ek emot honom,
Nio famnar i omkrets.
Då frågade han och utlät sig:
Skulle månne af dig, du ek,

Klifva stomträd till en res-båt,
Bottenträd till en krigsfarkost?
Eken svarade ~~[illegible]~~ förståndigt,
Ollonträdet yttrade kunnigt:
Ganska väl finnes träd i mig
Till stam för en båt,
Och icke är jag smal och bristfällig,
Ej heller ihålig uti mitt inre,
Tre gånger under denna sommar,
Under denna stora värme-tid,
Ringade solen om trädets medlersta del,
Lyste ~~[illegible]~~ månen på dess krona,
Hvilade foglarne på dess grenar.
Sampsa gossen Pellervoinen
Tog ned yxen från sin axel,
Slog till trädet med yxen,
Eken med jemna ~~[illegible]~~ egget,
Hastigt förstod han att fälla eken,
Störta ned det vackra trädet.
Derpå högg han först af toppen,
Klyfver helt och hållet rot-ändan,
Bildade derpå botten trän,
Bräder till ett oräkneligt antal,
Såsom farkost-timmer för sångaren,
Till båt åt Wäinämöinen.

Derpå gamle Wäinämöinen,
Den evärdeliga vise,
Timrar sig en båt med vishet,
Fogar farkost medelst sången
Af styckena utaf en enda ek,
Af ~~[illegible]~~ spillrorna utaf ett sköra träd
En sång han sjöng och byggde botten
Sjöng en annan, sidan fäste,
Sjöng ännu den tredje sången
Under det han nögg ~~sjöng~~ på tullar,
Naglade fast bågträdens ändar,
~~Fogade till hvar bålkarna~~. Fogade till hopa sido-fogningarne
Sedan han försett båten med bågträn,
Fogat till hopa sido-fogningarne,
Brusto för honom ännu tre ord
Då han skulle sätta in ~~yttre bredden bar~~ relings-bålkarne
Ruta till framstammen,
Lägga sista hand vid bakstammen.
Gamle trygge Wäinämöinen,
Den evärdelige vise
Yttrade ett ord och sade sålunda:
Ack mig arma mina dagar,
Då båten icke kunde komma uti vatt
Den nya farkosten på böljorna.
Han tänker efter och begrundar

Hvarifrån han kunde få sig ord,
Skaffa sig goda trollord,
Antingen ~~från~~ ofvan svalornas hjessa,
Eller ~~Från~~ svane-svärmens ~~flut~~ yttersta ända,
Från gås-skarans skuldror.
Han begaf sig att skaffa ord,
~~Fan~~ Nedgjorde en svärm med svanor,
Förstörde en hop ~~med~~ af gäss,
Svalor utan all ända,
Men ej ett ord ens fick han,
~~[illegible]~~ Ej ett ord och ej ett halft.
Tänker efter och besinnar:
Der skulle finnas hundra ord,
Under sommar-renens tunga,
Uti munn på den hvita ekorrn.
Han begaf sig att förvärfva ord,
Söka ämnen för att sjunga,
Strödde åkern full med renar,
Med ekorrar stora sparren;
Deraf fick han många ord,
Men de voro alla utan någon hjelp.
Tänker åter och begrundar:
Dädan får jag hundra ord,
Dädan ifrån Tuonela-hemmet,
Ifrån Manalas eviga boning.

Han begaf sig till Tuoni efter ord,
Till Manala för att hemta goda trollord
Han stiger fram med lätta fötter,
Wandrar en vecka uti småskogen,
En annan vecka uti häggskogen,
En tredje uti enträdsskogen,
Då syntes redan Manalas holme,
Tuonis ~~[illegible]~~ kulle skimrar på afstånd.
Gamle trygge Wäinämöinen
Ropar nu med ljudande stämma
Här vid Tuonelas elf,
Manalas låga dal:
Hemta båt, du Tuonis dotter,
Bringa flotta Manalas barn,
Att jag kommer öfver sundet,
Att jag öfver elfven slipper.
Tuonis korta flicka
Manalas låga jungfru,
Som var för att twätta byke
För att bykka gamla slakpoor,
Uti Tuonis svarta elf,
uti Manalas låga vatten,
Yttrade ett ord och sade,
Talte sjelf och utlät sig:
Båt skall härifrån väl hemtas,

När bland orsaken förtäljes,
som till Manala dig bragte
Utan att dig sjukdom dödat,
Stort förderf dig bragt om lifvet,
Eller annan ofärd krossat.
Gamle trygge Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade sålunda:
Tuoni har fört mig hit,
Mana har bragt mig från mina länder.
Tuonis korta flicka,
Manalas låga jungfru
Yttrar nu till ordet detta:
Redan ertappar jag ljugaren,
Om Tuoni skulle ~~fört~~ bragt dig hit,
Mana förflyttat dig från dina länder,
Då skulle Tuoni hemta dig med sig,
Manalainen i sitt följe,
Med Tuonis hatt på axlarna,
Manas handskar uppå händerna;
Tala sanningsenligt Wäinämöinen,
Hvad har bragt dig till Mana?
Trygge gamle Wäinämöinen
Yttrar härvid redan till orden:
Jernet bragte mig till Mana,
Stålet ryckte mig bort till Tuonela.

Tuonis korta dotter,
Manalas låga jungfru,
Yttrade ett ord och sade:
Deraf känner jag en lögnare,
om ~~en~~ jernet skulle bragt till Mana,
Stålet fört till Tuonela,
Blod från kläderna då runne,
Sorlade i röda strålar;
Tala sanning Wäinämöinen,
Tala sanning för andra gången.
Gamle trygge Wäinämöinen
Talte sjelf och yttrade sig sålunda:
Wattnet bragte mig till Manat~~a~~,
Wägen förde mig till Tuonela.
Tuonis korta dotter,
Manalas låga jungfru
Yttrade ett ord och sade:
Nog begriper jag lögnaren:
Om vattnet skulle bragt dig till Man
Wägen fört till Tuonela,
Skulle dina kläder drypa af vatten,
~~Dina fållar~~ strömmar flöda utför dina fållar
Tala verklig sveklös sanning,
Hvad har bragt dig till Manat?
Då den gamle Wäinämöinen

Yttrade sig ännu engång suckfullt:
Elden bragte mig till ~~manala~~ Tuonela,
Lågan förde mig till Mana.
Tuonis korta flicka,
Manalas låga jungfru
Yttrar härtill dessa orden:
Nog ~~inser~~ genomskådar jag lögnarn,
Om elden skulle bragt dig till Mana,
Lågan till Tuonela,
Skulle hullhåren blifvit svedda,
Äfvensom skägget skulle brunnit.
O du gamle Wäinämöinen,
Om du vill hafva båt härifrån,
Så tala verklig sucklös sanning!
Kom till sist med dina lögner,
Huru kom du till Mana,
Utan att dig sjukdom dödat,
Stort förderf bragt om lifvet,
Och ej annan ofärd krossat.
Sade gamle Wäinämöinen:
Om jag äfven litet narrades,
Gäckades en och annan gång,
Så vill jag ochså tala sanning:
Jag gjorde mig en båt med vishet,
Sågade med sång en farkost,

Sjöng en dag och sjöng en annan,
Så uppå den tredje dagen
Gick släden sönder för runorna,
Meden gick af för trollorden, (efter en borr,
Jag begaf mig derföre till ~~Mana~~ Tuoni)
Till Manala efter nafvare,
För att jag må timra upp släden,
Ställa i ordning fångens släde;
Hemta nu hit båt,
Bringa din flotta åt mig,
Att jag må komma öfver sundet,
Slippa öfver elfven.
Tuonetar bannas nu mycket,
Manas jungfru träter ifrigt:
~~Å~~ ack dig, dåre, din dårskap,
Du man ditt ringa mått af vett!
Utan orsak kommer du till Tuonela,
Utan sjukdom till Manas boningar,
Bättre vore för dig
Att vända åter till dina egna länder,
Flere äro hit kom~~na~~,
Men ej många som vändt åter.
Sade gamle Wäinämöinen:
En käring må vända om på vägen,
Men ej engång äfven en sämre man,

En mera drölig hjelte;
Hemta båt du Tuonis flicka,
Hvinga flotta du Manalas barn.
Nåt nu bragte Tuonis flicka,
Följde dermed gamle Wäinämöinen
Öfver sundet,
Hjelper honom öfver elfven,
Yttrade sjelf dessa orden:
Ack dig Wäinämöinen,
Utan ofärd begaf du dig till Mana,
Utan död till Tuonela.
Tuonetar den goda värdinnan
Manalatar den gamla qvinnan
Hämtade nu öl med stopet,
Bar fram deraf med ~~det~~ stopet, försedt med
tvenne handtag,
Yttrade sjelf dessa orden:
Drick nu, du gamle Wäinämöinen!
Gamle tryggje Wäinämöinen
Såg långsefter in i sitt stop,
Grodorna lekte der inne,
Maskarna krålade på bräddarne;
Då utbröt han i dessa orden:
Icke kom jag hit heller
För att dricka ut Manalas ~~skålar~~ bålar,

Att löpyja ut Tuonis dricksstop,
Ölets drinkare bli druckna,
Kannans tömmare förintas.
Sade Tuonelas värdinna:
Och du gamle Wäinämöinen,
Hvarför kom du till Mana,
I hvad afsigt till Tuonelas boningar,
Förrän Tuoni ville det,
Mana kallade dig från jorden?
Sade gamle Wäinämöinen:
Då jag timrade på en båt,
Ristade till en ny farkost,
Brusto för mig tre ord,
När jag höll på att slutligt foga bakstam
När jag höll på att resa upp framstammen;
Då jag ej kunde få ~~fa~~tag på dessa orden,
Fann dem i vida verlden,
Måste jag komma till Tuonela,
Begifva mig till Manas boningar,
För att erhålla dessa ord,
För att lära ~~kä~~ mig dessa ämnen för sången
Dertill Tuonelas värdinna
Yttrade ett ord och sade:
Tuoni förlänar icke ord,
Mana utdelar icke trollförmåga,

Åfvanpå stiger du icke härifrån
Uti detta nu varande lifvet
För att vandra till ditt hem,
För att färdas till dina länder.
Hon ~~sjöf~~ mattade ut mannen till sömn,
Lagade den vägfarande (resande) att ligga
på Tuonis bädd af hudar;
der hvilar nu mannen,
Hjelten njuter af sömnen,
Mannen sof, klädnaden vakade.
Fanns en qvinna uti Tuonela,
Gammal gumma med vriden hake,
Som spinner jerntråd,
Som gjuter garn af koppar,
Hon spann en not af hundra ~~famnar~~,
Tusen famnar lång den gjorde
På en enda natt om sommarn,
På en enda sten i vattnet.
Fanns en gubbe uti Tuonela,
Gubben med ~~krökta fingrar~~ tre fingrar,
Hvilken nöt af jerntråd binder,
Han som not af koppar knyter,
Band ~~ett~~ en ~~nöt~~ not af hundra famnar,
Tusen famnar lång den gjorde,
Uppå samma natt om sommarn,

Och på samma sten i vattnet.
Tuonis son med krökta ~~fingret~~ fingrar,
Krökta ~~fingret~~ fingrar, jern ~~fingret~~ (finger) spetsar,
Han drog den hundra famnar långa noten
Öfver Tuonela elfven,
Både öfver, äfvensom långsmed elfven,
Och ännu snedt deröfver,
Att ej Wäinämöinen måtte slippa,
Uvantolainen reda sig,
Ej så länge tiden varar,
Klara månen ännu lyser,
Ifrån dessa Tuonelas stugor,
Manalas boningar.
# ~~Hastigt bydde han sig till annat,~~
~~Blef i skepnen~~ Förändrade snabbt sin skepnad,
Går i hafvet, svart till färgen,
Såsom starrgräs ut i starrgräset,
Kräldo såsom en jern-mask,
Färdades såsom en huggorm
Öfver Tuonela elfven,
Genom Tuonis ~~nät~~ nätet.
Tuonis son med krökta fingrar
Krökta fingrar, jern-(finger) spetsar,
Begaf sig tidigt om morgonen
Att se efter sina nät,

#/ Gamle trygge Wäinämöinen
yttrade ett och sakta fällde;
männe nu min ofärd kommit,
nödens dag inbrutit
uti dessa Tuonis stugor,
uti Manalas boningar?

Får till ~~tu~~ hundra-tal foreller,
Tusen af modrens yngel (små fisk),
Men ej fick han Wäinämöinen,
Icke Gubben Uwantolainen.
Derpå gamle Wäinämöinen,
Sedan han kommit från Tuonela,
Yttrar sig med dessa orden,
Kväder ut i dessa vettbygds:
Icke må den gode Guden,
Ej må ~~han~~ ~~tillåta detta~~, tillskapa en sådan,
~~Den~~ som sjelf gått till Mana,
Som trängt sig till Tuonela!
Flere hafva färdats dit,
Men få hafva återvändt derifrån,
Ifrån Tuonelas hem,
Manalas eviga boningar.
Ånyo yttrade han dessa orden,
Talte sjelf och ordade sålunda
För det uppvexande slägtet,
För den skaran, som sig höjde,
Icke månd, menniskobarn,
Ej på långe lifvet varar,
Göra den oskyldiga skyldig,
Den felfria delaktig,
Svårt betalas lönen

Der bortta uti Tuonelas hem;
Rum finnes der för brottsliga,
Hvila för dem som felat,
Nädden utaf heta stenar,
Brinnande klipphällar,
Täcket af ~~der ormar~~ äspingar, gir ormar,
Samlad utaf Tuonis maskar!

---

## Sjuttonde Runan.

Gamle trygge Wäinämöinen,
När han ord ännu ej erhöll
Ifrån Tuonela-hemmet,
Eviga Manala-~~bo~~ boningarna,
~~Tänkte~~ Tänker ~~än~~ allt uti sitt sinne,
I sitt hufvud jemt begrundar,
Härifrån han väl kunde få sig ord,
Skaffa sig goda trollord.
En herde kommer till hans möte,
Denna yttrar så till ordet:
Derifrån får du hundra ord,
Tusen ämnen för att sjunga,
Ifrån Antero Wipunens mun,
Ifrån buken på den utmärkt starke
Men en väg man dit skall färdas,
Måste långs en gångstig vandra;

Wägen är ej särdeles god,
Men åfven ej den aldra sämsta:
Först skall du springa en sträcka
Uppå qvinnors nålsuddar,
Så skall du gå en annan sträcka
Öfver svetsjern af männers klingor,
Och slutligen skall du vandra fram den tredje
Öfver bett på hjeltars yxor.
Trygge gamle Wäinämöinen
Beslöt att likvisst ~~resa~~ begifva sig,
Träder in i smedens verkstad,
Yttrade dessa orden:
Ack du smed, o Ilmarinen
Smid åt mig jern-skor
Smid jernhandskar
Hamra mig ~~af~~ en jernskjorta,
Smid ochså ihop en jäststång af jern,
Gör en stålstör mot betalning;
Innantill du stålet foga,
Och på yttre siden jernet,
Jag begifver mig för att erhålla ord,
För att hemta sångens ämnen
Ifrån buken på den eftermärkt starka,
Ifrån munnen för Antero Wipunen.
Det är smeden Ilmarinen,

7

~~U~~ttrade ett ord och sade:
Länge har Wipunen varit död,
Länge Antero försvunnen,
Utan att han gillrat sina fällor,
~~Utlagt~~ Utlagt sina snaror,
Der tör du ej få ett ord,
Icke engång halfva ordet.
Trygge gamle Wäinämöinen
Dock begaf sig, lydde icke,
Steg den första dagen med svängande gång
Öfver qvinnornas nålsuddar,
Steg med vårdslös gång den andra
Öfver männers hvassa klingor,
Svängde sig den tredje åfven
Öfver kett på hjeltars yxor.
Sjelfva Wipunen, i sånger kunnig,
Den utvärbt starke gamle mannen,
Hvilar ~~m~~ jemte sina sånger,
Ligger utsträckt jemte sina trollord,
Aspen växte på skuldrorna,
Björken höjde sig på tinningarne,
Alen ifrån käkbens spetsen,
Wide-busken ofvanpå skägget,
Ekorrgranen uppå pannan,
Furun barrklädd från hans tänder.

Kom så gamle Wäinämöinen,
Drog ut svärdet, slet fram stålet
Ur slidan af hudläder,
Ur bältet af ett obekant ryggstycke.
Fällde aspen från hans skuldror,
Nedgjorde björken ifrån tinningarna,
Ysviga alarna ifrån käken,
Widebusken ofvan ~~öga~~ på skägget,
Ekorr-granen ifrån pannan,
Barrklädda furuträdet från hans tänder.
Dref den jernbesmidda stören
Uti mun på Antero Wipunen,
Emellan de grinande tandköttet,
De lösa käftarna,
Yttrade ett ord och sade:
Stig upp du mennisko-träl
uppehör att ~~Att~~ ligga ~~[illegible]~~ under jorden,
Att sofva alltför länge.
Wipunen i sånger kunnig
Genast upp ur sömnen vaknar,
Kände sig hårdt träffad,
Smärtsamt plågad
Bet uti jernstören,
Bet ofvan ifrån det mjuka jernet,
Kunde dock ej bita stålet,

icke äta jernets hjerta.
Då nu den gamle Wäinämöinen
Stod nära invid gapet,
Slinter hans ena fot,
Hans venstra fot snafvar
Uti Antero Wipunens mun,
Halkade på käkbenet.
Wipunen i sånger kunnig
Öppnade strax sin mun till större,
Bredde ut sina käftar,
Svälgde ned mannen med hans svärd,
Slukade i sitt svalg
den gamle Wäinämöinen.
Härvid Wipunen i sånger kunnig
Yttrar sjelf dessa orden:
Något redan har jag ätit,
Får och getter har jag ätit,
Gall-kor har jag ätit,
Stora galtar har jag ätit,
Men en dylik har jag ännu icke ätit,
Icke någon af samma smak som denna biten.
Sjelf den gamle Wäinämöinen
Yttrar detta nu till ordet:
Nog lär min ofärd nu hafva kommit,
Farans dag vara för handen

Här i denna Hiisis ~~smjölklår~~ låda,
I denna Kalmas afplankning (kella).
Tänker efter och begrundar,
Huru han skulle vara, huru lefva;
Wäinämöinen har sin knif vid bältet,
Skaftet på hans knif är af masur,
Deraf gjorde han en båt,
Timrade en farkost med vishet,
Ror så och glider fram
Från ena ändan af en tarm till en annan,
Ror igenom hvarje smuga,
Ringlar sig igenom hvarje vrå.
Den gamle i sånger kunnige Wipunen
Låt sig icke deraf bekomma (var nära att ej lyda detta)
Då den gamle Wäinämöinen
Slog sig på att vara smed,
Rustade sig till en hamrare,
sin Skjorta redde han till smidja,
Skjortans ärmar till blåsbälg,
Sin pels till en ~~blå~~ pust,
Ordnade byxorna till bälgrör,
Strumporna till rörets mynning,
Sitt knä begagnar han som städ,
Såsom hammare sin armbåge.
Smider klappande med hammaren,

Slår dunkande på städet,
Smed natten igenom utan hvila,
Hela dagen utan uppehåll
I den utmärkt starke mannens mage,
I den maktförseddes sköte.
Då den i sånger kunnige Wäinämöinen
Sjelf till orda tog och sade:
Hvem bland männer kan du vara,
Hvilken utur hjeltars skara?
Hundra männer re'n jag slukat,
Bragt om lifvet tusen hjeltar,
Aldrig jag din like ätit,
Kolen komma mig i munnen,
Bränderna uppå min tunga,
Jernets slagg uti min hals.
Gif dig, under, nu å färde,
Wik ifrån mig, landets plåga,
Förrän jag söker upp din moder,
Spanar upp din gamla fostrarinna!
Om jag säger åt modren,
Uppger allt inför den gamla,
Får modren endast större möda,
Fostrarinnan större smärtas,
Då sonen illa handlar,
Barnet uppför sig skamligt.

Detta nu jag icke känner,
Och gifvar ej till begynnelsen,
Hvadan, Hiisi, du dig slungat,
Hvadan, styggel, du ~~hit~~ hit kommit
För att bita, för att fräta,
För att äta, för att gnaga;
Är du en af skapam skapad sjukdom,
En af Gud tillstadd ~~f~~ ofärd,
Eller är du verkad genom verksamhet handling,
Af en annan tillförd, af en annan verkad,
För betalning hit afsänd,
Rustad till för blotta pengar?
~~Är du~~ Om du är en af skaparn skapad sjukdom,
En af Gud tillstadd ofärd,
Så anförtror jag mig åt min skapare,
Förlitar mig på min Gud,
Herren öfvergifver ej den gode,
Skaparn förgör ej den väghra.
Men är du genom handling verkad,
Ett ondt som andra frambragt,
Så får jag nog veta din slägt,
Finner reda på din födelse-ort.
Dådan kommo fordom ofärderne,
Dådan härledde sig olyckorna,
Ifrån de trollkunnigas grannskap,

Ifrån besvärjarenes betesfält,
Ifrån gemena männens hemvist,
Hexmästarenes platser,
Dådan ifrån Kalmas moar,
Djupt ifrån sjelfva jorden,
Ifrån den döda mannens hemvist,
Ifrån den förswundnes gårdar,
Ifrån mullen, hvilken pöser,
Ifrån den jord~~en~~ som ofta omröres,
Ifrån det rörliga grusfältet,
Ifrån den sjudande sand-mon,
Ifrån ~~de~~ mycket sumpiga dälder, ~~fyllda med källsprång~~,
Ifrån kärr, som sakna mossa,
Ifrån lifliga källsprång,
Ifrån sqvalpande källor,
Ifrån skogens Hiisis klyfta
Från bergshöjders skrefvor,
Ifrån hjessan af koppar-berget,
Ifrån toppen af koppar höjden,
Från de susande granarna,
Ifrån doft sjudande furorna,
Ifrån toppen af den murkna tallen,
Ifrån de upptill murkna furorna,
Från de vejder, der räfvar skrika,
Från de fält, der elgar jagas med skidor,

ifrån vilda björnens ~~sten-skrefvor~~ stenrös-grotter,
ifrån björnens bistra iden,
ifrån Pohjas långt aflägsna trakter,
ifrån det fjerran belägna Lappeland,
ifrån svedjelunder, der ej telningar finnas,
ifrån marker, som ej plöjda blifvit,
ifrån stora krigsfält,
ifrån männers slagtfält,
ifrån de rasslande gräsen,
ifrån de stelnade bladströmmarna,
ifrån hafvets vida fjärdar,
ifrån dess öppna fläckar,
ifrån hafvets svarta mudder,
ifrån ett djup af tusen famnar,
ifrån de ~~glödande~~ skummande strömmarna,
ifrån de sjudande hvirflarne,
ifrån Rutjas väldiga fors,
ifrån det mycket vattnets vridningar,
ifrån den aflägsna himmeln,
ytterst ifrån de regnlösa molnen,
ifrån solhettans vandrings vägar,
ifrån blåstens vaggnings-ställen.
Kom åter du derifrån,
~~[illegible]~~ infann du, usle, och ifrån dessa orter,
uti ett ett skuldlöst hjerta,
uti en felfri buk.

~~Till~~ För att äta, ~~till~~ för att gnaga,
För att bita, för att fräta?
Stilla dig nu du Hiisis ~~jagt~~ gråhund
Håll dig af du Manalas racka,
Begif dig nu, flygge, ur mitt sköte,
Du landets plåga ~~från~~ ur min fefver,
Upphör att ~~—~~ spisa af mitt hjerta,
att böka om min mjelte,
Att knåda om min mage,
Att röra ~~om~~ kring mina lungor,
Att om min nafvel gnaga
Att om tinningarne röra,
Halka utmed ryggraden,
Fara utmed sidorna.
Om jag icke äger tillräcklig kraft,
Så ~~[illegible]~~ ställer jag fram dem, som äro bättre än jag,
Till att lösa denna plåga,
att förgöra denna grymma.
Ifrån jorden lyfter jag upp jordens mökar,
Ifrån åkerns urhusbönderne,
Alla svärdsmän ifrån marken,
Alla ryttare från sanden,
Till min styrka, till min kraft,
Till mitt stöd, till mitt bistånd
~~Uti~~ under detta ~~arbet~~ mödosamma arbete,

Under denna svåra plåga.
Om ~~ej~~ den icke detta lyder ~~tillfyllest vore~~,
Om ~~det~~ den ~~nu~~ derföre ej viker det ringaste,
Stig då upp du skog med dina männer,
Enrisskog med ditt folk,
Furuskog med dina slägten,
Insjö du med dina barn,
Hundra män med svärd vid sidan,
Tusen jernbeklädda hjeltar
Att denna ~~Hiisi~~ tukta,
Krossa denna Juutas!
Om den icke detta lyder,
Ej det ringaste ger vika,
Stig ur vattnet vattnets ~~qvinna~~ vårdinna,
Blåa hufvan ifrån böljan,
Fina fållen ifrån källsprånget,
Rena ansigte ifrån muddern,
Till styrka åt den ringa hjelten,
Till den ringa mannens manskraft,
Att jag icke oskyldigt blir äten,
Och ~~drages~~ dödas icke utan sjukdom!
Om den icke detta lyder,
Ej det ringaste ger vika,
Kave qvinna, ~~jordens~~ naturens dotter,
Kave du herrliga, du sköna,

Du som äldst är utaf qvinnor,
Den första mor af de sjelf-födda,
Kom nu för att ~~taga kunskap om~~ igenkänna plågorna,
För att häfva (afstyra) farans dagar,
För att rå med denna börda,
För att lösa denna smärta (åkomma).

Och om den ej detta lyder,
Ej det ringaste ger vika,
O du Ukko, himlens nafvel,
Dunder-molnets nära granne,
Kom nu hit, då du behöfves,
Foga dig hit, då man ~~dig~~ anropar dig,
Till att usla verken ~~åter~~ lösa,
Onda gerningarne ~~aftvå~~ fördrifva,
Med ditt eld-eggade svärd,
Med din blixtrande klinga!

Gif dig, vidrige, å färde,
Drag dig, jordens onda, på flykten,
Icke finnes här rum för dig
Äfven då du är i saknad af rum,
Förflytta annorstädes din boning,
Din vistelse-ort än längre,
Till din husbondes hemvist,
Till din värdinnas boningar!

När du sedan dit har kommit,

Hunnit fram till målet,
Till din görares nejder,
Till din sändares fält,
Så anbringa ett ~~mer~~ kännemärke vid din ankomst,
Ett hemligt tecken då du anländt,
Dundra (dåna) såsom åskans dunder,
~~Blixtra~~ (Flamma) såsom ~~åskans~~ dess eldblixt,
Sparka ut porten till gården,
Fäll ned brädet ifrån gluggen,
Flytta dig derpå i det inre,
Flyg som en ~~väder~~ stormby ini stugan,
Hugg den bakuppå i foten,
Grip i hälen, der den smalnar,
Husets värdar långt från hörnet,
Dess värdinnor ifrån dörrvrån,
Gräf ut ögat för värden,
Krossa hufvudet för värdinnan,
Krök du fingrarna i krok,
Vrid om hufvudet på sned!
Om detta tyckes dig för ringa,
Såsom en tupp flyg då till taket,
Och till gården såsom kyckling,
Rakt med bröstet emot sophögs-stoden,
Störta hästen uti spiltan,
Att Hornboskapen i fähuset.

Medtrygde hornen uti sjullningen,
Svansen emot fåhus-golfvet,
~~vrid den~~ Vänd om ögonen ~~på~~ i hufvudet
Nackarna i blicken kringvrid!
    Är du en sjukdom hemtad af vinden,
Hemtad af vinden, framdrifven af strömmen,
En skänk utaf sunnanvinden,
ej Kalla vindens gåfva,
Må du vindens väg beträda,
Samma stråt, som vårens ilar,
Utan att sätta ned i trädet,
Utan att hvila i alen,
Upp till toppen af koppar berget,
Till koppar-fjellets kummel,
Att af vindarna der vaggas,
Att skötas om af vårvinden.
    Är du kommen ifrån himlen,
Nedkom torra vädrets moln,
Så ~~up~~ stig du åter upp till himlen,
Flöj dig upp dit till luften,
Till de duggande molnen,
Till de tindrande stjernorna,
Att brinna såsom eld,
Att spraka såsom gnistor
På den väg som solen vandrar,-

som månens skifva fördas i kring.
Om du usle ~~flögt~~ är ur hafvet boren,
Upprunnen ur hafvets vågor,
Så må du usle åter gifva dig af i hafvet,
Fara under vågorna,
Till bräddarne af mudder flottet,
Till resningen af vatten-åsen,
Att der drifvas kring af vågorna,
Att der gungas om af djupa vattnet!
Är du ifrån Kalevas mo,
Ifrån den för alltid gångnas boningar,
Så må du dock förfoga dig hem
Till dessa Kalevas gårdar,
Till den mull, som jäser,
Till den jord, som ofta omröres,
Dit hela slägten fallit neder,
~~de~~ mägtiga folken böjt sig ned.
Om du, drumme, dädan vore kommen,
Ifrån skogens Hiisis håla,
Från hans bo af tallar,
Från hans rum af furur,
Så manar jag dig dit
I skogens Hiisis håla,
I hans bo af tallar,
I hans rum af furur,

Och att du må vara der så länge,
Tills golfven murkna (~~[illegible]~~
Väggens stockar taga röta, (vexa svampar,
Skorntaket förstöres ofvan ifrån. (remnar)
Och dit manar jag dig,
Dit ~~uppmanar~~ besvär jag den usle,
Till Björnkanes hem,
Till en björnkonas gårdar,
Till dälder med surnigt botten,
Till bottenlösa kärr,
Till gungande källsprång,
Till ~~underjordiska~~ källor, med krusad yta,
Till fisktoma insjöar,
Till fullkomligt abbortoma.
Skulle du ej få rum derstädes,
Så ~~[illegible]~~ besvär jag dig dit bort
Till Pohjas aflägsna ände
Till Lapplands vidsträckta land,
Till teningslösa svedjelunder,
Till länder, som icke plöjas,
Hvarest hvarken sol eller måne,
Eller dagens ljus någonsin skådas;
Der är lyckeligt för dig att vara,
Kärleksfullt för dig att vistas,
Elgarna äro der uppe hängda i träden,

Snabba renar bekämpade (ryggefångade)
För att ätas af den hungriga mannen,
För att förtäras af den lystne.
Och dit besvär jag dig,
Dit beder jag och uppmanar dig
Till Ruotjas strida fors,
Hvirfveln, som af lågor sjuder,
Dit brådstupa träden falla,
Tallar rulla ned med rötter,
Furar dig med toppar störta,
Krökta furar helt och hållet,
Med sin rot de stora furar,
Hufvudstupa tallarna med rika kronor;
Simma der, du svåra stygga,
Långsmed forsens strida strömfall,
Färdas utmed vida vattnen,
Bygg och bo i trånga vattnen.
Skulle du ej derstädes få dig rum,
Så besvär jag dig dit
Uti Tuonis svarta elf
Uti Manalas evärdeliga glo,
Hvarifrån du icke slipper i din lifstid,
Icke reder dig i detta lifvet,
Om jag ej ~~hinner~~ slipper till att lösa dig
Hinner att befria dig

Med nio gäll-gumsar,
Med en tackas foster,
Med nio tjurar,
Med en kos kalfvar,
Med nio hingstar,
Med ett stos föl.
Om du frågar efter skjuts,
Anhåller om skjuts-häst,
Nog skall jag förskaffa dig skjuts,
Och gifva dig skjuts häst:
Hiisi har en god häst,
En röd-manig finnes uti berget,
Hvars tryne frustar eld,
Näsborrar klara lågan,
Hofvarna äro alla af jern,
Alla tramporna af stål,
De orka ~~begifva sig i~~ färdas ut i backen,
Stiga uppför dälders vallar,
Åfvan med en god ryttare,
En sträng pådrifvare.
Om ej detta är tillfyllest,
Skaffa dig af Hiisi skidor,
Lempos skidor utaf alträd,
Nakalainens tjocka staf
x) Med hvilka du kan ~~skida efter~~ utmed Hiisis länder,
x) (färdas uti Lempos lunder)

Trippande på Hiisis länder,
Svängande på den elakes marker,
~~Skrida fram på den elakes marker,~~
Om en sten är på tvären i din väg,
Så må den brista af i tu,
Om en granrisruska är långsefter på vägen,
Så må den brytas i tvenne ~~delar~~ stycken,
Om en hjelte står upprätt i din väg,
Så stöt honom åt sidan af vägen.
Sätt nu dig, vidrige, i rörelse,
Drag dig, onde man, på flykten,
Förr än dagen åter vändas,
Gudens morgonrodnad uppgår,
Solen uppå fästet stiger;
Förr än tuppens stämma höres,
Nu är tid för den ~~vidrige~~ öfverflödige att röras,
Och det ondas timme att flykta,
Månljust är för dig att vandra,
Klart för dig att färdas!
Om du snarligen icke viker hädan,
Tar dig aftråde du moderlösa racka,
Skaffar jag mig näfvar af örnen,
Hvassa klor af blod-utsugarn,
Kött-tänger utaf fogeln,
Utaf höken fotens grenar,
Hvarmed jag de onda tuktar,
Stillar nidingen för evigt

utan att hufvudet skall sjunka,
Anden häfvas uti kroppen.
Fordom skiljdes en skapad lampo,
~~Åfvanpå~~ Förvillades åfvan en af moder föd.
Då förmälad timme var för handen,
Då Skaparns hjelp öppnade sig;
Förvillas icke du moderlösa,
Skiljes du icke ~~oftskapade~~ onaturliga varelse,
Öfverger du mig icke, mund utan ~~[illegible]~~ herre (ägare),
~~Afs~~kiljer du dig icke, moderlösa racka,
just på sjelfva denna stunden,
Under det denna månen vandrar!
Trygge gamle Wäinämöinen
Yttrade då ett ord och sade:
Godt för mig är här att vara,
Nöjsamt tiden jag fördrifver,
Lefvern duger ganska väl till bröd,
Lefverns flottet till sofvel,
Lungan duger till att koka,
Flottet kan som mat förtäras.
Mitt stål placerar jag
Djupare i hjerte-köttet,
Trycker fastare till min ~~[illegible]~~ käke,
Äfven på svårare ställen,
Så att du ej slipper i alla dina dagar,

Reder dig i detta lifvet,
Om jag ej får ord förnimma,
Goda trollord af dig lära,
Höra ord, så vidt mig lyster,
Tusen ämnen för att sjunga,
Orden hinna ej att gömmas,
Och icke trollorden uti klyftans sköte,
Makten hinner ej förblifva i jordens renna,
Oaktadt de mäktiga afgå.
Wäinämöinen då, i sånger kunnig,
Han den fordom utmärkt starke,
I hvars mun fanns en stor visdom,
Obegränsad makt i bröstet,
Öppnade den orduppfyllda kistan,
Låt upp sin sångar-låda,
För att sjunga goda qvädan,
Fram de bästa sånger lägga,
Dessa djupa ursprungsord,
Tidens begynnelse-trollord,
Hvilka alla barn icke sjunga,
Hvarje hjelte ej förstår sig uppå
Uti detta snöda lifvet,
På denna förgängliga jord.
Ursprungsord sjöng han grundeligt
Enligt ämnet vishetsrunor.

Huru med skaparens tillåtelse,
På allmaktens fordran,
Luften föddes af sig sjelf,
Wattnet skiljde sig från luften,
Fasta landet bildade sig ur wattnet,
Alla vexter uppå fasta landet.
Han sjöng om månens formande,
Om solens tillskapande,
Huru luftens pelare restes,
Huru himlen stjernbeströddes.
Nu sjöng den i sånger kunnige Wipunen,
Både sjöng och kunde (hade kunskap);
Man har hvarken hört, eller sett
Under detta lifvets lopp
En bättre sångare,
En man med större kunskap,
Munnen slängde fram ord,
Tungan utsköt trollrunor,
Likasom en munter fåle slänger fram sina ben,
En ridhäst sina snabba fötter.
Sjöng så dagar utan ända,
Ena natten på den andra,
Solen stadnade att höra,
Gyllne månen att till honom lyssna,
Stadnade ock fjärdens böljor,

Vågorna i vikens böjning,
Floder hördo upp att svalla,
Brusade ej Rutja-forssen,
Wuoksen hejdades i loppet,
Jordans böljor stodo stilla.
Derpå den gamle Wäinämöinen,
När han ord fått höra,
Erhållit tillräckligt trollord,
Samlat älskeliga trollqvädar,
Rustar han sig att aftåga
Ifrån Antero Wipunens mun,
Från den starke mannens sköte,
Från den maktförsedde mage.
Slintar ut från munnen,
Rammar uppå fältet,
Liksom en gyllene ekorre,
Eller en mård med gyllene bröst.
Derpå gaf han sig att vandra,
Kom till sin smeds verkstad,
Sade smeden Ilmarinen:
Fick omsider ord du höra,
Lära dig goda trollord,
Huru båtens sida redes,
Akterbogen sammanfästes,
Bräderna i fören fogas?

Trygge, gamle Wäinämöinen
Yttrade sjelf dessa orden:
Omsider fick jag ett ~~tusen~~ hundratal af ord,
Tusental ~~+~~ äfven för sången,
Orden fick jag fram ur deras gömste,
Trollorden upptäckte jag ur deras klyfta.
Derpå till sin båt han trädde,
Till det ställe, hvarest man med visdom arbetar
~~Är~~ Blir så båten färdig.
Båtens sida fogad,
Akterbogen sammanfästad,
Brädorna i fören resta,
Båten föddes utan att tillyxas,
Farkosten utan att en spåna löshöggs.

18de Runan.

Trygge gamle Wäinämöinen
Tänka efter och begrundar
Att begifva sig för att fria till en jungfru
Att beskåda den hårfagra
Uti Pohjola det mörka,
Uti det dunkla Sariola,
(Att fria till) Pohjas berycktade flicka,
Pohjas utmärkta fästmö.
Klädde båten uti vadmal,

pryddde
Farkostens sidor röda,
Förkonade stäfvarna med guld,
Öfverygöt dem med silfver;
En viss morgondag,
Utmärkt bittida en morgonstund
Sköt han derpå ut sin båt på vattnet,
Den af hundra bräder fogade på vågen,
Ofvan från de glatta rullar,
Från de släta furu-stockar.
Reste mäster på sitt fartyg,
Hissade i masten segel,
Hissade det ena seglet rödt,
~~Och~~ Det andra seglet blått,
Sjelf steg han om bord på skeppet,
Gick uti sitt fartyg;
Gaf sig att styra ut åt hafvet,
Att klyfva den blåa fjärdens bölja.
Dervid yttrade han detta,
Talte sjelf och sade detta:
Kom nu Jumala uti farkosten,
Uti båten du nådrike,
Till styrka för den ringa hjelten,
Till manskraft åt den obetydliga mannen,
Uppå dessa vida vatten,
Dessa flacka vågor!

Gunga du blott om båten,
Följa framdrif farkosten,
Utan att jag ror med fingrarna,
Utan att jag förstör vattnets krusiga yta,
Ut på hafvets vida fjärdar,
Öppna flarkar.
Annikki den välfrejdade,
Nattens dotter, skymningens jungfru,
Som höll en lång ~~skymning~~ otta,
Som vakade redan tidigt om morgonen,
Råkade sitt byke trampa,
Tvätta sina kläder
På den röda bryggans ända,
På den vidsträckta färjans lafve,
På spetsen af den dimomhöljda udden,
I ändan af den skuggrika holmen.
Vände sig och såg omkring sig
Öfverallt i blida nejden,
Ofvan sitt hufvud mot himlen,
Längsmed stränderna af hafvet,
Uti höjden sken solen,
Uti djupet blänkte vågorna.
Kastade så sin blick på fjärden,
Vände sitt hufvud åt söder (under solen),
Utmed mynningen af Suomelas elf,

Utmed ändan af Wäinöläs vatten,
Warseblef en skymt på hafvet,
Såg en strimma blå på böljan.
Yttrade ett ord och sade,
Talte sjelf med detta uttryck:
Hvad är du för en skymt på hafvet,
Strimma blå på böljan?
Om du är af gäss en skara,
Eller och en prydlig andskocka,
Så tag hastigt till flygten
Upp emot den höga himlen!
Om du är ett laxrikt sjögrund,
Eller annars ett stim af fiskar,
Så må du hasta till att simma,
Dra dig under vattenbrynet!
Skulle du ett stengrund vara,
Eller och en vattenruska
Så skulle du sköljas af ~~vågen~~ vatten
Öfversköljas af en störtvåg.
Båten glider närmare,
Den nya farkosten seglar fram,
Vid den dimomhöljda udden,
Vid den skuggrika holmen.
Annikki, den välfrejdade,
~~Igenkände~~ urskiljde redan att det var en kommande båt,

Att den af hundra bröder fogade seglade på böljan,
Yttrade ett ord och talte detta:
~~Kanske~~ Om du är du min broders båt,
Eller min faders farkost,
Så sträfva rakt mot hemmet,
Vänd dig emot egna trakter,
Med framstammen emot dessa landningsställen,
Med aktern emot andra landningsställen;
Om du är en fullkomligt fremmande båt,
Så glid allt längre bort,
Emot andra landningsställen,
Med aktern vänd mot dessa landningsställen.
Icke var det hemmets båt,
Icke heller en fullkomligt fremmande farkost,
Det var Wäinämöinens farkost,
Den evärdelige sångarens båt;
Den ~~närmade sig~~ nalkades redan nära,
Närmade sig till ett samtal,
Tog ett ord, bar bort ett annat,
Lät i ro ett tredje talas.
Annikki den vidtberömda,
Nattens dotter, skymningens jungfru,
Begynte att fråga af farkosten:
Hvart begaf du dig Wäinämöinen,
Styr din kosa, vattnets älskling.

Tar på grannklädt, landets prydnad?
Nu den gamle Wäinämöinen
Talar från sin farkost:
Var mig ämnad ut på laxfångst,
Ville se, hur fisken leker,
Uti Tuonis svarta elf,
Uti den djupa starr-ån.
Annikki den vidtfrejdade
Yttrade ett ord och sade:
Ljug icke påfängligheter!
Äfven fiskens lektid känner jag,
Annorlunda förr min fader,
Annorlunda gamla farfar
Plägade på laxfångst fara,
Lade ut att fånga taimen:
Utaf nät hans farkost fylldes,
Full var båten utaf bragder,
Der fanns nötter, der fanns draglinor,
der fanns Stötelstängerna på sidan,
Ljuster-jernen under sätet,
Långa stafvarne uti bakstammen;
Hvart begaf du dig Wäinämöinen,
Färdades, Uwantolainen?
Sade gamle Wäinämöinen:
Ämnade mig ut på gåsjagt,

För till skimmervingars lekort
För att fånga dregelnäbbar,
Från de sund, der köpmän vistas,
Från det vida, öppna hafvet.
Annikki, den vidtfrejdade,
Yttrade ett ord och sade:
Nog ~~ik~~ igenkänner jag den, som talar sanning,
äfvensom märker den, som osannt [svekfullt] talar;
Annorlunda för min fader,
Annorlunda gamle farfar
Plägade till gåsjagt färdas,
Till att fånga röda näbbarne;
Dragen var då stora bågen,
Uppspändt starka pjäderstålet,
Kopplad var den svarta hunden,
Kopplet fastgjordt uti båtens båge,
Men kring stränderna sprang racken,
Valpen flög längs strandens stenar;
Tala sanning Wäinämöinen,
Hvart stråfvade du i alla fall?
Sade gamle Wäinämöinen:
Än om jag skulle färdas
Till dessa stora drabbningar,
Dessa ~~sjö~~ heta strider,
Hvarest blod flyter ända upp till knäbenet,

Hvarest ~~af~~ finnes af det röda ända till knäets höjd.
Åter sade Annikki,
Tennprydda jungfrun talte:
Äfven känner jag huru man drar ut i fält;
När min fader fordom begaf sig
Till dessa stora drabbningar,
Till dessa heta strider,
Hade han hundra man att ro,
Tusen som sutto lediga,
Med spetsarna uppåt sanns bågar uti framstammen,
Svärden lågo med klingorna på bänkarne;
Säg redan ut en ~~oswikl~~ oswikelig sanning,
En sanning utan lögn och svek,
Hvart begaf du dig Wäinämöinen
Färdades du Suvantolainen?
Då den gamle Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade:
Kom, o flicka, i min farkost,
Jungfru stig uti min båt,
Då vill sanningen jag säga,
Tala verklig sveklös sanning.
Annikki yttrade ett ord,
~~Den~~ tennbeprydda flickan ~~yttrar~~ sade skämtsamt:
Stormen i din båt må komma,
Vårens ilar i din farkost!

Upp och ^ned^ jag båten vänder,
Svänger framstammen nedåt,
Om jag ej får sanning höra,
Hvart du ämnade begifva dig,
Om jag ej får höra verklig sanning,
Lögner bli sparade till aldra sist.
Då den gamle Wäinämöinen,
Yttrade ett ord och sade detta:
Också vill jag sanning tala,
Om jag äfven litet diktade:
Jag begaf mig för att fria till jungfrun,
Att anhålla om flickan
Uti Pohjola det mörka,
I det mulna Sariola,
I den ort, der männer ätas,
Hjeltar dränkas uti hafvet (förgöras).
Annikki den vidtfrejdade,
Nattens dotter, skymningens jungfru,
När hon sanningen förnummit,
Hört en verklig, felklös sanning,
Lemnade sitt byke obykt,
Kläderna osköljda
På den vida flottbron,
I ändan af den röda bryggan,
~~Samlade~~ ^Tar^ med händerna ^upp^ sina kläder,

Samlade med näfvarna sina klädningsfållar,
Derpå hastade hon att fördas,
Skyndade sig strax att springa,
Kom så till smedens hem,
Steg sjelf in i smedjan.
Det var smeden Ilmarinen,
Den evärdelige hamrarn,
Smed på ett jern långsäte,
Slöjdade det utaf silfver,
Hade en aln flagg på hufvudet,
En famn fot på axlarne.
Annikki steg fram till dörren,
Yttrade ett ord och sade detta:
O Du smed, min broder Ilmarinen,
Evärdelige hamrare!
Smed åt mig en liten spole,
Smid mig några granna ringar,
Twå par eller tre örhängen,
Fem, sex kedjor till min gördel,
Och jag säger sanna saker,
Uppger för dig verklig sanning!
Sade smeden Ilmarinen:
Om du bringar goda sägner,
Vill jag smida dig en spole,
Smida några granna ringar,

Smida dig ett kors på bröstet,
Laga dig en vacker prydnad;
Men bringar du ett dåligt budskap,
Bryter jag sönder äfven de förra,
Löser ~~Kör~~ dem uti elden, sedan jag klädt dem af dig,
Drifver dem under min åssja.
Annikki, den välberyktade,
Yttrar nu detta till ordet:
Ack du smed Ilmarinen!
Vackert minnes du att taga henne till äkta,
Som du fordom förlofvade dig med,
Förbehöll dig till hustru!
Allt jemt ~~knapprar~~ hamrar du och smider
Alltid håller du på att knappra,
Långa sommarn skor du hästen,
Smider hofjern hela vintern,
Om natten lagar du om din granna släde,
Om dagen reder du till släden med höga balkar,
För att gifva dig på frieri-färd,
För att komma till Pohjola,
Men nu bortföres hon redan af mera slaga,
Mera utmärkta förekomma dig,
~~Taga~~ Bortföra din tillhörighet,
Tillegna sig din käresta,
Den du spanat efter i två års tid,

Den du friat till i tre års tid,
Wäinämöinen färdas redan
Far uppå det blåa hafvet
Uti båtens gyllne ~~bakstam~~ förstäf,
Stödd mot rodret utaf koppar,
Nort till Pohjola det mörka,
Till det mulna Sariola.
Smeden betogs af svår vånda,
Hamraren öfverfölls af ett tungt ögonblick,
Tångerna föllo [slintade] ifrån hans fingrar,
Släggan gled ned ur handen.
Sade smeden Ilmarinen:
Annikki, du min kära syster!
Smida vill jag dig en spole,
Prydliga och nätta ringar,
Twå par eller tre örhängen,
Fem, sex kedjor till din gördel,
Men tillred du ett honungsljuft bad,
Uppvärm en angenäm badstu,
Med mycket små klabbar,
Med små spjelar,
Skaffa åfven luten smula,
Laga litet skjggerig såpa,
Hvarmed jag kunde twätta mitt hufvud,
Twå ren min kropp

Från höstgamla smidje-stoftet,
Vinterstjorka hammar-slagget.
Annikki den välberyktade
Värmde hemligen uppå bastun,
Med af vinden fällda vedträn,
Med klabbar, klufna utaf åskan,
Samlade stenarna från forsen,
Bragte dem för att ~~innehålla~~ uppfånga rimman,
Bar så vatten ifrån älfskogs-källan,
Från den vaselsöta källan,
Bröt en qvast från unga skogen,
Liten kärleks-qvast ur lunden,
Hötte så den honungsrika qvasten
Uppå ändan af den honungsrika stenen,
Gjorde sedan lut af surmjölk,
Logade af benmärg såpa,
Såpa, som var lätt att löddras,
För att rentvå brudgummens hufvud,
För att tvätta hvit hans kropp.
Smeden Ilmarinen sjelf,
Den evärdeliga hamraren,
Smidde snart, hvad jungfrun önskat,
Hamrade åt henne sköna smycken,
Under det man bastun värmde,
Medan man om bad besörjde;

Stack den uti hand på flickan,
Flickan yttrar dessa orden:
Redan värmde jag upp bastun åt dig,
Redde till ett ymnigt bad,
Qvastarna har jag hållt färdiga,
~~[illegible]~~ Kärleksqvastarna har jag uppvärmt;
Bada nu, min bror, så mycket dig lystar,
Skölj dig efter behag med vatten,
Tvätta ditt hufvud rent som lin,
Ditt ~~ansigte~~ ~~hvitt som snön~~.
na ögon hvita som snökorn

Derpå smeden Ilmarinen,
Gick att sjelf sig bada,
Och tillräckligt badade han sig,
Sköljde sig hvit,
Tvättade sitt ansigte rent och snyggt,
Sina ögonbryn till blomstrande,
Sin hals lik höns ägg,
Hela kroppen till hvit,
Kom från bastun in i stugan,
Kom såsom okänd,
Såsom mycket fager till sitt ansigte,
Såsom rödlätt om kinderne.

Derpå yttrar han sig sålunda:
Annikki du min kära syster,
Hemta hit nu en linne-skjorta,

5.

Fram bär prydliga kläder,
Med hvilka jag må kläda min kropp,
Då jag pryder mig som fästman!

Annikki den vidtberömda
Hemtade en linne skjorta
För hans kropp, från sveda befriad,
För det ovetåliga hullet,
Derpå snäfva byxor,
Dem som modren hade sömmat,
För fiberna, från fettet fria,
Hvarest inga ben kunde kännas.

Hemtade derpå vackra strumpor,
Hvilka modren såsom flicka hade stickat,
Uppå hans ~~tunna~~ rena ~~vador~~ smalben,
Vador, hvilka intet ben förrådde;
Derpå dugliga skodon,
De bästa köpta stöflor,
Uppå de prydliga strumporna,
Hvilka modren som flicka hade stickat;
Sökte fram den blåa klädningen,
Som undertill var lefverfärgad,
Uppå skjortan utaf linne,
På den fina linne-skjortan;
Dertill öfverrocken af vadmal,
Kantad med fyra slags kläde,

Uppå den blåa rocken,
På den nya klädnaden;
Den med tusen knappar prydda nya pälsen,
Sirad ut med hundra prydnader,
Ofvanpå vadmals öfverrocken,
Hvilken var med kläde kantad;
Ännu bälte om sitt lif,
En med guld utsirad gördel,
~~S~~ Hvilken modren stickat såsom flicka,
Väfvit såsom hårfager;
Derpå vackert utsirade handskar,
Fingervantar, kantade med gyllne kantning,
Förfärdigade af Lapplands barn
För vackra händer;
Slutligen den högresta hjelmen
Uppå sitt gyllene hår,
Hvilken hans fader hade köpt,
Handlat sig såsom brudgum.
Derpå Smeden Ilmarinen
Klädde sig och rustade sig färdig,
Klädde sig och prydde sig,
Sade sedan till sin träl:
Spänn i redet nu min ypperste fåle
För den vackert sirade släden,
Att jag må begifva mig ut för att åka.

Att jag må begifva mig till Pohjola!

Trälen yttrar dessa orden:

Vi hafva sex hingstar,

~~Som~~ Hafra ätande hästar;

Hvilken utaf dem skall jag spänna för redet?

Sade smeden Ilmarinen:

Tag du den bästa hingsten,

Hick fålen i redet,

Bruna hästen för släden,

Ställ sex galande fåglar,

Sju blåa kråkor,

Till att gala uppå bågen,

Till att sjunga uppå redet,

För att de sköna må blicka derpå,

Jungfrurna deraf fröjdas;

När dit en björnhud,

Att jag må sitta på den,

Hemta en annan hud af tvesken

För att täcka min sköna kyrk-släde.

Den förbeständige trälen,

Den för penningar lönte karlen

Spände fålen uti redet,

Bruna hästen för släden,

Ställe sex galande gökar,

Sju blåa kråkor,

Till att gala uppå bågen,
Till att ljuda uppå redet;
Var dertill en björnhud
För att värden skulle sitta derpå,
Hemtade en annan hud af torsken,
För att dermed täcka den granna släden.
Smeden Ilmarinen sjelf,
Den evärdelige hamraren
Anropar Ukko,
Beder sin Dunderguden:
Låt du, Ukko, ung snö falla,
Stänk ned fin dugg-snö,
Snö så att den vackra släden må halka fram,
Dugg-snö för att släden må ila ~~[illegible]~~ hastigt!
Då lät Ukko en ung snö falla,
Stänkte ned fin dugg-snö,
Detta täckte ljungens skaft,
Höljde öfver bärskaften på marken.
Derpå smeden Ilmarinen
Sätter sig i släden utaf stål,
Säger med dessa orden,
Yttrar sig med detta uttryck:
Styr du Onni (lycka) mina tygel,
Gif dig Jumala uti min släde,
Onni sliter icke af tyglarne,

Jumala söndrar icke släden.
Tog så tyglarna i sin hand,
Nappade med andra hand i snärten,
Slog till hästen med snärten,
Yttrade sjelf dessa orden:
Gif dig nu, blås, att fara af,
Du linmahniga häst att röra dig.
Han kör af i galopp
Långsmed refflarna i hafvet,
Förbi Sima-sunden,
Snedt öfver de ~~al~~ brunnena höjderne,
Körde fram på stränderne med gny,
Öfver strandens sandbankar med gnissel,
Sanden yrde uppe i ~~syn~~ ansigtet,
Hafvet sprittade mot bröstet.
Körde en dag, körde tvenne,
Kör på snart den tredje äfven,
Så uppå den tredje dagen
Hinner han uppe Wäinämöinen,
Yttrade ett ord och sade,
Talte sjelf och sade detta:
O du gamle Wäinämöinen!
Låtom oss ingå en fredlig förlikning,
Om ~~vi~~ äfven vi stridande vandra på förlofnings-färder,
Stridande färdas på frieri,

Icke får man med våld af med jungfrun,
~~Emot hennes~~ Föra henne emot sin vilja till mannens boning!
Sade gamle Wäinämöinen:
Jag ingår ett godvilligt förbund
Att icke med våld taga flickan,
Föra henne emot sin vilja till mannens boning:
Åt den må jungfrun gifvas,
Som hon har lust till,
Utan att vi hysa långvarigt agg,
Utan att vi nära en långvarig fiendskap.
Derpå färdades de framåt
Hvardera sin väg,
Farkosten ilade fram, stranden fräste,
Fålen sprang, jorden dånade.
Led så ~~litet~~ uppå tiden,
Förflöt en liten tidslängd,
Då skäller redan den gråa hunden,
Norgens portvakt gläffsade
Uti det mörka Pohjola,
Uti det skumma Sariola;
Först röstade den till jaktare,
Morrade till med större afbrott,
Slog mot marken med sin svans,
Klappade med den emot linden.
Sade Pohjolas husbonde:

Gå du, dotter, för att skåda
Hvarför gråa hunden skällde,
Slokig-örat gläffsade!
  Flickan svarar skickligt:
Ej jag hinner nu min kära fader,
Stort är fähuset, som jag skall städa,
Stor är driften, som jag skall sköta,
Tjock är stenen, som jag skall mala,
Fint är mjölet som jag skall sålla,
Stenen stor, men fint är mjölet,
Sjelf är orklös den, som malar.
  Nyligen skällde slottets portvakt,
Långsamt morrade den gråa hunden,
Sade åter Pohjola värden:
Gå då du att se, min hustru,
Hvarför ~~efter~~ gråa hunden skäller,
Hvarför borgens portvakt gläffsar!
  Hustrun svarade och sade:
Ej jag hinner, har ej tid dertill,
Stort är hushållet som jag skall mata,
Middagen skall jag tillrusta,
Tjockt är brödet, som jag skall baka,
Degen, som jag skall älta,
Brödet är tjockt, men fint är mjölet,
Sjelf är orklös den, som bakar.

sade Pohjola värden:
Alltid hafva ju qvinnorna brådt,
Alltid hafva flickorna att bestyra
Om de åfven skulle steka sig på hällen,
Om de ock skulle stöcka sig i sängen,
Gå du gosse för att tillse!

~~Gossen~~ Gossen svarade och sade:
Icke hinner jag att se derefter,
Jag har att slipa en slö yxe,
En tjock stubbe till att ~~att~~ af hugga,
En stor vedtrafve till att skjelka sönder,
En fina klabbar skall jag klyfva;
Trafven är stor, klabbarna fina,
Sjelf är huggarn svag och orklös.

~~Att~~ Allt skällde ännu borgens väktare,
Borgens portvakt gläffsade
Den vilda valpen väsnades,
Holmens väktare klagade,
Sittande på åkerrenen,
Vridande sin svans i ringlar.

sade Pohjolas värd
Fåfängt skäller ej vår gråhund,
Utan orsak ~~ick~~ röstar icke den bedagade,
~~Morrar~~ icke åt skogens furur.

Gicke så sjelf ~~för~~ att tillse

Vandrar direkte ifrån gården
Till den ytterst belägna åkertegen,
Till det aflägsnaste tåget.
Såg enligt hundens gap,
Följde riktningen af dess nos,
Utmed toppen af eldhöjden,
Resningen af albacken;
Då såg han en verklig sanning,
Såg hvarför gråa hunden skällde,
Hvad Markens täckhet hade i sinnet,
Ullsvansen pyftade uppå:
En röd båt seglade
På sjövarts fjärds sidan utom af Lempi-viken,
En brokig släde ~~[illegible]~~ ilar fram
Landvärts om Sima-holmen.
Derpå värden sjelf i Pohjola
Skyndsamt in i stugan stiger,
Träder under takets hvalfning,
Yttrar så ett ord och säger:
Fremmande nalkas sedan till oss
På ~~[illegible]~~ den blåa hafsfjärden,
Man kör fram med brokiga slädor
På yttre sidan af Sima-holmen,
Man seglar med stora fartyg
På denna sidan af Lempi-viken.

Sade Pohjolas värdinna:
Hvarifrån kunde man få en aning (spådom)
Om de kommande fremlingarne,[2]
Aick du min lilla flicka,
Sätt rönnklabbarna i elden,
Det utmärkta trädet i brasan!
Om det dryper af blod,
Så uppstår då krig,
Om det dryper af vatten,
Så lefva vi alltid i fred.
Pohjas spåda flicka
Den ~~lydiga~~ tjenstaktiga tjenarinnan
Satte rönnklabbarna i elden,
Det utmärkta trädet i brasan:
Men det dryper icke af blod,
Icke af blod och ej af vatten,
Det gaf sig att dryppa af honung,
Att ut~~gjuta~~sipra den söta honungsvätskan.
Talte Suovakko från knuten,
Gamla gumman under täcket:
Då trädet dryper af honung,
Ut~~gjuter~~sipprar honungs~~and~~ vätska,
Så äro de, hvilka komma som fremmande,
Stora friare-skaran.
Derpå Pohjolas värdinna

Pohja hustrun, Pohja dottren
Skyndsamt ut på gården gingo,
Skådade på gårdsplanen,
Vände sin blick åt stora fjärden,
Hufvudet under solen;
Såg att derifrån kom —,
Att den nya farkosten seglade fram,
Att den af hundrade bräder fogade framskred
Sjövarts utom Lempi-viken,
Farkosten skimrade af vadmal,
Fartygs-halfvan skimrade röd,
En ~~rödlig~~ yppersnygg man i båtens bakstam,
Stödd på styret utaf koppar;
Såg äfven att en fåle trafvade fra
Att en röd släde framskred,
Att en brokig släde ilade fram,
~~På~~ Landvärts om Sima holmen,
Med sex gyllene gökar
Som galade på bågen,
Med sju blåa kråk
Som sjöngo på redet,
En ståtlig man bak i släden,
En fullkomlig hjelte i tyglarna.
Sade Pohjolas värdinna,
Talte sjelf och yttrade sig sålunda:

Åt hvilkendera vill du gifva dig,
Då de komma att begära dig
Till sin evinnerliga vän,
Till en dufva vid sin sida?
Den som kommer med farkosten,
Styrer den röda båten,
Sjöwarts utom Lempiviken,
Han är gamle Wäinämöinen,
Hemtar säd uti skeppet,
Skatter med sitt fartyg.
Den som åker uti granna släden,
Kör fram uti det brokiga åkdonet,
Landvårts om Sima-holmen,
Han är smeden Ilmarinen,
Han bringar med sig idel lögner,
Släden full med vishetsrunor.
Då vi komma uti stugan,
Hemta du mjöd med stopet,
Bär fram med det med tvenne öron försedda drickskärlet,
Gif så stopet i hand på den,
åt hvilken du har lust att gifva dig;
Gif det åt Wäinölås gubbe,
Då han bringar goda saker med skeppet,
Hemtar skatter i sin farkost.
Hon den sköna Pohja dottern —

var fyndig nog att svara sålunda:
O min moder, som mig burit,
Du som vårdat har min barndom!
Icke vill jag gifva mig åt den rikligt lottade,
Och icke åt den mycket vettiga mannen,
Jag gifver mig åt den som har en vacker ~~panna~~ änne,
åt den, som är skön till hela sin kropp,
och en jungfru har man äfven ej förut,
icke har man sålt henne för säd,
Mön bör gifvas för intet
Åt smeden Ilmarinen,
som har smidit Sampo,
Hamrat det granna locket.
Sade Pohjolas värdinna:
O du enfaldiga barn!
Du gifver dig åt smeden Ilmarinen
Till ett stöd åt den ~~mest~~ löddriga pannan,
Till att twätta smedens grofva lakan,
Till att twå smedens hufvud.
Flickan svarar dertill
Yttrade ett ord, sade sålunda:
Icke tager jag gubben Wäinämöinen,
Blir ej ett stöd för den mycket ålderstigna,
Besvärlig skulle en gammal blifva,
Tråkig en ålderstigen.

Då den gamle Wäinämöinen
War den, som hann förut,
Dref sin röda båt,
Styrde sin vadmals farkost,
Uppå ~~b~~ rullor utaf jern,
Uti koppar båthamnar,
Stiger sjelf skyndsamt in i stugan,
Träder under takets hvälfning,
Talar så uppå golfvet,
Framför dörren, under sparren,
Yttrar sig med dessa orden,
Talade med detta uttryck:
Kommer du ~~flickan~~ jungfrun till mig,
Till en evärdelig vän,
Till en lifstids maka,
Till en dufva vid min sida?
Nu den sköna Pohja flickan
Skyndade sig sjelf att svara:
Timrade du redan en båt,
Byggde du redan en stor farkost,
Af min sländas stycken,
Af min vasknåls bitar?
Sade gamle Wäinämöinen,
Talte sjelf och utlät sig:
Redan timrade jag tillbaka med en god båt,

Byggde en utmärkt farkost,
Som är ~~ståndaktig~~ kraftig uti blåst,
Och pålitelig uti motvind
Att segla tvärs igenom vågorna,
Att färdas öfver hafvets fjärdar,
Den höjer sig såsom vattnets blåddror,
~~[illegible]~~ Dyker uppe som näckrosens blad,
Tvärs öfver Pohjolas vatten,
Öfver vågorna med kronor.
Hon den vackra Pohja flickan
Yttrade ett ord, talte sålunda:
Föga prisar jag en sjöman,
En hjelte, som färdas utmed vågorna,
Vinden ~~far af med veldet~~ rubbar sinnet på hafvet,
Där ilen språnger sönder hjernan,
Och icke kan jag komma,
Icke kan jag gifva mig åt dig
Till en evinnerlig vän,
Till en dufva vid din sida,
För att åt dig bädden reda,
Ordna vackert hufvud-kudden

## 19:de Runan.

Derpå smeden Ilmarinen,
den evärdeliga sångarn
Stiger skyndsamt sjelf in i stugan,
Tränger sig under taket.
Frambars så ett stop med mjöd,
Hämtades en kanna med honung,
Uti hand på smeden Ilmarinen,
Smeden härvid så sig yttrar:
Alldrig uti detta lifvet,
Ej så länge klara månen lyser,
dricker jag af dessa dryckes,
Förän jag får se min egen,
Är hon nu redo, för hvilken jag vakat,
Färdig hon, för hvilken jag skulle vaka. 2
Härtill Pohjola värdinnan
Yttrade ett ord och sade:
Mycket bråk är med den, du vakat före,
Besvär med den du skulle vaka för,
Ena foten är halfvägs afskadd,
Den andra ännu nu halffärdig;
Då först är hon färdig, för hvilken du vakat,
Hvilken du ordentligen skulle äkta,
När du huggorms-åkern plöjer,
Vänder ormuppfyllda fältet,

3.

utan att plogen behöfver skrida framåt,
Utan att dess billar skälfva,
denna plöjde fordom Hiisi,
Lempo färade den i skymmerhet (framför andra),
Med af koppar smidda billar,
Med den hvassa eldhelts plogen,
Men min egen arma son
Lemnade åkern plöjd till hälften.
Sjelf då smeden Ilmarinen
Gick uti sin flickas boning,
Talte så och sade detta:
Nattens jungfru, skymningens flicka!
Kommer du i håg den fordna tiden,
Då jag bildade den nya sampo,
Hamrade det granna locket,
och Du svor en evig ed
Inför den uppenbare Guden,
Under Allmaktens ögon (ansigte),
Du önskade att komma (gifva dig)
åt mig, den gode mannen
Till en evärdelig vän,
Till en dufva vid min sida?
Nu gen dig likväl icke din moder,
Hon öfverlåter icke sin dotter åt mig,
utan att jag plöjer huggorms-åkern,

Vänder ormuppfyllda fältet.
Bruden gaf då bistånd,
Jungfrun biträdde med råd:
O du smed Ilmarinen,
Du evärdelige hamrare!
Smid en gyllene plog,
Förfärdiga den af silfver!
Med den plöjer du huggormsåkern,
Vänder ormuppfyllda fältet.
Smeden Ilmarinen
Ställer derpå guldet uti äsjan,
Sätter sitt silfver ~~uti~~ under bälgen;
Sedan smider han en plog;
Smed sig åfven jernskor,
Gör af stål sig benbrynjor,
Dessa kläder han på sig,
Placar på sina smal-ben,
Kläder sig i jernskjorta,
Stålsmidt bälte på sig spänner,
Tager sina jernsmidda ~~handskar~~ vantar
Handskar utaf stenar gjorda,
Tog derpå den eldiga fålen,
Spände i redet den goda hästen,
Begaf sig att plöja åkern,
Att fåra åkerfältet.

Han såg huvuden, som rörde sig,
Gnistrande huvud skallar,
då yttrar han sig med dessa orden:
Hör hit du mask, skapad af Gud,
Hvem höjde på din näbb,
Hvem bad också uppmanade dig
Att hålla hufvudet upprätt,
Att föra dig styfhalsad;
Vik nu undan ~~ofta~~ ur vägen,
Toga dig i torra gräset, du leda varelse,
Slingra dig in i småskogen (bland ruskorna);
Slång dig in i tjocka gräset!
Om du derifrån höjer på ditt hufvud,
Så må Ukko sönderbråka ditt hufvud,
Med i spetsen stålspidda pilar,
Med hagel utaf jern.
Derpå plöjde han huggormens åkern,
Fårade ormafältet,
Lyftade upp huggormar på den plöjda tegen,
Ormslån der han vände med plogen,
Säger dådan återkommen:
Plöjt jag har nu huggormens åkern,
Fårat ormuppfyllda marken,
Gifves mig nu redan flickan,
Får jag nu min kärt älskade?

Genast Pohjolas värdinna
Yttrar nu ett ord och säger:
Då först gifves jungfrun,
Får du flickan härifrån,
När du hämtar hit Tuonis björn,
Betslar Manalas varg,
Dädan ifrån Tuonelas mo,
Ytterst ifrån Manalas hemvist;
Hundra män hafva gifvit sig af att betsla den,
Men, ej en enda har återvändt.
~~Derpå~~ Då gick smeden Ilmarinen
In uti sin flickas boning,
Yttrade ett ord och sade:
~~Nu åt mig ett hvarf nu mattes~~ ~~bestämdes~~:
Nu åt mig ett värf bestämdes.
Att betsla Manalas vargar,
Att hämta Tuonis björnar
Dädan ifrån Tuonelas skogarne,
Ytterst ifrån Manalas boningar.
Bruden lånade då sitt bistånd,
Jungfrun gaf honom råd:
Ack du smed Ilmarinen,
Du evärdelige hamrare!
Gör din betsel utaf stål,
~~Anskaffa dig~~ förfärdiga en grimma utaf jern. +

Uppå en sten i vattnet,
Vid trenne forssars fall,
Med dem ~~nu~~ torde du kunna hemta Tuonis björnar,
Betsla Manalas vargar.
Derpå smeden Ilmarinen,
Den evärdeliga hamrarn,
Förfärdigade af stål sig betsel,
Gjorde sig grimmor utaf jern,
Uppå en sten i vattnet,
Vid trenne forssars fall.
Vandrade derpå att betsla,
Talade sjelf dessa orden:
Terhenetär, du dimmans dotter,
Sålla dimma med ett såll,
Stänk ikring en ~~var~~ töcken imma,
På de ställen, der villebråden färdas,
Så att de ej höra då jag vandrar,
Och icke fly från min väg.
Fick betsel i munn på vargen,
Björnen uti jern-koppel,
Der ifrån Tuonis mo,
Djupt ifrån den blåa skogen,
Sade dådan återkommen:
Gif nu gumma din flicka,
Tuonis björn har jag redan hemtat,

Retvlat Manalas varg!
Dertill Pohjolas värdinna
Yttrade ett ord och sade:
Då först gifves allan,
Afstås blåa anden,
När du fångar den stora fjälliga gäddan,
den feta, snabbt rörliga fisken
Dädan ifrån Tuonelas elf,
Ifrån Manala det låga
Utan att ett notvarp draga,
utan att begagna ett hand-nät;
Hundra män hafva gifvit sig att fånga den,
Men ej en enda har vändt tillbaka.
Redan börjar det att blifva förtretligt,
Arbetet förefaller (honom) besvärligt (tråkigt),
Gick så i sin flickas boning,
Yttrar sjelf dessa orden:
Åter föresatte mig ett arbete,
Allt bättre än härförinnan:
Att fånga den stora, fjälliga gäddan,
Den feta, snabbt simmande fisken,
Ifrån Tuonis svarta elf,
Ifrån Manalas evärdeliga göl,
Utan nät och utan nötter,
Utan alla andra redskap.

Bruden gaf då bistånd,
Jungfrun var tillreds med råd:
Ack du smed Ilmarinen,
Var du alls icke bekymrad!
Smid du dig en eldig hafsörn,
En fogel stark och hvit till färgen!
Med den torde du kunna fånga den stora gäddan
Den snabbt simmande feta fisken,
Ifrån Tuonelas svarta elf,
Ifrån Manala det låga.
Det är smeden Ilmarinen,
Den evärdelige hamraren,
Han smider sig en eldig hafsörn,
En fogel stark och hvit till färgen,
Formade klorna utaf jern,
Gripklorna utaf stål,
Wingarna ~~h~~ gjorde han af båtens brädder,
Höjde sig sjelf på vingarna,
Band sig fast vid ryggen,
~~U~~ Vid spetsen utaf örnens vingben.
Derpå undervisar han sin örn,
Förmanar sin stora fogel:
Goda örn, du min fogel,
Gif dig af och flyg dit jag beder dig,
Till Tuonis svarta elf,

Till Manala det låga,
Hugg uti den stora fjälliga gäddan,
Den feta rörliga fisken!
Örnen, den ståtliga fogeln,
Flyger sväfvande, (flaxande)
Flyger till att fånga gäddan,
Att söka uppe den med ryslliga tänder försedda,
Har bort till Tuonela-elfven,
Till Manala det låga,
Ena vingen vidrör vattnet,
Andra uppnår himmelen,
Klorna kraffsa uti hafvet,
Näbben stöter emot klippor.
Derpå smeden Ilmarinen
Begifver sig att kräffsa
Uti Tuonela elfven,
Örnen att hålla vakt i närheten.
Wetehinen uppsteg ifrån vattnet,
Högg tag uti Ilmarinen;
Örnen rusade i nacken,
Wred om hufvudet på Wetehinen,
Trampade ned dess hufvud mot bottnet,
Emot det svarta mudret.
Kommer så Tuonis gädda,
Watten hunden skrider framåt,

Gäddan är ej af de minsta,
Icke heller af de största;
Trenne yxskaft lång är tungan,
Tänderna af samma längd som räfsans skaft,
Gapet är som trenne forssar,
Ryggen likvar sju båtar,
Ämnade hugga efter smeden,
~~åt~~ Sluka smeden Ilmarinen.
Örnen kom med majestatisk hållning,
Luftens fogel svingade sig ned,
och örnen är ej af de minsta,
Icke heller af de största:
Hundra famnar vid är munnen,
Gapet likvar sex forssar,
Tungan ~~af~~ är lång som sex spjutskaft,
Klorna med fem lior lika;
Varsnade den fjällbelagda ~~fisken~~ gäddan,
Den rörliga och feta fisken,
Efter denna fick spänner nu örnen,
Rusar rakt emot dess fjäll.
Stora fjällbelagda gäddan,
Feta och rörliga fisken
Trycker ~~in~~ örnens starka vingben
Ned inunder klara vattnet;
Örnen stiger uppe mot himlen,

Höjer sig i luftens regnder,
Lyftar af det svarta grafet
Ofvan klara vattnets ytan.
Flyger ömsom, ömsom stadnar
Än en annan gång försöker;
Högg af sina klor den ena
Fast i grymma gäddans skuldror,
Uti vatten-hundens refben;
Högg af sina klor den andra
Vid en klippas fasta jernvägg,
In i sidan af ett stålberg;
Men dess klo från stenen slintar,
Återstudsar ifrån klippan.
Gäddan dyker ned i vågen,
Vattnets långa djur sig sliter
Ifrån klorna uppå den bevingade örnen,
Från den starka fogelns näsvar,
Spår efter klorna synas på refbenen,
Stora sår på gäddans skuldror.
Örnen derpå med jern-näsvar
Än en annan gång försöker,
Vingarna ~~stimrade hvita~~ blänkte som en låga,
Ögonen som sjelfva elden;
Fick på gäddan uti sina klor,
Vatten-hunden uti näsvarn,

Lyftar så den stora fjällbelagda gäddan,
Drager vattnets djur, det starka,
Ifrån flodens djupa böljor,
Upp på det klara vattnets yta.
Örnen med starka jernklor
Får således ~~med~~ på den tredje gången
Tuonis stora gädda,
Den snabba feta fisken
Ifrån Tuonelas elf,
Ifrån Manala det låga,
Vattnet liknade ej vatten
För den stora gäddans lossnade fjäll,
Luften ~~såsom~~ såsom luft ej kändes
För de fjädrar, örnen bortfällt.
Örnen derpå med jernklorna
Lyftade (släpade) den stora fjällbelagda gäddan
Upp på ollon-ekens grenar,
Uti breda tallens krona;
Der begynte ~~den~~ han att smaka på fisken
Ristade uppe gäddans buk,
Skar i flikar dess bröst,
afskar ~~Bröt~~ helt och hållet ~~upp~~ löst dess hufvud.
Sade smeden Ilmarinen:
Ack dig, du arma örn,
Hvad du må ~~vara~~ vara för en ~~[illegible]~~ fågel

Hvilken lefvande varelse,
Då du nu ~~kunde~~ pröfvade smaken,
Ristade upp gäddans buk,
Sönderskar dess bröst,
Skiljde fullkomligen åt dess hufvud från kroppen.
Örnen med jernklorna
Ägnades deraf till att flyga,
Höjde sig upp i luften
Till brädden af det ~~stora~~ långa molnet,
Skyar rördes, himlar hvens,
Luftens loik i lutning bragtes,
Sönder bract för Ukko bågen,
Nekornade spetsarne för månen.
Derpå smeden Ilmarinen
Bar sjelf hufvudet af fisken
Såsom gåfva till sin svärmor,
Tog till orda så och sade:
Der har du en evinnerlig stol
Till det goda Pohjolas stuga.
Derpå yttrade han dessa orden,
Talte sjelf och sade detta:
Plöjt jag har nu huggorms åkrar,
Ormuppfyllda fält jag fårat,
Betslat Manalas vargar,
Kopplat Tuonis björnar,

Fångat den stora fjällbelagda gäddan,
Den rörliga och feta fisken
Ifrån Tuoni fladens böljor,
Ifrån Manala, det låga;
Gifves nu redan flickan åt mig,
Afstås jungfrun härifrån?
Sade Pohjolas värdinna:
Illa du dig och betedde,
När du fiskens hufvud afskar,
Gäddans mage sönderklyfde,
Och dess bröst flet i stycken,
Smakade jemt åt på köttet.
Dervid smeden Ilmarinen
Sjelf till orda tog och sade:
Utan fel ej bytet fångas
Äfven ifrån bättre ställen,
Mindre än från Tuonela-elfven,
Ifrån Manala det låga.
Är nu redo mön, för den jag
Vakat har och skulle vaka?
Pohjolas värdinna svarade,
Talte sjelf och sade sålunda:
Redo flickan är, för den du
Vakat har och skulle vaka,
Min kära alla måste gifvas,

min vackra and afstår
Åt smeden Ilmarinen
Till att evinnerligen sitta
Såsom lifstids maka,
Såsom en dufva vid hans sida.
Fanns ett barn uppå golfvet,
Barnet quad så ifrån golfvet:
Redan kom till dessa stugor,
Till vårt borg en främmande fågel,
En örn kom flygande från nordost,
En hök tvärt öfver himmelen,
Ena Vingen himlen vidrör,
Och den andra vattnets yta,
Stjerten sopade längs hafvet,
Hufvudet nådde upp till himlen,
Vänder sig, med ögat spejar,
Flyger ömsom, ömsom stadnar,
Flög så uppå jungfru-borgen,
Knackar derpå med sin näbb;
Jungfru borgens tak var af koppar,
Sålunda slapp han in i densamma
Flög på slottets sparre,
Sänkte sig derefter på inre taket,
Stötte till brädet uti gluggen,
Satte sig på slottets fenster,

Uppå väggen ~~den~~ gröna stjernen,
Tagen stjernen uti fogningen.
Blickade efter hårfagra jungfrun,
Spanade efter hår-beprydda flickor,
Den bästa utur svärmen af jungfrur,
Den fagraste af ibland de hårfagra,
Den mäst lysande ibland de med perlor prydd[a]
Den mäst berömda utaf de blomstrande.
Derpå kramar örnen till,
Höken fattar tag,
Griper till den bästa ur svärmen,
Den skönaste ur and-hopen,
Den mäst lysande, den mäst tjusfor~~te~~,
Den mäst rodnande, den mäst hvita,
Hon grepss af luftens fågel,
Henne högg den med långa klor förfedda fågeln te
Denne, som ~~var~~ bar sitt hufvud upprätt,
Och utmärkt till sin figur,
Den tjusligaste till sina fjädrar,
Den ~~mjukt~~ klenaste till sitt dun.
Derpå Pohjolas värdinna
Yttrade ett ord och sade:
Hvaraf visste du min åtekling,
Hörde det, med gyllne äpple,
Att här växte denna jungfrun,

Att detta linfärgade hår rörde sig här,
Lyste väl jungfruns silfver-smycken,
Nådde dig ryktet om flickans gull.
Skinade ~~d~~ vår sol ända dit,
Lyste väl vår måne?
Yttrade ett barn från golfvet,
En växande gosse utlät sig:
Deraf visste det din älskling,
Hittade lyckans mullvade vägen
Till jungfruns ryktbara hem,
Till den fagras gårdar:
Fadren har ett prisadt rykte
För sin stora skeppsfart,
Modren hade ett ännu bättre
För att hon gräddat det tjocka brödet,
Att hon gästat främlingarna.
Deraf visste det din älskling,
Begrep det den obekanta
Att här en jungfru föddes,
Att en flicka växte,
~~Då~~ ~~Att hon~~ [då hon] ~~gick~~ en gång [färdades förbi] ~~öfver~~ gårdarna,
Vandrade under gården,
Utmärkt tidigt om morgonen,
I den första gryningen,
~~Solet~~ svingade ~~upp~~ sig [(solet)] snörrätt uppåt,

Röken flydde i tjocka lager
Från jungfruns ryktbara hem,
Från den vexandes boningar,
Jungfrun var sjelf för att mala,
Att drifva i kring handqvarnen,
Handqvarnen gol som göken,
Handqvarns afven såsom allan,
Qvarn-stiftet såsom en sisska,
Stenen skallrade till en perla.
Vandrade så en annan gång,
Gick längs åkerrenen,
Jungfrun var på blomster fältet,
Svängde sig på de gula moarna.
Färgade i en gryta med röd färg,
Kokade gulfärgs kittlar.
Wandrade så åfven en tredje gång
Just inunder jungfruns fenster,
Hörde jungfrun väfva,
Klappa till med väfskedn i hand;
Spolen for fram och åter
Som bland stenar hermelinen,
Väfskedens tenar surrade så,
Som en hackspik invid trädet,
Väfvens bom vände sig så hastigt,
Som ekorren i ett grenigt träd.

derpå Pohjolas värdinna
sjelf till orda tog och sade:
Lagomt, lagomt du min flicka!
Sade jag icke åsom alltid:
Gala icke uti granarna,
Sjung ej uti dälderna,
Wis ej halsens böjning,
Armens hvithet,
Det unga bröstets skönhet,
Öfriga utseendets täckhet!
Långa hösten jag ju sade,
Yrkade hela denna sommar,
Hela den snabba våren,
Äfvensom hela sådningstiden:
Låt oss bygga ett hemligt pörte (loft),
Litet loft med dolda gluggar
der sin väfnad jungfrun sköter,
Väfver den med fyra ~~[illegible]~~ partal skaft,
Att ej Suomis svenner höra,
Suomis svenner, landets friare.
Yttrade ett barn ~~från~~ på golfvet,
En tvåveckors gammal pilt sade:
Lätt är att dölja en häst,
Att akta den tagelprydda fålen,
Svår är en jungfru att gömma,

Lockig mö att undan dölja;
Skulle du åsen bygga af sten ett slott,
Midt på hafvets fjärd,
För att der förvara dina jungfrur,
Att der uppfostra dina dufvor,
Så skulle jungfrurna gömmas icke heller d
Mörna skulle icke uppvexa,
Utan att stora friare <u>kåfva</u> få tillträde,
Stora friare, landets svenner,
Männerna med upprätt stående hjelmar
Hästarna med skodda hofvar.
Sjelf den gamle Wäinämöinen
Sorgsen och med nedsänkt hufvud
Bort till hemmet återvänder,
Yttrar då ett ord och säger:
Ve mig, jag arme man,
Då jag icke insåg detta,
Att gifta mig i min ungdom,
Att söka mig maka i mina lifsdagar!
Alla sina handlingar ångrar väl den,
Som ångrar sitt tidiga gifte,
Att som ung han fått sig barn,
Såsom liten ~~sig~~ erhållit familj.
Derpå nekade Wäinämöinen
Afrådde Suvantolainen

En gammal att söka ~~efter~~ en väg,
Att spana efter en vasker,
Förbjöd att simma på trots,
Att för vad ro i vattnet,
Och till mö i täfling fria
Jemte en annan yngre.

## 20:de Runan.

Hvad för slag skola vi nu sjunga,
Hvilken sång skola vi begynna?
Af detta slag skola vi sjunga,
Med denna sång skola vi begynna:
~~Af~~ Om dessa Pohjolas gästabud,
Om ~~de~~ Gudfruktigas dryckeslag.
Länge beredde man bröllop,
Började att anordna sina förråder
Uti dessa Pohjolas stugor,
Inom Sariolas boningar.
Hvad hämtades väl dertill,
Och hvad släpades man
Till Pohjas långvariga gästabud,
Till den stora hopens dryckeslag
För att dermed folket mätta,
Att den stora hopen spisa?
I Karelen växte en oxe,

Frodades en tjur i Finland,
Den var ej stor, och icke liten,
Den var ungefär som en vanlig [ordentlig] kalf
Svansen flägtade i Tavastland,
Hufvudet i Kemi rördes,
Hornen voro hundra famnar långa,
Nosens tjocklek var halfannan,
Hermelinen dröjde en vecka
På en klafves ställe,
Svalan flög en dag på vägen
Emellan oxens båda horn,
Slapp som knappast till målet,
Utan att hvila sig på vägen,
Sommar-ekorn lopp en månad
Ifrån ~~gumpen~~ manken och till svansens spets,
Och kom icke fram till spetsen,
Hann ej det på första månaden.
Denna ofantliga kalf,
Denna stora Finska tjur
Ledsagades ifrån Karelen
Till Pohja åker-renen,
Hundra män voro vid hornen,
Tusen höllo fast vid nosen,
Då man ledde oxen,
Då man hämtade den till Pohjola.

Oxen vandrar jätta framåt
Vid öppningen af Sariola sundet,
Åter gräset ifrån ~~källans rand~~ lågakärret,
Ryggen berör molnen,
Och ingen slagtare fanns,
Ingen som skulle fällt detta jordens under
Uti Pohja männens skara,
Uti hela den stora slägten,
Uti den uppväxande ungdomen,
Och icke heller ibland ålderdomen.
Kom så en utländsk gubbe,
Wirokannas från Karelen,
Yttrade sig med dessa orden:
Bida, bida, goda oxe,
Blott jag kommer med klubban,
Smäller till med min stör
Uti din skalle, du arma djur,
Då skall du väl den andra sommarn
Icke alltför mycket vända på ditt tryne,
Ställas med din nos i vädret
Uppå ren af denna åkern,
Invid ~~myn~~ öppningen af Sariola sundet.
Gubben sig beger att slagta,
Wirokannas till att ~~stöta~~ lägga hand vid verket,
Palvonen att fasthålla djuret;

svänger
Oxen slängde på sitt hufvud,
blängde
~~Stirrande~~ skarpt med sina svarta ögon,
Gubben springer uppe i granen,
Wirokannas uti snåret,
Pellervoinen i videbusken.
Efter slagtare man söker,
Karl att fälla stora oxen
Ifrån Karjala det sköna,
Ifrån Suomis vida bygder,
Ända från det lugna Ryssland,
Och från Sveriges djerfva rike,
Ifrån Lapplands vida gränsor,
Ifrån Turjas mäktiga ~~[illegible]~~ rike,
Ifrån Tuonela man sökte,
Ifrån under jorden från Manala,
Man söker, men man finner icke,
Man letar, men man blir ej varse.
Efter slagtare man sökte,
Spanade efter
Karl att fälla ~~stora~~ oxen,
ifrån hafvets blanka yta
Ifrån de jemna böljorna.
En svart man uppsteg ur hafvet.
Hjelte sig från böljan höjde,
Ifrån det fullkomligt öppna fjärden,
Ifrån den vidsträckta flacken;

Han var icke af de största,
Ej alldeles af de minsta:
Rymts att ligga under skålen,
Rymts att resligt stå inunder sållet.
Han var en gubbe med jern-näfvar,
Lika jernet till sitt utseende,
När på hufvudet en stenig mössa,
Skor af sten på sina fötter,
Har en gyllne knif i handen,
Skaftet prydt med sköna kopparn.
Der fann oxen sin slagtare,
Träffade sin baneman,
Fann Finlands oxe den, som honom fäller,
Jordens under sin störtare.
Så snart mannen märkte sitt byte,
Nedtryckte han med hastighet nacken
Störtade tjuren ned på knäna,
Böjde sidan emot marken.
Fick han deraf ymnigt byte?
Blott ett ringa byte fick han:
Hundra fåar med kött,
Hundra famnslängder med korf,
Bloden opp sju båtar fyllde,
Och af fett sex tunnor erhölls,
För det goda Pohjola gelaget,

Till Sariolas festliga måltid.
Timrad var en stuga uti Pohjola,
En stuga vid, ett pörte stort,
Nio ~~alnr~~ famnar lång utmed sidoväggen,
Sju ~~famnar~~ bred uti ändan;
Då tuppen gol vid taket,
Hördes ej dess röst ner till golfvet,
Då ratthan skällde bak i stugan,
Hördes ~~detta~~ ej till dörren.
Pohjolas värdinna
Rör sig flitigt på ~~g~~ det bonade golfvet
Stapplade midt på detsamma,
Tänker efter och begrundar:
Hvaraf skola vi få öl,
Hvaraf må ~~vi~~ spisöl brygga,
För det bröllop, som skall tillrustas,
För det gästbud, som skall gifvas?
Ej jag vet, hur spisöl brygges,
Känner icke ölets ursprung.
Fanns en gubbe uppå ugnen,
Gubben yttrade ofvan från ugnen:
Ölets ursprung är från kornet,
Ifrån humlan ~~stet~~ den utmärkta dryckens,
Ehuru den icke föds utan vatten,
Och icke utan en stark låga.

Humlan ~~Remmo~~ Remmeneus son
Planterades såsom räga ned i marken,
Plöjdes såsom en orm uti jorden,
Kastades ut såsom en nässla
Bredvid Kalevas brunn,
Uppå Osmos åkerren,
derpå uppsteg unga grodden,
Reste sig den gröna stängeln,
Uppsteg uti det låga trädet,
Stråpade uppe till toppen.
Lyckans gubbe sådde kornet,
Ytterst uppå Osmos nya åker,
Kornet växte vackert,
Spirade uppe utmärkt väl.
Ytterst uppå Osmos nya åker,
Uti Kaleva-sonens svedja.
Framskred litet uppå tiden,
Ropade då humlan ifrån trädet,
Kornet talte ytterst uppå åkern,
Vattnet ifrån Kalevas brunn:
När må vi tillsammans komma,
När den ena vid den andra?
Lifvet ledsamt är allena,
På tu ostrevan ~~hand~~ är det vigtigt skönare.
Osmotar ölets beredarinna.

2

Kapo, bryggerska af spisöl,
Tog små korn ~~ut~~ ifrån kornaxet,
Sex korn ifrån axet,
Sju knoppar utaf humlan,
Åtta skopor ~~ut~~ utaf vatten,
Ställde grytan uppå elden,
Lade så sitt kok att sjuda,
Kokade ~~öl~~ öl af kornet
En lång sommar-dag
Uppå spetsen af den dimmiga udden,
Ytterst på den skuggiga holmen,
I ett käril nyss tillagadt,
Uti en så af björk.
Bryggdt hon fick omsider ölet,
Men ej fick hon det att jäsa;
Eftersinnar och begrundar,
Yttrar så ett ord och säger:
Hvad skall härtill nu man hämta,
Hvad skall hit ännu man skaffa,
För att ölet måtte jäsa,
Spisölet begynna att höja sig?
Kalevatar, sköna jungfrun,
Flickan med de nätta fingrar,
Som med snabbhet städse röres,
Som är alltid lätt på foten,

Rörde sig vid golfvets fogning,
Uti stugans midt sig svängde,
Eld och annat der bestyrde
Midt emellan tvenne kittlar;
Ser en sticka uppå golfvet,
Tager stickan upp från golfvet.
Vänder och betraktar stickan:
Hvad månn' åfven deraf kunde blifva
Uti sköna Kapos händer,
I den goda jungfruns fingrar,
Om jag för den i Kapos händer,
I den goda jungfruns fingrar?
För den så i Kapos händer,
I den goda jungfruns fingrar.
Kapo stack den i sitt spisöl,
Osmotar uti sitt öl,
Ölet ville likväl ej jäsa,
Unga drycken ville ej skumma.
Osmotar, som öl bereder,
Kapo, bryggerska af spisöl,
Begrundar allt ännu:
Hvad skall man härtill hemta,
För att ölet måtte jäsa,
Spisölet sig höja uppåt?
Kalevatär, ~~den~~ sköna jungfrun,

Kapo gnuggar sina händer,
Gnuggar sina begge händer
Emot sina begge lår,
Föddes så en hvit ekorre.
Börjar nu att lära sitt barn,
Att undervisa sin lilla ekorre:
O du ekorre, kullens gyllne skatt,
Kullens blomma, markens fägnad!
Spring nu hädan, dit jag bjuder,
Dit jag bjuder och dig manar:
Mot till Metsola, det gjafva,
Det vaksamma Tapiola.
I ett litet träd så klättra,
Uppstig skickligt i dess täta krona,
Att dig örnen icke griper,
Luftens fogel dig ej spänner,
Hämta kottar ifrån granen,
Gröna frön från tallen,
Bringa dem i Kapos händer,
Uti Osmotars öl!
Ekorn nog förstod att springa,
Yfvig-svansen hastigt färdas,
Springa hastigt långa vägen,
Ila snabbt de korta hållen,
Tvärt öfver en hed, längsmed en annan,

Litet på sned öfver den tredje,
Till Metsola det tjufva,
Det vaksamma Tapaiola.
Såg så trenne ökengranar,
Fyra små tallar,
Steg i granen uppå kärret,
Uti tallen uppå fältet,
Utan att af örnen gripas,
Spännas utaf luftens fogel.
Bröt sig kottar ifrån granen,
Spetsarne af furu-qvisten,
Gömde kottarna i sina klor,
Slöt dem uti sina tassar;
Bar dem så i Kapos händer,
I den goda jungfruns fingrar.
Kapo stack dem i sitt spisöl,
Osmotar i sitt öl.
Ölet börjar ej att gäsa,
Färska drycken ville ej skummas.
Osmotar, som öl bereder,
Kapo bryggerska af spisöl,
Regennadar allt ~~...~~ ytterligare:
Hvad skall hit ännu man hämta,
För att ölet måtte gäsa,
Spisölet i skumning komma?

Kalevatar, sköna jungfrun,
Flickan med de nätta fingrar,
Som med snabbhet städse röres,
Som är alltid lätt på foten,
Rörde sig vid golfvets fogning,
Uti stugans midt sig svängde,
Ett och annat der bestyrde,
Midt emellan tvenne kittlar,
Ser en spån på golfvets tilja,
Plockar spånen uppe från golfvet.
Vänder och betraktar spånen:
Hvad månn' deraf kunde blifva,
Uti sköna Kapos händer,
I den goda jungfruns fingrar,
Om jag för den uti Kapos händer,
I den goda jungfruns fingrar?
Har den så i Kapos händer,
I den goda jungfruns fingrar,
Kapo gnuggar sina händer,
Gnuggar med sina båda händer
Emot sina begge lår,
Mård med gyllne bröst då föddes.
Börjar nu sin mård att lära,
Undervisade sitt vårnlösa barn:
Du min mård, min lilla fogel,

Du min sköna, grann som penningen,
Gå nu hädan dit jag bjuder,
Dit jag bjuder och dig manar:
Spring till björnens stenrös-grotta,
Björnens gård i ödeskogen,
Hvarest ~~?~~ björnarna häftigt slåss,
Lefva uti all sin vildhet,
Samla dregel uti näfven,
Fradgar låt i handen rinna,
Hemta så i Kapos händer,
När till Osmotars skuldra!
Mården nog förstod att springa,
Ila kunde gyllne-bröstet,
Sprang i hast den långa vägen,
Ilade snart de korta hällen,
~~Sprang~~ twärs öfver en elf, sprang längs en annan,
Sprang litet på sneddan öfver den tredje
Till björnens stenrös grotta,
Till ~~boningen~~ af hällar formad.
Björnarna der häftigt togos,
Lefde uti all sin vildhet,
På en häll af fasta jernet,
På ett berg af hårda stålet.
Ifrån björnens mun rann dregel,
Fradga dröp ur den förskräckligas käftar,

samlar dregel uti näfven,
Fradga uti handen upptar,
Bar det uti Kapos händer,
I den goda jungfruns fingrar.
Osmotar blandar detta i sitt öl,
Kapo hällde i sitt spisöl;
Ölet började ej att jäsa,
Männernas älskade dryck vill icke fradgas.
Osmotar, som ölet brygger,
Kapo, som spisöl bereder,
~~Tänk~~ Begrundar ännu ytterligare:
Hvad skalle dit nu mera bringas,
För att ölet måtte jäsa,
~~Spis~~ Spisölet i skumning komma?
Kalevatar, ~~sj~~ sköna jungfrun,
Flickan med de nätta fingrar,
Som med snabbhet städse röres,
Som är alltid lätt på foten,
Rörde sig vid golfvets fogning,
Uti stugans midt sig svängde,
Ett och annat der bestyrde
Midt emellan tvenne kittlar,
Såg en skidvext uppå marken,
Tog upp skidvexten från marken.
Vänder ~~sedan~~ denna och betraktar:

Hvad mon deraf kunde blifva
Uti sköna Kapos händer,
I den goda jungfruns fingrar,
Om jag förde det i Kapos händer,
I den goda jungfruns fingrar?
Förde så i Kapos händer,
I den goda jungfruns fingrar;
Kapo gnuggar sina händer,
Gnuggar sina begge händer
Emot sina begge lår,
Och deraf föddes fram ett bi.
Börjar så sin fogel lära,
Undervisar Mehiläinen:
Mehiläinen, snabba fogel,
Drottning öfver fältets blommor,
Flyg nu hädan, dit jag bjuder,
Dit jag bjuder och dig manar:
Bort till holmen ut på fjärden,
Hän till ön på vida hafvet;
Der en jungfru ~~sig har~~ är insomnad,
Slumrad in med koppar gördel kring midjan;
Bredvid henne finns ett honungsrikt grässtrå,
Ett honungs-gräs i hennes sköte;
Hemta honung med din vinge,
Ljuflig saft i din beklädnad

Ifrån ljusa gräsets ända,
Ifrån gyllne blommans krona,
Hemta hit i Kapos händer,
När till Osmatars skuldra!

Mehiläinen, snabba fogeln,
Färdades med största snabbhet,
Flög i hast den långa vägen,
Hade de korta hållen,
Flög tvärs öfver ett haf och längs ett annat,
Flög litet på sneddn öfver det tredje
Till holmen ute på fjärden,
Till ön på vida hafvet,
Såg en jungfru, som hade somnat,
En tennbeprydd mö, som dignat neder
På den icke nämnda lindan,
På renen utaf honungs-åkern,
Med gyllne gräs vid länden,
Silfver~~n~~gräs vid sin gördel.

Vätte sina vingar uti honung,
Tuktade sina fjäder uti den klara saften,
Saften i det ljusa gräsets ända,
I den gyllne blommans krona,
Bar det så ~~till~~ i Kapos händer,
I den goda jungfruns fingrar.

Osmotar blandar det uti sitt öl,
Kapo uti sitt spisöl;
Deraf började nu ölet jäsa,
Färska drycken kom i skumning
Uti kärlet nyss tillagadt,
Än uti sån af björkträd fogad,
Höste jemnhögt med dess handtag,
Bräste öfver kärlets bräddar,
Ville ned på marken strömma,
Forsa uppå golfvets tiljor.
Led helt litet uppå tiden,
Förflöt en helt liten stund;
Kommo så hjeltarne för att dricka,
Lemminkäinen framför andra,
Drucken blef Ahti, drucken blef Kauko,
Drucken den frodiga fålen,
Utaf Osmotars öl
Utaf Kalevatars malja.
Osmotar, som ölet redde,
Kapo, bryggerska af spisöl,
Sade härvid dessa orden:
Ack mig arma mina dagar
Då ett dåligt öl jag redde,
Bryggde ett uselt spisöl,
Bräste öfver bräddarna af sån,
Forsade på golfvets tiljor!

Röda fogeln sjöng från trädet,
Trasten ifrån röstets kant:
Dåligt öl är det icke,
Drycken är godt öl,
Som bör tappas i en tunna,
Föras ned i källarn,
Uti en tunna af ekträd,
Inom band af bruna kopparn.
Detta var ölets ursprung,
Begynnelsen ~~a~~ af Kaleva-sönernes spisöl,
Deraf erhöll det sitt goda namn,
Deraf sin vidtberyktade ära,
Att det var ett godt öl,
En god dryck för rättskaffens männen,
Det lade flickorna att hjertligt skratta,
Männerna till godt humör,
Rättskaffens männen till att glädjas,
Dårarna att mycket galnas.
Derpå Pohjolas värdinna,
Då hon hörde ölets ursprung,
Öste upp en så med vatten,
fyllde Det nya trä-kärlet till hälften,
Lade så korn för ölets skull,
För att brygga den kraftiga drycken
Uti det nya kärlet.

inom sån af björkträd fogad.
I månadtal hettades stenarna,
vatten kokades i flere somrar,
Stora skogar öddes ut till bränsle,
Brunnar tömdes ut till vatten,
Skogarna begynte redan glesna på trän,
vattnen minskades ur källorna;
Då man ölet bryggde,
Redde till spisölet
Till Pohjas långvariga fest,
Den goda hopens dryckes gille.
Röken frodas uppå holmen,
Elden uppå spetsen af udden;
Steg så upp en tjock rök.
Ett rökmoln svingade sig i rymden,
Ifrån den väldiga eldstaden,
Från den stora elden,
Fyllde hälften af Pohja-landet,
Fördunklade hela Karelen.
Folket allt nu skådar,
Skådar stint och beundrar högeligen:
Hvadan månne röken stiger,
Dimman svingar sig i rymden?
Den är ju för liten till en vakteld,
Alltför stor till herdens brasa?

Lemminkäinens moder
Begaf sig mycket tidigt på morgonen
Efter vatten ifrån källan,
Märker då en tjock rök
Som stiger upp i norr,
Yttrar sig ett ord och säger:
Dessa äro krigets eldar,
mycket säkert fiendens vakteldar.
Sjelfva Ahti Saarelainen,
Han den vackra Kaukomieli,
Skådar kring sig och betraktar,
Eftersinnar och begrundar:
Kanske ger jag mig till att se efter,
Att på nära håll beskåda,
Hvadan denna rök uppstiger,
Molnet höjer sig i luften,
Om det vore krigets eldar,
Endast fiendtliga vakteldar.
Kauko gifver sig till att beskåda
Rökens upprinnelse-orter;
Icke var det krigets eldar,
Icke heller fiendtliga vakteldar,
Den var tänd då ölet reddes,
Eld på hvilken spisöl kokades
Invid uyunningen af Sariolas sund,

uti böjningen af uddens svallskär.
Uppmärksamt betraktar Kauko detta,
Ögat är förvridet uti Kaukos hufvud,
Ögat vridet, det andra snedt,
Munnen snätt på sned;
Yttrade slutteligen, under det han betraktade,
Talade tvärs öfver sundet:
Ack mina kära svärmor,
Pohjas goda värdinna!
Tillred nu dugligt öl,
Koka dugligt spisöl
För att drickas af den stora hopen,
Isynnerhet utaf Lemminkäinen
Uppå hans eget bröllop,
Jemte sin unga fästmö!
Blef så ölet färdigt,
Söta drycken drickbar utaf männen;
Sattes nu det röda ölet,
Det sköna spisölet forslades
Under jorden för att hvila
Uti källaren af stenar,
Uti tunnan utaf ekträd,
Inom tappens koppar-stängsel.
Derpå Pohjolas värdinna
Lade koken för att koka,

Kittlarne att högljudt väsnas,
Stekpannorna att häftigt fräsa,
Bakade derpå stora bröd,
Klappade till stora talkun-fat,
För ~~att~~ den goda menigheten,
Att ~~åter~~ förtäras af den stora hopen,
Uppå Pohjolas stora fest,
Sariolas dryckesgille:
Fick så bröden färdigt bakade,
Talkun-faten alla redda,
Gått helt litet uppå tiden,
Förgick en något liten stund;
Ölet slötte uti tunnan,
Spisölet pörte uti källarn:
Om den nu skulle komma, som mig dricker,
Om min förtärare skulle infinna sig,
Min dugliga sångare,
Min förträfflige qvädare.
Sångare man sedan söker,
Söker sångare förträfflig,
Den som skickligt kunde qväda,
Kunde vackra toner drilla;
Hemtad är en lax att sjunga,
Gädda till att skickligt qväda,
Laxen duger ej att sjunga,

Gäddan kan ej vackert qväda;
Laxens käftar äro halfvägs öppna,
Gäddans tänder mycket glesa.
Sångare man sedan söker,
Söker sångare förträfflig,
Den som skickligt kunde qväda,
Kunde vackra toner drilla;
Hemtadt är ett barn att sjunga,
Gosse förd att skickligt qväda,
Barnet duger ej att sjunga,
Dregelmunnen kan ej qväda.
Barnets tunga är blöt och mjuk,
Tungans rot är styf och stelnad.
Kotade nu röda ölet,
Färska drycken utför häftigt
Uti kaggen gjord af ekträd,
Innom koppar-tappens stängsel;
Om man icke skaffar en sångare,
En sångare förträfflig,
En duglig qvädare,
En vacker drillare,
Sönderspärkar jag alla band,
Väsnar så, att botten brister.
Strax nu Pohjolas värdinna
Bragte bjudningar i omlopp:

sände bjudare att färdas,
Tog till ordet sjelf och sade:
Hör mig nu, min lilla tärna,
Min beständiga trälinna!
Gå att bjuda folk tillsammans,
Männers hop till dryckeslaget,
Kalla usla, kalla arma,
Bjud hit blinda, ~~äfven lytta~~ bjud elända,
Bjud hit lytta, bjud ock lama,
Ro ~~dem~~ de blinda uti båtar,
Lama för på hästars ryggar,
Släpa lytta uti slädor!
Kalla ~~alla~~ Pohjas hela folkstam,
Och Kalevas hela slägte,
Bjud den gamle Wäinämöinen
Till en sångare förträfflig,
Men bjud icke Kaukomieli,
Den där Ahti Saarelainen.
Tog till orda nu trälinnan,
Yttrade ett ord och sade:
Hvarför skall jag ej kalla Kaukomieli,
Endast icke Ahti Saarelainen?
Härtill Pohjolas värdinna
Gaf till genswar dessa orden:
Derför må du ej bjuda Kaukomieli

Den där yre Lemminkäinen,
Att han alltid är trätgirig,
En mycket ifrig slagsmåls kämpe,
Åfven på bröllop har han gjort skam utaf sig,
åstadkommit
Stora ledsamheter uppå ~~[illegible]~~ fester,
Kelett prydliga ungmör
Uti deras helgdags kläder.
Tog till orda så trälinnan,
Yttrade ett ord och sade:
Hvaraf känner jag Kaukomieli,
Att jag må lemna honom objuden,
Ej jag känner Ahtis boning,
Sköna Kaukomielis hemgård.
Sade Pohjolas värdinna,
Yttrar sjelf och talar detta:
Lätt du känner Kaukomieli,
Den där Ahti Saarelainen,
Ahti bor uppå en holme,
Skalken invid vattnets närhet,
Vid den bugt, sig bredast vidgar,
Uti Kauko-uddens krökning.
Det var Pohjas lilla tärna,
~~Leit~~ Lejd för pengar att arbeta,
Bar kring bjudningar åt sex väderstreck,
Kallelserna åt åtta kanter,

~~Hat~~ Inbjöd hela Pohja folket
och hela Kaleva-slägten,
Äfven de arma inhysingarne,
Dagsverkarena med snäfva rockar,
Ahti gossen var blott den enda,
Hvilken hon lemnade objuden.

---

## 21:sta Runan.

Sjelf nu Pohjolas värdinna,
Sariolas gamla qvinna
Träffade att vara ute,
Bestyra om sina sysslor,
Hördes då piskans klatschande från kärret,
Slädens rassel ifrån stranden,
Kastade sin blick åt sydvest,
Vände hufvudet under solen,
Tänker efter och begrundar:
Hvarför smyger sig detta folk
På mina arma stränder,
Monn' det tillhör stora krigarskaran?
Vandrade af att se derpå,
Att beskåda det på nära håll;
Icke var det krigsfolk,
Det var stora brudgums skaran,
Mågen åker midt i hopen,

Midt i goda bröllops-skaran.

Hjelp nu Pohjolas värdinna,
Sariolas gamla qvinna,
Då hon förnam att mågen kom,
Yttrade ett ord och sade:
Vinden der jag blåsa trodde,
Trodde någon vedrad ramla,
Hafvets strand häftigt bullra,
Gruset högljudt skramla;
Gaf mig så att det beskåda,
Att på nära håll betrakta,
Men ej var det vind, som blåste,
Der ej ramlade en vedrad,
Hafvets strand dånade ej häftigt,
Gruset skramlade ej högljudt,
Det är mågens folk, som kommer,
Som rör sig i tvåhundra tal.

Hvaraf känner jag min svärson,
Svärson midt i folkets skara?
Kändt är mågen ibland folket,
Känd är häggen ibland andra träden,
Häggen ibland långa storar,
Månen ibland himlens stjernor.
Mågen åker med svarta fålen,
Likson med en glupsk varg.

Med en korg, som med rasset flyger,
Lar med en lärka, som med snabbhet ilar;
Sex gyllene siskor (gökar)
Galade på mågens loka
Blåa papegojor sju der sitta
Sjungande på mågens roma.
Hördes nu ett gny från tåget,
Timmelstångernes skaller ifrån brunnsvägen,
Mågen kommer fram till gården,
Mågens skara in på gården,
Mågen åker midt i hopen,
Midt i goda bröllops-skaran,
Icke är han just den främsta,
Och icke heller den aldra sista.
Ut I gossar, ut I hjeltar,
Långsta karlar ut på gården
För att hästars remmar lösa,
För att lösa deras romor,
För att sänka timmelstångerne,
För att hemta mågen i stugan!
Mågens fåle springer,
Den vackra släden ilar
Längsmed svärfarshemmets gårdar,
Sade Pohjolas värdinna:
Ack du träl, med pengar lönte,

Sade Pohjolas värdinna:
Ack du träl, för pengar lönte,
Nyns sköna dagsverkare!
Lös du mågens fåle,
Skaffa hästen med bläs i pannan
Ifrån koppar-redet,
Ifrån bröstremmarne, med tenn belagda,
Ur de mycket kostbara romorne,
Ifrån lokan, gjord af videns telning,
Kringen mågens fåle.
Leden den med skicklighet
Ifrån tömmarna af silke,
Ifrån grimman, strödd med silfver,
Så att hästen får sig vältra,
Uppå den jemna planen,
Uppå ~~dit~~ den fina dugg-snön,
Uppå marken, som mjölken liknar!
Vattna du min ~~mågs~~ svärsons fåle
Ifrån den närbelägna källan,
Hvilken alltid håller sig öppen,
Sqvalpar sakta med sött vatten
Under roten af den gyllene granen
Under den yfviga tallen!
Mätta du min ~~mågs~~ svärsons fåle
Ifrån det gyllene skrinet,

Ifrån koppar-korgen
Med tvättadt korn, med ~~utvaldt~~ skrädadt bröd,
Med kokadt sommar-hvete,
Med söndermaladt sommar-råg!
Bringa derpå mågens fåle
Till den mäst i knuten varande spiltan,
Till det högst belägna stallet,
Till den aflägsnaste inhägnaden,
Binda mågens fåle
Ifrån dess gyllene ringar
Uti jern-ringen
Uti stolpen gjord af masur;
Ställa för mågens fåle
En kappe hafra till mat,
En annan kappe höets hylsor,
En tredje utaf fina agnar!
Norsta mågens fåle
Med en borste af valrossben,
På det håret ej må ~~af~~brytas,
Den tagelprydda fålen ej taga skada;
Betäcka mågens fåle
Med ett ~~af~~ silfverprydt täcke,
Med en gyllne väfnad,
Med ett tyg af koppar!
Byens gossar, unga drängar,

Dörren mågen in i stugan,
Utan att han bär hatt på sitt hufvud,
Utan vantekar på sina händer!
Vänta, låt mig skåda mågen,
Om i stugan mågen rymmes,
Utan att man tager bort dörren,
Utan att man rifver lös ~~dörrposten~~ dörrens ramar,
Utan att man höjer upp dess öfre post,
Utan att man sänker tröskeln,
Utan att man ~~rifver ned~~ tager bort hörn-väggen,
Utan att man flyttar om den lägsta stocken.
Mågen ryms ej in i stugan,
Goda gåfvan under åsen.
Utan att dörren tages bort,
Utan att dörrens ramar lösas,
Dess öfre post-träd höjes,
Tröskeln sänkes lägre ned,
Hörnväggen tages undan,
Lägsta stocken flyttas,
Mågen är hufvudet högre,
Längre jemt med örat.
Posterna må upp sig höja,
Utan att han mössan lyftar,
Trösklarna må ned sig sänka
Utan att af klacken beröras,

Dörrens ramar må falla neder
Dörrarne må öppna sig af sig sjelf
Då mågen träder in i stugan,
Då den utmärkta mannen stiger in.
Tack vare den sköne Guden,
Mågen stiger redan in i stugan!
Vänta, låt mig ~~blicka in~~ beskåda i stugan,
Låt mig blicka in i stugan,
Äro borden tvättade härstädes,
Bänkarne med vatten gjutna,
Monne golfven man har sopat,
Har man golfvens bräder städat!
Denna stugan jag beskådar,
Och alls icke känner jag igen densamma,
Af hvad träd är stugan timrad
Hvarifrån har man skaffat huset hit,
Hvaraf äro väggarna uppresta,
Äfvensom golfven lagda.
Sidoväggen är af sik-ben,
Och den inre utaf ren-ben,
Dörrväggen af filfras-ben,
Dörrens öfra port af lam-ben.
Sparrarna äro af äppelträd,
Ugnens stolpe utaf masur,
Ugnens bräder utaf näckblad,

Takets hvalf af fjäll från braxen,
Utaf jern är långa bänken,
Andra bänkar utaf Tyska hjelmar,
Bordet är med guld utsiradt,
Golfvet prydt med silke.
Ugnen är af koppar gjuten,
Härden utaf goda hällar,
Ugnens tak af hafvets stenar,
~~Ugnens~~ Ugns vrån af Kalevas trän.
Mågen in i stugan stiger,
Träder under takets hvälfning,
Yttrade ett ord och sade:
Frid, o Gud, och hit förläna,
Under den vidt berömda åsen,
Under det sköna taket!
Sade Pohjolas värdinna:
Hell och dig, som nu har kommit,
Hit till denna ringa stuga,
Uti ~~denna~~ låga hydda,
Uti detta bo af furar,
Uti detta tjäll af tallar!
Hör hit, du, min trälinna,
Byns ~~städslade~~ törnta tjenarinna!
Bär hit eld med eld näfver,
Bringa med en tjärveds sticka,

Att jag skulle kunna betrakta mågen,
Skåda brudgummens ögon.
Antingen de äro blå eller röda,
Eller hvita såsom vadmal.
Tärnan nu, den lilla trälinnan,
Nyns besoldade tjenarinna
Hämtade eld med ett näfver,
Bragte med en tjärvedsflicka.
Elden sprakar uti näfret,
Svart stiger röken ur tjärvedsflickan,
Det skulle smutsa ned mågens ögon,
Svärta det fagra anletet;
Hämta eld med ett ljus,
~~Lyse~~ upp rummet med ett vaxljus!
Tärnan nu, den lilla trälinnan,
Nyns besoldade tjenarinna
Hämtade eld uppå ett ljus,
Lyste upp rummet med ett vaxljus.
Hvit ~~är~~ var röken utaf ~~ljuset~~ vaxljuset,
Skenet klart utaf ljuset,
Belyste mågens ögon,
Gjorde hans ansigte strålande.
Jag nu ser min svärsons ögon,
Blå ej äro de, ej röda,
Icke hvita såsom vadmal,

Men som vattnets prydja gjusa,
Likson rör i hafvet bruna,
Sköna såsom säf i vattnet.
Nyens gossar, unga dufvor,
~~Bringen nu~~ Fören nu fram denna vår måg
Uppå större säten,
Upp till de högsta bänkar,
Med ~~sin~~ ryggen emot den blå väggen,
Med hufvudet mot röda bordet,
~~Emot~~ midt emot de kallade gästerna,
Med bröstet emot ~~det~~ det ~~[illegible]~~ jublande folket.
Derpå Pohjolas värdinna
Mättade och förplägade sina gäster,
Mättade dem med mun i skira flottet,
Med näfvarna uti ~~grädd-kakor~~ fiskpiroger,
Dessa sina bjudna gäster,
Men förnämligast sin måg.
Lax pauns ymnigt ~~[illegible]~~ till hands
Skiftals fläsk vid ~~[illegible]~~ sidan
~~Uppå~~ Uti rågade koppar (fat),
Faten hade påhöjda bräddar,
För att bjudna gästerne måtte äta,
Och mågen framför andra.
Sade Pohjolas värdinna:
Hör mig du, min lilla tärna,

Hämta nu fram öl med stopet,
Bär fram det med kannan, som har tvenne handtag,
Åt de bjudna bröllopsgäster,
I synnerhet åt min svärson.
Det är byens lilla tärna,
Den för pengar lönta flickan;
Låt stopet göra skål för sig,
Fembandskärlet göra sin verkan,
Humlan fukta skägget,
Skummet färga skägget hvitt
Uppå dessa bjudna gäster,
I synnerhet uppå mågen.
Hvad förmådde nu ölet,
Yttrade sig fembandskärlet,
När det var hos sin sångare,
Hos man, som kunde herrligt qväda?
Der fanns gamle Wäinämöinen,
Ett evärdeligt stöd för sången,
Såsom skicklig sångare,
Allra bäst bland skalder.
Först han öl ur stopet tömmer,
Yttrar derpå dessa orden:
Ack du öl, min klara dryck,
Förpläga icke männerna oafbrutet,
Laga männerna att sjunga,

Gyllne mannarna att qväda!
Husbönderne förundra sig,
Värdinnorna eftersinna:
Hafva sångerne redan flaknat,
Glädje-Gjeden uppnört,
Eller bryggde jag däligt öl,
Redde tin en usel dryck,
då våra sångare ej sjunga,
Goda skalder icke qväda,
Ljud ej ge de gyllne gästa,
Glädje-gökar sig ej fröjda?
Hvem skall här då sången skota,
Hvem skall med sin tunga qväda,
Uti detta Pohja gästabud,
detta lag i Sariola?
Bänkarne här visst ej sjunga,
Om ej de som på bänken sitta,
Golfven här visst icke qväda,
Om ej de, som stå på golfven,
Ocksä fenstren sig ej fröjda,
Om ej de, som nå om fenstren,
Och icke ljuda bordets brädder,
Om ej de, som sitta kring bordet,
Rökluckorna larma ej heller,
Om ej de, som äro under luckan.

Fanns ett barn uppå golfvet,
Ett mjölk skägg ~~uppå~~ invid härden,
Barnet talte ifrån golfvet,
Gossen yttrade från härden:
Icke är jag gammal till min ålder,
Stor till min kroppsvext,
Men likväl, det oaktadt,
Om ej andra feta sjunga,
Tjockare männer qväda,
Raskare ej vilja drilla,
Sjunger jag, en mager gosse,
Qväder man med bleka kinder,
Sjunger ur det magra hullet,
Ur de istertomma sidor,
För att denna afton glädja,
Frejdad dag med sånger pryda.
Fanns en gubbe uppå ugnen,
Han med dessa ord sig yttrar:
Icke duga barnens sånger,
Ej de spädas ringa qväden,
Lögner äro barnens sånger,
Tomma ord blott qvinnans qväden;
Öfverlemna sången åt den vise,
Qvädet åt den, som på bänken sitter!
Då den gamle Wäinämöinen

Sjelf med dessa ord sig yttrar:
Finnes väl bland denna ungdom,
Uti detta höga slägte,
Den som lade hand i handen,
Haka pegade i hakan,
Och gjorde början till att orda,
Mulle uti sånger breiska
Till den slutande dagens glädje,
Att pryda denna frejdade afton?
Svarade gubben fe ofvan ugnen:
Fordom har man här ej hört,
Icke hört, och icke sett
Uti detta lif, som lefves,
En bättre sångare,
En mera ord-kunnig man,
Än hvad jag kunde gnola,
Sjunga då jag än var yngre,
Jag sjöng på vikens böljor,
Röstade till på fälten
Galade i granskogen,
Ordade i djupa skogen.
Då var min röst hög och vacker,
Min stämma mycket ljuflig,
Då den flöt lik elfven,
Strömmade som strida strömmen,

Halkade som skidan uppå snön,
Som segel-båten uppå vågen;
Men jag kan nu ej säga,
Känner äfven ej noga detta,
Hvad som stände ved den höga röste
Sänkte den goda stämman,
Icke flyter den nu som elfven,
Välter ej som vågen,
Som en harf den är på stubbigt fält,
Som en qvistrick tall på drifvan,
Slåden uppå strandens sand,
Båten uppå torra stenar.
Då den gamle Wäinämöinen
Yttrade sjelf dessa orden:
Om ej någon annan kommer,
Att med mig tillsammans sjunga,
Ensam börjar jag att qväda,
Gifver mig att högljudt sjunga;
Då jag är skapad till sångare,
Träffat blifva kunnig i qvädet,
Frågar jag ej i byn efter stråten,
Af en främling efter sångens början.
Derpå gamle Wäinämöinen,
Sångens stöd i alla tider,
Satte sig att glädje reda,

Började med sånger-vårfoet,
Glädje-sångerna vid hans sida,
Rika orden ~~infö~~ tin hand~~s~~.
Sjöng så gamle Wäinämöinen
Både sjöng och kunde orda,
Orden täfta ej vid orden,
Sångerna minskas ej under sången,
Förr sakna bergen sten.
Insjöarna näckblad.
Der sjöng nu Wäinämöinen,
Redde glädje längs med aftonen,
Alla qvinnor hade löjet på sina läppar,
Alla männer voro vid godt lynne,
De hörde på och förundrade sig
Öfver Wäinämöinens qväden,
Huru underliga de voro äfven för åhörarn,
~~Besynnerliga~~ Utomordentliga äfven för dem som sjelf lydig.
Sade gamle Wäinämöinen,
Yttrade vid slutet utaf sången:
Hvad väl duger jag
Till att sjunga och att ~~[illegible]~~ (visketöfva,
Jag kan fullkomligen ingenting,
Duger ej till något;
Men ach om Skaparn skulle sjunga,
Skulle orda med sina läppar,

Skaparn skulle sången sjunga;
Sjunga sången, öfva vishet.
Han skulle göra hafven till honung,
Hafvets sand till idel ärter,
Hafvets mull till malt,
Hafvets grus till saltkorn,
Vida löfskogar till sädesfält,
Landens bräddar till hvete-länder,
Backarna till söta kakor,
Bergen till hönsägg.
Han skulle sjunga, han skulle förskaffa,
Han skulle orda, han skulle åväga bringa
Åt värdarna loskinns pelsar,
Åt värdinnorna klädes kappor,
Åt flickorna helgdags kängor,
Åt gossarne röda skjortor.
Ack, o Gud, oss i alla tider,
Unna Skapare oss hädanefter
Att på detta vis man lefver,
Att på detta vis man pysslar
Uti dessa Pohjas gästabud,
Sariolas dryckesgillen,
Att i floder ölet rinner,
Mjödet uti strömmar flyter,
Här i Pohjolas stugor,

uti Sariolas timring,
Att man ~~ak~~ dagen igenom skulle sjunga,
Reda glädje långs hela aftonen
Medan denna värden lefver
Och värdinnan är i lifvet.
Gud må ~~Skaparen~~ gifva vedergällning,
Skaparn ställa belöningen
åt värden fram på bordet,
åt värdinnan i hennes visthus,
åt sönerne ~~p~~ uti notvarpet,
åt döttrarne i väfstolen,
att de aldrig måtte ångra,
Äfven det andra året icke beklaga
Dessa långvariga fester,
Stora hopens gästabud.

---

## 22:dra Runan.

När man tillbörligt hade firat bröllop,
Hållit detta gästabud,
Haft i Pohjola ett bröllop,
Gästabud i Pimentola,
Sade Pohjolas värdinna
Åt sin svärson Ilmarinen:
Hvarför sitter du, högbördige,
Vakar, ~~jordens~~ landets prydnad,

Sitter du för värdens godhet,
Eller för värdinnans huldhet,
Eller för pörtets hvithet,
Bröllopsskarans fägring?
Ej för värdens skull du sitter,
Eller för värdinnans huldhet,
Och icke för pörtets hvithet,
För bröllopsskarans fägring;
För din flickas godhets skull sitter du,
För den unga jungfruns huldhet,
För din sköna älsklings skimmer,
För din hårfagra mös skönhet.
Fästman, du min käre broder,
Länge har du väntat, vänta ännu,
Färdig är ej den du väntar,
Ej din lifstids vän i ordning;
Håret är tin hälften flätadt,
Hälften återstår att flätas.
Brudgum du, min käre broder,
Länge har du väntat, vänta ännu,
Färdig är ej den du väntar,
Ej din lifstids vän i ordning,
Nyss är ena ärmen påträdd,
Ännu återstår den andra.
Brudgum du, min käre broder,

Länge har du väntat, vänta ännu,
Färdig är ej den du väntar,
Ej din lifstids vän i ordning
Nyss är ena foten påskodd,
Ännu återstår den andra.
Brudgum, du min kära broder,
Länge har du väntat, vänta ännu,
Färdig är ej den du väntar,
Ej din lifstids vän i ordning
Nyss är ena handen påklädd,
Ännu återstår den andra.
Brudgum, du min kära broder,
Länge har du väntat, icke tröttnat,
Färdig är nu den du väntat,
Och din lifstids vän i ordning.
Gå då nu, du köpta jungfru,
Följ då med, försålda dufva!
Nu är nära din förening,
Afskedstimmen alltför nära,
Då den, som dig skall föra, är vid din sida,
Den dig skall taga vid dörren,
Fålen tuggar uppå betslen,
Släden väntar uppå jungfrun.
Då du penningar har älskat,
Varit snar att räcka handen,

Snabb att ta emot en brudskänk,
Att träda ringen på ditt finger,
Var nu ~~fram~~ lysten att stiga i släden,
Snabb att träda i granna korgen,
Färdig att begifva dig ut i byn,
Äfvensom villig att vandra hädan!
Icke tog öfverskådade du, unga flicka,
Saken från hvardera sidan,
Uttömde derpå hela din tankekraft,
Om ett oangradt köp du gjorde,
Skaffade dig lifstids-tårar,
Och året ut att klaga,
Då din faders hus du lemnat,
Flyttat bort från fosterjorden,
Från din moders boningsorter,
Från din fostrarinnas gårdar.
Hvad hade du för ~~[illegible]~~ nöd att lefva
Uppå dessa din faders gårdar,
Som ~~en~~ blomman uppå tåg du vexte,
Som ett smultron i svedjelunder,
Gick till smöret ifrån sängen,
Och Till mjölken från din hvila,
Till hvetebrödet från ditt läger,
Till tjärningsfettet ifrån halmen,
Då du ej förmådde äta smör,

Skar du dig en skifva fläsk!
Du hade ej den ringaste omsorg,
Alls intet att tänka uppå,
~~Fu~~Furuträdet fått du omsorg hafva,
Gårdsgårdsstören flitigt tänka,
Kärrets tall i sorger qvälja,
Hedens björk på fältet ängslas,
Sjelf flög du i kring som ett löf,
Flögade som en fjäril,
Som ett bär på din moders mark,
Som ett hallon ~~uppå~~ inom åkern.
~~Gif dig~~ begifver du dig nu från denna gården,
Går till en annan gård,
Der en annan mor befaller,
Kommer i ett okändt hushåll;
Annorlunda är där, annorlunda här,
Annorlunda i en annan gård,
Annorlunda gjuda der hornen,
Annorlunda dörrarne,
Annorlunda gjuda leden,
Annorlunda gångjernen.
Icke kan du gå i dörrarne,
Röra dig i ledena,
Såsom gårdens dotter,
Ej kan du blåsa upp eld,

och icke värma upp härden
Gårdskarlarna till viljes.
Trodde du så unga jungfru
visste du och trodde detta,
Trodde att du skulle begifva dig blott för en natt
Att du skulle vända åter om dagen?
Ej blott för en natt du vandrat,
Ej för en natt, och ej för tvenne,
Nej, för längre tid du vandrat,
För all din tid du bortgått,
Från din faders hem för alltid,
För din lifstid från din moder;
Gården räcker ett steg längre,
Tröskeln är ett stockhvarf högre,
När en gång härnäst du kommer,
Gör besök ~~för~~ för andra gången.
Flickan snyftade, den arma,
Drog med suckar efter andan,
Sorg i hennes barm sig lade,
Tåren steg i hennes öga,
Sjelf hon dessa orden talte:
~~Sål~~ Så jag visste, så jag trodde,
Så jag ~~trodde~~ tyckte i min lefnad,
Sade i min blomningsålder:
Icke är du än en jungfru

Under egen moders vårdnad,
På din gamla faders gårdar,
I i den gamla moders boning;
Då först vore du en jungfru,
När en make hem du följde,
Satt din ena fot på tröskeln
Och den andra i hans släde,
Då först skötte du i höjden,
Ilefoe du ett nufound ~~tunga~~ hoppe.
Sådant var mitt hopp i lifvet,
Var mitt mål i blomningsåldern,
Som ett bördigt år förväntadt,
Motsedt som en vacker sommar;
Nu är ren mitt hopp besannadt,
Och min bortgång mycket nära.
Ena foten är på tröskeln
Andra i min fästmans släde,
Och jag vet alls icke
Hvad mitt sinne nu förbytte,
Icke vandrar jag med glädje,
Eller skiljer mig med jubel
Bort ifrån det gyllne hemmet,
Der jag suttit i min ungdom,
Ifrån dessa gårdar, der jag vuxit,
Ifrån faderns gyllne häfvor.

Sorgen i mitt sinne går jag,
Skiljer med negeln fattad,
Går i famnen af en höstnatt,
Färdas på en glansig våris,
Att ett spår ej syns på isen,
Icke fotens steg på kalkan.
Hurdant tör då andras sinne,
Andra brudars sinne vara,
Säkert känna andra ej till sorgen,
Nära ett ängsligt hjerta,
Såsom jag arme närer,
dunkel sorg jag när i sinnet
Och ett hjerta, svart som solet,
En sorg af samma färg som brunna kolet.
Sådant är de sällas sinne,
Sådan hågen hos de lyckshaliga,
Som en gryning är om våren,
Som en vårsol är om morgonen,
Huruudant är då mitt sinne,
Min mulna inre håg?
Som den flacka insjö-stranden,
Såsom molnets mörka kant,
Som en dunkel natt om hösten,
Som en mulen dag om vintern,
Mulnare är det ännu än denna

mörkare än en höst-natt.

Var en gumma, hjelpar-hustru,
Gårdens evärdeliga husgäst,
Yttrade ett ord och sade:
Lagom, lagom unga flicka!
Minnes du icke ~~då~~ att jag sade,
Sade finom ~~[illegible]~~ hundrade gånger:
Låt dig ej af friarn tjusas,
Ej utaf hans vackra mun,
Trygga dig ej vid hans ögonkast,
Fäst dig ej vid hans ~~[illegible]~~ prydliga fötter!
Sin mun ~~han~~ håller han behagligt,
Kastar sina ögon med mildhet,
Fast Lempo ~~är~~ bore uti hans käftar,
Ofärd bodde i hans mun.

Alltid så jag jungfrun lärde,
Underviste min slägtinge:
När stora friare komma,
Stora friare, ~~by~~ verldens brudgummar,
Må du alltid svara nekande,
Och ~~tala~~ yttra dig å dina vägnar,
Yttra dig med dessa orden,
Tala med dessa uttryck:
Jag duger alls icke,
Icke alls jag duger, är ej lemplig

Att föras såsom svärdotter,
Att tagas till träl,
En flicka, som mig liknar,
Kan icke lefva såsom träl,
Kommer icke ihåg att lefva till viljes,
Vara alltid undergifven;
Om en annan yttrar ett ord,
Skulle jag gifva två till gensvar,
När man skulle komma vid min lugg,
Fatta mig i håret,
Skulle jag stöta den bort från min lugg,
Drifva bort ifrån mitt hår.
Detta lydde du icke,
Hörsammade ej mina ord,
Med vett och vilja störtade du i elden,
Med flit i tjärn-dalen,
Du hastade i räfvens släde,
Begaf dig på björnens medar,
Till en evinnerlig träl för husbonden
Till en fullkomlig slafvinna för svärmodern.
Ifrån hemmet begaf du dig i skola,
Till att plågas ifrån fadrens gårdar,
En svår skola har du att genomgå,
En långvarig plåga att utstå,
Tyglarna äro redan färdig köpta,

Tång-bojorna till hands
För ingen annans räkning,
Än endast för dig, arma usling.
Snart får du stackare försöka,
Olyckliga pröfva
Swärfaderns beniga käft,
Swärmoderns steniga tunga,
Swågerns kalla ord,
Swägerskans stänger uppå nacken.
Lyssna jungfru då jag säger,
då jag säger, då jag talar!
Som en blomma var du hemma,
Var en glädje på faderns gårdar,
Fadren kallade dig ett månsken,
Modren ~~till~~ ett solsken,
Din broder ~~till~~ vattnets prydnad,
Din syster ~~till~~ det blåa klädet;
Nu kommer du till en annan gård,
Under en fremmande moders välde,
En fremling är ej jemförlig med modren,
En annan qvinna lika med fostrarinnan,
Sällan ydvar sig den fremmande med besked,
Sällan undervisar hon ordentligt,
Swärfadren öknämner dig till en granris ruska,
Din swärmoder dig till en <u>ahkio</u>,

Swågern till en tröskel-trappa,
Swågerskan till ett otyg ibland qvinnor.
Då först vore du bra,
Då först skulle du duga,
När du skulle gå ut som en dimma,
Träda ut på gården som ett rökmoln,
Om du skulle swäfva som ett löf,
Flyga ikring som gnistor.
Men du ej fogel till att flyga,
Och icke ett löf till att fladdra,
Ej ~~ej~~ en gnista för att flyga i kring,
Ej ett rökmoln för att störta ut på gården.
Ach du fattiga, min unga syster!
Nu du bytt hvad du har bytt:
du bytte bort din älskade fader
Emot en mycket usel swärfar,
Du bytte bort din milda moder
Emot en sträng swärmoder,
Du bytte bort din kära broder
Emot en puckelryggig ~~b~~ swåger,
Du bytte din våna syster
Emot en skefögd swågerska,
Du bytte din lärfts-bädd
Emot sotiga härdar,
Du bytte ditt hvita vatten

Emot smutsigt kärrvatten,
Du bytte din sandiga strand
Emot svarta gyttje-fältet,
Du bytte dina kära lunder
Emot kala ljung-hedar,
Du bytte dina bärrika backar
Emot hårda svedje-stubbar.
Trodde du så unga fästmö,
Trodde du det, växande dufva;
Sorgerna taga slut, arbetet minskas,
Sedan du sett denna afton;
Att du föres dit blott för att ligga,
Tages blott för att sofva?
Icke föres du att ligga,
Tages icke för att sofva,
Nu först måste du vaka.
Nu först hopas sorger uppå dig,
Nu först får du bekymmer,
Nu först inträffa ledsamheter.
Så länge du rör dig utan mössa (hunta),
Så länge är du äfven utan sorger;
Så länge du rör dig utan lärft,
Rör du dig utan öfverflödiga bekymmer;
Mössan medför först stora sorger,
Klagarnet ledsamheter.

Lärftet mycken sorger,
Linet bottenlösa bekymmer.
Hvad nöd går på flickan i hemmet!
Så är flickan hos sin fader,
Som en konung uti sitt slott,
Saknande allenast svärdet!
Annorlunda den arma svärdottren,
Så är ~~som~~ svärdottren hos sin make,
Som en fånge uti Ryssland,
Saknande allenast vakt.
Arbetade då tid var att arbeta,
~~[illegible]~~ ansträngde sig af alla krafter,
~~Panna~~ Axlet är höljdt af svett,
Pannan hvit af frodga;
Då en annan tid infaller,
Så drifves hon i elden,
Dömes ned i åsyjan,
Nedes att med denna syssla.
Hon borde äga,
Den arma flickan borde äga
Laxens fenne, girfens tunga,
Insjö-abborrns tankar,
Mörtens mun, löjans mage,
Svärtans kunskap.
Icke vet en enda,

Icke engång nio ~~utan~~ inse
Af de döttrar, som modren framfödt,
Som föräldrarna uppfostrat,
Hvarest deras ätare uppstår,
Deras frätare opp vexer,
Köttets ätare, benets frätare,
Hårets kringspridare för vinden,
Hårstråanas utbredare,
Utdelare i vårvinden.
Gråt, ach gråt du unga fästmö,
När du gråter, gråt rätt bittert,
Gråt nu näfstals dina tårar,
Gopentals din trånads vatten,
Droppar uppå fadrens gårdar,
Sjöar uppå fostrans golf,
Gråt du floden uti stugan,
Golfvets balkar uppå vågor!
Om du ej gråter då tid är att gråta,
Gråter du nog då du härnäst kommer,
Då du kommer till faders hemmet,
Då du finner din gamle fader
Qväfd af röken uti bastun
Med en torr qvast ~~uti~~ under armen.
Gråt, ach gråt du unga fästmö,
När du gråter, gråt rätt bittert!

Om du ej gråter då tid är att gråta,
Så kommer du att gråta när ~~en gång~~ du härnäst ~~[illegible]~~ anländer,
Kommer till modershemmet,
Då du finner din gamla moder
Förgråtad uti fähuset,
Afsomnad med bördan i sin famn.
Gråt, ack gråt du unga fästmö,
Då du gråter, gråt rätt bittert!
Om du ej gråter då tid är att gråta,
Gråter du väl härnäst, då du anländer,
Då du kommer till detta hem
Och finner din ungdomsfriske broder
Dignad ned på taget,
Stupad uppå gården.
Gråt, ack gråt du unga fästmö,
Då du gråter, gråt rätt bittert!
Om du ej gråter då tid är att gråta,
Gråter du väl härnäst då du kommer,
Då du anländer till denna gård,
Och finner din väna syster
Fallen ned på bykesvägen,
Med ett klappträd under armen.
Flickan suckade, den arma,
drog med suckar efter andan,
Började sjelf att gråta,

Utbrast uti tårar.
Nåftals gret hon sina tårar,
Löpentals sin trånads-vatten
På sin faders rena gårdar.
Sjöar uppå fostrarns stuggolf,
Derpå yttrade hon dessa orden,
Talte sjelf och sade:
Ack mina kära systrar,
Mina fordna jemnåriga,
Alla mina ungdoms kamrater,
Lyssnen nu till mina ord!
Detta jag nu icke känner,
Hvad som må hafva pålagt mig
Denna stora saknad,
Hopat på mig detta ~~sorg~~ bekymmer,
Ledt på mig denna ångslan,
Dragit denna sorg öfver mig.
Annorlunda visste jag, annorlunda trodde jag,
Annorlunda hoppades jag i all min lifstid,
Jag trodde mig komma att lefva som en gök,
Gala uppå höjderne
Sedan jag hunnit till närvarande dagar,
Sedan jag kommit på dessa planer;
Nu kommer jag visst icke att lefva som en gök,
Gala uppå höjderne,

jag är som en alla uppå böljorna,
som en årta uppå stora viken,
då den simmar i kalla vattnet,
~~vandrar~~ flackar uti isbelagda sjön.

Ve min fader, ve min moder,+
ve mina goda föräldrar!
Hvartill skapaden I mig,
Hvart fostraden I mig arma,—
Till att dessa tårar gjuta,
Till att denna ångsten ~~ty~~ lida,
Att i dessa sorger smägta,
Och uthärda dessa bekymmer!

Måtte du heldre min arma moder,
Måtte du min sköna fostrarinna,
Min kära närarinna,
Min hulda matarinna,
Linda om stubbar,
Twätta små stenar,
Än du twättade denna dotter,
Lindade din ~~fagra~~ älskling
Till dessa stora sorger,
Till dessa bittra bedröfvelser!

Många ~~tänka~~ säga annorstädes,
Flere tänka:
Smärtan har ej några sorger,

Aldrig några bildra taakar!
Icke månt gada menniskor,
Icke månt säga detta!
Jag har flere bekymmer,
Än i forssen finnas stenar,
Vide-trän på dålig mark,
Ljung blomster på heden;
En häst skulle ej förmå att draga,
Jern-skenan ~~skulle~~ icke släpa,
Utan att lokan böjes,
Rågen darrar
För dessa mina usla sorger,
För mina svarta bekymmer.
Qvad ett barn ifrån golfvet,
Ett väl vårdadt barn ifrån ugns-knuten:
Hvartill tjena fästmöns tårar,
Hvartill hennes stora sorger;
Låt du
Hästen ha bekymmer,
Svarta valaken sörja,
Den jern-mundta beklaga sig,
Det stora hufvudet jemra sig;
Hästen har ett bättre hufvud,
Bättre hufvud, starkare ben,
Halsens krökning starkare,
Hela kroppen mycket större!

~~Icke~~ intet har du att begråta,
Att bittert sörja;
Icke föres du ut på kärret,
Icke till en bäcke du tages,
Ifrån en bördig tufva föres du
Och till en ännu mera bördig blir du förd,
Man tager dig ifrån öl-fyllda stugor
Och till än mer öl-rika tages du.
Då ser till din sida,
Blickar åt din högra sida,
Har du en fästman i din närhet,
En blomstrande karl bredvid dig,
En god man, en god häst,
All slags husgeråd,
Hjerpar, som med buller flyga,
Flaxa kring hans loka,
Trastar, som med glädje dröja
Sjungande på okets remmar,
Gyllene gökar, sex till talet,
Som uppå hans rankor sväfva,
Sju blåa kråk
Som gala uppå slädans resning.
Flicka, var ej alls bekymrad,
Frukt utaf din moder, sörj ej!
Icke lägges du för att bli sämre,

Du lägges för att bli bättre
Vid sidan af den goda plöjarn,
Under täcket på den, som fårar åkern,
Under hakan på den, som skaffar föda,
I ~~des~~ fiskefångarens armar,
I elgfångarens varma närhet,
I björnskyttens bästa!
Du fick den aldra bästa man,
Fick den ypperste af kämpar,
Icke på hans bågar ligga obegagnade,
Icke hänga hans koger på knaggarne,
Ej hans hundar ligga hemma,
Ej på strån hans valpar hvila.
Denna vår ren trenne gångor
Har han utmärkt bittida om morgonen
Uppstått vid en stockeld,
Vaknat på ett granrisläger,
Denna vår ren trenne gångor
Har daggen fuktat hans ansigte,
Hafva barr hans hufvud kammat,
Torra qvistar borstat honom.
Din man förtvar hopen,
Hjelten föder hjorden,
Denna fästman äger
Djupa skogarna fyllda med vandrare,

Landtäpparne med springande kreatur,
Som vada djupt i fjäll-bäckarna;
Hundra bekomade finnas hos honom,
Tusende med fulla jufver,
Sådesstackar vid hvart svedland,
Vid hvar bäck en lär med sparmål,
Ahkog, der sitt bröd han bergar,
Åbräddar som äro kornländer,
Klippbräddar som äro hafverländer
[illegible] Stränder som äro hvetelän[der],
Alla rösen äro mynt,
Alla klapperstenar pengar.

---

Tjugutredje Runan.

Nu skall flickan undervisas,
Fästmön läras;
Hvem skall flickan undervisa,
Lära den unga fästmön?

Osmotar den ypperliga hustrun,
Kalevatar den sköna qvinnan
Skall undervisa flickan
Lära den värnlösa;
Hur hon sig skall vettigt bärga,
Huru lefva som berykttad,
vettigt uti fästmans hemmet,
Berykttad uti svärfars-gården.

Ordade med dessa ystöryckt,
Talade med dessa orden:
Fostrad du min unga syster,
Du min ~~[illegible]~~ älskeliga gröna stängel!
Höra må du, hvad jag säger,
Hvilka lärdomar jag dig gifver!
~~Redan~~ Nu begifver du, blomma, dig på vandring,
Smultron-bär att färdas,
Klädes-lo till att vandra,
Sammetstyg att styra kosan
Ifrån detta stora hemmet,
Ifrån den sköna gården,
Till en annan gård du kommer,
Till en fremmande familj.
Annorlunda är det i andra gården,
Annat ibland ~~andra~~ fremmande,
Med eftertanke måste du ~~vandra~~ röra dig derstädes
Nestyra med öfverläggning,
Icke som i fadershemmet,
Egen moders gårdar:
Sjunga uti dälderna,
Gnola uppå tågen.

Då du begifver dig från denna gården,
Så kom ihåg alla dina öfriga effekter,
Men förglöm hemma endast dessa tre:

Sömnen som in på dagen räcker,
Modrens ljufva ord,
Hvarje kärningshögtid!
Ihågkom att flytta allt annat,
Men glöm qvar din sömn-påse
Åt hemmets döttrar,
Uppå hemmets ugnshärd;
Lemna sången uppå bänken,
Glädje-qvädena uppå fenstren,
Snärtaktigheten uppå gerstens rot,
Yrketen uppå bäddens lakan,
Dina oseder ~~up~~ ofvanpå ugnen,
Din lättja uppå golfvet,
Eller bjud dem ock åt talman,
Gif dem uti talmans sköte,
Att talman må föra dem i småskogen,
Köra bort ibland ljungen.
Nya seder måste du ikläda dig,
Glömma bort de fordna,
~~Fa~~ Käre fadren måst du lemna,
Emottaga ~~sva~~ den käre svärfadren,
Lägre bör du buga dig,
Tillvinna dig ett godt ord.
Nya seder måste du ikläda dig,
Glömma bort de fordna,

Kära modren måst du lemna,
Emottaga den kära svärmodren,
Lägre bör du buga dig,
Tillvinna dig ett godt ord.

Nya seder måste du iklåda dig,
Glömma bort de fordna,
Käre brodren måst du lemna,
Emottaga den kära svågern,
Lägre bör du buga dig,
Tillvinna dig ett godt ord.

Nya seder måste du iklåda dig,
Glömma bort de gamla,
Kära systern måst du lemna,
Emottaga den kära svågerskan,
Lägre bör du buga dig,
Tillvinna dig ett godt ord.

Icke må du i detta lifvet,
Ej så länge månen lyser,
Utan seder nalkas gården,
Utan vake mannens boning!
Seder efterfrågar gården,
Seder, om den öfven är god,
Mannen pröfvar ~~se~~ vettet,
Vettet öfver den aldra bästa man,
Då först fordras likväl att man är ~~en~~ uppmärksam.

Om ~~gudomen~~ ojemnhet råder i gården,
Och då erfordras ~~allvarsamhet~~ stadighet,
Om mannen är ordlig.
Om en varg i vrån är gubben,
Gumman som en björn i stugan,
Svågern som en orm på tröskeln,
Svägerskan som spik på gården,
Rör dock samma aktning gifvas,
När man ~~beiga sig än djupare~~ visa vördnad
Än du fordom hos din moder,
I din egen faders boställe.
~~Bugade~~ Vördade dig för din fader,
Aktade din moder.
Du måste hafva
Ett skarpt hufvud, ett godt vett,
Alltid en uppmärksam tanke,
Ett alltid jemnt begrepp,
Om afton snabba ögon
Till att sköta om elden,
Om morgonen uppmärksamma öron
För att lyssna till hanens röst!
När tuppen engång galat,
Annan icke röstat ~~tile~~ för andra gången,
Då är tid för de unga att uppstiga,
För de gamla att hvila.

Såsom när tuppen icke galar,
Husbandens fogel icke låter höra sig,
må du
Fragagna månen såsom din tuppe,
Otava såsom din lärdom,
Gå ofta ut,
Gå att se på månen,
att skåda på stjernorna!
När otava står rätt,
Med hornen rakt mot söder,
Med svansen emot norr,
Då är tiden inne för dig
Att stiga upp från din unga pårtuns sida,
Att gå ifrån den unges sida,
att framvana eld ~~fr~~ ur askan,
att taga upp eld ur askan,
Blåsa upp eld på stickan,
Skickligt, utan att kringsprida den.
Då eld ej finnes uti askan,
Ej kan fås ur askan,
så begär ömt utaf din älskade,
Anhålle utaf din sköne.
Gif mig eld, min älskling,
Gif mig eld, mitt bär!
Får du ~~en~~ litet flintor,
En liten bit fnöske,

Slå du hastigt upp eld,
Tänd på pertan uti staken,
Gif dig till att rengöra fähuset,
Att rykta boskapen,
Svärmoderns ko bölar,
Svärfaderns häst gnäggar,
Svågerns ko knyrker på sin klafva,
Svägerskans kalf råmar
Efter det fina kökets gifvarinna,
Efter klöfverns utdelarinna.
Nedböjd må du trampa tågen,
Lutad i din ladugård syssla,
Räck fram halmen åt korna,
Dryken åt de arma kalfvarna,
Utvaldt hö åt fölen,
Fint hö åt lammen,
Och var icke sträng mot svinen,
Sparka icke till grisarna,
Bär fram hoan åt svinen,
Tråget åt grisarna.
Hvila dig icke uti fähuset,
Vräk dig ej i fårfållan;
Då du har rengjort fähuset,
Skött om all boskap,
Skynda dig då tillbaka derifrån,

Kom som eld snöfall in i stugan!
der har barnet börjat gråta,
Sjudar barnet i sitt täcke.
Icke kan det arma tala,
Icke har det ord att säga,
Om det fryser eller hungrar,
Eller om något ~~annat~~ hänt det,
Förr än den bekanta kommer,
Moderns röst dess öra hinner.
Men då du kommer in i stugan,
Kom som fyra in i stugan:
Med ett vatten-käril i hand,
Med en löf-qvast under armen,
Med ett ~~[illegible]~~ eldbloss uti munnen,
Sjelf du må den fjerde vara.
Begynn att rengöra golfven,
att sopa golfvets ~~tiljor~~,
Kasta vatten uppå golfvet,
Kasta icke uppå barnet;
Barnet må du noga märka,
Äfven om det ~~[illegible]~~ är svägerskans barn,
Lyfta barnet uppå bänken,
Twätta dess ansigte, kamma dess hufvud,
Gif den bröd i handen,
Bred ut smör på brödet,

Om ej bröd i gården finnes,
Gif det då en spåna i handen.
Då du begynner att tvätta borden,
Sednast efter en veika,
Twätta borden, glöm ej kanterne,
Glöm äfven ej fötterne,
Skölj med vatten bänkarne,
Rengör väggarna med vingen,
Alla bänkar med sina kanter,
Väggarna långsmed fogningarna.
X Allt hvad damm på bordet finnes,
Och på fenstret stoft,
Sopa undan det med vingen,
Torka af med en våt klut,
Att ej dammet må damma,
Stoftet upp till taket yra.
Sälle ner ~~stoft~~ slaggen ifrån taket,
Stryk af sotet ifrån ugnen,
Haf äfven ugns stolpen i godt minne,
Och glöm icke sparrarna,
Då det stugan må som stuga lyser,
Som en boning framstå.
Hör du jungfru hvad jag säger,
Hvad jag säger, hur jag talar:
Rör dig icke utan klädning,

stöka icke utan linne,
Vandra icke utan duk,
Gå ej utan skor på foten,
Deröfver skulle din brudgum blifva ledsen,
Den unga mannen skulle blifva afvog.
För den må du noga vakta dig,
För rönnarna uppå gården.
Helgade äro rönnarna på gården,
Helgade qvistarna på rönnen,
Ännu heligare bären,
Med hvilka tärnan undervisas.
Den öfvergifna läres
Efter unga mannens sinne,
Efter brudgumens hjerta.
Lyss med möss(et)s skarpa öra,
Rörs med harens snabba fötter,
Nöj uppå den unga nacken,
Och den rena hvita halsen,
~~Att~~ Likson ett vexande enträd,
Eller en färsk gvist på häggen.
Vaka måste du,
Alltid vaka, vara uppmärksam,
~~Att~~ du icke må fälla hemstugan [redacted],
~~Att~~ på härden vräkas,
Och att du icke dignar uppå bädden,

stråiker dig i sängen.
Din svåger kommer ifrån plogen,
Svärfar har varit för att gärda
Din svåger återvänder ifrån svedjehygge,
Då bör du bära fram vatten-riferan,
Räcka fram handduken,
Buga dig rätt ödmjukt,
Yttra ett blidkande ord.
Svärmodren kommer från boden,
Med mjölkorgen under armen,
Spring henne till mötes på gården,
Buga dig rätt ödmjukt,
Anhåll om korgen under hennes arm,
För att få föra den i stugan.
x Då du sjelf ej kan uppfatta,
Icke sjelf begripa,
Till hvad arbete du dig skall foga,
Till hvad bestyr du skall gifva dig,
Så fråga råd af gumman:
Ack du min kära svärmor,
Huru skall nu arbetet bedrifvas,
Huru skola sysslorna påfinnas?
Gumman svarar med beståndhet,
Svärmodren yttrar sig:
Sålundas förrättas arbetena,

Påfinnas sysslorna:
man stöter sönder, man malar,
Man arbetar vid handqvarns-skaftet,
dessutom bär man vatten,
Lagar till början af degen,
Klabbar bär man in i stugan,
För att elda ugnen,
derpå bakas bröden,
Gräddas tjocka kakorna,
Kärilen tvättas rena,
Mjölkbunkarna hötas.
Når du hört ditt arbete af qvinnan,
Dina sysslor utaf svärmodren,
Tag den torkade fådin från stenen,
Haita till handqvarns-stugan,
När du sedermera kunnit dit,
Kommit till handqvarns-stugan,
Gala icke med din strupe,
Skrik ej med din hals,
Gala då med stenens slammer,
Sjung med qvarn-vefven;
Icke må du pusta högt,
Stöna icke vid handqvarns-skaftet,
För att svärfadren icke må tänka,
Svärmodren fundera.

Att i vredesmod du grinar,
Stönar till af idel ilska.
Sålla sedan noga mjölet,
När ~~med~~ på locket in i stugan,
~~Nacka~~ sedan skickligt bröden,
Torka af dem utmärkt noga,
Att ej mjölet må blifva quar på sina ställe
Och på andra åter idel degen.
Ser du sån omkull stjelpt,
Tag ~~du~~ den då på axeln,
Vatten-käril et under armen,
Gif dig af efter vatten,
När väckert sån,
Forsla den på så-stången,
Kom tillbaka som en vind,
Vandra lik en vårflägt
Utan att du länge dröjer efter vatten,
Utan att du försvinner på brunnsfärden,
För att svärfadren ej må ~~t~~ förmoda,
svärmodren tänka
att du betraktar din skugga,
Spegla dig sjelf med förnöjelse,
~~Skåda~~ Din fägring uti vattnet,
Din skönhet uti brunn!
Om du begifver dig till långa vedtrafven
För att afhämta klabbar,

Så gör ej urval ibland veden,
Tag åfven en aspträds klabb,
Lägg ned veden sakta,
Utan att högljudt kullra,
Annars skulle din svärfar förmoda,
Svärmodren tänka
Att du af arghet slänger klabbarna,
Kullrar utaf hetta.
Då du går i visthuset,
Vandrar efter mjöl,
Stadna icke uti visthuset,
Dröj ej länge uppå vägen,
Annars förmodar svärfadren,
Tänker svärmodren
Att du delar ut mjöl,
Gifver deraf åt byns qvinnor!
Då du går att tvätta käril,
Att tvaga mjölkbunkarne,
Tvätta kannorna med deras handtag,
Stopen noga uti fogningarna,
Tvätta skålarna, kom i håg brädderne,
Tvätta Skedarne, kom i håg skaften.
Håll räkning uppå skedarna,
Haf på dina käril reda
Att ej hundarna må bära i kring dem,

Att ej kattor dem må slåpa,
Åfven luftens foglar icke må flytta,
Varmen bringa dem i oordning;
Varn finnes nog i byn,
Många små hufvuden,
Hvilka skulle släpa ikring kannorna,
Sprida ikring skedarna.
Då bastun blir färdig om aftonen,
Släpa vattnen, bär dit qvastarna,
Höt upp färdigt qvastarna
För badet uti rökfri bastu,
Utan att du länge dröjer,
Utan att du försvinner i bastun,
Annars skulle svärfar förmoda,
Svärmor misstänka,
Att du vräker dig på bastu lafven,
Valtrar dig på svarta bänken.
När du derifrån kommer i stugan,
Bjud då svärfar till att bada:
Ack du min kära svärfar,
Redan är bastun färdig,
Vattnen äro släpade, qvastarna hämtade,
Alla lafvar rensopade,
Gå och bada så mycket dig lyster,
Skölj dig efter godtycke,

jag skall sjelf komma för att karta bad,
jag skall vistas under lafven.
Då spånads tiden infaller,
Tiden till att väfva,
Sök ej fingrar ifrån byn,
Lärdom på andra sidan om ån,
Drift ifrån andra gården,
Väfskeds-tén ~~ifrån~~ af en främling.
Spinn du sjelf garnet,
Inslaget med egna fingrar,
Gör tråden något mjuk,
snöret alltid mera
~~Garnet~~ något ~~hår~~ snodt;
Nysta så ett stort nystan,
Härfla upp på härfträt,
Linda uppå väfstols stocken,
Träd på trådarna till väf;
Slå derpå kraftigt till med väfskeden,
Lyfta skickligt på väfskaften,
Väf
~~Laga till~~ en vadmals öfverrock,
Laga till en ylle kjortel.
Af en enda ull- ~~flaka~~ flaga,
Af ett vinter-fårs ragg,
Af ett vårgammalt lams ull,
Af en sommar-tackas fjun.
Hör nu äfven, då jag talar,

Ystvar mig ännu en gång!
Koka ett mustigt korn-öl,
En till smaken tjusflig maltdrycke
Af ett enda korn i bryggden,
Med endast ett halft vedträ till brasa
Då du mältar korn,
Bereder malt,
Rör då icke om med en krok,
Begagna icke en stake,
Rör endast om med händerna,
Blanda uppe med näfvarna,
Gå ofta uti bastun,
Låt icke grodden taga skada,
Katten sitta uppå grodden,
Throna uppå maltet,
Och var icke rädd för vargar,
Frukta icke skogens odjur,
Då du vandrar till bastun,
Begifver dig dit midt i natten.
Om någongång en främling kommer
Vis dig icke afvog mot främlingen,
Alltid har en god gård
Ett förråd för främmande,
Stora kött stycken,
Vackra piroger.

~~Då han åter begifver sig från gården,~~
Bjud fremlingen att sitta,
Samtala vänskapligt med honom,
Spisa fremlingen med ord,
Tilldess maten hinner blifva kokad.
Då han åter begifver sig från gården,
Begynner att taga afsked,
För icke ditt fremmande
På yttre sidan af dörren;
Deröfver skulle (kanske) din brudgum vredgas,
Din svärfar skulle kanske taga det illa upp.
Om du någongång sjelf har lust
Att äfven göra ett besök i byn,
Gå då med lof till byn,
Med tillåtelse att gästa;
När sedan vistas derstädes,
För ett skickligt språk,
Tadla icke hemmet,
Lasta icke din svärmor.
Om byns svärdöttrar fråga,
Eller andra byns qvinnor:
Gaf svärmor smör åt dig,
Såsom moderen fordom hemma?
Då må du alltid säga:
Icke gifver svärmor smör åt mig!

Säg att man allt gent gifver åt dig,
Når åt dig med slefven,
Om ock du skulle få endast en gång om sommar
Ock åfven då af fjolårets vinter smör.
Hör ännu, då jag säger,
Yttrar mig ännu engång:
Då du begifver dig från denna gården,
Kommer till en annan gård,
Glöm då ej bort din moder,
Akta ej ringa din fostrarinna!
Modren var ju som dig födde,
Gaf dig di ~~från~~ från det täcka bröstet,
Från sjelfva sin egen ~~person~~ kropp,
Från sitt hvita hull,
Tillbragte många sömnlösa nätter,
Förglömde många måltider
Under det hon vaggade dig,
Skötte om sin lilla.
Den som glömmer sin moder,
Föraktar sin fostrarinna,
Hon må ej gå till Mana,
Med godt samvete till Tuonela,
Uti Manala är svår betalning,
En ~~svår~~ hård vedergällning i Tuonela,
För den som glömt sin moder,

Föraktat sin fostrarinna,
Suonis jungfrur bannas
Manas mör träta:
Huru glömde du din moder,
Föraktade din egen fostrarinna,
Modren har sedt stort besvär,
den dig födt har svåra plågats
Då hon låg i bastun,
Vistades på halmen,
Då hon födde fram dig,
Då hon bar dig arma i sitt sköte.
Var en qvinna uppå golfvet,
Gammal gvinna med en mantel på sig,
Som ~~kringtiggare~~ färdades kring byns trösklar,
Som bettlade i landet,
Hon yttrar sig med dessa orden,
Talte sjelf och sade:
Tuppen gol åt sin ~~käraste~~ älskling,
Hönans kyckling åt sin sköna,
Kråkan sjöng i pradgans-månad,
Skränade i vårens-månad;
Jag borde sjunga,
Dessa borde vara utan att sjunga,
De hafva sin älsk~~are~~ling hemma,
Alltid sin käralskeliga hos sig.

Jag saknar hem och älskling,
Jag är all min tid olycklig.
Hör min syster, hur jag ordar!
Då du nu gifver dig till brudgums hemmet,
Så rätta dig icke efter mannens vilja,
Såsom jag olyckeliga gjorde,
Jag rättade mig efter mannens vilja, lärkans tunga,
Efter min goda fästmans sinne.
Jag var en blomma i fordna tider,
Ett ljungblomster i min uppväxt,
En ung telning i min ungdom,
En docka i min barndom,
Ett åkerbär då jag omtalties,
Ett gullögon då man smekte mig,
En and ~~att~~ uppå min faders gårdar,
En gås uppå moderns golf,
En vattenfogel hos min broder,
En sirka hos min syster;
Lik en blomma vandrade jag på tågen,
Lik ett smultron uppå tegen,
Höjade på sadiga stranden,
Vlägtade på blomsterkullen,
Sjöng uti hvar enda dal,
Galade på hvarje kyngsel,
Lekte gladt i lunden,

Roade mig oupphörligt i svedje skogen.
Mannen lockade räfven i fällan,
Tungan hermelinen i gillret,
Hägen flickan till fästmans gården,
Sedvanan till andra gården;
Dertill är ju flickan äfven skapad,
Jungfrun fostrad,
Till svärdotter i fästmans gården,
Till trälinna i svärfars hemmet.
Jag, med bär, kom till andra länder,
Högg träd till andra sjöar,
Jag ~~kom~~ arma lingon (Kom) ~~blef~~ så (att blifva) biten,
Jag, smultron, blef uppletad,
Hvarje träd bet mig,
Hvarje al skar uti mig,
Hvarje björk högg uti mig,
Hvarje asp bet uti mig.
Så blef jag gift till fästmans hemmet,
Fördes bort till svärfars gården,
Man sade att der skulle finnas,
Då flickan eftersöktes dit,
Sex af granar uppförda stugor,
Med tvenne våningar kamrar,
Lundens brädder såsom platts för bodar,
Tågens ~~[illegible]~~ brädder såsom blomsterfält.

Räckens stränder som korn länder,
Mo-kanterne som hafver-länder,
Flere lår-tal tröskad spannmål,
Andra lårar som skulle tröskas,
Hundratal kontanta penger,
Andra hundraden som skulle erhållas.

Så kom jag mig ~~[illegible]~~ dumma, att komma,
Enfaldiga att räcka handen,
Stugan stod i stöd af sex styltor,
Af sju störar,
Svedjefälten voro fulla af olyckor,
Lunderna fyllda med kärlekslöshet,
Tågen fyllda ~~min~~ armas sorger,
Skogarna med mina bedröfvelser,
Lårar ~~[illegible]~~ funnos fyllda med tröskad ondska,
Andra lårar icke tröskad,
Hundra svåra ord funnos redan,
Andra ~~Hundraden~~ skulle dessutom fås.

Åfvom derom brydde jag mig likväl icke,
Jag bjöd till att lefva till väljes,
Derigenom hoppades jag förvärfva mig ära,
Derigenom sträfvade jag efter kärlek:
Genom att hämta eld i stugan,
Genom att samla upp pert-stumpar,
Slog jag min panna mot dörren,

Midt hufvud uti dörrposten,
Invid dörren äro obekanta ögon,
Stränga blickar uti ugns-vrån,
Sneda midt på golfvet,
Mycket arga längst borta i rummet;
Elden frustar ifrån munnen,
Eldbränder under tungan,
Ifrån mun på den stygga husbonden,
Under tungan på den obarmhertiga.
Äfven derom brydde jag mig likväl icke,
Jag bjöd detoaktadt till att lefva,
Vara alltid som på nåder,
Och en ödmjuk lärling:
Jag skuttade med harens fötter,
Jag vandrade med hermelinens tassar,
Gick mycket sent till sängs,
Steg upp utmärkt bittida:
Icke hade jag arma deraf någon heder,
Icke måtte jag vinna någon kärlek,
Om jag äfven skulle hafva vältrat bergen,
Klyfvit hällarna i stycken.
Fåfängt malade jag mycket mjölet,
Endast till förtret stötte jag detta fint
För att ätas af den stränga svärmodren,
Förtäras af den ~~be~~ eldnärande strupen.

Högst invid det långa bordet,
ifrån skålen med gyllne bräddar,
Själf åt jag stackare,
förtärde mjöl ofvan ifrån stenen,
med hällens kant till bord,
med slefven såsom sked.
Ofta bar jag arma
såsom svärdotter i fästmans hemmet
Mossa ifrån kärret,
dessa bakade jag åt mig till bröd,
Vatten upptog jag ur brunn med skopan
Drack ~~detta~~ till dryck,
Då ~~fick~~ åt jag stackare fisk,
då fick jag arma nors,
När jag arbetade vid notens stänger,
arbetade midt i båten,
ikke fick jag ~~denna~~ så mycken fisk
Genom gåfva utaf min svärmor,
Som vore nog för en dag,
Skulle förslå för en gång.
Om sommaren bärgade jag foder,
om vintern vred jag på grepens skaft,
Såsom vanligt en daglönare,
Eller en besoldad träl;
Alltid uti svärfars hemmet

Räckte man åt mig
Den tyngsta flaga uti rian,
den största lin-bråka uti bastun,
På stranden det största klappträd,
Den största grepa uppå träget,
Man trodde ej att jag skulle tröttna,
Man väntade ej att jag skulle ~~digna~~ utmattas,
Ehuru männerna tröttnade,
Hästen äfven utmattades.
Så arbetade jag arma flicka,
Mödade mig då arbetstiden varade,
Ansträngde mig af alla krafter;
Infölle ~~nu~~ ra en annan tid,
Då drefs jag redan i elden,
Uppmanades i dess ~~vätt~~ hand.
~~Tuf~~ Utan grund förtaltes jag,
På styggehet hopspann man onda rykten
~~Om~~ mot min goda sedlighet,
~~Om~~ mot min kända ärbarhet,
Orden regnade öfver mig,
Sägnerna föllo neder

214 116

Såsom skarpa gnistor,
Eller såsom jernstaget.
Åfven derföre skulle jag icke ~~misströstat~~ misströstat
Jag skulle ännu framgent lefvat
Såsom hjelp åt den svåra gumman,
Såsom kamrat åt den lågande strupen,
Men detta bestämde min olycka,
Det förökade min sorg,
Då fästman byttes till en varg,
Min sköne blef en björn,
Åt med afvänd sida, låg med afvänd rygg,
Arbetade med afvänd rygg.
Detta begret jag för mig sjelf,
jag Betänkte uti mitt visthus,
Ihågkom mina andra dagar,
Min fordna lefnad,
Uti min faders stora gårdar,
På min vackra moders gårdsgylan.
Deraf begynte jag att orda,
Talte sjelf och sjöng tillika:
Nog kunde min moder,

Han kunde alstra fram äplet,
Kunde draga upp den gröda grodden,
Men kunde ej plantera den;
Planterade den sköna plantan
Uppå usla platser,
Satte den på dåligt ställe,
Invid björkens hårda rötter,
Att den all sin tid skulle gråta,
Vårda all sin lifstid.
Nog skulle jag varit begärlig
Äfven för bättre ställen,
Äfven för längre gårdar,
För rymligare golf,
En gnast äfven för ett bättre skaft,
En vackrare mans vacka;
Men jag ställades vid denna tölpen,
Fästades vid denna porka,
Af kråkan har han fått sin kropp,
Af korpen sin näsa,
Sin mun af den gapande ulfven,
Hela utseendet af björnen.

Nog skulle jag hafva fått en dylik
Äfven om jag gått ut blott på backen,
(vägen)
En tjäraldstubbe skulle jag erhållit från
En murken al-stubbe ifrån lunden,
Trynet skulle jag gjort af torf,
Skägget utaf usel trådull,
Mun af sten, hufvud af lera,
Ögon utaf glödande kol,
Björkens svampar ~~skulle tjent~~ till ör.
~~De~~ En tvågrenig sälgen till fötter.
Detta sjöng jag ~~i mitt~~ såsom förtalad,
Suckade i mina sorger,
Träffade då min sköna att höra,
Att stå invid väggen:
När han nu kom in derifrån,
Steg på bodens trappa,
Kände jag honom redan af hans ankom
Gissade till honom af gången,
Luggen lugade äfven utan eld,
Håret fladdrade äfven utan vind,
Tänderna voro i grinande ställning.

Ögonen svårt förvridna,
En viden rönngvist uti näsan,
En käfling stucken under armen,
Hvarmed han slår till,
Måttar emot hufvudet.

Och när derpå afton nalkas,
Och ~~han~~ be~~gifve~~gafr sig till hvila,
~~Tog~~ Tar han att sjö bredvid sig,
Läderpärten ifrån knaggen,
Icke för någon annans räkning,
Än för mig stackare.

Jag begaf mig om åfven sjelf
Att hvila om afton,
Lade mig bredvid min fästman,
Fästmannen gaf mig plats bredvid sig,
Gaf mig tillräckligt utaf armbågen,
~~Mycket tillräckligt~~ Öfverflödigt af den fiendtliga handen,
Mycket af tjocka vide-qvistar,
Af piskans skaft, belagdt med wallross-ben.

Jag uppsteg ifrån den kalla sidan,
Ifrån den kyliga bädden,

Brudgummen spårtade efter mig,
Dref mig under hotelser ut genom dörren,
Handen pattar i mitt hår,
Famlar uti min lugg,
Delte ut håret i vinden,
Gaf det till rof för väsens ilar.
Hvad råd fanns nu för mig,
Hvem som kunde gifva råd?
Jag lät göra mig skor af stål,
Sätta till remmar utaf koppar,
Med hvilka jag stod vid sidan af väggen,
Lyssnade länget på laget,
Tills den arge skulle lugna sig,
Den häftiga stilla sig;
Din åfvom slutligen lugnar han sig icke,
Han blir ej stilla ens med tiden.
Slutligen börjar jag att frysa
Då jag vandrar såsom hatad,
Då jag står invid väggarna,
Är bakom dörren;
Derföre eftersinnade jag och tänkte:

Icke skall jag i sanning blifva
En i långa tider förhatad ~~en~~
En länge föraktad
Har i Lempos gille,
Uti djeflarnes näste.
Jag öfvergaf mina älskade stugor,
Mina kära boningar,
Gaf mig arma till att vandra,
Färdades längs hår och backar,
Färdades på ~~obekanta~~ stora vida vatten
Kom till ändan utaf broderns åker;
Der galade torra granarna,
Sjöngo furarna med ofärga ~~kronor~~,
Alla kråkor skränade,
Skatorna ~~sk~~ sqvattrade.
Icke är här ditt hem,
Och icke din födelseort.
Jag lyssnade icke dertill,
Vandrade till min broders gårdar,
Ledena sade redan åt mig,
Alla åkerfält talte klagande:

217

Hvarföre ~~kommer~~ du hem,
~~Hvad att~~ ~~fX~~ Till hvem att lyssna, du arma?
Redan långt före detta dog din fader,
Stupade din fagra fostrarinna,
Brodren är fullkomligt främmande mot dig
Brodrens hustru lik en Ryssinna.
Äfven dertill lyssnade jag icke,
Jag gick likväl in i stugan,
Gaf hand åt dörrens handtag,
Kallt var handtaget emot handen.
När jag sedan kommit in i stugan
Stadnade jag vid dörren;
~~Husets~~ ~~qvinnan vore~~ ~~värdinna~~ qvinna var stolt,
Kom icke att omfamna mig,
Gick ej fram för att räcka mig hand
Äfven jag höll mig god
Gick icke fram för att omfamna,
Trädde icke fram för att räcka handen,
Handen räckte jag åt spiseln,
Kalla voro spiselns stenar,
Handen räckte jag åt hällen,

Kalla voro kolen på källen.
Brodren vräker sig på bänken,
Ställer uppå ändan utaf ugnsbänken,
Tunnstjock fot på ålarna,
Ett spann på den öfriga kroppen,
En aln flegg på hufvudet,
Ett qvarter hård rot.
Brodren frågade af den kona,
Sporde utaf främlingen:
Hvadan främlingen bakom fjärden?
Jag svarade allenast:
Känner du icke din syster,
Den forna moders barn?
Vi äro en moders barn,
Kläckta ut af samma fågel,
Hötta utaf samma gås,
Utgångna ur samma hjerpes bo.
Nu begynte brodren gråta,
Hans ögon att bittert tåras.
Brodren sade åt sin hustru,
Hviskade åt sin älskade:

satt fram mat åt min syster!
Broderns hustru med stygga ögat
Bar fram ~~åt~~ kål ifrån katan,
Hvaraf hundradelen hade slickat flottet,
Hunden smakat på sältan,
Meesti ~~kålet~~ gjort sin måltid.
Brodern sade åt sin hustru,
Hviskade åt sin älskade:
Hämta ~~öl~~ åt gästen!
Broderns hustru med stygga ögat
Hämtade vatten åt gästen,
Och detta icke ens dugligt vatten,
~~svägers~~ Sina syskons tvättvatten,
Svägerskornas handtvagnings vatten.
Jag gick åter bort från brodern,
Vandrade ifrån min födelse ort,
Kom så, olyckliga, ut att vandra,
Olycksfulla ~~att~~ ströfva i kring,
Usla att följa åt längs stränderna,
Eländiga att fårdas
Ända fram till obekanta dörrar,

Till främmande leden,
Den armas barn uppå stranden,
De eländiga i byns hägn.

Nu har jag flere,
Mången finnes
Som tilltalar mig med arg stämma,
Som snäser till mig med hvass röst,
Icke många har jag
Som gifvit mig ett vänligt ord,
Som tilltalar mig vänskapligt,
Som beder mig stiga upp på ugnen,
Då jag kommer ifrån regnet,
Kryper in från bistra kölden,
Uti frost äro kjolens fållar,
Pälsens fållar uti rimfrost.

Icke förr uti min ungdom,
Ej skulle jag hafva trott,
Om hundra hade sagt,
Tusen tungor upprepat,
Att jag skulle komma på dessa vägar,
Upplefva dessa dagar.

Hvilka nu hafva framträdt,
Hvilka öden nu hafva kommit för hand.

## 24:de Runan

Nu är bruden redan undervisad
Fästmön har erhållit lärdom;
Ännu talar jag till min broder,
Ordar till min goda fästman:
Fästman, du min kära broder,
Ännu bättre än en broder,
Kärare än moderns barn,
Mildare än faderns foster,
~~Hö~~ Lyssna till mig, ~~hvad~~ då jag yttrar,
Då jag yttrar, då jag ordar
Om denna min lin-fågel,
Om min fostrade höna!
Tacka, brudgum, du din lycka,
Prisa dig, som erhållit en god fångst
Då du tackar, tacka rätt mycket,
En god fick du, en god kom du öfver
En god lofvade dig din skapare,

En god gaf den barmhertige!
Upplås tärkfägelser åt fadren,
Åt modren ännu flere,
Då hon fostrat en dylik flicka,
En så utmärkt brud!

En ren flicka har du vid din sida,
En lysande mö uti påtning,
En hvit-skimrande uti din våld,
En fager uti vild hagn,
En blomstrande dotter vid ditt bröst,
En i full fägring vid din sida,
En ~~dotto~~ flicka, driftig att trösta sin,
En höflig uppå flatteras,
En prydlig bykerska,
En sirlig klädtvätterska,
En snäll spinnerska af tråd,
En driftig väfverska.

Så ljöd rösten af hennes väfsked,
Som en gök galade på backen,
Så skrädde spolen af
Som en hermelin i en vedtraf.

Så vände sig hennes spole,
som en skotte i ekorrens mun.
Nyn gjorde icke tungt,
Borgens folk slumrade ej
vid flickans väfskeds-slammer,
~~af~~ vid skottspolens snorrande.
Du min gode brudgum, du min yngling,
Du sköna manna-ättling!
Smid en hvass lie,
Sätt den uti godt skaft,
Slöjda vid ledets mynning,
Knapra uppå stubben;
När ett vackert solsken infaller,
För då flickan ut på lindan,
Och du skall se huru höet faller,
Hårda höet går af
Starrgräset störtar neder,
Syran faller till marken,
~~Sv~~ Tufvan följer med i farten,
Rotskottens stammar brytas.
När en annan dag infaller,

anskaffa en rak skottspole,
En duglig väfskeds-ram,
En tämplig väfbom,
Slöjda goda väfstols-tramper,
anskaffa alla väfstols tillbehör,
Laga jungfrun uti väfstolen,
Väfskedsramen i hennes hand,
Då skall skeden ej ljudligt ljuda,
Väfstolen gifva ~~e~~ eko.
Knallet skall höras till byn
Skedens slammer ännu längre,
Qvinnorna tänka i anledning deraf
Byns qvinnor fråga:
Hvem håller på att väfva?
För dig passar det sig att svara:
Min egen älskade väfver,
Mitt hjertegryn slamrar;
Bildar väfven valkar,
Uppkomma ändar af väfskeden?
Icke bildar väfven valkar,
Väfskeden ~~bildar~~ uppkomma ej ändar.

Tyget är som väfvet utaf Kuutar,
Såsom spunnet af Päivätär,
Såsom rutad till af Otavatar,
Såsom sammannäfd af Tähetär.
Du min brudgum, du min yngling,
Du sköna manna-ättling!
Då du nu begifver dig på färde,
Börjar att resa härifrån
Med din vackra höna,
Så må du ~~icke~~ ingalunda ~~föra~~ åka din sparf,
Denna din lin-fogel,
Henne må du icke ~~föra~~ åka i skjelpor,
Köra fast i gärdesgårds hörnen,
Skjelpa emot stubbändan,
Eller emot sten-rösen!
Icke förr i faderns boning,
Uti den fagra moderns gårdar
Åktes flickan uti flängor,
Kördes fast vid gärdesgårds hörn,
Skjelptes ej emot stubbändar,
Icke heller emot sten-rösen.

Du min brudgum, du min yngling,
Du sköna manna-ättling!
Icke må du föra min flicka,
Forsla min älskade
Till att stöta uti vrår,
Till att syssla uti knutar!
Icke har flickan i faders hemmet,
Uti sin fordna moders stuga,
Icke har hon ~~ha~~ stökat i vrår,
Icke sysslat i knutar,
Alltid satt hon vid fenstret,
Svängde sig midt på golfvet,
aftnarna till glädje för sin fader,
Morgnarna för sin moders kära.
Ingalunda må du kära fästman
Icke må du dinna höna
Föra till mixne mortelu,
Bringa till att barken mala,
Att baka halm-brödet,
Att hälla till tallens föda!
Flickan ej i faders hemmet,

120.
222

uti den fagra mödrens gård
blef förd till mjöna-mortelu,
sattes ej att mala barken,
att baka halm brödet,
att klappa till ~~bro~~ furu-fädan.
Denna höna må du föra,
föra till en bördig tuferas,
att ~~sufo~~ ösa ur råg-låren,
att taga ur korn-låren,
att grädda det tjocka brödet,
att tillaga ölet,
att baka hvete-brödet,
att klappa till degen!
Fästman, du min kare broder,
icke må hafva denna höna,
icke må du hafva vår nätta gås
att gråta utaf ledsnad!
Om en svår stund skulle inträffa,
om flickan skulle få ledsamt,
stick då brunte ~~uti~~ mellan stängerne,
Eller / hvita fålen uti redet,

Hemta flickan till fadershemmet,
~~I~~ Till den välkända moderns stugor!

Icke må du denna derföre,
icke denna vår lin-fogel
Begagna såsom din trälinna,
Nyttja såsom en besoldad piga,
Neka henne ej att gå i källaren,
och ~~förbjud~~ afstäng henne ej från boden!
Icke flickan uti fadershemmet,
i den sköna moderns gård
Begagnades såsom en ringa trälinna,
Nyttjades såsom en lönad piga,
icke nekades hon ifrån källaren,
och afstängdes ej från boden;
alltid skar hon sig af hvetebrödet,
Beskådade hönans ägg,
invid mjölk-karet,
Bredvid öl-halftunnan,
Morgnarna igenom låsande upp bodarna,
aftnarna ut låsande igen loften.

Du min brudgum, du min yngling,

Du sköna manna-ättling!
Då du väl behandlar jungfrun,
Aktar man dig såsom god,
När du kommer till svärfars hemma
Till din enda svärmoder,
Matar (förplägar) man dig sjelf,
Matar dig och undfägnar dig med dryckе
Din häst spännes ur redet,
Ledes in i stallet,
Mättas der och vattnas,
En hafver ask lyftas framför den
~~Folke~~ För ingendel visa du denna vår jungfru,
Denna vår lin-fågel
Kalla vanbördig,
Beskylla för slägtlös!
Nog äger denna vår jungfru
En hög börd, en stor slägt;
Om man skulle så ut en kappe bönor,
Skulle en hvar få ett frö;
Om man skulle så ut en kappe linfrö,
Skulle en tåga uppvexa åt hvar och en.

För ingen del må du, kära brudgum!
Illa behandla ~~...~~ flickan,
Visa henne väg med slafvens piske,
Tvinga med en rem att klaga,
Med femtals spön att qvida,
Att jemra sig inunder skjulet!
Äfven fordom lärdes icke flickan,
Hon underviktes icke ~~...~~ fordom uti faders-
Hemmet med slafvens piskor,
Tvingades ej med en rem att klaga,
Med fem-tal spön att qvida,
Att jemra sig inunder skjulet.
Stå som en vägg framför henne,
Håll dig som en dörrpost,
Låt icke svärmodren slå,
Icke ~~låt~~ icke svärfadren träta,
Låt ej en främling behandla henne med arghet,
En annan gård skymfa henne;
Familjen uppmanar väl dig att ge henne stryk,
Öfrigt folk att tukta henne,
Men ingalunda nännes du (röra vid) din kära,

Och icke kan du slå ditt hjertas älskade.
~~Hvilken~~ Den du i tre års tid hört efter,
Enträget begärt åt dig.
Undervisa fastman din flicka,
Lär ditt äpple,
Undervisa flickan uti sängen,
Lär henne bakom dörren.
Ett års tid på hvardera stället,
Ett år med muntligt tal,
Ett annat med ögonens blickar,
Ett tredje med trampningar af foten.
Om hon detta icke aktar,
Och ej tar sig deraf till efterrättelse,
Tag dig då ett rör ur hvassen,
Tag ett starrgrås då från fältet,
Undervisa dermed din flicka,
Lär flickan det fjerde året,
Stöt till henne med starrgräset,
Aga henne med ett skafte,
Slå ej ännu till henne med snärten,
Aga ej ~~med~~ flickan med spöet.

Men om hon sedan ej aktar detta,
Icke lyder engång detta,
Tag dig då ett ris ur skogen,
Tag ur dälden då en björkqvist,
När den under pelsens skörte,
Utan att andra gården vet deraf,
Vis den sedan åt din flicka,
Skräm ut henne, slå ej ännu till!
Om hon ännu ej aktar detta,
Lyder ej engång deraf,
Undervisa då flickan med spöet,
Lär henne med björkens qvist,
Undervisa henne inom fyra väggar,
Tala med henne inom hus,
Mana ej på henne ute på lindan,
Slå ej henne på åker-renen,
Bullret skulle höras till byn,
Grälet till andra gården,
Flickans gråt till grannegården,
Stora bullret ut i skogen!
Vårm alltid upp hennes skuldror,

Mjuka uppe hennes bakdelar,
Rigta ej ett slag mot ögat,
Och vid örat rör ej heller,
En bula skulle uppstå på ögonlocket,
En blånad ofvan om ögat,
~~Deraf~~ i anledning deraf skulle svägern fråga,
~~Deraf uppstå~~ deraf skulle svärfar märka,
Byens plöjare skulle se,
Byns tärnor skulle begabba:
Har väl denna varit i krig,
Råkat uti slagsmål,
Eller månne vargen rifvit henne,
~~Eller~~ Skogens björn skrapat henne,
Eller har hon en varg till fästman,
En björn till make?

Fanns en gubbe uppå ugnen,
En kringvandrande bettlare på hällen,
Gubben talte ofvan ifrån ugnen,
Den kringvandrande bettlaren från hällen:
Tör ingen det må du, kära fästman,
Lämpa dig efter flickans sinne,

Flickans sinne, lärkans tunga,
Såsom jag arme karl!
Jag köpte upp kött, jag köpte upp bröd,
Jag köpte upp smör, jag köpte upp öl,
Jag köpte mig all slags fisk,
Många sorters sofvel,
Öl ifrån eget land,
Hvete-behofvet ifrån fremmande länder.

På detta sätt fick jag likväl icke en gård,
Träffade ej en snygg,
När qvinnan kom i stugan,
Kom hon lik som en luggens fletarinna,
Förvridande sitt ansigte,
Blängande med sina ögon;
Alltid puttade hon i sin vrede,
Talade i sin ondska,
Kallade mig stor i kaken,
Öknämnde mig till en vedhuggnings-stubbe.

Men då ~~fann~~ kom jag ihåg (en annan utväg) en ny krok
Hittade (på ett annat medel; (slutligt på en ny väg:
När jag skar till en björk-qvist,

~~Hälsade~~ Närmade sig hon ~~mig~~ redan, till mig liv som sin fågel,
När jag qvistade toppen af ett enträd,
Bugade hon för mig, som för sin älskade,
När jag ännu lät henne smaka af viden
Föll hon mig ömt om halsen.
Arma flickan suckar tungt,
suckar tungt och andas tungt,
Gaf sig så att gråta,
Yttrade ett ord och sade sålunda:
Nära är nu andras afresa,
Andras förfogande nära kommen,
Min afresa är ännu närmare,
~~Mitt~~ ~~t~~ förfogande ännu närmare,
Fast det äfven är svårt att resa af,
~~En~~ Skilsmessans stund obehaglig (svår),
Ifrån denna ryktbara by,
Ifrån denna vackra gård,
Uti hvilken jag växte skönt,
Tilltog utmärkt väl,
Hela min växande ålder,
Barndomen af min lifstid.

Och förut ~~trodde~~ förmodade jag ~~icke~~ ej detta,
Och ej trodde jag någonsin.
Jag förmodade ej att jag skulle förfoga mig,
Trodde icke att jag skulle skiljas
Ifrån denna borgens tinnar,
Denna landåsens toppar;
Nu förmodar jag redan och förfogar mig afventa,
Nådo tror jag och skiljes,
Skilsmässans bägare äro tömda,
Afskedsölen druckna,
Snart äro de granna kälkarna vända
Med framstammen utåt, bakfidan åt stugan,
Med långsidan åt stora ladan,
~~Med~~ På tvären emot boskapsstallet.
Hvarmed skall jag nu i min afskedsstund,
Hvarmed, arma, då jag reser,
Skall jag betala moderns mjölk,
Äfvensom min faders godhet,
Hvarmed min broders kärlek,
Min systers ~~stora~~ hulda sinnelag?
Dig min fader tackar ~~jag~~ jag

För ~~mitt~~ min ~~fordna lif~~ förra hittills vunna bergning,
För ~~mina~~ fordna måltider,
För ~~de~~ bästa bitar.
Dig tackar jag min moder
För det du skött mig som ~~liten~~ ung,
Att du vårdat mig som liten,
Att du födt mig vid ditt bröst.
Äfven tackar jag min broder,
Min broder och min syster,
Jag erkänner min tacksamhet mot hela famil
Mot alla mina krå-kamrater,
Uti hvilkas krets jag lefde,
Med hvilka jag växte upp i min utbildnings ål
Icke må du nu min gode fader,
Icke må du min hulda moder,
Eller min öfriga stora slägt,
Mina lefvande anförvandter,
~~Gifva~~ Velifva sorgsna deröfver,
Begynna att bittert sörja,
Om jag äfven begifver mig till andra län
Färdas ~~fast~~ hit eller dit!

Skaparns sol må väl skina,
Skaparns måne lysa,
Fästets stjernor må väl tindra,
Sjustjernorna sträcka ut sig
~~ut~~ Äfven längre bort i luften,
Äfven annorstädes uti verlden,
Icke ensamt på fadrens gårdar,
Uppå dessa min uppväxts-gårdar.
Nu förvisst begifver jag mig härifrån,
Ifrån detta gyllene hemmet,
Ifrån salen, som fadren timrat,
Ifrån modrens gäste-källare;
Jag lemnar mina kärr, mina länder,
Jag öfvergifver mina gräsrika gårdsplaner,
Jag öfvergifver mina djupa sjöar,
Jag öfvergifver mina sandiga stränder
Till badningsställen för byns qvinnor,
Att plaska uti för vallhjonen.
Kärren lemnar jag åt dem som vilja kräla,
Landtägorna lemnar jag åt arbetare
Al-lunderne åt dem som ligga

Ljungstedarne åt dem som vada,
Gärdsgårdsbräddarne åt dem som gå,
Långa tågen åt dem som färdas,
Gärdarne åt dem som framåt springa,
Väggarnes närhet åt dem som stå,
Golftiljorna åt dem som städa,
Golfven åt dem som sopa,
Åkrarna lemnar jag åt renen att springa,
Ödemarkerne åt ulfven att färdas,
~~Landarne~~ svedje-markerna att bos af gäfsen,
Löfskogarna till hvilo-orter åt fåglarna.
Förvisst begifver jag mig härifrån
Jemte en annan som äfven skall begifva sig,
Uti höstnattens famn,
Uppå vårens halka,
Så att spåret ej märkes på isen,
Fotens steg på halkan,
Kjolens ~~fåll~~ våf på drifvan,
Fållens slag på snön.
När jag sedan ~~en~~ hemåt kommer,
~~Rund~~ Anländer till mitt hem,

Hör modren trolijen ighe röstan,
Fadren torde ej fatta gråten,
Om jag än med ögonbrynen gvider,
Yrvar mig ~~mig~~ med hjersan,
Då har redan en ung gråsvall uppytligit,
En entrådsrunka har vuxit
Yå min di-gifvarinnas hull,
Yå min fostrarinnas kinder.
Når jag hurvart kommer,
Till dessa långa gårdar,
Torde andra ej känna mig,
Än dessa två ting:
Lägsta bandet uppå gårdet,
Ytersta stören på åkern,
Ty dessa äro ~~ut~~ dit stuckna af mig i min ungdom,
Kringvridna af mig såsom friska.
Min moders gall-ko,
Hvilken jag som ung gaf dricka,
Skallde såsom kalf,
Bölar med otålighet
Uppå gården myrkan stora sopor,

Uppå vinter-fälten,
Den lär väl känna igen mig
Såsom hemmets dotter.
Min faders utmärkta fåle,
Hvilken jag som liten matat,
Ryktat såsom flicka,
Gnäggar med otålighet
På gården mycket sopor,
Uppå vinter-fälten,
Den lär väl känna igen mig
Såsom hemmets dotter.
Min broders beständiga hund,
Hvilken jag som barn matat,
Lärt såsom flicka,
Skäller nu glafsande
Uppå gården mycka sopor,
Uppå vinter-fälten,
Den lär väl känna igen mig
Såsom hemmets dotter.
Andra, de känna mig icke
När jag anländt till hemmet,

Ehuru ~~[illegible]~~ mina gamla landnings ställen,
Mina fordna hemvist,
Mina fisk-sund äro på sina ställen,
Varpen på sina platser.
Far nu väl du ~~st~~ pörte,
Pörte med ditt brädtak,
Godt är för mig härnärt att komma,
Skönt ~~att~~ för mig att färdas här.
Far nu väl du förstuga,
Förstuga med ditt golf af bräder,
Godt är för mig härnärt att komma,
Skönt för mig att färdas här.
Far nu väl du gårdsplan,
Gårdsplan med dina rönnar,
Godt är för mig härnärt att komma,
Skönt för mig att färdas.
Farväl åt allt jag bjuder
Land och ~~[illegible]~~ skogar med sina bär,
Moar med sina ljung blomster,
Träsk, med sina hundra holmar,
Djupa sund med sina sikar,

9.

Sköna kullar med sina blommor,
ödemarkens dälder med sina björkar.
~~Derpå~~ smeden Ilmarinen
slängde då flickan i sin släde,
slog till fålen med piskan,
yttrade ett ord och sade:
Farem väl ä träskets stränder,
Träskets stränder, åkerns renar,
Alla backens smärre tallar,
Alla höga trän i furuskogen,
Häggskogen bakom stugan,
Enskogen på brunnsvägen,
Alla bärskaft uppå marken,
Bärens skaft, gräsets stänglar,
Vide ruskor, gran-rötter,
Alqvistar, björkens näfver!
Derpå smeden Ilmarinen
Reste af från Pohjolas gårdar;
Barnen blefvo sjungande qvar,
Barnen sjöngo, samt glammade:
En svart fogel flög hit,

Vandrade genom skogsmon,
Lockade af oss en and,
~~Tubbade~~ Fjestrade från oss ett bär,
Han tog ett äpple ifrån oss,
Förledde vattnets fjärda fisk,
~~Kaden~~ Tubbade med små pengar,
Lockade med silfver-mynt;
Hvem för oss nu till vattnet,
Hvem bedrager oss till elfven?
Såarna få nu stå i ro,
Så-stängerna få hvila,
Golfven få vara ostädade,
Alldeles osopade,
Nåtgarnas bräddar få klibba sig,
Stopets handtag mörkna.
Sjelfva smeden Ilmarinen
Jemte sin unga jungfrun
Kör nu af med fart
Längs dessa Pohjas stränder,
Sådt förbi Simasjalmi,
Längsmed skuldrorna af sandåsen,

Gruset gnällde, sanden ~~skramlade~~ gnydde,
Släden skrann, vägen ~~ilade~~ skyntade fra
jern-roman gnydde,
Björkträds-meden klappade,
Masur-stolen bullrade,
Häggträds-bågen svigtade,
Vridna stedklafvarna gnällde,
Koppar-ringarna skramlade,
då den goda hästen sprang,
då den gode bläsen galopperade.
Han körde en dag, och derpå en annan
Körde äfven snart en tredje,
Med sin ena hand i fålens tygel,
Och vid flickans barm den andra,
Ena foten på slädens sido-brädd,
andra foten under täcket.
Fålen sprang, det led med färden,
Dagen framskred, vägen afbögs
Men uppå den tredje dagen,
Vid solens nedgång,
Synes redan smedens hem,

Ilmas stugas skymta fram,
Soten uppsteg som ett snöre,
Röken aflägsnade sig i tjock massa,
Röken hvirflade från stugan,
Höjde sig upp till skyarna.

---

## 25. Runan.

Länge väntade man redan,
Väntade och såg efter,
Att flickans släktingar skulle komma,
Till smeden Ilmaris hem;
Ögonen rinna för de gamla,
Då de uti fenstren sutto,
Knäna svigta för de unga,
Då de vänta vid leden,
Barnen frysa om sina fötter,
Då de stodo vid väggarna,
Medelålderns skodon nöttes,
Då den ~~för~~ vandrade på stränderna.
Så en viss morgon,
En viss dag

Höres ett gny från skogsmon,
Slädens rassel från fältet,
Lokka, den täcka värdinnan,
Kalevatar den vackra qvinnan
Yttrade ett ord och sade:
Det är min sons släde,
Redan kommer han från Pohjola
Med sin unga mö.
Gif dig nu åt dessa länder,
Vänd dig rakt mot dessa gårdar,
Till din faders byggda stugor,
Af den ålderstegne redda.
Smeden Ilmarinen
Kommer nu hastigt till hemmet,
Till de af fadren byggda stugorna,
Redda af den ålderstegna;
Hjerparna hvissla
Uppå bågen utaf telningar,
Gökarna gala
Fram uppå den gröna slätten.
Ekorrarna skyndsamt ila

Långsmed stängerna af lönnträd.
Lokka, den tärka värdinnan,
Kalevatar, den vackra qvinnan,
Yttrar härvid dessa orden,
Talar sjelf och säger detta:
Nyn har bedt på månens skifte,
Ungdomen på solens uppgång,
Karnen mark med smultron färgad,
Vattnet på en tjärad båt;
Jag har för ingen del väntat på månen,
Ännu mindre uppå solen,
Jag väntade på min broder,
På min broder, på min svärdotter,
Jag såg efter ~~honom~~ honom morgon och afton,
Men visste ej hvart han såg,
Antingen han förtrade en liten,
Eller skänkte frodighet åt brodden,
När han likvät icke kom,
Fast han lofvade med bestämdhet
Att komma medan hans spår voro synliga,
Återvända innan hans fjät kallnat.

Alltid såg jag om morgnarna,
Dagarna igenom begrundade jag:
Att dock brodrens högtidsfläde icke kom
Brodrens granna korg icke rasslar,
Än på dessa små gårdar,
Trånga gårds-planer,
Vore det äfven en kalulik påle,
En släde med tvenne flottar,
Skulle jag dock kalla den en högtidsfläde
Åra den som en grann korg,
Om den skulle draga min broder,
Hämta hem min skönе.

Sålunda hoppades jag hela denna tid,
Blickade hela dagen igenom,
Jag såg så, att mitt hufvud ~~böj~~ gick på snedd
Min här-kant kom åt sidan,
Mina öppna ögon till aflånga,
Jag hoppades att min broder skulle kom
Till dessa små gårdar,
Trånga gårdsplaner;
Nu kommer han dock ändteligen.

Han anländer doch engång,
Ett rodnande anlete vid hans sida,
~~Ett~~ En rödkindad ~~[illegible]~~ bredvid honom
  Brudgum, du min goda broder
Låt nu spänna af den blåsiga fålen,
Skicka den goda hästen
Till dess fordna köpfäder,
Till dess gamla hafra;
(Önska) Skaffa åt oss helsa,
Skaffa åt oss, skaffa åt andra,
Skaffa åt hela byn!
  Sedan du gjort din helsning,
Så Berätta ~~[illegible]~~ dina ~~[illegible]~~ sägner;
Reste du utan synnerliga händelser,
För du frisk fram din väg,
Då du begaf dig till svärmodren,
Till den enda svärfaderns hem,
Fick du jungfrun, ~~[illegible]~~ besegrade du väldet,
Krossade du striderns portar,
Raserade du jungfruns borg,
Ref du ned den branta väggen

Steg du på svärmoderns golf;
Satt du på värdens långbänk?
Men jag ser det redan, utan att fråga,
Märker det, utan att bedja (om underrättelse)
Han gjorde sin resa med god helsa,
Färdades sin väg som fager,
Hämtade gåsen, besegrade våldet,
Krossade stridens portar,
Raserade bråd-borgen,
Nedref lindträds väggen,
Då han besökte sin svärmor,
Uti den enda svärfaderns hem;
Visst är knipan i hans värjo,
Hönan uti hans armar,
En jungfru ren vid hans sida,
En hvitorf vacker uti hans våld.
Hvem bar hit det falska budskap,
Hvem bragte det svåra ryktet å bane,
Att fästmannen skulle återvändt tom,
Att förgäfves fålen sprungit?
Tom ej kom vår fästman åter,

Fålen icke sprang förgäfves,
Något hingsten har att draga,
Den hvitmaniga att föra,
Den goda ~~fålen~~ hästen är i spradgen,
Uti skum den utvalda fålen,
Då en kyckling hit den bringat,
Släpat hit en fager mö.
Stig du sköna nu ur släden,
Utur korgen du goda gåfva,
Res dig utan att du lyftas,
Höj dig utan att du höjes,
Om han är ung som dig skall lyfta,
Och för stolt, som skall höja upp dig!
När du höjt dig upp ur korgen,
Sluppit upp ur djupa släden,
Gå uppå den stadade vägen,
På den lefverlika marken,
Som är slätad utaf svinen,
Trampad utaf lilla grisen,
Utaf fårets fötter jemnad,
Och af hästars manar gniden.

Stig med steg, som gåsens likna,
Trippa med en årtas fötter,
Uppå dessa rena gårdar,
Dessa jemna gårdsplaner ~~,~~
Gårdar hvilka din svärfar tillredt,
Och din svärmor trögt i ordning;
Broderns huggnings- ~~sena~~ lindor,
Systrens blåa gräsvallar;
Trampa med foten på trappan,
Flydra den på farstu-golfvet,
Gå längs med den (hvarmgreikof) snygga farstun,
Träd derpå in i rummet,
Under den berylktade kroppåsen,
Under det vackra taket.

Redan har här ~~äfven~~ hela denna vinter,
Ja äfven sistförfluten sommar,
~~Golfvet klagat efter sin~~
Det af andben fogade golfvet ~~saknat~~ gnidit
För ~~Den~~ som skulle stå på golfvet,
Det gyllne taket har ~~skat~~ ofta klingat
Efter den som skulle vandra under taket

öfver den sig fröjdat,)
~~Fönstren~~ ~~[illegible] med fröjd~~
Den som uti fenstren skulle sitta.

Redan har hon hela denna vinter,
Ja äfven sistförlidna sommar
Dörrarnes handtag ofta knarrat
Efter ringprydd städerinna
Trösklarna sig ~~städse~~ nedböjt
För den stoltas fina fötter,
Dörrarna sig städse öppnat
Väntande på öppnarinna.

Redan har hon hela denna vinter,
Ja äfven sistförlidna sommar
Stugan vändt sig om af längtan
Efter den, som skall stugan ~~torka~~ städa,
Kvasten har sig sidlängs flyttat,
Väntande på städarinna,
Skjulen redan ofta saknat
En hand med sopqvast uti skjulen.

Redan har hon hela denna vinter
Ja äfven sistförlidna sommar,
~~Har gården gömmande vändt sig~~

För långa spånans plockarinna,
Loften sänkt sig ofta neder
För den som skall i loften vandra,
Åsarna svigtade, sparrarna böjde sig
Under den unga hustrungs kläder.
Redan har här hela denna vinter,
Ja äfven sistförlidne sommar
Tågen knattrat emot
Vandrarinnan på tågen,
Boskaps ställen ofta närmat
Sig till den, som dem skall sköta,
Fähusgårdar vikit undan
För fähusgårdarnes vårda.
Redan har här denna dagen,
Ja äfven gårdagen
Goda kon har tidigt böltat
Mot den, som skall morgon fodret gifva,
Hästens föl har ofta gnäggat
Efter hötappens gifvarinna,
Vårens lam har bräkt här tidigt
Mot den, som skall maten öka.

Redan har här denna dagen,
ja äfven gårdagen
Hafva gamla suttit i fenstren
Barnen stojat uppå stränderna,
Flickorna stodo ~~vid~~ långs åt väggarna,
Gossarna vid farstu dörrarna
För att på den unga qvinnan vänta,
Bida uppå bruden.

~~Hell dig~~ gård med all din fullhet,
Du yttre luft med dina gäster,
Hell dig ~~lider~~ skjul med din fyllnad,
Skjul med dinas gäster,
Hell dig farstu med din fyllnad,
Näfver-tak med dina slägten,
Hell dig stuga med din fyllnad,
Tusen-brädiga med dina barn,
Hell dig måne, hell dig konung,
Hell dig unga bröllopsskaran!
Icke har förut här varit,
Icke förr, i går ej heller,
Sådan skara och prydlig skara.

Och en folkhop, skön som denna.
Brudgum, du min gode broder,
Afkläd du de röda släpen,
Kasta af silkes-plaggen,
Visa denna din hermelin,
som i fem års tid du eftersökt,
Uti åtta år feld efter!
Har du väl hämtat, sen du ärnade
En gök du ärnade ~~[illegible]~~ hemta
Mjellhvit mö i landet välja,
Skaffa dig från sjön en vattentärna
Men jag ser det redan utan att fråga
Märker utan att spörja,
Du hemtade med dig en gök,
En blå-and vid din sida,
Den grönaste stängelns spets,
Ur den gröna stängel-hopen,
Den färskaste hägg-qvisten
Ur den grönskande häggskogen.
Fanns ett barn uppå golfvet,
Barnet talte ifrån golfvet:

Sikk dig, arme broder, hvad släpar du,
En tjärveds stubbes skönhet,
En figur som ~~til~~ tjär-fjerdingen,
En nystfots jemlik i storlek!
Lagomt, lagomt arma brudgum,
~~på~~ Denna önskade du dig all din lifstid,
Den sade dig på en med hundraden,
Medföra en jungfru med tusenden;
Nu fick den en vacker hundradens egarinna,
Den där usla knubban med tusenden.
Du fick en lik kärrets kråka,
En (kring-)drifvande skata från gärdet,
En fågelskramma från åkern,
En svart fågel ~~ugga~~ från midtiga åkern!
Hvad må hon väl hafva gjort i sin lifstid,
Hvad den ~~[illegible]~~ sednaste sommaren,
Då hon ej stickade en ~~[illegible]~~ handske,
Skaffade icke den ringaste strumpa.
Tom kom hon i stugan,
Utan gåfvor till svärfarshemmet,
Mössen prasslade i askan,

slok-öronen i väskan.
Lokka, den väna värdinnan,
Kalevatar, den sköna qvinnan,
Hörde det besynnerliga talet,
Yttrade ett ord och talte sålunda:
Hvad pratade du arma barn,
Hvad ~~pratade~~ snackade du odugling!
Om andra må besynnerliga ting höras,
Skandaler vara i omlopp,
Men icke om denna jungfru,
Icke om denna gårdens folk!
Redan yttrade du ett svårt ord,
Uttalte ett dåligt ord
Ur en nattgammal kalfs mun,
Ur en daggammal hundvalps hufvud;
Brudgummen har fått sig en god qvinna,
Hemtat från landet landets bästa,
Hon är som ett halfmoget lingon,
Som ett smultron uppå backen,
Eller som en gök i trädet,
En liten fogel uti rönnen,

den skönt befjädrade uti björken,
Ljusa brödet uti tönnen.
Icke ens ~~i~~ från Tyskland skulle han fått,
Träffat bakom Ehstland
denna flickas fägring,
Denna allas ~~skönhet~~ huldhet,
detta anletes skönhet,
detta ansigtes prydlighet,
denna arms hvithet,
den smala halsens böjning.
Och icke kom jungfrun tomhändt,
Pelsar hade hon som gåfvor,
Täcken som framgent skulle fås,
Och kläder till att slappas.
Myckhet har denna jungfru
af egen ståndas arbete,
af egna rockens tvinning,
af egna fingrars tillverkning,
Hvita tyger,
som i vintern skola tillredts,
blifvit blekade om vårdagar

Torkade under sommar-månaderna,
Goda, långa lakan-tyger,
Utmärkt goda hufvud-~~dynor~~,
Siden-dukar, fina, tunna,
Ull-täcken, lena och skinande.
Goda fästmö, sköna fästmö,
Du snöhvita, fagra fästmö!
Väl du var i hemmet prisad,
Flicka än i faders huset,
Låt dig alltid väl bli prisad,
Såsom svära i mannens boning.
Gif dig icke till att sörja,
Bry dig icke om sorg och ängslan
Icke fördes du ut på kärret,
Togs icke till bäckens strand,
Ifrån en ymnig tufva är du ~~tagen~~ bortförd,
Men till en ännu ymnigare är du förd,
Ifrån ölrika stugor är du tagen,
Men till ännu ölrikare är du ~~förd~~ tag
Goda flicka, sköna fästmö,
Detta vill jag fråga af dig:

säg du vid din ditkomst
Spannmåls skäkar med rundt botten,
stora volmar med spetsiga hufvuden,
Alla dessa tillhöra denna gård,
Alla äro de frukter af denna brudgums plöjning,
plöjda af honom, sådda af honom.
Du min unga, fagra tärna
Detta vill jag nu säga dig:
När du visste att komma till gården,
Så vet att bli qvar i gården,
Godt är här för bruden att vistas,
Skönt för svärdottren att vexa,
Uti din hand är surmjölksbyttan,
Uti din våld smörfatet.
Godt är här för flickan att vistas,
Skönt för hönan att vexa,
Här äro vidlyftiga baddtu lafvar
Och breda stuga bänkar,
Husbönderne jemngoda med din fader,
Värdinnorna jemngoda med din moder,
Sönerne äro jemngoda med din broder

Döttrarna jemngoda med din syster.
Når du får lust till,
När din håg åtundar
Tickar, fångade af fadren,
Hjerpar, fångade af brodren,
Så fråga icke af svågern
Och begär icke af svärfar,
Fråga direkte af din fästman,
Skaffa dig utaf den dig hemtat!
Icke finnes någon uti skogen,
Springande med fyra fötter,
Och ingen utaf luftens foglar,
Som med tvenne vingar flyga,
~~Icke~~ Icke engång uti vattnet
Det bästa fiskstimm,
Hvilket din fångare ej skulle fånga,
Din fångare fånga, din hemtare hemta.
Godt är här för jungfrun att vara,
Skönt för hönan att vexa,
Ingen brådska är till stenen,
Och inget bekymmer om att gå till morteln,

Vaddnet ~~malat~~ har hårs ~~hår~~ poetet,
~~Att~~ Korsen krossat rågen,
Vågen tvättar kärlen,
Bäfvets skum gör dem hvita.

Ack ändock den gyllne byn,
~~Den~~ min bästa ort på jorden!
Lägre ned finnas gräsfält, högre opp åkrar,
Byn är midt ~~på~~ derimellan halfva vägen,
~~Under~~ Nedan om byn är en täck strand,
~~Ä~~ Invid stranden en kär båt,
Den är lämplig för anden att simma,
För valdenfogeln att ganga.

Derpå förplägades skaran ~~med drycker,~~
Fägnades med mat och drycker,
Med ymniga kött stycken,
Med sköna kakor,
Med korn öhl,
Med vårt dricka utaf hvete.

Nog fanns ~~mera~~ rätter tillräckligt att äta
Tillräckligt att äta, tillräckligt att dricka,
Uti röda tråg,

uti vackra hoar,
att bespisa sig af bakverk,
att ~~få~~ med gynnigt smör sig mätta,
att smaka på sikar,
att styckevis förtära laxar,
Med en silfver knif,
med en gyllene knif.
    Det oköpta ölet rann,
Honungsdrycken, som ej betalts med marka
Ölet rann från sparrens ända,
Mjödet ifrån spikars gömmen,
Ölet till att skölja lapparna,
Mjödet till att muntra sinnena.
    Hvem gaf sig väl der att sjunga,
Hvem att sånger skickligt qväda?
Tryggje gamle Wäinämöinen,
Den ewärdelige sångaren,
Sjelf han började på att qväda,
Sig till sångens kvarf förfogar,
Höjande sin röst han säger
Och med dessa orden talar.

Kära bröder, goda vänner,
I med mem försedde språkkamrater,
Med tunga begåfvade kamrater,
Hören nu hur jag säger!
Sällan äro gåssen ansigte mot ansigte,
Syskonen med öga mot öga,
Sällan bröderne bredvid hvarandra,
Mödrabarnen i bredd med hvarann
Uppå detta öde gränsor
Arma ~~Pohjas bänder~~.
Skola vi således gifva oss att sjunga,
Förfoga oss till qvädningsarbetet.
Sång är arbete för munnarna,
Gälande för våra gåtor,
Tärjningen för kinderna,
Väfningen för Kankakatar.
Såsom Lapplands barn sjunga,
Hö-skorna muntert drilla
Vid elgens glesa skåld,
lilla ~~Renens~~ feta oxkar;
Hvarför skulle jag då ej sjunga,

Hvarför sjunga ej våra barn
Vid en sjuis af råg,
Ur en men som grutad blifvit?
Åsom Lapplands barn sjunga
Ho-skorna drilla muntert,
Sedan de druckit en skål med valda,
Sedan de tuggat uppå tallens bark;
Hvarför skulle jag då ej ~~sjunga~~ orkeslöst sjunga,
Hvarför sjunga ej våra barn
Vid drycker ~~med gruta fyllda~~ utaf råg
Vid öl utaf korn?
Åsom Lapplands barn sjunga,
Ho-skorna drilla muntert,
Invid soliga ~~(?)~~ stockeldar,
Koluppfyllda härdar;
Hvarför skulle jag då ej orksaå sjunga
Hvarför sjunga ej våra barn
Underifrån den frejdade kroppåsen,
Underifrån det sköna taket?
Godt är här för männer att vistas,
Ljufligt äfven för qvinnor att bo,

alldeles invid öl-halftunnan,
I vårkelsen af mjöd-karet,
Vid vår ~~sida äro~~ sik-sanden,
Bredvid oss lax-varpen
Ur hvilkas maten ej ~~minskas~~ tar slut genom (ätning)
Dryckerna ej minskas genom drickning.
Godt är här för man att vistas,
Ljufligt äfven för qvinnor att bo,
Icke äter man här med sorg,
Icke tillbringar man sin tid i bekymmer,
Här ätes utan sorg,
Lefves obekymrade,
Under denna husbondes lif~~stid~~
Under värdinnans liftid.
Hvem skall jag nu först prisa,
Antingen värden eller värdinnan?
Alltid prisade forntidens hjeltar
Först värden,
Honom, som från kärret husen skaffat,
Hemmet upp ur ~~tjocka~~ vilda skogen uppfört,
Hemtat tjocka furarna med tjocka roten,

Med topparna de qvistade tallarna,
Fört ~~det upp på~~ dem uppåt ett godt ställe,
Ställt dem på en ~~fördelaktig~~ stadig plats.
Till stora familje-stugan,
Till sköna gården,
Huggit till ~~sk~~ väggarna av skogens
Stockarna från stora backen,
Spröten från steniga jordmon,
Takstockarna från barrmon,
Näfret från häggbergets höjder,
Mossan från det öppna kärret.
Stugan är gjord på tillbörligt sä
Skjulet uppfördt på sitt ställe,
Hundra män funnos på timran,
Tusen på stugans tak,
Då man timrade på denna stugan,
Förfärdigade golfvet.
Visserligen har under det denna va
Lagats till denna stuga,
Luggen känt till många vindkast,
Håret till flere svåra stormar,

Ofta har af den goda husbondens
Handske blifvit qvar ett stycke på stenen,
En flik af hatten på granris-qvisten,
En del af strumpan har sjunkit ned i kärret.

Ofta har den gode värden
Utvärkt bittida om morgonen,
Förr än en andra stigit uppe,
Förr än byalaget hört det,
Uppstigit från stockelden,
Uppvaknat från granris-kojan,
Graniset har kammat hans hår,
Daggen tvättat hans prydliga anlete.

Derpå sen den gode värden
Ledsagar den ankomna i stugan,
Stugan full med sångare,
Fönstren fulla med jublande,
Golftiljorna med qvädare,
Spiselkrokarna med sångare,
~~Väggarna~~ Långa väggarna med stående,
Gärdesgårdarna med gående,
Gårdarna med framåt vandrande.

markerne med hö och dit krålande.
Värden har jag förut prisat,
derpå den fagra värdinnan,
För det hon tillredt maten,
Uppfyllt det långa bordet.
Hon bakade de tjocka bröna,
Klappade tiro stora vångor af talken,
Med lätta plata handen
Med tio fingrar,
Lyftade fram bröden med ~~omsorg~~ välvilja,
Förplägade gästerna hastigt
Med öfverflödiga som skinkor,
Med piroger med upphöjdt skal,
Netten vredos på våra knifvar,
Skaften fallo bort från våra tälgknifvar
Då vi ~~klyfva~~ styckade laxens hufvuden
Klåfvo gäddans hufvuden.
Ofta har den goda värdinnan,
Gårdens vaksamma hustru
Hört att stiga upp utan tupp,
Att höja upp sig utan hönans unge

Medan man rustade till detta bröllop,
Lagade till dessa anrättningar,
Beredde humle-drycken,
Bryggde ölet.
Väl har den goda värdinnan,
Gårdens noggranna qvinna
Förstått sig på att brygga ölet,
Att ~~bo~~ bereda den smakliga drycken,
Utaf det mältade grodden,
Utaf det smakliga maltet,
Hvilket hon ej rörde om med träd,
Krafsade icke med säfstången,
Utan rörde alltid om med ~~händer~~ stärna nafvar
Vände det med sina händer,
Uti den rökfria bastun,
Uppå renfejade lafvar.
Denna goda värdinna
Gårdens noggranna qvinna
Låter icke groddarne klibba sig tillsammans
Aktar maltet från att bilda en massa,
Ofta besöker hon bastun,

Midt om natten helt ensam,
Bryr sig ej om att vara rädd för var
Att pruttar för skogens vildjur.
Nu jag har värdinnan prisat,
Vänta, låt mig äfven prisa min talman
Hvem är här till talman utsedd,
Hvem är vald att vägen visa?
Talman är i byn den bäste,
Byjens sällaste vägen vetar.
Vår talman har [ryggä] sig
En öfverrock från utlandet,
Som är snäf under armarna,
Nätt om midjan.
Vår talman har sig,
Han har en kaftan af vadmal,
Fållarna i sanden släpa,
Bakdelen långsmed fältet.
Litet synes af skjortan
Obetydligt skymtar fram,
Den är som väfd af knutar,
Såsom förfärdigad af tennbrötet.

Wår taleman har ett bälte,
Liknande dimman, kring sin midja,
Wäfdt utaf solens dotter,
~~Uti~~ utsirad af den med brokiga fingrar försedda,
På en eldlös tid,
då man ännu icke ~~visst~~ visste af elden.
Wår taleman har sig
silkesstrumpor uppå foten,
Strumpeband af silke,
Band af siden kring vadorna,
hvilka voro väfda med guld,
Skickligt arbetade med silfver.
Wår taleman har sig
Dugliga tyska skor,
Liknande swanorna på elfven,
Waddenorrarna ~~vid~~ i forsen,
Eller gässen på granris-ruskan,
Flyttfoglarna på vindfällen.
Wår taleman har sig
Håren ~~uppå~~ uti gyllne ~~flätor~~ tofsar,
Skägget uppå gyllne flätor,

En högrest hjelm på hufvudet,
~~Gående~~ Susande bvärt igenom molnen,
Blänkande ~~igenom~~ fram bland skogen,
Som ej torde fås för hundra,
Kunde köpas för tusen mark.
Nu jag har vår talman prisat,
Vänta, låt mig prisa brudfäten!
Hvadan fick man brudfäten,
Hvadan har man tagit den lyckliga?
Dädan fick man brudfäten,
Dädan är den lyckliga tagen,
Bak Tanika-borgen,
Utanför den nya borgen.
Dock, derifrån är hon ej hemtad;
Ej den minsta grund det äger;
Dädan fick man brudfäten,
Dädan är den lyckliga tagen,
Ifrån vattnen ofvanom Dvina,
Från de vida, öppna fjärdarna.
Ej ens dädan är hon hemtad,
Ej den minsta grund det eger,

Fanns ett smultron uppå backen,
Fanns ett lingon bär på marken,
Ljusgrönt gräs på åkern växte,
Gyllne blomma uti lunden,
Dädan fick man brudfåtan,
Dädan tog man den lyckliga.
Munnen är för brudfåtan
Nätt som spolen uti Finland,
Ögonen på henne tindra
Såsom stjernorna på fästet,
Hennes panna strålar lysande
Såsom månen öfver hafvet.
Wår brudfåtas hals är besatt med
Gyllne kransar,
Hufvudet med gyllne smycken,
Händerna med gyllne ringar,
Öronen med gyllne perlor,
Pannan med gyllne toppsar,
Ögon~~brynen~~ håren med prackor.
Jag trodde att månen lyste,
När dess gyllne spänne lyste,

Jag trodde att solen sken,
När kragen på dess linne lyste,
Jag trodde att ett skepp blänkte fram
Då dess mössa blänkte på hufvudet.
Nu har jag prisat brudgumen,
Låt mig nu beskåda hela skaran,
Om skaran är vacker,
Gamla folket styft och prydligt,
Äfvensom ungdomen täcke och skön,
Hela skaran mycket intagande (högtid
Redan beskådade jag hela skaran,
Ehhuru jag kände dett äfven på förhand
Icke har förut här varit,
Och icke lär här framdeles församla sig
Sådan skön och prydlig skara,
Sådan vacker folkhop,
Gammalt folk, som är så högtidligt,
Ungdom, så behaglig;
Allt är folket klädt i vadmal,
Såsom skogen uti rimfrost,
Medan till litt morgonrodnad,

~~175~~ ~~133~~
248

Ofvantill likt dagens grytning.
Af ringa värde voro silfver-pengarne,
Lört sittande guldmyntet för gästerne,
Penning-börsar uppå påttan,
Penningpungar lågo uppå tågen
För dessa bjudna gäster,
Gästerna till pris och ära.
Trygge, gamle Wäinämöinen,
~~Sång~~ Sångens evinnerliga stöd,
Flyttade sig derpå uti släden,
Begifver sig han till hemmet;
Sjunger uppå sina sånger,
Sjunger dem, sin visdom öfvar,
Sjöng en sång, sjöng en annan,
Men under den tredje sången
Stötte meden emot en sten,
Fastnade stöttan på en stubbe,
~~Gi~~ Släden gick för ~~[illegible]~~ skalden sönder,
Meden brast för sångarn,
Stöttan bröts med brak i stycken,
Slädens balkar ~~gingo~~ löstes genast ~~ta~~.

18

Sade gamle Wäinämöinen,
Talte sjelf och yttrade sig sålunda:
Finnes väl bland denna ungdom,
Ibland det uppväxande slägtet,
Eller kanske ibland denna ålderdom,
Ibland folket, som förminskas,
Den till Tuoni skulle ~~[illegible]~~ fara,
Begifva sig till Manas boningar,
Skulle hemta en borr från Tuoni,
Nafvare från Mana-folket,
Att en släde ny jag reder,
Lagar mig ett prydligt åkdon.
Svarade såväl de unge,
Såsom ock de gamle sade:
Icke finns bland denna ungdom,
Icke ibland sjelfva ålderdomen,
Uti hela stora skaran
En så ~~duglig~~ manhaftig hjelte,
Att till ~~Tuoni~~ han skulle ~~[illegible]~~ gå till Tuoni,
Begifva sig till Manas boningar,
Skulle hämta borr ifrån Tuoni,

Nafvare från Manas boningar.
~~Åt den gamle Wäinämöinen~~
~~Bönder~~.
Att du kunde reda dig en ny släde,
Laga dig ett prydligt åkdon!
Då den gamle Wäinämöinen,
Den evärdeliga sångarn
Begaf sig åter till Tuonela,
Färdades till Manas boningar,
Hemtade en borr från Tuonela,
En nafvare från Manas boningar.
Derpå den gamle Wäinämöinen
Borrar en blå skogspark:
En ek med jemn krona uti parken,
Äfvensom en prydlig rönn,
Slöjdade dem till sin släde,
~~Böjde~~ krökte dem ~~till~~ ~~Hem~~ åt sig till medar,
Afskar åt sig stöttor utaf dem,
Äfvensom böjde sig bågar,
Fick på åkdonet färdigt,
Den nya släden i ordning.

Satt då fålen uti redet,
Röda hästen ~~ut~~ för släden,
Satte sig sjelf i släden,
Sänkte sig i höga korgen;
Den snabbe fålen ~~sprang~~ sprang åfram utan sp
Hästen for åfram utan slag af piskan,
Till sin fordna sörja,
Till sin fordna gärda,
Bragte gamle Wäinämöinen,
Den evärdelige sångarn
Till egna dörrars öppning,
Fram för egen tröskel.

## 26:te Runan.

Ahti bor uppå en holme,
Uti Kauko uddens krökning,
Håller på att plöja åkern,
Draga fåror på sitt plogland,
Utmärkt god till sitt öra,
Särdeles noggrann till att höra.

Hör ett dån ifrån byn,
Ett gny lall träsken,
Ljud efter steg på hala isen,
Slädens rassel ifrån heden,
Då upp ~~gick~~ gick en tanke i hans sinne,
En åsigt (tro) ~~uppsteg~~ smög sig i hans hjerna:
Pohjola nu firar bröllop,
Håller gästabud i lönndom.

Wred sin min, sitt hufvud rörde,
Skakade det svarta håret,
Rodnan förbytte sig illa
På hans arma kinder;
Strax han slutade sin plöjning,
Afbröt fåran midt på åkern,
Steg på hästens rygg från marken,
Skyndade sig hem till gården,
Till sin alltid kära moder,
Till sin ålderstegna fostrarinna.

Talte när ~~de~~ han fram dit hunnit,
Orda de vid sin ankomst:
O min moder, gamla gumma!

Mat i större hast nu framlägger,
För den hungrige att äta,
För den lystne till att tugga;
Elda badstun derjemte,
Värmer den upp med största snabbhet,
Att sig mannen der finge tvätta,
Hjeltars prydnad ansa om sig.
Det var Lemminkäinens moder,
Mat i största hast hon lade,
För den hungrige att äta,
För den lystne till att tugga,
Under det eld bad hinner,
En badstu blifver färdig.
Derpå muntre Lemminkäinen
Gör i största hast sin måltid,
Går i badstun med detsamma,
Sig beger till varma badet.
Der nu finken ren sig tvättar,
Ansar snösparfven om sig,
Sitt hufvud till likhet med en lintappe,
Sin hals till hvit och glänsande.

Kom från dansen i stugan,
Yttrade ett ord och sade:
O min moder, gamla qvinna!
Gå i ~~bo~~ boden uppå backen,
Hemta derifrån mitt prydliga ~~pansar~~ skjorta,
Bär till mig min allvarliga klädning,
Att jag må kläda den på mig,
Träda den på min kropp.
Modren skyndar sig att fråga,
Gamla qvinnan att forska:
Hvart begifver du dig nu, min son,
Begifver du dig på utter-fångst,
Eller för att elgar skjuta,
Eller för att fånga ekorrar?
Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
O min mor, min fostrarinna!
Icke begifver jag mig på utter-fångst,
Och icke för att skjuta elgar,
Att fånga ekorrar;
Jag begifver mig till Pohjolas gästabud.

Till det hemliga gelaget;
Hemta åt mig mina prydliga pansarskjortor
Mina allvarliga kläder,
Att jag må svänga mig med dem på bröllopet,
Att jag må bära dem ~~sin~~ på gästabudet.
Modren nekade sin gosse,
Hustrun ~~varnade~~ afrådde sin make
Varnade så trenne menskor,
Och naturens döttrar trenne
Lemminkäinen ifrån att fara
Till det goda Pohjolas gästabud.
Sålunda yttrade sig modren till sin son
Talte fostrarinnan till sitt barn:
Icke må, min son, du fara,
Du, min son, min käre Kauko,
Till dessa Pohjolas gelaga,
Den stora hopens gästabud;
Icke du dit blifvit bjuden,
Och låt man dig der sakna!
Nu den muntre Lemminkäinen
Tar till ordet så och yttrar:

Ovälingarne gå då de bjudas,
Den gode svänger sig utan bjudning;
Der en evig bjudning finnes,
Der beständiga budskap:
Uti egget af mitt eldsvärd,
Uppå spetsen af min klinga.
Det var Lemminkäinens moder,
Hon sökte ~~en~~ allt jemt att neka honom:
Icke må du dock min gosse
Gå till Pohjolas gelager,
Många under finnas der på din ~~väg~~ resa,
Stora under på din väg,
Tre förderf dock svårast äro.
Trenne männa~~-~~ ~~b~~ ofärder.
Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Alltid hafva käringarna ofärder,
Döttar uppå alla ställen,
En hjelte törde dock ~~för dem~~ icke ej skrämmas af dem,
Icke ej så mycket på dem akta;
Men ändock, i alla fall,

Säg att jag må höra med mina öron,
Hvilken är den första bland ofärderne,
Hvilken den första, hvilken åfven den sista?
Sade Lemminkäinens moder,
Gamla qvinnan svarade:
Jag nämner ofärderne efter deras grunder
Och icke efter mannens vilja,
Jag säger den första ~~förderfvet~~, ofärden,
Denna är den första ofärd:
När ett stycke väg du färdas,
Under första dagens resa,
Kommer en ~~eldig fors~~, brinnande elf.
Tvärs öfver emot dig.
Uti elfven finns en eldfors,
Uti forsen en ~~[illegible]~~ eldig holme,
På ~~klippan~~ holmen en eldig ~~ö~~ höjd,
På höjden en eldig örn:
Natten om den slipar tänder,
Hväsjer klorna hela dagen,
Emot främlingen, som kommer,
Emot vandraren, som nalkas.

Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den raska Kaukomieli:
Denna ofärd är endast en qvinno ofärd,
Icke en hjeltes död:
Nog finner jag ett råd deremot,
Minnes en konst, ett medel känner:
Trollar fram en häst af albträd,
Rvåder utaf al en hjelte
För att ~~förbi~~ flätt förbi mig vandra,
att Färdas framför mig;
Sjelf dykar jag som en and,
Sänker mig som en alla,
Förbi vingbrokstarka örnen,
Förbi stora fågelns pötter;
O min moder, som mig burit,
Säg det mellersta förderfvet!
Sade Lemminkäinens moder;
Denna ofärd är den andra:
När ett stycke väg du färdats,
Ändar andra dagens resa,
Kommer en eldig grop.

Den är tvärsöfver vägen,
Oändligt lång åt öster,
Utan slut åt vester,
Uppfylld utaf heta stenar,
Af brinnande [glödande] hällar;
Männer hundrade dit kommit,
Tusental det hafva sjunkit,
Hundra män med svärd,
Tusen hästar af jern.
Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Der är icke en mans ofärd,
Och icke en hjeltes död;
Deremot ett råd jag finner,
Minns en konst, ett medel känner:
Af snö jag qväder en gubbe,
Gör en hjelte utaf drifvan,
Honom störtar jag i starka hettan,
Drifvan uti sjelfva elden,
Att uti den heta bastun
Med en qvast af jern sig bada;

Sjelf jemkar jag mig förbi,
Störtar mig genom elden,
Utan att en skägget brinner,
Eller minsta fjun får krusas;
O min moder, som mig burit,
Säg den sista ofärden.
 Sade Lemminkäinens moder:
Denna ofärd är den tredje:
När (ett stycke [du vandrar ännu]) af vägen ~~du vandrat~~
Lagt till rygga än en dagsfärd.
Ända fram till Pohjolas port,
Till det trängaste passet,
Rusar en varg uppå dig,
Störtar en björn påsom den andra på dig
Vid mynningen af Pohja porten,
Uti det smalaste tåget;
Tillochmed hundra män den ätit,
Förgjort tusen hjeltar,
Hvarför skulle den då ej äta dig,
Hvarför ej förgöra den förevarslöse?
 Sade muntere Lemminkäinen,

Yttrade den sköne Kaukomieli:
En taika må som rå man äta,
~~Rif~~ Slita såsom varm i styken,
Men icke ens den uslaste man,
Den sämsta hjelte!
Mig har man gjordat med manna bälte,
Omgifvit med manna ~~spännen~~ hakar,
Knutit om med hjeltars spännen,
Så att än jag icke hinner
Uti ~~gapet~~ munn på Untamo vargarna,
Uti de förbannade varelsernes gap.
Nog minns jag ett råd för vargen,
Hittar på en utväg äfven för björnen:
Vargarna grimar jag med tygel i munn,
Björnarna i jern-kedjor,
Eller och stöter jag dem till agnar,
Sållar dem till tunna lådor;
Sålunda reder jag mig derifrån,
Uppnår målet för min resa.
Sade Lemminkäinens moder:
Icke ännu du hann till målet;

Desse faror ~~voro~~ funnos på den ditfärd,
Stora under under resan,
Trenne svåra under,
Trenne manna-dödar;
Ännu finnes, när dit de kommit,
Uppå stället de värsta undren:
De färdas ett litet stycke ~~upp~~ utaf vägen,
Kommer så till Pohjolas gård,
Der man gjort af jern ett gärde,
Utaf stål ett stängsel tillredt,
Ifrån jorden upp till himlen,
Ifrån himlen ned till jorden,
Stickit spjut till gärdets störar,
Och till stänger långa ormar,
Lindat om dem med elder-ormar
Och ihop med ödlor ~~fogat~~ bundit,
Stjertarna att hänga lemnats,
Klubbhufvuden att ~~hväsa~~ sluka,
Munnarna att hväsa,
Hufvuden utåt, stjertarna inåt.
Uppå marken andra ormar,

Skocktals elder-ormar finnas,
Hväsande med upprädt tunga,
Svängande med stjerten nedåt;
En är grymmare än andra,
Uppå tvären framför porten.
Längre än en stock i portet,
Tjockare än ~~st~~ gårdens stolpe,
Sträcker tungan upp, med hväsning
Gapar med gnisslande mun,
Icke för någon annan,
Utan endast mot dig arma.
Sade modern Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Åfven denna ofärd är blott barnets ofärd
Icke är det en hjeltes död;
Nog förstår jag att tjusa elden,
Att göra elden oskadlig,
Och äfven ~~[illegible]~~ kan jag qväsa orma
Få elder-ormarne att vända om;
Sednast under gårdagen
Plöjde jag en huggorms-jord,

~~Tårade~~ Vände en ormfull åker
Med helt obetäckta händer;
Huggormarna höll jag i mina fingrar,
Ormarna uti mina händer,
Tiotal af huggormar dödade jag,
Hundratal af svarta ormar,
Ännu äro fingrarna i huggormsblod,
Händerna i orma-ister;
Derföre lär jag ej blifva,
Ännu ej fullkomligt hinna
Till den stora ormens munsbit,
Till ormens egna käftar;
Sjelf kramar jag om de grymma kräken,
Krystar ihjäl de stygga,
Huggormarna qväder jag ner åt sidan,
Ormarna flyttar jag ~~bort~~ längsåt vägen,
Jag går från Pohjola gården,
Tränger mig in i stugan.
Sade Lemminkäinens moder:
Ljka må du ändock, min gosse,
Gå till Pohjolas stuga,

~~uti~~ inom Sariolas timror!
Männerna äro der svärdomgjordade,
Hjeltarna & under stridsvapen,
Ruset dem beröfvat sansen,
Onda de af dryckor blifvit.
Dig, arme, qväda de
Emot klingan med eldigt egg;
Kraftve män hafva redan blifvit qvädna,
Starkare kämpar besegrade.
Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Äfven förut har jag redan lefvat,
~~Uppå~~ Uti dessa Pohjola stugor,
Icke qväder mig Lappen,
Och icke jagar mig Turjalainen;
Sjelf qväder jag Lappen,
Och jagar ännu Turjalainen,
I tu qväder jag hans axlar,
Ordar hans käk tvert igenom,
Hans skjortkrage i tvenne delar,
Hans hvälfda bröst i stycken.

Sade Lemminkäinens moder:
Ack dig, du min arme son,
Ännu påminner du dig dina fordna tider,
Skryter öfver ditt fordna besök:
Öfven förut har du lefvat
Uti dessa Pohjolas stugor,
Simmat igenom alla slutna sjöar,
Pröfvat alla hund-tung forwiga vatten,
Reſt med buller ned för forsarna,
Vimlande ned för strömmarna,
Försökt Tuonis forsar,
Uppmätt Manalas vatten;
Der vore du ännu äfven i denna dag,
Förutom din usla moder.
Kom nu ihåg ~~...~~ hvad jag säger:
När du kommer till Pohjolas stugor
Är backen full af störar,
Gården fullsatt med stolpar,
Dessa äro fullsatta med manna hufvuden;
En enda stör är utan hufvud,
Och på spetsen af denna stör

Ställes dit afhuggna hufvud.

Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Token må bry sig om dem,
En oduglig må fästa sig vid
dem. Sex ~~krigs-år~~ fiendtliga år,
Sju krigs-år,
En hjelte torde dem ej bjuda,
~~[illegible]~~ Hygga för dem det ringaste;
Hämta mig min pansar-skjorta,
Mina gamla härnads-kläder,
Sjelf går jag efter min faders svärd,
Tager fram min faders klinga;
Länge har den varit i kölden,
Länge ~~på~~ en undangömd plats,
Gråtit der sin långa lifstid,
Saknat den, som honom burit.

Fick derpå sin pansar-skjorta
Sina gamla härnads-kläder,
Sin faders evärdeliga svärd,
Fadrens ~~krigar-klinga~~ fältkam

Den stötte han i golfvet,
Slog med spetsen uti golfvet,
Så att det böjdes uti handen,
Liksom häggens friska krona
~~Som ej första topp af häggen~~,
Eller som en växande en;
Muntre Lemminkäinen sade:
Knappast finns i Pohjolas stugor,
Inom Sariolas väggar,
Den som ~~kunde~~ mäta denna klinga,
Beskåda detta svärd.
Ryckte bågen ned från väggen,
Slyfva bågen ifrån knaggen,
Böjande sin röst han sade,
Talade med dessa orden:
Den en man jag kalla skulle,
Skulle för en hjelte hålla,
Som min båge kunde spänna,
Draga upp det böjda stålet,
Uti dessa Pohjas stugor,
Inom Sariolas väggar.
Derpå muntre Lemminkäinen,

Han, den sköne Kaukomieli,
Klädde sig i sina pansar-skjortor,
Tog på sig sin stridsbeklädning,
Talte sjelf till sin träl,
Yttrade ett ord och sade:
Ack du, min köpta träl,
Min slaf, för pengar handlad!
Skaffa hastigt min krigshäst i ordning,
Spänn i redet min fält-fåle,
För att jag må kunna afresa till gelaget,
Till lempo-hopens dryckes-gästabud!
Den ödmjuka trälen, hörsam på befallning,
Skyndade hastigt ut på gården,
Spände fålen uti redet,
Den eldröda hästen ~~uti~~ emellan ~~st~~ fimmelstängerna,
Yttrade vid sin återkomst derifrån:
Redan har jag gjort hvad jag skulle göra,
Ställt i ordning denna din fåle,
Spänat i redet den ypperliga hästen.
~~[illegible]~~ Han, för muntre Lemminkäinen,+
Nalkas ~~tiden~~ ordningen till att fara,

Den ena handen nekar, den andra bjuder,
Och hans finger-senor värka;
Slutligt gaf han sig dock åstad,
Reste af med ~~vett och ögja~~ modigt sinne:

Men sin son förmanar modren,
Så sitt barn den gamla varnar
Framför dörren, under sparren,
der man kittlarna betäcker:
Du min ~~og~~ enda, kära son,
Du mitt barn, mitt enda stöd!
Om till dryckeslag du kommer,
Råkar hvart som helst,
Töm din kanna blott till hälften,
Halfvägs blott drick ut din bål,
Men den andra sämre hälften
Må du gifva åt en sämre,
En mask † i bålens botten krälar,
Krypper uti stopets botten.

Ännu underviser hon sin son,
Varnar uttryckeligen sitt barn
~~För det~~ vid den yttersta åkerns ända,

Vid ~~För~~ det sista ledet:
Om till dryckeslag du kommer,
Räckar hvart som helst,
Intag blott det halfva sätet,
Stig med halfva steget endast,
Men den andra sämre hälften
Må du gifva åt en sämre;
Så kan karl utaf dig blifva,
Om du kan till kämpe duga,
För att alla ~~rätter spisningar~~ rätter pröfva,
Att genomgå alla processer
I en skara utaf hjeltar,
I en krets af tappra männer.
~~A~~ Derpå begaf sig Lemminkäinen
Sittande ~~på~~ i fålens släde;
~~Slog hi~~ Fålen slog han till med spöet,
Smällde till med perle-snärten;
Snabba fålen börjar färdas,
Hästen gifver sig att springa.
Så en liten tid han körde,
Färdades en god stund,

såg en orr-flock uppå vägen,
Orrarna höjde sig hastigt i flygten,
Fogelflocken ~~slog~~ uppsteg hastigt
Framför den springande hästen.
Qvarblef ~~litet~~ fjäder,
Några orr-fjäder uppå vägen,
Dem hopsamlade Lemminkäinen,
Stoppade uti sin piska,
Kan ej veta hvad som hände,
Tilldroge sig på vägen,
Allt är till nytta i en gård,
allt till godo i nödens stund.
Körde litet framåt,
Färdades litet fram på vägen,
Då prustar redan hästen,
Långörat begynner vädra.
Det var muntre Lemminkäinen,
Sjelf den sköne Kaukomieli,
Lutade sig ut från sin granna korg,
Böjde sig fram för att se,
Då var, såsom modren hade sagt,

som hans egen fosterarinna förespådt:
En alldeles eldig elf
är tvärsöfver framför hästen,
Uti elfven finns en eldig fors,
Uti forsen en eldig ~~holm~~ holme,
Uppå holmen en eldig ~~ön~~ höjd,
Uppå höjden en eldig örn;
Elden flammar ur dess gap,
Elden frustar ifrån munnen,
Fjädrarna gnistrade som eld,
Sprakade som gnistor.
Kauko såg den på afstånd,
Lemminkäinen på långt håll:
Hvart skall Kauko färdas,
Hvart begifver du, Lempis son, dig?
Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Till Pohjolas gästabud begaf jag mig,
Till den hemliga skarans dryckesgelag;
vik något litet åt sidan,
Vänd dig bort ur vägen,

Släppe den resande fram,
Lemminkäinen i synnerhet,
Att han må slippa förbi dig,
Färdas invid dig.
Örnen yttrar med stolthet,
Eldgapet sqvattrar:
Fram jag släpper vandringsmannen,
Lemminkäinen i synnerhet,
Till att vandra genom mannen,
Till att färdas genom strupen;
Der går vägen för dig,
Till att färdas såsom nyttig!
Till dessa långvariga gästabud,
Till evärdeliga ~~[illegible]~~gelager.
Ängslig var ej Lemminkäinen,
Icke var han dervid alltför villrådig.
Började att leta i sin ficka,
Söka i den lilla pungen,
Tog fram orr-fjäder,
Gnuggar dem och smular
Mellan sina begge händer,

Inom tio fingrars fogning;
Deraf föddes fram en orr-skock,
En hel skara utaf orrar,
Slungde dem i örnens gap,
Uti svalget på den glupske,
Uti strupen på den eldiga örnen,
Uti roffoglens ~~...~~ käftar;
Dermed redde han sig derur,
Kom fram den första dagen.
Tälen slog han till med spöet
Smällde till med pärlesnärten
Tälen gaf sig till att springa,
Hästen till att hastigt fårdas
Fårdades ett litet stycke,
Vandrade fram ett kort väga-stycke;
Tälen då förfärad stadnar,
Hästen börjar häftigt frusta.
Han sig höjde uti korgen,
Reste sig för att skåda,
Så det var, som modren sagt,
Som egna fostrarinnan försäkrat:

Framföre finnes en glödande graf,
Hvilken är tvärs öfver vägen,
Oändligt lång mot öster,
Utan slut mot vester,
Full af heta stenar,
Af glödande hällar.
Ängslig var ej Lemminkäinen,
Sände upp en bön till Ukko:
O du Ukko, högst bland gudar,
O du fader uti himmelen!
Höj ifrån sydvest en molnsky,
Sänd en annan ifrån vester,
Låt den tredje gå i öster,
Upp ifrån nordvest den lyfta;
Stöt tillhopa molnens kanter,
Ställ dem så emot hvarannan,
Sänd en stafshöjd snö från molnen,
Låt till spjutskaftets djup det falla,
Ned på dessa heta stenar,
Uppå hällar, hvilka glöda!
Ukko då, den högste guden,

Den gamle himmelske fadren,
Höjde ifrån sydvest en molnsky,
Sände en annan ifrån vester,
Lät i öster gro en sky,
Höjde upp från nordvest ett väder,
Förde sedan dem tillsammans,
Stötte dem med sidorna mot hvarannan;
Sände snö till en stafs höjd,
Yrde till ett spjutskafts höjd
Uppå dessa heta stenar,
Uppå dessa glödande hällar,
Uppstod så en pöld af snö,
Ett träske bildade sig af snöslapp.
Derpå den muntre Lemminkäinen
Qvad ~~[illegible]~~ en bro af is,
Öfver insjön utaf den smälta snön,
Ifrån ena brädden till den andra;
Dermed slapp han denna fara,
Kom framåt den andra dagsfärden.
Slog sin snabba häst med spöet,
Smällde till med perlesnärten,

Tälen började att springa,
Hälten till att bunka.
Tälen sprang en verst och tvenne,
Jordens yppersta tillryggalade ett stycke,
Derpå stadnade den hastigt
Och röres icke ifrån vid stället.
Sjelf den muntre Lemminkäinen
Hoppade upp för att se:
En varg står vid mynningen af ledet,
En björn till mötes på tåget.
Vid mynningen af Pohjaporten,
Vid ändan af de långa tågen.
Då den muntre Lemminkäinen,
Sjelf den sköne Kaukomieli,
Började i sin ficka leta,
Söka i den lilla pungen,
Tog fram ull utaf en tacka,
Gnuggade den sakta tillsammans
Mellan sina begge händer,
Inom tio fingrars fogning:
Måste engång på sin plats häd,

Tackorna stodo fram i fullt språng,
En hel hjord af får,
En ymnig skara lamm;
Vargarna störtade dit,
Björnarna rusade äfvenså,
Sjelf den muntre Lemminkäinen
Körde framåt på sin väg.
Färdades litet uppå vägen,
Kom så till Pohjolas gård:
Der man gjort af jern ett gärde,
Och af stål ett stängsel tillredt,
Hundra famnar in i jorden,
Tusen famnar upp mot himlen
Spjut man stuckit hade till störar,
Och till stänger användt ormar,
Fogat dem ihop med etter-ormar,
Och med ödlor sammanbundit,
Stjertarna att hänga lemnats,
Runda hufvudena till att hväsa,
Stora hufvuden att svänga,
Hufvudena utåt, stjertarna inåt.

Det var muntre Joukahainen,
Han tänker redan härvid:
Så det är, som min moder sade,
Som min fostrarinna jemrande förespådde:
Der i sanning finns en gärdesgård
Timrad ifrån jorden upp till himlen,
Lågt väl kräla ormen,
Men än lägre är gärdesgården satt,
Högt väl flyger fågeln,
Men än högre är gärdesgården uppförd.
Likväl icke Lemminkäinen
Brydde sig om att alltför mycket ängslas,
Drog fram knifven från dess slida,
Grymma jernet från dess gömma,
Skär dermed uti gärdet,
Skar i tvenne delar stängerne,
Öppnade hägnaden af jern,
Bröt ned hägnaden af ormar
Emellan fem gärdsgårdsband,
Emellan sju störar i gärdet;
Sjelf kör han framåt,

Framför Pohjola-porten.
En orm slingrar sig på vägen,
Tvärsöfver framför porten,
Längre än portets timmerstock,
Tjockare än portens stolpe,
Ormen har hundra ögon,
Tusen tungor har ormslån,
Ögonen äro stora som ett såll,
Tungorna långa som spjutskaft,
Tänderna som räffsanskaft,
Ryggen såsom sju båtar.
Däraf med muntre Lemminkäinen
Icke våga fatta tag uti
Ormen med hundra ögon,
Etter-ormen med tusen tungor.
Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Svarta kräle, som jorden tillhör,
Matk, den dödens färg betäcker,
Du som slingrar dig i gräset,
Vid nackblommans rötter vistas,

Kryper genom höga tufvan,
Krälar ibland trädets rötter,
Hvem har skiljat dig från gräset,
Fram ur gräsets rötter manat,
För att ofvan jorden kräla,
För att slingra dig på vägen?
Hvem höjde på ditt hufvud,
Hvem bad dig, hvem uppmanade dig,
Att bära hufvudet upprätt,
Att hålla styft din hals,
Monn din fader, monn din moder,
Monn den äldsta af dina bröder,
Monn den yngsta utaf dina systrar,
Eller andra höga fränder?

Slut nu din mun och hölj ditt hufvud,
Undangöm din lätta tunga,
Rulla dig uppå ett nystan,
~~Drag~~ Vrid ihop dig till en knippe,
Gif väg, gif halfva vägen
Att vandraren må slippa förbi,
Eller flytta dig bort från vägen,

Tårdas, usla, in i snåret,
Gif dig in i ljungen,
Göm dig uti mossan,
Rör dig som en ylle-flaga,
Tårdas fram som en klabb af aspen
Stick ditt hufvud in i torfven,
Stoppa det i tufvan neder,
Än i torfvan är din stuga,
Och din gård innunder tufvan;
Om du derifrån höjer upp ditt hufvu
Så skall Ukko det förkrossa,
Med ~~jern~~ stål skodda nålar,
Med hagel utaf jern.
Detta ordade Lemminkäinen;
~~Dock~~ detta lydde dock ormen icke,
Allt fortfarande hväser den,
Sjuder med uppåt sträckt tunga,
Fräser med gapet uppåt,
För att Lemminkäinen döda.
Då den muntre Lemminkäinen
Ihågkom gamla ord.

som hans moder fordom hade lärt honom,
Uti hvilka hon undervisat honom:
Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Skulle dú icke ens lyda detta,
Och ej gifva vika ~~med~~ för litet,
Skall du ännu svälla upp i dina plågor,
Pösa under dina ~~[illegible]~~ plågo-dagar.
Du gjerikur, styggu, i tre,
Du, gemena, i tre delar,
Då jag forskar upp din moder,
söker upp din ursprungliga fostrarinna,
Jagvet, usling, din födelse,
Känner, jordens under, din tillväxt:
Syöjätär är din moder,
Weteinen din fostrarinna.

Syöjätär spottade i vattnet,
dreglade i vågorna,
Detta vaggades af vinden,
Sqvalpades af vattnets lefttdrag,
I sex års tid det vaggades,

Uti sina runda sju års tid,
Uppå hafvets platta ytor,
Uppå de höga vågorna;
Wattnet uttänjde det till långt,
Solen uppmjukade det med sina strålar,
Vattnets svall kastade det upp på landet,
Vågen dref det på stranden.
Tre naturens döttrar färdades
På det upprörda hafvets stränder,
På det svallande hafvets brädd;
Dessa sågo det på stranden,
Yttrade sig med dessa orden:
Hvad månne åfven ~~[illegible]~~ af detta skulle blifva,
Om skaparen skulle skapa i det lif,
Skulle gifva åt det ögon?
Skaparen träffade att höra,
Yttrade ett ord och sade:
Ondt skulle blifva af ondt,
En stygga af en styggas ~~[illegible]~~ spyor,
Om jag skulle skapa lif åt detta,
Gifva åt det ögon i hufvudet.

Träffade då Hiisi höra,
Den stygge mannen skåda,
Gaf sig sjelf till skapare;
Hiisi gaf lif åt ~~deden~~ det
stygga kräkets slem (dregel)
Åt Syöjätärs spott;
Så föddes det till en orm,
Förvandlades till en svart matk.
Hvadan har man fått lif åt denna?
Lifvet är från Hiisis härd;
Hvadan har man hjertat hemtat?
Hjertat är af Syöjätär;
Hvadan är den gemenas hjerna?
Från den starka strömmens ~~ft~~ fradga;
Hvadan är hufvudet taget åt den stygge?
den styggas hufvud är af bönans korn.
Hvadan äro ögonen dertill tagna?
Utaf Lempos linfrön;
Hvadan äro den gemenas öron?
Utaf Lempo-björkens ~~blad~~ löf;
Hva~~dan~~ ^{raf} är då munnen formad?

Munnen är af Syöjätärs hakor;
Hvadan är tungan i den uslas ma
Utaf Keitolainens spjut;
Hvadan har den stygga tänder?
Utaf Tuoni kornets agnar;
Hvadan äro den styggas tandkött
Utaf Kalma jungfruns tandkött.
Hvaraf är ryggen formad?
Utaf Hiisis eldgaffel;
Hvaraf är svansen skapad?
Af Pahalainens flätor;
Hvaraf äro tarmarna gjorda?
Tarmarna äro från dödens bälte.
Detta är nu din slägt,
Der din stora ryktbarhet;
Svarta kräk, som jorden tillhör,
Mask, den dödens färg betäi hår,
Som äger jordens färg och ljungens,
Som har alla regnbågens färger!
Begif dig ur vandrarens väg,
Ur vägen för hjelten, som färdas,

Låt vandraren fårdas,
Lemminkäinen styra sin kosa
Till dessa Pohjolas gästabud,
Till det goda slägtets mat-gelag!
Då makade matken åt sig,
Flyttade sig den med tusen ögon försedda,
Den tjocka ormen vände sig,
Flyttade sig utmed vägen,
Låt vandraren fårdas.
Lemminkäinen styra sin kosa
Till dessa Pohjolas gästabud,
Den hemliga hopens dryckes-gillen.

---

## 27:de Runan.

Alltså förde jag nu fram min Kauko,
Ledsagade Ahti Saarelainen
Förbi gapen af flere dödar,
Utmed Kalmas tung-fätte,
Till dessa Pohjolas gårdar,
Den hemliga hopens boningar;
Nu följer att orda,

Att med tungans magt berätta
Hur den muntre Lemminkäinen,
Han, den sköne Kaukomieli,
Kom in i Pohjolas stugor,
Inom Sariolas väggar,
Utan bjudning till gästabudet,
Utan ~~kallare~~ inbjudare till dryckesgelaget.
Det var muntre Lemminkäinen,
Den glade, muntre gossen,
Strax, så snart han stegit in i stugan,
Steg han fram midt på golfvet;
Lindträdsgolfvet gungade,
~~Steg~~ Gran- stugan skakade.
Sade muntre Lemminkäinen,
Talte sjelf med dessa orden:
Hell nu mig, som hit har kommit,
Hell åt den, som helsar!
Hör mig Pohjolas värd,
Skulle uti denna gården finnas
Korn åt min häst att äta,
Öl att dricka för hjelten?

Pohjola värden sjelf
Satt i ändan af det långa bordet,
Derifrån svarar han,
Yttrar sig med dessa orden:
Kala fåll torde nog finnas i denna gården
För hästen till att vistas;
Och icke blir du nekad,
Ifall du är stilla i stugan,
Att stå invid dörren,
Invid dörren, under åsen,
Emellan trenne kittlar,
Uti trenne krokars grannskap.
* Då den muntre Lemminkäinen
Runkade på ~~sitt~~ sin svarta lugg,
Som var lika färgad med ~~kittelen~~
Yttrade ett ord besvarade sålunda:
Lempo må sig hit begifva
För att stå vid dörren,
För att uti eder sot sig smutsa,
Att ~~bland~~ vräka sig bland sotet,
Icke förr min egen fader,

Och ej min stamfader
Stod på denna plats,
Invid dörren, under åsen;
Då fanns nog rum,
Boskaps ~~stang~~ stångselu för fålen att vi
En rentvättad stunga för männerna att trä
Knutarna för handskens räkning,
Spikarna för männernes vantar,
Väggarna att hänga upp klingor;
Hvarföre finnes icke för mig,
Såsom fordom för min fader?
Derpå flyttade han sig högre upp
svängde sig i bordsändan,
Satte sig på bänk-andan,
~~[illegible]~~ Främst på furu-bänken;
Bänken knarrade emot honom,
Sätet utaf furu gungade.
Sade sennetre Lemminkainen
Icke lär jag vara en älskad gäst,
Efter man ej bjuder ~~mig~~ öl
Åt den kommande gästen.

Ilpotar den goda värdinnan
Yttrade ett ord och talte sålunda:
O du son af Lemminkäinen,
Hvilken fröjd bringar väl du som gäst!
Hit du kom att förtrampa mitt hufvud,
Att trycka ned min hjerna;
Ölet förvaras ännu hos oss som korn,
Såsom malt den ljufva drycken,
Ej är hvetebrödet bakadt,
Ej är köttet ännu kokadt;
Måtte en natt förr du kommit,
Eller och en dag härefter.
Nu den muntre Lemminkäinen
Vred sin mun, sitt hufvud rörde,
Skakade det svarta håret,
Tog till orda sjelf och sade:
Så är här då maten äten,
Bröllopet firadt med dryckes, gästabudet hållet,
Ölet med ymnigt mått man utdelt,
Utmätt honungsdrycken åt männerne,
Lagt så kannorna tillhopa,

~~Hy~~ Stapplat stopena i högar.
O du Pohjolas värdinna,
Pimentolas qwinna med långa tänder!
Som en stygga har du firat bröllop,
Du bjöd med hundens hederskänsla,
Du bakade stora bröd,
Du bryggde öl af korn,
Lät bjudningar utgå åt sex håll,
Bjudare åt nio håll;
Du har bjudit arma, du har bjudit fattiga,
Du har bjudit uslingar och landstrykare,
Alla ~~usla~~ simpla inhysingar,
Alla dagtönare i snäfva rockar,
~~All~~ ~~ALL~~ allt öfrigt folk har du bjudit,
Mig ~~all~~ lemnade du objuden.
Hvarför har mig detta drabbat,
Då här mitt likväl var kornet?
Andra buro fåd med slefvar,
Andra läto sparsamt rinna,
Men med stora mått jag mätte,
Målade med halftunns-karil,

Utaf mitt eget korn,
Af den säd, jag sjelf har utsått.
Nu är jag ingalunda Lemminkäinen,
Icke en prisad gäst,
Om man icke öl mig hemtar,
Om ej grytan ställs på elden,
Och i grytan mat att koka,
Ett lispund svinkött,
Att jag må äta och dricka,
Då till vägens slut jag kommit.
Ilpotar den goda värdinnan
Yttrar härvid dessa orden:
Du min lilla, nätta tärna,
Min beständiga trälinna!
Ställ nu grytan för att koka,
Hämta öl också åt gästen.
Lilla flickan, arma barnet,
Sämst att tvätta kärlen rena,
Sämst att torka sina skedar,
Sämst att ~~skala~~ skura sina slefvar,
Lade nu ett kok i grytan,

Utaf ben och fiskars benfenorden,
Utaf gamla, torra rofblad,
Och af skaf från hårda kakor,
Hemtade derpå ett stop med öl,
En kanna med det sämsta spisöl,
Till en dryck åt Lemminkäinen,
Att den lystne skulle mätta sig,
Yttrade sig sjelf med dessa orden:
Monne du är karl att
Dricka upp detta öl,
Att tömma denna kanna?
Lemminkäinen den muntre gossen
Skådar derpå i sitt stop,
En mask finnes i stopets botten,
Ettermar uti midten,
Invid kanten ormar kråla,
Ödlor sprattla uti ölet.
Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade sig kaukomieli:
Till Tuonela med dem, som stopet hemta
Till Mana med dem, som frambarit kannan

Förrän mannen nöjer sig,
Innan denna dagen ändas.

Yttrar derpå dessa orden:
Ack dig, dunorms ätt!
Nu i dåligt skick du kommit,
Råkat i ett uselt läge;
Men det dyggiga må drifvas,
Draggen ned på marken kastas
Med det ej benämnda fingret,
Med venstra handens tummen.

Börjar leta i sin ficka,
Söka i sin lilla pung;
Tager så en krok från fickan,
Ett pultings-jern från sin pung,
Sänkte det uti sitt ölstop,
Ryggade meta uti sitt öl,
Ormar fastnade på hans kroken;
Elder-ormar i hans jern,
Upp han drager hundra grodor,
Lyftar tusen svarta ormar,
Kastade dem på marken till markens nytta;

Kastade ~~alltsammans~~ dem alla på golfvet
Drog fram sin knifvar knif,
Det skarpa, spetsiga eggjärn,
Dermed afskalade han ormarnas hufvuden
Skar af halsarna på eldormarna,
Drack upp ölet, sig till styrka,
Den svarta honungsdrycken med godsmak,
Yttrade ett ord och sade:
Icke torde jag vara en välkommen gäst,
Om öl mig icke bringas,
Om man ej hemtar mig bättre dryck,
Skänker i det med dryggare hand,
I ett ~~större~~ rymligare kärl,
Eller om man ej slagtar en gumse,
Slagtar en stor oxe,
Hemtar en tjur i stugan
Tör hit ~~in~~ en gröfbent oxe.
Pohjola-värden sjelf
Yttrar då ett ord och säger sålunda:
Hvarför kom du väl också hit,
Hvem kallade dig till gelaget?

Talte muntra Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Präktig är den bjudna gästen,
Präktigare den objudna;
Hör mig son af Pohjolainen,
Sjelf du värd i Pohjagården,
Låt mig få köpa öl,
Gif mig en drycke för reda pengar!
Deraf Pohjolas värd
Nådo vredgades och blef förtörnad,
Han vredgades alltför mycket och blef ond,
Qvad en insjö uppå golfvet,
Framför Lemminkäinen.
Yttrade ett ord och sade:
Der en elf du har att dricka,
En insjö till att läppja.
Ängslig var ej Lemminkäinen,
Yttrade ett ord och sade:
Icke är jag qvinnornas kalf,
Och icke en besvansad oxe,
För att elfvans vatten dricka,

För att utur insjön läppja.
Gaf derpå sig sjelf att trolla,
Började att ifrigt qväda,
Qvad en oxe uppå golfvet,
En stor oxe med gyllene horn,
Denna läppjade ut insjön,
Drack upp elfvens hela vatten.
Pohjolainen, långa gossen,
Frambragte en varg ur sin mun,
Qvad den ~~utur~~ uppå golfvet,
För ~~t~~ att bringa oxen om lifvet.
Lemminkäinen, muntre gossen,
Qvad en hvit hare
Att på golfvet hoppa,
Framför vargens gap.
Pohjolainen, långa gossen,
Qvad en hund, om käften krokig,
Ämne sin förderf åt haren,
Att slita sönder det skefva-ögata.
Lemminkäinen, muntre sonen,
Qvad en ekorre på sparren.

För att ~~uppå~~ hoppa uppå sparrarna
Och ~~att~~ hunden ~~skulle~~ att skälla på denna.
Pohjolainen, långa gossen,
Qvad en mård med gyllne bröst,
Mården snappade bort ekorren,
Som satt på sparrens ända.
Lemminkäinen, muntre gossen,
Qvad en röd räf,
Denna åt upp mården med guldbröstet,
Gjorde af med det vackra skinnet.
Pohjolainen, långa gossen,
Frambragte en höna ur sin mun
För att uppå golfvet springa
Framför gapet uppå räfven.
Lemminkäinen, muntre gossen,
Frambragte en hök ur sin mun,
En fogel med hvassa klor ur sin tunga,
Denna slog ned på hönan.
Sade Pohjolas värd,
Yttrade sig med dessa orden:
Gästabudet förbättras ej här,

om ej gästerna förminskas;
Gårdsfolket till arbete, gästerna på väg,
Äfven ifrån goda dryckes gelager!
Begif dig härifrån du Hiisis afskum,
Bort från hela ~~menniskor~~ mennisko-skaran,
Stråfva till ditt hem du usle,
Fly eländige till ditt land!
Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköna Kaukomieli:
Med besvärjelser får man icke,
Ej engång den sämsta man
Att flytta sig från sin plats,
Att vika från sitt ställe.
Härvid Pohjolas värd
Ryckte ned sitt svärd från väggen,
Nappade ~~fr~~ ned sitt skarpa eld-egg!
Yttrade ett ord och sade:
O du Ahti Saarelainen,
Eller sköne Kaukomieli!
Låt oss våra klingor mäta,
Må vi våra svärd beskåda,

Om min klinga är bättre,
Eller Ahti Saarelainens.
Sade muntre Lemminkäinen:
Hvartill duger väl min klinga,
Som mot ben har blifvit bruten,
Krossad emot hufvudskålar!
Men ändock mitt sinne bjuder,
Om ej här blir bättre gästbud,
Att oss mäta och beskåda,
Hvilkenderas svärd är bättre!
Fordom just min fader icke
Skydde att mäta klingor,
Skulle då sonen urartat sig från slägten,
Skulle modet förminskats hos sonen?
Tog från svärdet, blottade klingan,
Ryckte fram eld-bettet,
Ifrån slidan utaf tjocka huden,
Utur bältet af blotta ryggshuden;
Så de mäta nu och beskåda
Längden utaf sina svärd,
Helt litet längre var

Pohjola värdens klinga,
Blott som en omutgrand under nageln
som hälften af ett fingers minsta led.
Sade Ahti Saarelainen
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Visst har du en längre klinga,
Ditt alltså är första hugget.
Derpå Pohjola värden,
Började på att svärdshugg dela,
Mottade, men ~~und~~ ~~und~~ träffade icke
Lemminkäinen uti hufvudet.
Hugger en gång uti sparren,
Slår i stugans öfre dörrpost;
Sparren klöfs i tvenne hälfter,
Dörrposten i tvenne stycken.
Sade Ahti Saarelainen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Hvad ondt hafva sparrarna gjort,
Hvilken svår gerning dörrposten,
Efter du ~~mot~~ riktar ditt slag mot spar
Slår med kraft emot dörrposten?

Hör du son af Pohjolainen,
Sjelfva Pohjolas värd!
Ledsamt är en strid i stugan,
Svår en ~~strid~~ ~~fejd~~ kamp bland qvinnorna,
Nya stugan vi förderfva,
Söla golfvet med blod;
Må vi träda ut på gården,
Ut på åkern för att strida,
Att på ~~höjda~~ jemna linden kämpa,
Vackrare blodet är det ute,
Vackrare den är på gården,
Prydligare uppå drifvan.
Men så trädde ut på gården,
Räkade en kohud finna,
Bredde den så ut på gården,
Och sig ställde uppå huden.
Sade Ahti Saarelainen:
Hör mig nu, du Pohjas kämpe!
Väl har du en längre klinga,
Har ett svärd, som mer förfärar,
Men du lär det också behöfva.

Förrän hans från vi skiljes,
Eller förrän halsen afgår;
Hugg då till, du Pohjas kämpe!
Och nu hugger Pohja kämpen,
Hugger engång, hugger tvenne,
Hugger än den tredje gången,
Men han träffar icke rätt nål,
Skadar ej ens håret det minsta,
Tar ej bort ens det yttre hullet.
Sade Ahti Saarelainen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Låt nu äfven mig på ~~hugga~~ försöka!
Nog är det nu redan min tour!
Men Pohjolas värd
Brydde sig icke derom,
Allt jemt högg han blott till, upphörde icke,
Rigtade, men träffade icke.
Eld ur skarpa stålet utgick,
Stor låga ur klingan
Uti Lemminkäinens hand.
Skenet for så något längre,

Göt sig omkring halsen
På Pohjolainens son.
Sade den sköne Kaukomieli:
Aik dig du Pohjolas värd!
Så är ju din arma hals,
Som en sol-uppgång rodnande.
Pohjolainens son,
Sjelfva Pohjola värden
Fläktade ned sina ögon
Åt sin egen hals.
Nu den muntra Lemminkäinen
Gaf ett dugtigt hugg under tiden,
Slog till mannen med sitt svärd,
Högg till honom med sin klinga.
Slår nu engång, svärdet blixtrar,
Afhögg hufvudet från skuldran,
Skallen från sin hals,
Högg den af likson en rof-strång,
Eller som ett ax från halmen,
Såsom fenan lös från fisken;
Hufvudet trillade på marken,

Mannens skalle uppå gården,
Liksom en fjäder ifrån trädet,
Då af pilen ned den hemtas.
Hundra störar funnos på backen
Tusen upprätt ställda på gården,
Hundratals hufvuden på störarna,
En enda stör var blott utan hufvud,
Nu den muntre Lemminkäinen
Tog den arma mannens hufvud,
Svar skallen ifrån gården,
Ställde den i spetsen af denna stör
Derpå Ahti Saarelainen,
Han, den sköne Kaukomieli,
När han återvändt i stugan,
Yttrade ett ord och sade:
Hemta vatten du arga qvinna,
Att jag får tvätta mina händer,
Ifrån den stygga värdens blod,
Från den gemena mannens vätska.
Pohja-qvinnan blef förgrymmad,
Blef förgrymmad och förargad,

Hvad fram män, beväpnade med svärd,
~~Hundra män~~ Hjeltar, försedda med vapen,
Hundra män med svärd,
Tusen som ~~skn~~ buro skarpa klingor,
Till att döda Lemminkäinen,
Att förgöra Kaukomieli.

Nu i sanning är det redan tid,
Skilsmässans
~~Dagen kan~~ är inne,
Ändtligen blir det besvärligt,
Förefaller sig obehagligt
För gossen Ahti att bo,
För Lemminkäinen att vistas
Uppå dessa Pohjolas gästabud,
Uti den hemliga kopens dryckesgelag.

---

28.de Runan.

~~Nu sinnig~~ Ahti Saarelainen,
Sjelf den muntre Lemminkäinen
Börjar nu att gömma sig undan,
Gifvar sig att fly
Ifrån det mörka Pohjola,

Ifrån den skumma Sara gården.

Som ett snöfall begifver han sig från stugan,
Går som en rök ut på gården,
Flyktande för sina illgerningar,
Att gömma sig för sina felsteg.

När han sålunda kommit ut på gården,
Ser han omkring sig och vänder om sig,
Söker sin fordna fåle,
Men ser ej till sin fordna häst,
Ser en klippkälle ~~ofta~~ bak på åkern,
En vide-ruska uppå åkerrenen.

Hvilket råd skall nu väl hjelpa,
Hvem skall råden gifva,
Att icke hufvudet illa skulle förgöras,
Håret användas till fåfängligheter,
Det fina hårstrået skulle falla af
Uppå dessa Pohjolas gårdar?

Redan hördes ett buller från byn,
Ett dån från närmsta gården,
Ett ~~bls~~ skymtande ~~från~~ märkes på byn-mellanvägen,
~~En~~ Ögonkast vid fenstren.

Här måste den muntre Lemminkäinen,
Sjelfva Ahti Saarelainen
Ikläda sig en annan skepnad,
Förändra sig till annat:
Som en örn lyfte han sig i höjden,
Ville stiga upp till skyarna;
Men solen svedde hans kinder,
Månen belyste hans ögonlocke.
Derpå muntre Lemminkäinen
Börjar att anropa Ukko:
O du Ukko, gode Gud,
Du store himmelske man,
Dundermolnets upprehållare,
Strömolnens styresman!
Skaffa nu ett töcken-väder,
Skapa ett litet moln,
Uti hvars skydd jag kunde gå färdas,
Begifva mig till mitt hem,
Till min egen moder,
Till min kära fostrarinna.
Flyger så och flaxar sakta,

ser ~~en gång~~ engång efter sig;
märker då en grå hök;
dess ögon glödde som eld,
som Pohjalainens sons ögon,
som Pohjola fordna värds.
Sade den gråa höken:
Ack du Ahti, min broder.
Minnes du vår fordna strid,
vårt tvemanna handgemäng?
Sade Ahti Saarelainen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Du min hök, min sköna fågel!
Vänd nu genast om till ditt hem,
säg när du kommit dit,
Till det mörka Pohjola:
Svår är örnen att fångas med klorna
Den starka fågeln att med klorna slitas.
Snart nu kommer han fram till hemmet
Till sin egen moder,
med en högst bedröfvad uppsyn,
med ~~en~~ dysterhet i själen.

Honom kom till möte modren,
vandrande på tåget.
Gående utmed gårdesgården;
Hon sig skyndade att fråga:
Yngre du af mina söner,
Du mitt barn af mera styrka!
Hvarför är du så bedröfvad,
När från Pohjola du kommer?
Monn med dryckes-stop man kränkt dig,
Uppå dessa Pohjola-gästabuden?
Om med dryckesstop man kränkt dig,
Så skall du på ett bättre dricksstop,
Som din far i kriget tagit,
Träffat på i kämpa-leken.
Sade muntre Lemminkäinen:
O min mor, min fostrarinna!
Om med dryckesstop jag kränktes,
Skulle värdarna jag kränka.
Skulle kränka hundra kämpar,
Skulle hundra männer möta.
Sade Lemminkäinens moder:

Hvarför är du så bedröfvad,
~~Blef för hästars skull du skymfad,~~
~~Gäckad för hästens fålar.~~?
Blef med hästar du besegrad,
Skymfad för hästars skull?
Om du blifvit besegrad med hästar,
Må en bättre häst du köpa
Med din fars förvärfda medel,
Med hans samlade förråder.
Sade muntre Lemminkäinen:
O min mor, min fostrarinna!
Om för hästars skull jag skymfats,
Blifvit besegrad med hästar,
Värdarna jag skymfa skulle,
Besegra sjelfva hästarnas drifvare,
Starka männen med sina fålar,
Hjeltarna med sina hingstar.
Sade Lemminkäinens moder:
Hvarför är du så bedröfvad,
Hvarför så mörk till sinnes,
När Pohjola du kommit,

Har man skrattat ut dig
~~Är~~ du för qvinnors skull ~~beskrattad~~,
Eller gäckad för tärnors skull?
(har blifvit utskrattad)
Om du ~~är~~ för qvinnors skull ~~beskrattad~~,
Eller gäckad för tärnors skull,
(blifva gäckade)
Skola ändra ~~gäckas~~ en annan gång,
Qvinnorna framdeles ~~be~~utskrattade.
Sade muntre Lemminkäinen:
O min mor, min fostrarinna,
Om för qvinnors skull jag blifvit ~~be~~utskrattad,
Eller gäckad för tärnors skull,
Skulle vårdarna jag gäcka,
Gäcka alla tärnor.
Afom hundra qvinnor skulle jag ~~beskratta~~ bele,
Tusen andra vackra brudar.
Sade Lemminkäinens moder:
Hvad går åt dig nu, min son?
Har ett sagovärk dig timat,
Då du var till Pohjola,
Eller har du för mycket ätit,
För mycket ätit och druckit
Och sedan på ditt nattläger

Haft svåra drömmar?

Då den muntre Lemminkäinen
Kom dervid att yttra:
Käringarna må begrunda
Syner, som man har i drömmen!
Jag minnes mina nattliga drömmar
Ännu bättre mina drömmar om dagen
O min mor, ~~min fostrarinna~~ du gamla qvinna
Lägg nu vägkost uti påsen,
Fyll med mjöl en liten lärft säck.
Linda in salt uti en slarfva,
Bort skall sonen nu begifva sig:
Utur landet skall han vandra,
Ifrån detta gyllne hemmet,
Ifrån denna vackra gården;
Sina klingor männer hvässa,
Sina lansar spetsa hjeltar!

Modren skyndar sig att fråga,
Hon, som haft besvär, att spörja:
Hvarför hvässa de nu klingor,
Hvarför spetsa de nu lansar?

sade muntre Lemminkäinen,
yttrade den sköne Kaukomieli:
Derför hvässa de nu klingor,
Spetsa sina skarpa ~~ti~~ lansar;
Att mitt arma hufvud fälla,
För att mot min arma hals dem rigta;
~~At~~ En handling tilldrog sig, en tilldragelse skedde
På dessa Pohjolas gårdar:
Jag dödade Pohjolainens son,
Sjelfva Pohjola värden,
Då reste sig Pohjola ~~till krig~~,
~~de~~ Till en olyckbringande strid
~~Emot~~ Emot mig arma usling,
Ikring den ensamme.
Modren yttrade dessa orden,
Till sitt barn den gamla talte:
Jag sade det ju redan åt dig,
Jag varnade ju dig ifrigt,
Städse bjöd jag till att hindra
Dig från färden bort till Pohja;
Du bordt blifva vid det rätta,

Och i moderns stugor stadna,
under skydd af egen moder,
i din fostrarinnas gårdar,
Då skulle intet krig uppstått,
Ingen strid å bane kommit.
Hvart begifver du dig nu min son,
Hvart, du mitt arma foster,
Att gömma dig för din illgerning,
Att flykta undan för den illbragd,
Att ditt hufvud icke komme på spel,
Din sköna ~~hufvud~~ hals hastigt afskäras,
Din lugg ~~på~~ fåfängt förgöras,
Ditt fina hår till marken falla?
Sade muntre Lemminkäinen:
Icke känner jag den ort,
Hvart jag kunde taga min tillflykt,
Att fördölja mig för min illgerning,
O min mor, min fostrarinna,
Hvar vill du att jag skall dölja mig?
Sade Lemminkäinens moder,
Talte sjelf med dessa orden:

jag vet icke hvart jag skulle bedja,
Hvart bedja, hvart uppmana dig;
Om en tall der blir på backen,
Eller ett en träd uppå heden,
Såsom der dig ofärd drabbar,
Möter dig ett oblidt öde:
Ofta tallen uppå backen
Fälls och blir till pärtved huggen,
Ofta enarna på heden
Man till gärdsgårdsstörar skalar.
Om du växte som en björk i dälden,
Eller blir en al i lunden,
Skulle äfven der ofärd drabba dig,
Ett oblidt öde möta dig:
Ofta blir en björk i dälden
Huggen till kastved i trasoen,
Ofta blir en al i lunden
Huggen till en svedja.
Om du blir ett bär på backen,
Blir ett lingon uppå fältet,
Smultron uti dessa nejder,

Blåbär uti andra nejder,
Der ~~jemväl~~ skulle dig ofärd drabbar,
Möta dig ett oblidt öde:
Du af unga jungfrur blefve plockad,
Tagen bort af tennbrickprydda.
Blir en gädda du i hafvet,
Eller sik i klara elfven,
Der jemväl dig ofärd drabbar,
~~[illegible]~~ Förestår dig ett svårt slut:
Ty en man, så ~~[illegible]~~ svart som sotet,
Skulle kasta ut sina nät i ~~[illegible]~~ vattnet,
Fånga småfisk med sin not,
Och draga upp de större med meto.
Om du blir en varg i skogen,
Eller björn i vilda ödemarken,
Äfven der dig ofärd drabbar,
Möter dig ett oblidt öde;
Ty en ung, en sothöljd kämpe
Skulle då spetsa sitt spjut
För att döda vargarna,
För att fälla skogens björnar.

Då den muntre Lemminkäinen
Yttrade ett ord och sade:
Sjelf jag vet de värsta ställen,
Känner sjelf de vidrigaste,
Hvarest döden skulle genast gapa,
Ett hårdt slut förestå;
O min mor, min fostrarinna,
Du min mor, som gifvit mig mjölken!
Hvart mig råder du att undfly,
Hvart mig råder och förmanar?
Döden är nu ~~fast för dörren~~ utanför munnen,
Onda dagen uppå skägget,
~~Knappt~~ Endast en dag är mannens hufvud utan fara,
Knappast hela denna dagen.
Då sade Lemminkäinens moder,
Talte sjelf med dessa orden:
Nog skall jag ~~nämna~~ säga äfven ett godt ställe,
Nämna det aldra tillförlitligaste,
Der du kan dölja dig mannen din illgerning,
Fly för ditt svåra öde;
Jag kommer ihåg en liten tappa,

vet ett stycke jord.
Icke betadt icke slaget,
Ej besökt af männers klingor;
Men med ~~kraftig~~ ~~ovillig~~ (evinnerlig) ed mig lofva,
Med en osvikelig och bestående,
Att i krig ej mera färdas,
Aldrig uppå tio somrar,
Icke ens af lust till silfver,
Eller om du guld behöfde.
Sade muntre Lemminkäinen:
Med en osvikelig ed lofvar jag
Att ej denna första sommar,
Såsom icke heller den andra
Ut till stora kriget färdas,
Uti svärdens vilda slammer;
Ännu äro såren färska,
Djupa hål i bröstet ~~pinna~~
Såsom af mina fordna kämpalekar,
Af förgångna stridstummelter,
Uppå stora stridsfältet.
Uppå männers slagfält.

Då sade Lemminkäinens moder,
Yttrade sig med dessa orden:
Tag nu din faders farkost,
Gif ~~dig~~ att den fördölja dig,
Hvalom nio haf,
Till hälften öfver det tionde,
På en holme ut på fjärden,
På en ö i vida hafvet;
Der din far sig fordom dolde,
Dolde sig och fann en tillflygt,
Under krigets långa somrar,
Under svåra fejde-åren,
Godt han hade der att vistas,
Ljufligt att tillbringa sin tid;
Dölj dig der ett år och tvenne,
Kom hem det tredje året,
Till din faders välbekanta stugor,
Till din fostrares båthamn.

---

## 29:de Runan.

Lemminkäinen, muntre gossen,
Sjelf den sköne Kaukomieli,
Tar sig vägkost uti säcken,
Sommarsmör uti sin ask,
Smör att under första året äta,
Svinkött till det andra;
Derpå for han åstad att gömma sig
Rådde begaf sig och hastade skyndsamt,
Yttrade ett ord och sade:
Nu begifver jag mig och flyktar
Ända ~~till~~ i tre somrar,
Till hela fem års tid,
Lemnar markerna att af maskar täras,
Lunderna ~~åt~~ till hvilplats åt lodjur,
Åkrarna till tumlingsfält åt renar,
Svedjefälten till boningsplatser åt gässen.
Far nu väl, min goda moder!
När nu Pohja folket kommer,
Pimentolas stora skara,
För att fråga efter mitt hufvud,

Så säg att jag har begifvit mig,
Gått bort härifrån,
Sedan jag huggit ned samma sandjeland,
Som redan är skuret.
Drog så båten ut på vattnet,
Släppte farkosten på vågen
Ifrån kullerstockarna af stål,
Ifrån hamnen utaf koppar,
Drog upp segel uti masterna,
Tyger uti råerna;
Sätter sig sjelf uti styret,
Eifrar sig att styra.
Lutad emot stammen utaf björk,
Stödd mot det storskaftade styret.
Yttrade ett ord och sade,
Talte sjelf och ~~[illegible]~~ uttryckte sig:
Blås, du vind, i seglen,
Vindflägt drif fram farkosten,
Låt i trädfarkosten ila,
Furu båten framåt färdas
Till holmen, den ej ord beteckna,

Till den ej benämnda udden.

Vinden vaggade om båten,
Hafvets ~~arla~~ våg förde den framåt
Långt med stora, öppna fjärdar,
Stora, vida vatten;
Vaggade i tvenne månader,
Snart nog äfven en tredje.
Uddens tärnor sutto der
På stranden af det blåa hafvet,
Skåda i kring och vända sig,
Ögonen riktade utåt det blåa hafvet,
Den ena väntade sin broder,
Andra på sin far, som komma skulle,
Men hon väntade likväl enträget,
Som väntade på sin fästman.
Långt ifrån synes Kauko,
Redan På längre håll Kaukas farkost,
Som en liten molnfläck är den,
Midt emellan himmel och vatten.
Uddens tärnor tänka,
Holmens jungfrur säga:

Hvad är denna ovanliga syn på hafvet?
Hvilket under uppå vågen?
Ifall du är ett skepp ~~från~~ af våra,
saaris segelsnabba farkost,
så vänd dig direkte mot hemmet,
Emot holmens landningsställen;
Då skulle vi få höra underrättelser,
Notiser från ~~fr~~ utlandet,
Om strandfolken lefva i fred,
Eller om i strid de tumla.
Vinden blåser uti seglet,
Vågen dref från skeppet,
Snart den muntre Lemminkäinen
Lade an med båten vid holmen,
Styrde farkosten ~~på~~ mot ändan af holmen,
Uti spetsen af holmens udde.
Sade, när han ankommit dit,
Sporde vid sin ankomst:
Monn här rum på holmen finnes,
Plats på holmens fasta botten,
Att mitt skepp jag drar på landet,

Stjelper båten på det torra?
Svarade nu holmens tärnor,
Uddens jungfrur hördes säga:
Nog här finnes rum på holmen,
Plats på holmens fasta botten,
Att på landet skeppet draga,
Stjelpa båten på det torra:
Här ~~finnas stora~~ äro landningsplatserna till
Stränderna fyllda med rullar,
Om du än skulle anlända med hundra båtar
Komma med tusen farkoster.
Derpå menade Lemminkäinen
Drog sin farkost upp på landet,
Båten uppå träd-rullar,
Talte sjelf med dessa orden:
Monn här rum på holmen finnes,
Plats på holmens fasta botten,
Der en ringa man sig kunde dölja,
Der en svag kan finna tillflykt
Undan krigets grymma åskor.
Undan hvassa klingors slammer?

Svarade nu holmens tärnor,
Uddens jungfrur hördes säga:
Nog här rum på holmen finnes,
Plats på holmens fasta botten,
Der en ringa man kan dölja sig,
Der en svag kan finna tillflykt:
Öfverflödigt stora fåten hafva vi,
Präktiga gårdar att bebo,
Om än hundra hjeltar skulle komma,
Tusen män anlända.
Derpå muntre Lemminkäinen
Yttrade ett ord och sade:
Månn här rum på holmen finnes,
Plats på holmens fasta botten,
En liten dunge utaf björkar,
Och en täppa annat land,
Att en sved jag kunde fälla,
~~Sv~~ Hugga mig ett godt svedjeland.
~~saade~~ Svarade nu holmens tärnor,
Uddens jungfrur hördes svara:
Icke finnes rum på holmen,

Plats på holmens fasta botten,
Ej så bred, som din rygg,
Ej så stort, som ett skäppland,
Att du kunde fälla dig en svedja,
Hugga ned ett godt svedjefält:
Holmens land är deladt uti tegar,
Åkrarna mätta i stycken,
Om lunderna har man kastat lott,
Om ängarna har man behörigen lagfarit.
Sade muntre Lemminkäinen,
Frågade den sköne Kaukomieli:
Monn här rum på holmen finnes,
plats på holmens fasta botten,
Att jag visor kunde sjunga,
Qväda långa sånger,
Orden smälta i min mun,
Gro på mitt tandkött?
Holmens flickor svara,
uddens tärnor säga:
Nog här rum på holmen finnes,
Plats på holmens fasta botten,

Att du visor kunde sjunga,
Qväda vackra sånger,
Landet, der du dig kan förlusta,
Fält åt dig att dansa.
Derpå muntre Lemminkäinen,
Började att sjunga,
Qvad rönnarna ~~uppå~~ gården,
Ekar midt på tägen,
Jemna qvistar ~~uti~~ uppå ekarna,
På hvarje qvist ett äpple,
På hvarje äpple en guld-trissa,
På hvarje guldtrissa en gök;
När göken galar,
Rinner drägel ifrån munnen,
Dryper koppar ifrån käken,
~~silfver~~ silfret gjuter sig
På den gyllne kullen,
På silfver-höjden.
Ännu sjöng Lemminkäinen,
än sjöng han och ordade,
Qvad sandens korn till perlor,

Alla stenar till att glänsa,
Alla träd att rodna,
Blommor till guldfärgade.
Derpå qvad Lemminkäinen,
Qvad en brunn på gården,
Ett gyllene lock på brunnen,
Ett gyllene ~~[illegible]~~ käril på locket,
Utur hvilket bröderne dricka vatten
Systrarna twå sina ögon.
Qvad insjöar på fältet,
Uti sjöarna blåa änder,
Ögonbrynen af guld, hufvudet af silfver,
Alla tår af ~~sit~~ koppar.
Holmens tärnor förundrade,
Uddens jungfrur förundrade sig
Öfver Lemminkäinens qvädan,
Öfver hjeltens förmåga.
Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Ifall en god sång skulle jag qväda
Låta en vacker ljuda.

Om jag vore under tak,
i ändan af det långa bordet;
Om jag ej på stugan,
Om ett golf mig icke lånas,
Leker jag af mina ord på skogsmon,
Stjelper sångerne i småskogen.
Holmens jungfrur säga,
Uddens tärnor yttra sig:
Nog vi hafva stugor att stiga uti,
Stora gårdar att bebo,
Dit oss kan föra dina sånger från kölden,
Bringa orden ifrån yttre luften.
Derpå muntre Lemminkäinen,
Strax så snart han kommit in i stugan,
Bad stopen längre ifrån
Uti ändan af långa bordet,
Stopen att vara fulla med öl,
Vackra kannorna med honungsdryck,
Faten att fyllas ~~upp~~ till rågade brädden,
Kopparna till en kullrig håge;
Emedlertid hade man framsatt stop med öl,

Framburit kannor med honungsdryck,
Satt fram smör med rågadt mått,
Och dertill svinkött
Till mat åt muntre Lemminkäinen,
Att Kaukomieli skulle spisa efter behag.
Kauko är alltför god,
Begynner icke att äta,
Utan en silfver-skaftad knif,
Utan gyllene knifblad.
Fick så en silfverskaftad knif,
Fick sig ett gyllene knifblad,
Åter derpå tillräckligt,
Dricker öl till sitt välbefinnande.
Derpå muntre Lemminkäinen
Vandrar från by till by,
Går till jungfrurs glada lekar,
Sköna flickors ~~glada~~ hjessa sången;
Hvarthelst han vände sitt hufvud,
Der tog han sig en kyss,
Hvarthelst han sträckte ut handen,
Der var det till ett handslag.

Var om ~~natten~~ på nattliga färder,
~~I mörkret på~~ Uti sjelfva stora mörkret;
Icke fanns den by på holmen,
Der ej tio gårdar funnos,
Icke fanns den gård i byen,
Der ej funnos tio flickor,
Icke fanns en enda flicka,
Ej en enda moders dotter,
Vid hvars sida han ej hvilat,
Och hvars arm han icke tröttat.
Tusen brudar han berörde,
Hundra enkor sjelf besofde;
Trenne ej bland tio funnos,
Trenne jungfrur ej på hundra ~~[illegible]~~,
Dem han icke hade nyttjat,
Enkor, dem han ej besofvit.
Så den muntre Lemminkäinen
Lefver uti sakta mak
Hela tre somrar
Uti holmens stora byar,
Förtjente alla holmens tärnor,

Blidkade äfven alla enkor,
Blott en enda ~~blir af~~ (urattlåtit han att) blidka:
En enda stackars (gammal) jungfru
Uti ändan af den långa udden,
Uti den tionde byn.

Redan tänkte han att resa,
Begifva sig till egna länder,
Kom då den stackars gamla mön,
Talte sjelf med dessa orden:
Arma kauko, vackra karl,
Ifall du icke kommer ihåg mig,
Så låter jag, då du begifver dig härifrån,
Din farkost fara mot en sten.

Utan ~~tupp~~ han sig försofver,
Vaknar icke utan kyckling,
Till att förbinda sig äfven med denna mö
Att förtjusa den arma jungfrun.

Så på en viss dag,
En viss afton.
~~Gör~~ Fattar han ~~det~~ beslut att uppstiga
Förrän månen, och förr ~~såsom~~ tuppen

Stegren förr än han beslutat,
Tidigare än han ämnat,
Gaf sig genast till att vandra,
Att färdas från by till by,
Att förlusta åfom denna mö,
Att förtjusa ~~åfom~~ den~~na~~ (arma) tärnan.
När han vandrar ensam om natten,
Färdas utmed byarna,
Dit bort till den långa uddens spets,
Till den tionde byn,
Såg han ej ~~den~~ (någon) gård,
Hvarest icke funnos trenne stugor,
Blef ej varse någon stuga,
Hvarest icke funnos trenne kämpar,
Blef ej varse någon kämpe,
Som ej hvässade sin klinga,
Som ej slipade sin yxe,
~~Att~~ [Neml] för Lemminkäinens hufvud.
Då den muntre Lemminkäinen,
Yttrade ett ord och sade:
Nu den sköna dagen uppgått,

Nu den milda solen stigit
Öfver mig beklagansvärda,
Öfver halsen af mig arma!
Hvilken ande kan väl ~~gum~~ skydda
En hjelte uti sin skjorta,
Bevara honom uti sina täcken,
Vårda uti sina slöjor,
Då handatal störta öfver,
Då tusenden strömma till.

Hinner ej mer jungfrur famna,
Icke helsa dem han famnat,
Han till skeppet sig begifver,
Går till båten nu den arma:
Båten var förbränd till aska,
Var till stoft och qvistor förvandlad.

Märkte ofärd honom hota,
Nödens dag för handen vara;
Börjar åt en båt sig bygga,
Att en farkost ny sig timra.

Men till båten tryter virke,
Till hans farkost fattas bräder;

293

Får så ganska litet virke,
Får helt obetydligt bräder,
~~sex~~ fem bitar af en gammal slända,
sex af en sönderbruten rocktén.
Så han timrar upp å båten
Bygger sig en ny ~~bat~~ farkost;
Båt gör han sig med visdom,
Med visdoms verktyg,
En gång högg han till, en sida framsprang,
Högg till en annan gång, en annan blef färdig,
Högg till ännu en tredje gång,
Då blef hela båten färdig.
Skjuter så ut sin båt på vattnet,
Nya skeppet ut på böljan,
Yttrade ett ord och sade,
Talte själf och utlät sig:
Båten till en blåsa i sjön,
Till näckros på vågen!
Örn gif tre af dina fjädrar,
Örnen tre, ~~[illegible]~~ korpen tvenne.
Till stöd för den lilla båten,

Till sidobalkar för den usla farkosten
Stiger så uti sin farkost,
Flyttar sig i båtens bakstam,
Med nedsänkt hufvud, med sorgset sinn
Med hela hjelmen på sned,
Då han ej fick tillbringa nätterna
Och ej framlefva dagarna
Uti holmens flickornas glada lekar,
Möna flickors ~~tyg~~ gifva sångerna
Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Bort måste gossen begifva sig,
Bort från dessa boningar,
Ifrån dessa flickornas lekar,
Från de skönas gifva sångerna;
Men dock, när jag begifvit mig bort,
När jag tågat af härifrån,
Föga torde flickorna glädtigt leka,
De sköna tärnorna torde icke muntert gråta
Uti dessa enkla ~~gårdar~~ boningar,
Uti dessa arma gårdar.

Och nu gråta holmens barnor,
Uddens unga flickor klaga:
Hvarför för du Lemminkäinen,
Begaf dig, du älskelige hjelte,
För du för jungfrurnas kyskhet,
Eller för qvinnornas fåtalighet?
Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Icke for jag bort för jungfrurnas kyskhet,
Och icke för qvinnornas fåtalighet:
Nog skulle jag på fast hundra jungfrur,
Tusen mör mig skulle stå till buds,
Derför begaf jag Lemminkäinen mig,
Förfogade jag, hjelte-brudgum, mig härifrån
Att en svår hemlängtan grep mig,
Längtan till egna länder,
~~xxx~~ Efter mitt eget lands smultron,
Efter egen kulles hallon,
Egen udds jungfrur.
Egen gårds dufvor.
Derpå muntre Lemminkäinen

Styrde långre ut sin farkost;
Vinden uppstod, dref den framåt,
Vågen kom, stötte den vidare
Ut på blåa hafvets yta,
På den stora, vida slätten;
Arma jungfruna blefvo qvar på stranden,
De stackars mörna på strandens stenar,
Holmens flickor ~~[illegible]~~ gråtande,
Gyllne mörna qvidande.
Så länge greto holmens jungfrur,
Jemrade sig uddens mör,
Som masten syntes
Roddar-haken af jern skymtade;
Icke gråta de öfver masten,
Sakna icke jernsmidda roddarhaken,
Men den man som är vid masten,
Och som roddar-haken äger.
Sjelf gret äfven Lemminkäinen,
Så länge gret och klagade han sig,
Som holmen ännu syntes,
Som dess åsar ännu skymtade;

Ej för holmens skull han gråter,
Holmens åsar han ej saknar,
Men han gråter efter holmens tärnor,
Saknar uddens sköna dufvor.

Derpå muntre Lemminkäinen
Styrde på det blåa hafvet,
Styrde en dag, styrde tvenne,
Men uppå den tredje dagen
Började en ~~vind~~ vind att blåsa,
Horizonten att arbeta,
En häftig blåst från nordvest,
En häftig blåst från nordvest
Fattade i en sida, fattade i en annan,
~~Stjelpte~~ Vräkte omkull hela båten.

Derpå muntre Lemminkäinen
Störtades med händerna framstupa i vattnet,
Började att ro med fingren,
Att mynda med fötterna.

När en dag och natt han simmat,
Länge nog redan hade myndat,
Såg han ett litet moln.

En molnkant uti nordost,
Den förvandlade sig till ett land,
Satte sig till en udde.
Han steg upp till en gård på udden,
Fann värdinnan sysselsatt med bakning
Döttrarna med att flitigt bröden forma
O du käraste värdinna,
Om du skulle se min hunger,
Om du skulle gissa till mitt ärende,
~~Uti~~ Skulle du i språng ila till boden
Som ett snöfall uti ölstugan,
Hemta ett stop med öl,
En bit svinkött,
Denna skulle du sätta att stekas,
~~Smör~~ Skifva smör derpå,
Till förplägning åt den trötta mannen
Till dryck åt mannen som simmat;
Natt och dag jag redan summit
Uppå hafvets vida vågor,
Hvarje vind ~~och~~ var mitt skydd,
Hafvets vågor min omhuldning.

Nu den goda värdinnan
Gick i boden på backen,
Tog en skifva smör från boden,
En bit svinkött,
Denna ställer hon att stekas,
Till mat åt den hungriga mannen,
Hemtar öl med stopet,
Till dryck åt hjelten som kommit;
~~Lät~~ Gaf sedan en ny båt,
En alldeles färdig farkost
Åt mannen för att dermed färdas till andra länder,
Vandra till sin hembygd.
Derpå muntre Lemminkäinen,
När han kom till sin hembygd,
Igenkände han land, igenkände stranden,
Såväl holmar som sund,
Igenkände sina forna båthamnar,
Gamla vistelse-orter;
Backarna igenkände han med deras tallar,
Kullarna med deras granar,
Men stugans plats ~~fann~~ igenkände han ej;

Ej den plats, der väggen rest sig;
Redan uppå stugans ställe
Susade en ung hägg-skog,
En tallskog på stugubacken
En enskog på brunns-vägen.
Sade muntre Lemminkäinen
Yttrade den sköne Kaukomielli:
Här är lunden, der jag lekte,
Här stenarna, på hvilka jag klängde,
Här tufvorna, på hvilka jag tumlat,
Åkerrenarna, på hvilka jag vältrat mig;
Men hvem har bortfört mina bekanta stugor,
Hvem de sköna taken?
Stugan är bränd till aska,
Blåsten har farit af med askan.
Derpå gaf han sig att gråta,
Gret en dag och gret en annan;
Icke gret han åfver stugan,
Och saknade icke boden,
Men den bekanta uti stugan begret han,
Sin käraste i boden.

Ser då en flygande fågel,
En flaxande örn,
Började att fråga af denna:
Ack du örn, du min fågel,
Kunde du icke säga,
Hvar min egen moder finnes,
Hvar min sköna fostrarinna,
~~Ha~~ Den hulda, som mig ammat?
Intet minnes örnen,
Och intet vet den dumma fågeln,
Örnen visste att hon dött,
~~Kratan~~ korpen att hon försvunnit,
Att med svärd hon blifvit nedgjord
Mördad med en stridsyxa.
Sade munter Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
O du min sköna fostrarinna,
Du min hulda ~~amma~~ amma!
Redan är du död, min fostrarinna,
Gått hädan min hulda moder,
Ditt kött har blifvit stoft.

Gravar vuxit öfver dig,
Enbuskar ur dina hälar,
Viden i spetsarna på dina fingrar.
~~Fåfängt~~ Vackert i sanning, jag arma,
~~Till min olycka~~ Vackert
~~Fåfängt~~, jag olyckliga,
Mätte jag mina svärd,
Var jag ett skönt vapen
På dessa Pohjolas gårdar,
Pimentolas åkerrenar,
Till min egen slägts undergång,
Till min fostrarinnas död.
Ser om kring sig och vänder sig,
~~Blef~~ Upptäckte högst ringa spår,
Trampadt uti gräset,
afbrutet ~~uti~~ utaf ljungen;
Började att följa vägen,
Att om stråten taga kunskap;
Vägen för till skogen,
Stråten leder dit.
Vandrade så en verst och tvenne,
Tågade ett litet stycke

In uti den ~~djupaste~~ vildaste ödemark,
Uti krökningen af ~~ett~~ en skogs-vinkel;
Ser der en undangömd basta,
Ett litet fördoldt pörte,
Emellan tvenne berg,
Under trenne granars toppar,
Och i det sin egen moder,
Sin hulda fostrarinna.
~~Derpå~~ Då den muntre Lemminkäinen
Fattades af den största glädje,
Yttrar sig med dessa orden,
Talar med dessa uttryck:
Ack du min kära moder,
O du min moder, som mig närt,
Ännu är du, moder, vid lif,
Du min fostrarinna, vaken,
Fast jag redan trodde dig vara död,
Att du helt och hållet försvunnit,
Att du blifvit nedgjord med svärd,
Att med ett spjut du blifvit stungen,
Jag gret bort mina vackra ögon.

Förlorade mitt sköna anlete.

Sade Lemminkäinens moder:

Ännu är jag dock vid lif,
Ehuru jag måste fly,
Gömma mig undan
Här i vilda ödemarker,
Här i dystra skogens krökning;
Pohjola rustade sig till krig,
Den bakut boende Pojen till strid,
Emot ~~mig~~ dig arma,
Och emot dig olyckliga,
Brände rummen ned till aska,
Förstörde ~~att~~ hela vår gård.

Sade muntre Lemminkäinen:

O min mor, min fostrarinna,
War du alls icke bekymrad,
Ej bekymrad, icke ängslig!
Nya stugor skola ~~[illegible]~~ väl göras,
Mycket bättre skola väl timras,
~~mot~~ Pohjola skola vi bekriga,
~~m~~ Nedgöra detta Lempos folk.

Lemminkäinens moder
Yttrade då följande ord:
Länge dröjde du min son,
Länge lefde du min kaukomieli
Uti dessa fremmande länder,
Invid fullkomligt fremmande dörrar,
På den namnlösa udden,
På holmen, som ord ej äger.
Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköne kaukomieli:
Godt der var för mig att vistas,
Kärligt att roa mig,
Träden skinade der röda,
~~Tuvans~~ Träden röda, marken blå;
Tuvans qvistar ~~utaf~~ af silfver,
Ljungens blommor utaf guld;
Der voro backarna af honung,
Bergen af höns-ägg,
Torra furor dröpo af honung,
Ofruktbara furor af mjölk,
Gärdsgårdshörnen mjölkade smör,

Gärdsgårdsstörarna dröpo af öl.
Godt för mig var der att vistas,
Roligt att min tid fördrifva;
Endast derföre var lifvet svårt,
derföre ovant att vistas,
~~De~~ man fruktade för sina jungfrur,
misstänkte sina tärnor,
Dessa usla, ~~fula~~ fula styggor,
Dessa styggans simpla snärtor,
att jag skulle fara illa med dem,
att jag öfvermåttan skulle idka nattlopp,
Jag för flickorna mig gömde,
Dolde mig för qvinno-döttrarna,
Liksom vargen gömmer sig för svinen,
Höken för byns höns. —

30:de Runan.

Ahti sonen, enda sonen,
Muntre gossen Lemminkäinen
Gick utmärkt bittida om morgonen,
Utmärkt tidigt på morgonstunden

Till båthuset,
Begaf sig till landningsstället.
Der höll båten på att gråta,
Roddar-haken klagade bittert:
Hvarför skulle mig man foga,
Hvarför blef jag usla formad?
Ahti ror ej mer i örlig,
Alldrig uppå tio somrar,
Icke ens af lust till silfver,
Eller om han guld behöfde.
Det var muntre Lemminkäinen,
Med sin ~~handske~~ vant slog han till båten,
Med den i mynningen brokiga handsken,
Talte sjelf med dessa orden:
Sörj du icke, furu-esta,
Klaga ej du med påhöjda sidobräder,
Annu får i krig du färdas,
Uti vilda strider tumla;
Kanske är du fylld med roddare
Efter ~~på~~ morgondagen. ~~———~~
Går nu till sin moder,

yttrar sjelf dessa orden:
Icke må du nu, min moder, gråta,
Beklaga dig du min fostrarinna,
Om än jag begifver mig hvart som helst,
Styr min färd till stridens fält;
I min håg en plan har uppgått,
En tanke har framgått i min hjerna,
Att jag skulle förgöra Pohja-folket,
Hämnas på det gemena packet.
Modren försökte att neka,
Gamla qvinnan varnade:
Icke må du, min son, begifva dig
Till dessa Pohjölas fejder!
Der kommer din sfärd öfver dig,
Der möter dig döden.
Ängslig var ej Lemminkäinen,
Han beslöt likvisst att gifva sig af,
Lofvade att aftåga,
Yttrade ett ord och sade:
Hvar må ~~[illegible]~~ jag nu på en annan,
Annan man med annan klinga,

Till bistånd åt Ahti i striden,
Åt den stormäktige till ~~hjelp~~ förstärkning.
Visst om Tiera har jag kunskap,
Har hört talas om Kuura,
Å honom torde jag få en annan man,
Annan man med annan klinga,
Till bistånd åt Ahti i striden,
Åt den stormäktige till förstärkning.
Ifrån by till by han färdas,
Vandrande till Tieras boning,
Sade, när han kommit dit,
~~Framstäld~~ yttrade vid sin framkomst:
Tiera du, min välbekante,
Du min kära, du min ende!
Kommer du i håg våra fordna tider,
Vårt förra lif,
Då vi förr vandrade på tu man hand
På stora krigståg;
Icke fanns den by,
Uti hvilken ej funnos tio gårdar,
Icke fanns den gård,

Uti hvilken ej funnos tio hjeltar,
Icke fanns den hjelte,
Och icke någon större karl,
Hvilken vi ej nedgjorde,
Och på tiu man hand anfäktade.
Fadren sitter invid gluggen,
Täljande uppå sitt yx-skaft,
Modren står på bodens tröskel,
Och gör väsen med sin kärna,
Bröderna vid ledets ingång
Timra åt sig granna slädar,
Systrarna vid stranden trampa
Kläder uppå bryggans ända.
Sade fadren ifrån gluggen,
Modren ifrån bodens tröskel,
Bröderna från ledets ingång,
Systrarna från bryggans ända:
Tiera nu i krig ej hinner,
Icke Tieras bill i striden;
Tiera har afslutat ett stort köp,
Ingått ~~ett~~ en evinnerlig ~~köp~~ handel,

Nyss har han äktat en ung qvinna,
Tagit sig en egen värdinna,
Hennes bröst han än ej vidrört,
Icke uppvärmt den det minsta.
 Tiera träffar vara uppå ~~ugnen~~ hällen,
Kurra uppå ugnens resning,
Skor sin ena fot på ugnen,
Och den andra invid ugnens sida,
Sig vid portarna omgjordar,
Knäpper spännet fast på gården;
Derpå tager Tiera spjutet,
Ej var spjutet bland de största,
Icke heller bland de minsta,
Spjutet var af medel-storlek:
Längsmed ~~skaftet~~ egget sprang en fåle,
Hvilade på platta jernet,
En varg stod tjutande på doppskon,
Björnen ylade vid knappen.
 Svängde på sitt spjut,
Svängde det och vägde,
Stötte en famn af spjutskaftet.

Uti åkern med ler-grund,
Uti den stampade lindan,
Uti fältet utan tufvor.
Tiera kastade sitt spjut
Midt i bland Ahtis spjut,
Begaf sig derpå i största hast,
Att bistå Ahti uti kriget.
Derpå Ahti Saarelainen
Sköt sin båt ut på vågen,
Likson en elder-orm under torra höet,
Eller en lefvande orm,
Begaf sig ~~ut~~ styrande mot nordost,
Ut på Pohjola-hafvet.
Härvid Pohjolas värdinna
Skickade den stygga kölden,
Sände ut på Pohja-hafvet,
Ut på den vida fjärden,
Gifvar sjelf dessa orden,
Både uppmanande och sade:
Köld, du min späda son,
Kärast ibland dem jag fostrat!

Far nu hän, dit jag dig beder,
Dit jag beder dig och manar,
Låt den förvägnes farkost,
Lemminkäinens båt frysa fast
På Saporits klara yta,
På den stora, öppna fjärden!
Låt äfven sjelfva mannen frysa,
Isa fast den förvägne på hafvet,
Att han ej i slippen i alle sin dag,
Aldrig någonsin befrias,
Om jag sjelf ej går att lösa,
Om jag hastar att befria.
Kölden utaf dålig härkomst,
Och en vanartig son,
Gaf sig att låta hafvet frysa,
Att göra vågorna stilla;
Redan på sin ditfärd,
Då han färdades längs landet,
Frös han ~~bladen~~ löfven bort från träden,
Gräsets strån ~~utan~~ att förlora sina hylsor.
När han sedan framkommit

Till Pohja-hafvets stränder,
Till det ändlösas strand,
Låt han straxt den första natten
Vikar frysa, insjöar frysa till,
Isbelade hafvets stränder,
Men lät ej änn hafvet frysa,
Gjorde ej ännu vågorna stilla;
En liten fink på fjärden finnes,
En sädesärla på vågen,
Äfven dess fötter äro ofrusna,
Dess lilla hufvud icke änn kyldt.
Derpå ren den andra natten
Växte den till mycket stor,
Gaf sig att vara skamlös,
Utbildade sig till alltför grym;
Utvecklade då en fullkomlig köld,
Lät den bistraste köld herrska,
Låter isen alnstals frysa,
Låter snö till stafs höjd falla;
Frös fast den förvågnes båt,
Ahtis farkost uppå vågen.

Tänkte frysa fast äfven Ahti,
Isfast den stora hjelten;
Redan sökte den efter fingrarna,
Gjorde sina anspråk på tårna undertill;
Deröfver förargades Lemminkäinen,
Deröfver förargades han och blef ~~arg~~ ledsen,
Dref kölden uti elden,
I det jernuppfyllda röset.

Slå med händerna i frosten,
Klandr till det hårda vädret.
Höjande sin röst han sade,
Talade med dessa orden:

Köld, du son af Puhuri,
Du vinterns vilde son,
Icke må du förfrysa mina fingrar,
Icke göra anspråk på mina tår,
Och rör icke vid mina öron,
Kyl icke om mitt hufvud!

Nog har du tillräckligt att förfrysa,
Ganska mycket att kyla,
Utom menniske-hull.

utom en kropp, som är född af qvinna;
Frys till märr, frys till land,
Kyl om alla kalla stenar,
Kyl om vatten-viden,
Tag bort aspens knölar,
Åstadkom sveda i björkens näfver,
Härja ibland låga granar,
Men rör ej vid menniskohull,
Ej vid hullet af en, född af qvinna.
Om ej det tillfyllest vore,
Kyl då af andra besynnerligare saker,
Kyl om heta stenar,
Om brinnande hällar,
Berg af jern,
Klippor utaf stål,
Frys till den vilda Vuoksen-forsen,
Den styggå Imatra,
Den odygdiges strup-öppning,
Det förfärliga gapet.
Skall jag redan uppnämna din slägt,
offentlig-göra din ära?

Nog vet jag din slägt,
Känner all din tillväxt;
Kölden blef bland viden alstrad,
Svåra vädret uti björklunden,
Ändan på Pohjolas ~~kota~~,
Kakom Pimentolas stuga,
Af en far, som alltid förderfvar,
Af den illparigaste moder.
Hvem däggade då kölden,
Hvem uppfödde det svåra vädret,
När modern var utan mjölk,
Saknade fullkomligt [illegible] spenar,[2]
Kölden af en orm bled däggad,
Af en mask med mjölk blef vårdad,
Ur dess magra, skrumpna vårtor,
Sinade och torra spenar;
Nordanvinden vaggade den,
Kalla luften söfde den
Uppå usla vide-kärr,
Uti uppvällande källor.
Gossen blef ~~van~~ osedlig,

Blef en förderfvad sälle,
Namn saknades ännu
För den odugliga gossen;
Namn så gaf man åt den onde
Och med köld benämnde honom.
Derpå vräktes han på gården,
Danglade uti buskmån,
Somrarna igenom gungade han i källor,
På de största, plaskande kärr,
Vintrarna igenom regerade han i furuskog
Väsnade bland höga tallar,
Bullrade bland skogens björkar,
Larmade bland alarnas stammar,
Förfrös träd och buskar,
Jemnade fälten,
Slet å träden till löflösa,
Ljungen till blomlösa,
Strödde ned kottarna från ~~tallen~~ [furan],
Skjelkte spånor ifrån tallen.
Mann till stor den som han fostra
Växte till och blef förfärlig,

När du åfven vill förfrysa mig,
Bringa mina öron till svullnad,
Åfven gråfva mina fötter,
Naglarna på mina fingrar?
Mig skall du likväl ej förfrysa,
Icke skall du illa skyla om mig:
Elden sätter jag inom mina strumpor,
Bränder uti mina stöflor
Fina kol i mina fällar,
Halm under mina snören,
Att ej köld må skada göra,
Ej ovädret öfverfalla.
Dit manar jag dig,
Till nordens yttersta ända;
När du sedan dit har kommit,
~~Kommit~~ anländt till ditt hem,
Låt på elden kitteln frysa,
Kolen frysa uppå härden,
Flickans hand i degen,
Gossen vid flickans barm,
Tackans mjölk i spenarna,

Och i hästens magre fålen!

Skulle du ej detta lyda,
Så manar jag dig dit bort
Ibland Hiisis eldkol,
Uppå Lempos heta hällar;
Stoppa dig der i elden,
Ställ dig på städet,
Att smeden får hamra dig med sin slägga,
Klappa ut dig med sin hammare,
Slå dig kraftigt ~~till~~ med släggan,
Hamra dig tungt med hammaren.

Skulle du åfven ej lyda detta,
Ej det ringaste ifrån vika,
Så kommer jag än ikåg åfven ett annat ställe;
Har i beredskap en annan plats:
Jag för din man i sommarens boning,
Din tunga uti sommarens hem,
Hvarifrån du ej slipper i alla dina dagar,
Reder dig i detta lifvet,
Om jag icke kommer att släppa dig,
Och kostar att lösa dig.

Kölden, Ilmaris son,
Märkte nu sin ofärd nalkas,
Började att anhålla om nåd,
Yttrade ett ord och sade:
Låtom oss förlikas i godo,
Att den ena ej skadar den andra,
Uti hela detta lifvet,
Och så länge månen lyser.
Om du en ann gång hör att jag låter frysa,
Att jag rör mig illa,
Så drif mig då in i härden,
~~Gör slut på~~ stoppa mig i elden,
Ibland smedens eldkol,
Under Ilmarinens ~~slägga~~ blåsbälg,
Eller för ~~mig~~ mein mun i till sammaren,
Min tunga i sammarns hem,
Att ej slippa lös i alla mina dagar,
Reder mig i detta lifvet.
Derpå muntre Lemminkäinen
Lemnade den infrusna farkosten,
Krigsskeppet uti trångmål,

Börjar sjelf att promåt vandra;
Tiera såsom den andra mannen
Tågade efter den förvågne karlen

Han vandrade långsamt jemna isen,
Gick på den släta ytan;
Gick en dag och gick en annan,
men uppå den tredje dagen
Synes redan Nälkäniemi (hungerudden)
Skymtar den usla byn fram.

Han vandrade ~~under~~ utanför uddens borg,
Yttrade ett ord och sade:
Finnes kött uti borgen
Och fisk uti gården,
Åt oss ~~tvo~~ uttröttade hjeltar,
Åt oss matta männer?
Kött fanns icke uti borgen,
Ej en fisk-stjert uti gården.

Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Bränn, du eld, den dåliga borgen,
Vattnet må ~~föra af med den usslingen~~
(sopa bort det ruklet!)

Sjelf fördas han vidare,
Går allt högre upp i skogen,
Till obebodda ~~vägar~~ trakter,
~~Till~~ på obekanta vägar.
Derpå muntre Lemminkäinen,
Han, den sköne Kaukomieli,
Klippte ullen ifrån stenen,
Afskar håret ifrån berget,
Virkade dem sen till strumpor,
Rullade ihop till handskar,
På de ställen, som kölden ömkylt,
Som den skarpa frosten förfrusit.
Gaf sig att längs vägen vandra,
Följa stråten, dit den ledde;
Vägen leder in i skogen,
Stråten bär än längre inåt.
Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Ack du Tiera, du min broder!
Nu i sanning hafva ~~vi~~ kommit på vackra vägar,
Att i alla våra dagar vandra,

Färdas all vår lifstid under bara himlen.
Tiera yttrar dessa orden,
Talte sjelf och sade sålunda:
~~Till vår skada~~ Förgäfves kommo vi arma stackare,
~~Till vår olycka~~ Olyckligt nog vi olyckliga
Till det stora kriget,
Till det mörka Pohjola,
För att mista vårt eget lif,
För att för alltid göra af med oss,
Uppå dessa svåra ställen,
Dessa obekanta vägar.
Vi känna alls icke,
Känna icke, veta ej
Hvilken väg leder oss
Hvilken stråt bringar oss
Att dö ~~i andan af~~ ytterst på skogamon,
Att ~~dö~~ digna ned på mon,
Uppå korpars boningsplatser,
Uppå kråkors vida åkrar.
Der flytta ~~sig~~ korparna af och an,
Bära fåglarna qvarlefvorna i kring;

Fåglarna på sig kött,
Kråkorna varm blod,
Korparna en fuktning för sin näbb,
Utaf våra arma lik,
Våra ben kasta de på stenröset,
Våra ikring på stengrundet.
Icke vet den arma modren
Och ej den olyckliga fostrarinnan,
Hvar hennes kött rör sig.
Hennes eget blod flyter,
Om det är i stora kriget,
I den häftiga striden,
Eller på den stora fjärden,
På de vida vågorna,
Eller om det vandrar på en ~~bäk~~ backe af kottar,
Irrar uti en öde småskog.
Modren vet ingenting
Om sin arma son,
Modren anser honom för död,
Fostrarinnan som försvunnen;
Så klagar nu min moder,
Klagar min fostrarinna.

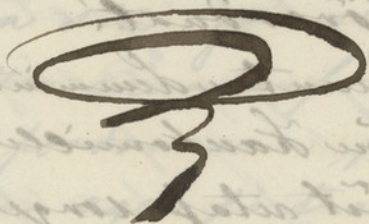
Der är min son, jag arma,
der mitt stöd, jag olyckofulla,
För att plöja Tuonis sädesåkrar,
att harfva Kalmas åkerfält;
Nu gå för min son,
För mitt kära barn.
Rågarna vara sysslolösa,
de utmärkta bågarna torka,
Fåglarna mycket fetma,
Hjerparna i lunden leka,
Björnarna mycket grassera,
Renarna vältra sig på åkrarna.
Sade muntre Lemminkäinen,
Yttrade den sköne Kaukomieli:
Så, ja! Så är det min olyckliga moder,
Så min arma fostrarinna!
Upp du födde många dufvor,
Fostrade en svärm af svanor,
Kom så vinden och dem spridde,
Kom den onde, dem förströdde,
den ena hit, den andra dit,

den tordje åfven någonstädes.
Nog minns jag åfven forna dagar,
Kan ej glömma bättre tider,
När vi vandrade som blommor,
såsom bär på egna backar.
Mången såg då på vår skepnad,
Fäste vid vår anlet sitt öga,
Icke så, som nu på denna stunden,
Uti detta snöda lifvet:
Vinden är vår enda bekanta,
Solen, som vi förr ha skådat,
Åfven den af molnen skymmes,
döljes innan utaf regnet.
Men ej börjar jag att sörja,
Att alltför mycket grufva mig,
Om blott alla jungfrur skulle lefva väl,
De fagra tärnorna vackert frodas,
Alla qvinnor vore med löjet på läpparna,
Bondarna med honungsfeta sinnen,
Utan att af saknad gråta,
Utan att af sorger tåras.

Ännu trolla oss ej trollen,
Trollen trolla, siare se,
Att vi skulle dö på dessa vägar,
Digna under dessa färder,
Somna af såsom unga,
Nedgå i vår ålders blomma.
~~Hvad~~ I samma mon som trollen ~~[illegible]~~ trolla,
~~Huru~~ Som siare ~~[illegible]~~ skåda,
Må de blifva qvar i sitt eget hem,
Blifva fästade i sitt eget bo;
Må de trolla sig sjelfva,
Skåda sina barn,
Förgöra sin egen slägt,
Öfverrätta sina anförvandter!
Icke fordom min fader,
Icke min egen fostrare
Rättade sig efter besvärjares sinne,
Nedmattade Lappen.
Så min fader sade,
Så säger äfven jag sjelf:
Bevara du evärdelige skaparen,

Skydda du sköne gude
Hjelp med din nådes hand,
Med ditt mäktiga regemente,
Ifrån männers ränker,
Ifrån käringars tankar,
Ifrån skägg-mannarnas signerier,
Ifrån de skägglösas signerier!
Var du mitt starka ~~stöd~~ hjelp,
~~mitt~~ fasta värn,
Att ej gossen skulle förkomma,
Moderns lifsfrukt skulle förvillas
Ifrån den väg, som Skaparn utstakat,
Som Gud förordnat!
Derpå muntre Lemminkäinen,
Sjelf den sköne Kaukomieli
Gjorde en häst utaf sorger,
Utaf bekymmer en svart påle,
Grimma utaf svåra dagar,
Sadel utaf hemliga stämplingar;
Hoppade på den gades rygg,
På den gode bläsens gump,

Kör derpå ~~med~~ i sakta mak
Med sin vapenbroder Tiera,
Körde långs stränderna med skram
Långs sand-stränderne med prassel,
Till sin egen kära moder,
Till sin egen fostrarinna.
Här min kanko nu jag lemnar,
Till en längre tid från min sång,
Tiera jag på väg ledsagar,
Till sitt hem att vandra,
Sjelf vänder jag om sången,
För den in på en annan bana



Obs. Här vidtaga Kullervo-runorne 31–36. – Trollformeln som i öfversättning af 32:dra runan är förbigången, m. delas härhos:

Derpå Ilmaris värdinna
sände hjorden ut på bete,
Höjande sin röst hon sade,
Talade med dessa orden:
Korna sänder jag i löfskog,
Mjölkens gifvare i svedjelunden,
De behornade på aspfält,
De krokighornade uti björkskog;
Jag drifver ut dem för att fetma,
För att växa till i talg.
På de öppna svedjefälten,
På de vida lunderne,
I den höga björkskogen,
I den låga aspskogen,
I den gyllene granskogen,
I de silfverlika ödemarkerne.
Se efter dem du gode Gud,
Beskydda dem du oföränderlige Skapare,
Beskydda dem för farans steg,
Värna dem för allt ondt,
Att de icke måtte uti plågor råka,

Vandas bort på dåliga vägar!
Då du såg efter dem under taket,
Så vakta dem i det fria;
Vårda dem der ingen vårdarinna finnes,
Så det driften må förökas,
Värdinnans boskapshjord frodas
Efter den välvilliges önskan,
Tvert emot den illvilliges önskan!
Om mina herdar äro alltför ~~usla~~ stränga,
Mina djur mycket dåliga,
Sätt då ett videträd till herde,
En albuske att vårda ~~kyr~~ korna
Rönnen att dem sammanhålla,
Häggen att hämta dem hem,
Utan att värdinnan behöfver söka dem
det öfriga folket hafva omsorg.
Om ej videt vallar,
Rönnen håller väl tillsammans,
Alen ej drifver korna,
Häggen ej hemtar hem dem,
Så sätt af dem du hafver bättre än dessa,

Förordna naturens döttrar
Att vårda min boskap,
Att vakta hela fädriften!
Du har många pigor,
Hundratal ~~af~~ som lyda dina befallningar,
Varelser under luften,
Naturens döttrar, goda.
Suvetar, du sköna qvinna,
Etelätär, naturens moder, +
Hongatar du goda värdinna,
Katajatar du fagra tärna,
Pihlajatar du späda jungfru,
Tuometar du Tapios dotter,
Mielikki, skogens ~~[illegible]~~ svära,
Tellervo Tapios ~~jungfru~~ jungfru!
Tagen i vård om min boskap,
Vakten i min hjord, +
Hela sommarn mycket vackert,
Hela den tid, då löf finnas,
Då ~~x~~ på träden löfven ~~gröna~~ gunga,
då gräset grönskar uppå marken!

Suvetar, du sköna qvinna,
Etelätär, naturens moder,
Kasta dina fina fållar,
Bred ut ditt förkläde
Till att täcke öfver min boskap,
Till att täcke öfver mina små kräk
Så att vinden icke får blåsa kallt,
Att ej regnet får piska häftigt.
Vakta min hjord för allt ondt,
Bevara den från olyckans väg,
Ifrån dessa blöta kärr,
Ifrån dessa gungande källsprång,
Ifrån dessa djupa gropar,
Att den ~~det~~ icke må råka i trångmål
Komma i ~~en~~ svåra ~~ställning~~ vådor,
att ej Renet skulle sjunka uti kärret,
Snafva uti källan,
Utan Guds vilja,
Utan den saliges styrelse!
Tag ett valthorn ifrån fjerran
Dådan ifrån himla-höjden,

Ett konungs-horn ifrån himlen,
Ett mjöd~~horn~~ fött horn ifrån jordens inre!
Sen må der i hornet blåsa,
Låta luren muntert ljuda,
Så att kullar blomsterklädas,
~~Svedjelandens kanter~~ moarna blifva sköna, prydas,
Löfrika lunders kanter blifva ljufva,
Kärr af idel honung drypa,
Vört vid källors brädder vexer!
Mata derpå min hjord,
Mätta mina kräk,
Mata dem med konungssöt mat,
~~Vattna~~ Gif dem ~~med~~ konungssöt dryck att dricka,
Hemta hit den silfver-blomster
Ifrån söta källsprång,
Ifrån sqvalpande källor,
Ifrån strida forsars närhet,
Ifrån rinnande elfvars granskap,
Ifrån gyllene kullar,
Ifrån silfver-lunder.
Bilda åfven en gyllene brunn

På hvardera sidan om betesfältet,
Att min hjord ur dem får dricka,
Får med gifva honungssaften
Sina jufrar ymnigt fylla,
Spenarna till stinnhet bringa,
Får sina mjölkrör till att svälla,
Mjölk-elfvarna till att flyta,
Mjölk-bäckarna att rinna,
Mjölk-forsarna att brusa,
Att hvarje tid gifva ifrån sig,
Hvarje gång utgjuta sig
äfven öfver den fiendtligt sinnade,
Öfver den ondt önskandes fingrar,
utan att mjölken försvinner till Mana,
Hjordens afkastning går till spillo.
Många äro de och onda,
som till Mana mjölken föra,
Hjordens afkastning till spillo,
Kornas gåfva till främmande;
Få äro de och goda,
Som från Tuoni mjölken komma,

Sin surmjölk ~~af~~ ifrån byns ~~gårdar~~ förvar,
Sin sofvel ~~af~~ ifrån andra.
Icke förr min egen moder,
Frågte efter vett från byn,
Drift ~~annorstädes~~ ifrån andra gården;
Hon ~~fick~~ hemtade sin mjölk ~~ifrån~~ utaf Manala,
Sin surmjölk utaf vårdarinnan,
Sin sofvel annorstädes ifrån;
Hon tvang att komma längre ifrån,
Hasta äfven från aflägsnare ort,
Mjölken ifrån Tuonela,
Ifrån Manala, ifrån under jorden~~s~~
Komma ensam om natten,
Uti hemlighet ~~om natt~~ i mörkret,
Utan att den usle hörde,
Utan att den odugliga visste,
Utan att den ofärdönskande kunde ~~afta~~ störta;
Utan att afunden kunde afundas.
Så sade min moder,
Så säger äfven jag sjelf:
Hvar dröjde kornas gåfva,

Hvart försvann min mjölk;
är den bortförd till främmande,
Tjudrad fast # i främmande fähus,
Uti främmande skökors ägo,
uti afundens hand,
Eller har den fastnat uti träden,
Förgåtts uti skogarna,
Utspridt sig + i lunderna,
Försvunnit på ~~karkara~~ fälten.?
Mjölken hinner ej till Mana,
kornas goda till främmande,
uti främmande skökors ägo,
uti afundens hand,
Och icke att ~~fastna~~ i träden,
att förgås uti skogarna,
att sprida sig kring lunderna,
Att på fälten spillas;
mjölken behöfves i hemmet,
Saknas ~~at~~ hela tiden,
Hemma väntar värdinnan,
Med en ~~ek~~ enträds stäfva uti handen.

Suvetar, du sköna qvinna,
Etelätär, naturens åt moder!
Gå nu och mata min Syötikki,
Gif dricka åt min Juotikki,
Föröka Hermikki med mjölk,
Fyll på Tuorikki dess jufrar,
Gif mjölk åt Mairikki,
Åt Omena ~~ny~~ ny mjölk,
Utaf gräsets gröna blomster,
Utaf sköna tåteln,
~~ifrån~~, Från den ~~som~~ vasslesöta källan,
~~Utaf den [illegible]~~,
Från den konungsrika tufvan,
Från ~~den~~ lindan med konungsgräs,
~~Ifrån~~ Af fältets ~~med~~ bärskafts~~gud~~ andar
~~Från~~ Af ~~[illegible]~~ Ängens blomster ~~fält~~ andar
~~Från~~ Af gräsets blomster-nymfer,
~~Från~~ Af molnets mjölk-jungfrur,
Utaf högsta himmelns mör,
Så att de med mjölkuppfyllda,
Stinta jufrar återkomma,
För att mjölkas af den korta qvinnan,

af den spåda jungfrun.

Uppstig jungfru ifrån det sumpiga tåglandet,
Du med fina fötter ifrån källsprånget,
Varma tårar ifrån källan,
Du med rent ansigte ifrån ~~smutsen~~ dyn!
Tag vatten ifrån källan,
och du vattnar min hjord,
att hjorden måtte förökas,
Värdinnans kräk måtte tillväxa,
Förrån värdinnan besöker dem,
Förrån ~~dejan sköter om dem~~,
Den ordentliga värdinnan,
den stränga dejan.

Mielikki, du skogsvärdinna,
Du ~~hy~~ boskaps-moder med breda händer,
Skicka den längsta af dina pigor,
den bästa af dina tjenstehjon
att valla mina kräk,
att vårda min hjord,
Under denna ~~långa~~ höga sommar,
Skaparns varma sommartid,

Som af Gud är förlänad,
Gifven af den nåderika.
Tellervo Tapios jungfru,
Skogens ~~sunda~~ trubbiga ~~tärna~~,
Len om linnet, fin om fällen,
Med de vackra, gula lockar,
Du, som är hjordens vakterinna,
Som värdinnans boskap vårdar
Uti Metsola det ljufva,
Det vaksamma Tapiola:
Vårda vackert hjorden,
Sköt flitigt ~~om~~ boskapen ~~[illegible]~~!
Sköt den du med sköna händer,
Vårda den med vackra fingrar,
~~Putsa~~ Borsta deras hull att likna ett lodjurs,
Kamma slätt som pirkens fenor,
Till samma hull som hafvets djur,
Till fina fjun som skogens tarka!
Vid aftonens ankomst, då natten skymmer,
Då skymningen infaller,
Ledsaga min boskap till hemmet,

Inför den goda värdinnan,
Med en ~~upp~~ sqvalpande kålla på ryggen
En mjölk ~~pudd~~ puss på gumpen.
Då ~~dagen~~ [solen] begifver sig till hvila,
Då aftonfågeln sjunger,
Säg sjelf till min boskap,
Tala till min ~~hornboet~~ [behornade] drift:
Hem med Eder, I kröktade horn,
Mjölkens gifvare, till hemmet!
Hemma är godt för Eder att vara,
Marken ljuflig att ligga uppå,
Ödemarken är dyster för eder att vandra,
Stranden att färdas på;
För att I mån komma hem,
Uppgöra qvinnorna eld
På den ljufva gräslindan,
På fältet med bärskaft.
Nyyrikki Tapios son,
Du snårets son med blå kappa,
Fäll ned de långa granarna,
Med topparna [med de yfviga] ~~med~~ tallarna ~~med yfviga kron~~

Till broar på smutsiga ställen,
Till fyllnad på svåra marker,
Uti blöta kärr, ~~uti~~ på sanka marker,
Uti gungande mossor!
Låt krokiga hornet gå,
Den klufna foten vandra,
Hinna fram till hvarje rök,
Oskadd och vankfri,
Utan att ~~den~~ stupa i kärret,
Utan att sjunka i dyn.
\+ Om ej boskapen bryr sig derom,
Icke kommer hem till natten,
Pihlajåtar den späda jungfrun,
Katajåtar den sköna tärna,
Skär dig en björkqvist från lunden,
Tag ett spö från småskogen,
Skaffa dig ett spö af rönn,
Ett boskaps-gisslet utaf enträd
Bakom Tapios slott,
~~Stå~~ Från andra ~~sidan~~ af Tuomivaara,
Drif hjorden in på gården,

Intill dess man badstun eldar,
Hem må hemmets hjordar komma,
Skogens hjordar gå till Metsola.
Sköna Otso, skogens äpple,
Du med honungstass försedda!
Låt oss nu en fast förlikning,
Låt oss nu en gränsfred sluta,
Att under vår hela lifstid,
Räcka under allt vårt lefnad:
~~Att~~ Du får ej krossa de krökta benen,
Fälla dem, som mjölken gifva,
Under denna stora sommar,
Skaparns varma sommar-dag.
När du skällans ljud förnimmer,
Eller lurens toner skalla,
Gå då i din boning af mossa,
Begif dig till andra backar,
Flytta dig till andra kullar,
Att ej hjordens skälla höres,
Och ej herdens ~~lur~~ baller!
Otso, du min enda kära,

Du min sköna konungstass!
Ej jag nekar dig att kringgå,
Att ~~beskåda~~ till mina kjördar komma,
Men att röra dem med tungan,
Att i dem med hela munnen fatta,
Att med tänderna dem kringströ,
Att slita dem med dina tassar.
Undvik kjördens betesmarker,
Hemligt smyg förbi dess mjölkfält,
Sky den nejd, der skällor ljuda,
Tystna för herdens röst!
När kjörden är på fältet,
~~Då~~ Må du vandra af till kärret;
När kjörden begifver sig till kärret,
~~Då~~ må du begifva dig i skogen,
Då kjörden vandrar uppå backen,
Må du vandra under backen,
Vandrar kjörden under backen,
Så må du på backen vandra;
Då den färdas in på svedjefältet,
Må du vandra uti småskogen,

Då du vandrar uti småskogen,
må du gå på svedjefältet!
Färdas som en gyllne gök,
Som en silfver-dufva;
Siken sik, förbi du kastas,
Drag dig undan likesom fisken,
Färdas som en ull-flaga,
Vandra som en lin-tott,
Göm klorna inom dina hår,
Tänderna uti ditt tandkött,
Att ej hjorden måtte skrämmas,
Klena hjorden skygga undan!
Tredade låt kräken vara,
Krökta benen uti ro,
Låt de böjda hornen färdas,
Krökta benen makligt skrida,
Öfver mark och mossor vandra,
Vandra öfver öken-moar,
Utan att du alls dem vidrör,
Skadar dem det aldra minsta!
Kom ihåg din forna ed

Der vid Tuonelas elf
Vid den strida kypsi forsen,
Infor Skaparens knän.
Dig gafs endast tillåtelse
Att tre gånger om sommaren
Besöka de ställen, der skällorna höres,
Der små klockorna pingla,
Men detta tillåts icke,
Och dertill gafs ej lof,
Att du skulle börja med fula verk,
Befatta dig med skamliga värf.
Om en lust dig skulle gripa,
Tänderna en åtrå hänna,
Tam din lusta uppå smärslogen,
Din fula åtrå på skogens parens!
Bygg du uti murkna ~~stubbar~~ stocker,
Fäll med björkars stubbar,
Vrid omkull vattnets bon,
Rif om bär-tufvor!
När du behöfver mat,
När dig göres lust att äta,

Åt då svampar ifrån skogen,
Gör ~~en~~ då anfall på en myrstacke,
Förstör det röda rörets rötter,
Metsolas konungs-bitar,
Utan att komma vid mina mat-örter,
Mitt poder gräs!
~~Uti~~ Metsolas ~~öl~~ stora mjödkar
Håller på att häftigt jäsa,
Ipå den gulduppfyllda hympelen,
Ipå den silfverrika kellern;
Der har också en glupsk att äta,
Har en fråsare att sluka,
Utan att der maten tryter,
Eller drycken blir förminskad.
Så må vi ingå en evig förlikning,
Och en fred för evigt sluta,
Att vi skola var(k)hvart lefva,
Hela sommaren uti sämja,
Vi hafva gemensamma marker,
Men särskild vägkost.
Men om du är böjd för fejder,

Om du vill på krigsfot lefva,
Så må vi kämpa vintrarna igenom,
Slåss, då snö än finns på marken!
Men då sommarn börjar nalkas,
Mossor tina, källor tjemmas,
Kom ej mer till dessa nejder,
Till de fält, min hjord beträder!
O om du skulle komma till dessa nejder,
Till dessa ödemarker,
Så skjutes här alltid;
När ej skyttarna äro hemma,
Qvinnor kunniga här finnas,
Finnas åldriga värdinnor,
Hvilka nog din väg fördärfva,
Och göra din färd så svår,
Att ej någonsin du skadar,
Ej ens i din grymma vildhet,
Tvertemot den Högstes vilja,
Utan tillstånd af den sälle.
O du Ukko, högst bland gudar!
När du hör att allvarsamt det blifver,

Förbyt då mina kor till annat,
Förvandla min hjord,
Mina kor till sten må bytas,
Må de sköna blifva stubbar,
Då vidundret färdas på trakten,
Då den starke mannen rör sig.
Om jag Otso vore,
Vandrade som honungstass,
Icke skulle jag alltid vräkas
Å fötterne på qvinnor;
Mark ju finns och annorstädes,
Boskapsgårdar långe borta,
Der en sysslolös kan löpa,
En arbetslös kan vandra,
Färdas så fotbladet spricker,
Att din vade ~~blifver~~ går af,
Inne uti den blåa skogsmon,
Uti krökningen af den stora vildmon.
x Du har Kotte- fält att vandra,
Sandmoar att springa på,
Vägen är gjord för dig att begifva dig bo

Hafvets strand för dig att springa på
Till Pohjas yttersta ända,
Till det vidsträckta Lappland;
Der är godt för dig att vara,
Ljufligt för dig att vistas,
Att ~~utan~~ vandra oskodd om sommarn,
Om hösten utan strumpor,
På de största plaska mossar,
På vidsträckta blöta marker.
Skulle du [åfven] ej gå dit,
Och ej riktigt hitta fram,
Tag då för dig att springa
Att ila framåt på en gångstig
Dit bort till Tuonelas mo,
Eller till Kalmas skogsfäste!
Der finns vida kärr för dig att vada,
En gunghed att genomtåga
Der är Kirjos, der är Karjos,
Der finns andra vackra kräk
Uti jernbesmidda remmar
Uti tiotal af klafband;

Der bli magera åsnor feta,
Frodas de, som ben blott äro.
Mielikki, skogens, blidkens tander,
Var mig blid, du dunkla öken,
Fred åt hjordarna förunna,
~~Fred~~ Lef med krökta benen i endrägt,
under denna långa sommar,
denna Herrans varma sommar!
Knippana, du skogens konung,
Skogens gråskäggiga husfar,
Tag vård om dina hundar,
Bevara väl dina rackor!
Stick en svamp uti ~~näsan~~ ena näsborren,
Ett äppel-bär uti den andra,
Att ej ~~der~~ vädret kännes,
Boskaps-lukten luktar!
Bind för ögonen med silke,
Bind om öronen med bindlar,
Att den icke hör dem, som färdas,
Icke ser dem, som vandra!
Om ej detta vore tillräckligt,

Om ej detta skulle skydda mig,
så neka din son,
Förbjud din kyting,
För ~~dem~~ honom bort från dessa nejder,
Skjutsa honom från dessa stränder,
Från dessa inskränkta betesmarker,
Dessa vidsträckta trakter!
Göm dina hundar uti ~~ s~~ en håla,
Tjudra fast dina tiker,
Uti gyllene halsband,
Uti sköna silfver-remmar,
Att de icke måtte göra skada,
Bedrifva nesligheter!
Om ej detta vore tillräckligt,
Om ej detta skulle skydda mig,
Ukko, du gyllene konung,
Du silfver-~~b~~herrskare,
Hör mina gyllene ord,
Mina ~~s~~ innerliga uttryck!
Bind ett band utaf rönnen
Rundtomkring den platta nosen,

Om ej rönnen skulle hålla,
Gjut då ett band af koppar,
vore kopparn icke stadig,
Red då bandet utaf jern!
Om den sönderslitar jernet,
Ännu detta band förderfvar,
Stöt då en gyllene järnstång
Ifrån käftben till käftben,
Klappa väl till ändarna,
Slå den stadigt fast,
att ej käftarna vidgas,
Att ej tänderna må skiljas,
Ifall de ej fläktas upp med jern,
Skäras upp med stålet,
Blodas ned med knifven,
Slitas upp med yxan.
= = = = = = = =

Obs. Här vidtaga åter kulturrunorne.

## 37:de Runan.

Gret så smeden Ilmarinen,
~~Gret ock~~ Och sörjde bittert hvarje afton ~~bittert efter qvinn~~ sin hustru,
~~Sömn men han gret om natten,~~
Sömnlös gret han om nätterna,
Dagarna igenom utan mat,
Tidigt om morgnarna klagade han redan,
suckade på morgonstunderna.
Då hans unga maka bort dött,
Och i mullen lagd den sköna;
Icke vände sig i handen
Hammarns skaft, det kopparsmidda,
Icke hördes hamrande från smedjan
Under loppet af en månad.
Sade smeden Ilmarinen:
Ve mig arma man, jag vet ej,
Hur att vara, hur att lefva;
Om jag sitter uppe eller ligger om natten,
~~Nätter~~ Är dock natten mycket lång, min insigt ~~ringa~~ svag,
Min kraft ringa under sorgerna.
Långa äro mina aftnar,

Bättra mina morgonstunder.
Och om natten är det ännu värre,
Sorgligare, då jag vaknar;
Icke saknar jag mina aftnar,
Icke är min håg bitter för mina morgonstunder,
Icke sörjer jag öfver min öfriga tid;
Jag tåres af saknad efter min sköna,
Bittert sörjer jag efter min käresta,
Sörjer efter min maka med svarta ögonbrynen.
Ofta sedan uti detta tillstånd
Ofta för mig olyckliga,
Midt i natten uti drömmen
Famlar handen i det tomma,
Fattar uti tomma intet,
På hvardera sidan om mig.
Smeden lefver nu utan hustru,
Tillbringar sin ålder utan maka,
Gick i två, tre månader,
Men på den fjerde månaden
Tilloskade han guldkorn från hafvet,
Silfver ifrån djupa böljan,

Samlade en hög ~~utaf~~ af trän,
Trettio släder fulla,
Bränner så sina trän till kol,
Och i essjan vräker kolen.
Tog sedan af sitt guld,
Utvalde utaf sitt silfver
Så mycket, som ett höstgammalt får,
Lika med en vinter hare,
Förte guldet uti elden,
Silfret uti essjan,
Satte slafvarna att pusta,
Lönta drengarne att trycka.
Trälarna pusta oförtrutet,
Lönta drengarne trycka ifrigt,
Utan handskar uppå händen,
Utan hattar uppå hjessan;
Sjelf han, Smeden Ilmarinen,
~~Sje~~ Sköter om essjan,
Smider sig af guld en hustru,
Vill en brud af silfver bilda.
Men nu pusta trälar dåligt,

Kraftklädt tryckte lönta drengar,
Sjelf han tar sig för att pusta,
Sjelfva smeden Ilmarinen;
Pustar engång, pustar trenne,
Redan efter tredje gången
Skådar han i essjans botten,
Synar långsåt bälgens bräddar,
Hvad ur essjan skulle komma,
Utgå ifrån heta härden.
Sprang ur essjan fram en tacka
Stöter ut ur glöden,
Ena hårstrå af guld, det andra af kopp.
Tredje utaf silfver;
~~Af~~ Andra fröjda sig deråfver,
Men Ilmarinen fröjdar sig icke.
Sade smeden Ilmarinen:
Vargen har väl önskat din lekke!
Jag önskade mig en gyllene brud,
En silfver fästmö.
Derpå smeden Ilmarinen
Löser tackan uti elden,

Bragte mera guld dertill,
Silfver till fyllnad,
Tog så trälarne att pusta,
Lönta drengarne att trycka.
Trälarne pusta oförtrutet,
Raskt de lönta drengarne trycka
Utan handskar uppå händen,
Utan hattar uppå hjessan;
Sjelfva smeden Ilmarinen
Skötte om essjan,
Smidde sig en gyllene hustru,
Ville bilda sig en brud af silfver.
Men nu pusta trälar dåligt,
Kraftlöst trycka lönta drengar,
Sjelfva smeden Ilmarinen
Tar sig före att pusta sjelf;
Pustar engång, pustar tvenne,
Redan efter tredje gången
Skådar han i essjans botten,
Synar längsåt bälgens bräddar,
Hvad ur essjan skulle komma.

Utgå ifrån sjelfva bälgen.
Spratte ur elden fram en fåle,
Störtade sig ut ur bälgen
Manen af guld, hufvudet af silfver,
Alla hofvar utaf koppar;
~~Alla~~ Andra fröjda sig mycket deröfver,
Men ej fröjdas Ilmarinen.
Sade smeden Ilmarinen:
Vargen har väl önskat din like!
Jag önskade mig en gyllene brud,
En fästmö utaf silfver.
Derpå smeden Ilmarinen
Stöter fålen uti elden,
Ökade ännu på guldet,
Vräkte silfver till fyllnad,
Ställde trälarna att pusta,
Löntadrängarna att trycka.
Trälar pusta oförtrutet,
Löntadrängar hurtigt trycka,
Utan handskar uppå handen,
Utan hattar uppå hjessan;

Sjelfver smeden Ilmarinen
Sköter om essjan
Smider sig [struck] af guld en hustru,
vill en brud af silfver bilda.
Men nu pusta trälar dåligt,
Kraftlöst trycka lönta drängar,
Derför smeden Ilmarinen
Tar sig sjelf för att pusta;
Pustar engång, pustar tvenne,
Redan efter tredje gången
Skådar han i essjans botten
Synar långsåt bälgens bräddar,
Hvad ur essjan skulle komma,
Utgå ifrån [struck] sjelfva bälgen.
Sprätt ur elden fram en jungfru,
Mö med gyllne hår ur glöden,
Hufvudet af silfver, håret af guld,
Hela kroppen mycket vacker;
Andra blefvo mycket skrämda för henne,
Men ej skrämdes Ilmarinen.
Derpå smeden Ilmarinen

Hamrade på gyllne bilden,
Smidde utan ~~afbrott~~ natten igenom utan att hvila
Hela dagen utan uppehåll;
Gjorde fötter sen åt jungfrun
Fötter gör och händer former;
Foten höjs dock ej från marken
Handen sträckes ej till ett famntag
Öron smidde han åt jungfrun,
men de blefvo utan hörsel;
Yndlig mun åt henne bildar,
Yndlig mun och vackra ögon,
men han fick ej ord i munnen,
Ej behag och lif i ögat.
Sade smeden Ilmarinen:
Detta vore en vacker jungfru,
Om hon kunde tala,
Ägde vett och språkförmåga.
Förde derpå sin jungfru
Till den mjuka bädden,
På mjuka hufvudkuddar,
På silkeslena bäddar.

Derpå smeden Ilmarinen
Lagade till ett im-bad,
Ställde till ett bad med qvalm,
Hade löfqvastar till reds,
Trenne såar vatten,
Hvarmed finken tvättade sig,
Snösparfven tvagen sig ren
Ifrån detta guld-slagg.
Smeden badade tillräckligt,
Sköljde sig rätt ymnigt,
Sträckte ut sig bredvid jungfrun,
Uppå den mjuka bädden,
Uti tältet utaf stål,
Uti boningen af jern.
Der nu smeden Ilmarinen
Strax den första natten
Frågar nog efter täcke,
Tövser sig med täcken,
Två, tre björnahudar,
Fem, sex sälskjortor,
För att ligga med sin maka.

Vredorsid sin gyllne bild.
Den sidan var nog varm,
som var emot hans täcken;
Men den, som var emot den unga tärnan,
Emot den gyllne bilden,
Den sidan höll på att frysa,
Att till stöpe stelna,
Att frysa till hafvets is,
Att hårdna till sten.
Sade smeden Ilmarinen:
Ikke är denna god för mig.
Kanske för jag jungfrun till Wäinölä,
Till ett stöd åt Wäinämöinen,
Till en evärdelig ~~fast~~ maka,
Till en dufva i hans armar.
För så jungfrun till Wäinölä;
När han sedan framkommit dit,
Ytterade han ett ord och talte sålunda:
O du gamle Wäinämöinen,
Der har du dig en flicka
En tärna, fager till utseendet,

Och icke har hon alltför stor mun,
alltför bred om käkarna.
Trygge, gamle Wäinämöinen
Blickade på denna bilden,
Fäste sina ögon på guldet,
Yttrade ett ord och sade:
"Hvarföre hemtade du henne åt mig,
Denna vidunder af guld?"
Sade smeden Ilmarinen:
"Hvarför annars, än till godo:
Till en evärdelig maka,
Till en dufva i dina armar."
Sade gamle Wäinämöinen:
"O du smed, min kära broder!
Stoppa du din mö i ässjan,
Smid dig deraf ett och hvarje!
Eller henne för till Ryssland,
Skicka bort din bild till Tyskland,
Till de rikas giftas tvister,
Till de stores giljar-strider;
Ty min slägt det anstår illa,

Kaufar för mig sjelf ej heller,
Fria till en gyllne jungfru,
Trakta efter brud af silfver.
Derpå nekade Wäinämöinen,
afrådde vattnets fränder,
Nekade ~~folket~~ det uppvexande slägtet
afrådde det unga folket,
att ~~böja sig upp till~~ buga sig för guldet,
att ~~[illegible]~~ böja sig till silfret;
Yttrar sig med dessa orden,
Talade med dessa uttrycken:
Aldrig män i arma söner,
Framgent vexande hjeltar,
antingen i åren rika,
Eller fattiga,
Ej så länge lifvet varar,
Klara månen ännu lyser,
Fria till en gyllne tärna,
Vilja brud af silfver bilda!
Guldets rodnad värmer icke,
Kallt är silfret, fast det lyser.

## 38:de Runan.

Det var smeden Ilmarinen,
Den evärdelige hamraren,
Han lemnade sin gyllene bild,
Sin jungfru utaf silfver;
Spände fålen uti redet,
Röda hästen för släden,
Sätter sig sjelf i sin granna släde,
Slänger sig i granna korgen,
~~Beslöt att~~ ärnade afresa,
Beslöt att färdas
Föratt begära från Pohjola
Den andra Pohjola-dottren.
Körde så en dag, ~~...~~
Färdades en annan,
Men uppå den tredje dagen
Kom han till Pohjolas gård.
Louhi Pohjolas värdinna
Träffade sjelf vara på gården,
Begynte så att orda,
Gaf sig till att fråga

Om sitt eget barns tillstånd,
Om sin kärungas vistelse
Såsom svärdotter i mannens hem,
Såsom hustru i svärfarshemmet.
Det var smeden Ilmarinen,
Som gick med nedsänkt hufvud,
Med åt sidan lutad mössa
Yttrar han ett ord och säger:
Icke må du nu min kära svärmor,
Icke må du fråga mig derom,
Om din dotters lif och tillstånd,
Om din kärungas vistelse!
Döden henne nu har slukat,
Ett svårt slut har träffat henne;
I jordens sköte är mitt bär,
Uti lindan min tärna med svarta ögonbrynen,
Mitt silfver sköna under gräset;
Jag har begifvit mig efter din andra dotter,
Efter den yngre af dina flickor,
Gif åt mig, min goda svärmor,
Gif åt mig din andra dotter

~~Till~~ I min fordna makas ställe,
På ~~den~~ hennes systers plats!
Louhi Pohjolas värdinna
Yttrade ett ord och sade:
~~Illa~~ ~~gifver~~ Oväld hvadlade jag arma,
Oväld jag olycksfödda,
Då jag lofvade mitt barn,
Gaf åt dig äfven det andra,
För att somna af i sin ungdom,
Att uti sin fägring vissna,
Jag gaf henne liksom i vargens gap,
Uti den ylande björnens svalg.
Men nu ger jag ej den andra,
Icke gifver jag min dotter
För att torka af soten hos dig,
För att städa unnan smedje-slaggen;
Förr gifver jag min dotter,
Mitt mitt goda barn
Uti den brusande forsen,
Uti den sjudande hvirfveln,
I men på Manalas lake,

emellan Tuonis gäddans tänder.]

Derpå kom den Ilmarinen
Vred sin mun, sitt hufvud rörde,
skakade det svarta håret,
vände på det ~~knottriga~~ loikkiga hufvudet,
Själf trädde han in i stugan,
Gick in under taket,
Yttrade ett ord och sade:
Kom, du flicka, till ~~mig~~,
På din systers plats,
I den förra hustruns ställe,
Att baka honungskakan,
att brygga ölet.

Qvad ett barn ~~ifrån~~ uppå golf
Nära qvad och sjöng:
Bort, du öfverflodige gäst, ifrån vår borg
Du främmande man från dessa boningar.
En del af borgen har du förstört,
Förskämt en del af borgen,
När engång förut du var här,
Hade rö hat till dessa boningar.

Aliika, du min kära syster,
Fatta icke tycke för friaren,
Fäst dig icke vid hans ~~natt~~ vackra mun,
Och icke vid hans vackra fötter!
Friaren har vargens tandkött;
Räfvens tassar uti fickan,
Björnens labbar under armen,
Blodsugarns knif vid bältet,
Hvarmed han ristar uti hufvudet,
Skär ryggen uti flikar.
Jungfrun sjelf talte sålunda,
Till smeden Ilmarinen:
Icke kommer jag till dig
Och ej bryr jag mig om vildhjernor;
Du dödade din först tagna hustru,
Mördade min syster,
Ånnu ville du döda äfven mig,
Skulle mörda äfven mig sjelf;
Dock likväl är denna jungfru
Passlig äfven för en bättre man,
Värdig äfven en skönare figur,

Fyllnad nog åt fruen för en grannas släde,
Tillräcklig åt fruen för bättre lägenheter,
För större platser,
Icke blott för svedens kolfyllda hem,
Den simpla mannens härdar.

~~Det var~~ Själf då smeden Ilmarinen,
Den evärdeliga kamraten
Vred sin mun, sitt hufvud rörde,
Skakade det svarta håret;
Fattade ~~så~~ detsamma om flickan,
Slöt henne i sina armar,
Begaf sig som ett snöfall ifrån stugan,
Rastade till sin släde,
Kastade flickan i släden,
Slängde henne i sin granna korg,
Gaf sig genast ut på vägen,
Gjorde sig färdig att resa af,
Ena handen tömmen styrde,
Andra flickans barm besökte.

Flickan ~~grät~~ gret och beklagade sig,
Yttrade ett ord och sade:

Ut på kärret begaf jag mig att plocka tranbär,
Att samla blomster ute på mossen,
Der försvinner jag arma dit hän,
Dör jag fåget i en fremmande död.
Hör du smed Ilmarinen!
Om du ej släpper mig bort,
Sparkar jag din granna släde i stycken,
Söndrar din släde i bitar,
Sparkar den i ben med mina knän,
Söndrar den med mina smalben.
Det var smeden Ilmarinen,
Sjelf han yttrar dessa orden:
Derföre äro smedens slädbalkar
Förfärdigade af jern,
Att de kunna att sparka,
Tåla en god tärnas buller.
Flickan klagar ängsligt,
Koppar bältet klagar sig,
Vrider sina fingrar,
Vrystar sina händer,
Yttrar så ett ord och säger:

Om du icke slåpper mig bort,
Qvåder jag mig till hafvets pirk,
Till en sik i djupa böljan.
Sjelfva smeden Ilmarinen
Yttrar härvid dessa orden:
Dit kommer du icke,
Utan att jag är efter som en gädda.
Flickan qvider ömkligt,
Koppar-båtet klagar,
Vrider sina fingrar,
Bryter sina händer,
Yttrar så ett ord och säger:
~~Af~~ Om icke du släpper mig bort,
Så gör jag af med mig i skogen,
Till en hermelin ~~[illegible]~~ sten~~[illegible]~~ rösel
Sjelfva smeden Ilmarinen
Yttrar härvid dessa orden:
Dit kommer du icke,
Utan att är efter dig som en utter.
Flickan qvider ömkligt,
Koppar-båtet klagar,

Vrider sina fingrar,
Bryter sina händer,
Yttrar så ett ord och säger:
Om du icke släpper mig bort,
Skall jag höja mig som en lärka
För att gömma mig bak molnen.
Själfva smeden Ilmarinen
Yttrar sjelf dessa orden:
Icke slipper du dit,
Utan att jag är efter dig som en örn.
Färdades ett stycke fram på vägen,
Körde så ett litet stycke,
Redan börjar hästen frusta,
Slokörat att vädra.
Jungfrun lyfter upp sitt hufvud,
Såg spår uti snön,
Frågar då och spörjer sålunda:
Hvem har sprungit här tvärs öfver,?
Sade smeden Ilmarinen:
Haren har sprungit här tvärs öfver.
Arma jungfrun suckar ständigt,

6.

Suckar ständigt och andas tungt,
Yttrar så ett ord och säger:
Ach mig arma usling!
Bättre vore det för mig att vara,
Bättre stod jag ut att vara
I den snabba harens fotspår,
På kröktabenets stigar,
Än i denna friarns släde,
Under den fårade pannans fållar;
Vackrare äro harens hår,
Harens mun är täckare.
Sjelf då smeden Ilmarinen
~~[illegible]~~ Bet sig i läppen, sitt hufvud rörde,
~~[illegible]~~
Och körde framåt med dån;
Körde så att ickel sligske,
Då hästen åter börjar frusta,
Slokörat att vädra i
Jungfrun lyftar på sitt hufvud,
Såg spår ~~på~~ i snön,
Frågar då och yttrar sig:

Hvem har sprungit här tvärsöfver?
Sade smeden Ilmarinen:
Räfven sprungit här tvärsöfver.
Åter flickan suckar åter,
suckar åter och andas tungt,
Yttrar så ett ord och säger:
Ack mig arma stackars flicka!
Bättre vore det för mig att vara,
Bättre stod jag ut att vara
I den skrikande räfvens släde,
I hans kälke, som ständigt färdas,
Än i denna ~~brudgums~~ friarns släde,
Under det fårade anletets fållar;
Skönare äro räfvens hår,
Räfvens mun är täckare.
Själf då smeden Ilmarinen
Bet sig i läppen, sitt hufvud vände,
Körde af med hastigt buller;
Körde så ett litet stycke,
Då hästen åter började prusta,
Slokörat att vädra.

jungfrun lyftar upp sitt hufvud,
såg spår i snön,
frågar då och säger:
Hvem har sprungit här tvärsöfver
Sade smeden Ilmarinen:
Vargen ~~har~~ sprungit här tvärsöfver.
Arma flickan suckar ofta,
suckar ofta, andas tungt,
yttrar så ett ord och säger
Ack mig arma stackars flicka!
Bättre vore det för mig,
Bättre stod jag ut att vara
På den fula vargens vägspår,
På den långnosigas fotsteg,
än i denna friarns släde,
Under detta fårade anletes fållar;
Vargens hår äro vackrare,
Vargens mun täckare.
Själf då smeden Ilmarinen
Bet sig i läppen, vred på hufvudet,
körde af med hastigt buller,

Till natten uti nya bygnan.
Trött utaf resan,
Sofver smeden tungt,
En annan röfvar qvinnan
För den sömniga karlen.
Derpå smeden Ilmarinen,
Då han märker detta om morgonen,
Vred sin mun, sitt hufvud rörde,
Skakade det svarta håret;
Sade smeden Ilmarinen,
Yttrade ~~sjelf~~ ort sade detta:
Monn jag gifver mig att qväda,
att qväda En dylik brud ~~qväder jag~~
I skogen till skogens ~~egen~~ djur
Eller i vattnet till vattnets ~~egen~~ djur?
Icke qväder jag henne till ~~vattnets egen~~ skogens djur,
Hela skogen skulle blifva uppskrämd;
Och icke till vattnets djur.
Alla fiskarna skulle skrämmas bort;
Förr nedgör jag henne med mitt svärd,
Förgör henne med min klinga.

Svärdet fattar mannens uttrycke,
Gissar till hjeltens ~~ord~~ prat,
Yttrar så ett ord och säger:
Icke torde jag vara skapad
Att förgöra qvinnor,
Att hugga med de arma.
Gjeef då smeden Ilmarinen
~~Qu~~ Började att qväda,
Att med förbiflan orda,
Qvad sin qvinna till en fisk-måse,
Tövatt skrika på en holme,
På ett ensligt skär i hafvet;
Att på uddars spetsar skråna,
Skrika uti alla motvindar.
Derpå smeden Ilmarinen
Slänger sig uti sin släde,
Kör derpå af i största hast,
Sorgsen och med nedsänkt hufvud,
Reste bort till egna länder,
Kom till bekanta ~~de~~ orter.
Trygge gamle Wäinämöinen

Möter honom på vägen,
Började att tala sålunda:
Ilmarinen, du min broder,
Hvarför är du vid sorgset sinne,
Med helt ojemnt hållet lutad hjelm,
Då du kommer från Pohjola?
Huru lefver man i Pohjola?
  Sade smeden Ilmarinen:
Hvilken nöd har Pohjola att lefva!
Der finns Sampo, som malar,
Granna locket, som jemt rör sig,
En dag malade den till föda,
En annan dag till salu,
En tredje dag till hemmets förråd.
  Ja, jag säger som jag har sagt,
Jag upprepar ännu en gång:
Hvilken nöd har Pohjola att lefva,
När Sampo finnes i Pohjola!
Af den beror plöjning och sådd,
Af den all slags gröda,
Af den en evärdelig lycka.

sade gamle Wäinämöinen:
Smed Ilmarinen, du min broder!
Hvart lemnade du din unga tärna,
Hvart den frejdade bruden,
Då du ~~fårdas~~ åfven återkommer som,
Alltid fårdas utan qvinna?
Sjelf ~~nu~~ då smeden Ilmarinen
Yttrade ett ord och sade:
Jag qvad den usla qvinnan
Till en fiskmås på hafvets skär;
Nu skränar hon som fiskmås,
Skriker som en måss,
Skriker gällt på en sten i vattnet,
Skränar på hafvets skär.

---

## 39:de Runan.

Trygge gamle Wäinämöinen
Yttrar sjelf dessa orden:
Och du smed Ilmarinen,
Må vi begifva oss till Pohjola
För att bemäktiga oss den goda Sampo,

För att skåda granna locket.

Sjelf då smeden Ilmarinen
Yttrade ett ord och sade:
Svårt det blir att Sampo taga,
Svårt att på det granna locket
Ifrån Pohjola det mörka,
Ifrån det mulna Sariola;
Der är Sampo förd att gömmas,
Granna locket att förvaras
In i Pohjolas stenberg,
Inom kopparbergets gömmor,
Bakom nio lås och riglar;
Och dess rötter har man fästat
På ett djup af nio famnar.
En rot är fästad ned i jorden,
Invid vattnets rand den andra,
Och i hemmets berg den tredje.

Sade gamle Wäinämöinen:
Du min käre smed, min broder,
Må vi begifva oss till Pohjola,
För att borttaga Sampo!

Må vi förfärdiga oss en stor båt,
uti hvilken sampo föres,
det brokiga locket bäres
Ifrån Pohjolas stenberg,
Ur ifrån kopparberget,
Bak ifrån nio lås.
Sade smeden Ilmarinen
Säkrare till lands är färden,
~~Döden~~ Lempo gånge ut på hafvet,
Döden på den stora fjärden!
Der oss skulle stormen skaka,
Vädrets ilar våldsamt kasta,
Våra fingrar blefve åror,
Våra flata händer styren.
Sade gamle Wäinämöinen:
Säkrare till lands är färden,
Säkrare, men mer besvärlig,
Och ~~annan~~ äfven föröfrigt backtigare;
Roligt är det med en båt,
Med en farkost att färdas ~~båg~~ uppå vattnen,
Att stryka fram på vida hafvet,

Åt Pohja åt de stora fjärdar:
Blåsten vaggar båten,
Vestanvinden gungar den,
Sunnanflägten drifver framåt;
Men ändock, detta oaktadt,
Om du ej har ~~tin~~ mod att resa sjöleds,
Så må vi begifva oss ~~landvägen,~~
Färdas längsåt öde stranden!
Men hamra nu åt mig en klinga,
Ett eldeggadt svärd mig bilda,
Hvarmed hundarna jag tuktar,
Jagar Pohja-skaran undan,
När vi gå att Sampo taga;
När till kalla byn vi komma,
Nort till Pohjola, det mörka,
Till det mulna Sariola.
Det var smeden Ilmarinen,
Den evärdelige hamrarn,
Förde skyndsamt jern i elden,
Stål i glödande essjan,
En hel göpen guld,

En näfve med silfver;
Tog så trälar till att pusta,
Lönta drängar till att tryska.
Trälar pusta oförtrutet,
Rackt de lönta drängar tryska,
Såsom välling vidgas järnet,
~~såsom [illegible] ägg prässer stålet,~~
Stålet var så mjukt som en deg,
Silfret skimrade som vatten,
Guldet sqvalpade som en våg.
Derpå smeden Ilmarinen
Den evärdelige hamraren
Ned uti sin essja skådar,
Synar långsåt bälgens bräddar,
Ser då att en klinga föddes,
Att ett gyllne fäste bildade sig.
Tog ämnet ut från elden,
Ryckte ut de goda smiden,
Ifrån essjan ock på städet,
Under hammarns väldiga slag,
Smed svärdet efter önskan,

En den aldra bästa klinga,
Hwilken han förskönade med guld,
Glattade med silfver.
Trygge, gamle Wäinämöinen
Kom nu för att derpå skåda;
Tog den eldeggade klingan
Uti sin högra hand,
Vänder om den och betraktar,
Yttrar så ett ord och säger:
Passar klingan och för mannen,
Skickar sig ~~som~~ det sig för bäraren?
Klingan passade för mannen,
Skickade sig väl för bäraren,
Månen lyste uppå spetsen,
På dess ~~[illegible]~~ platta sida glänste solen,
På dess fästet stjernor tindra,
Hästen gnäggade på bettet,
Katten qwällde uppå knappen,
Och i slidan skall en hundewalp.
Röjde på sin klinga
Uti jernbergets remnar,

yttrar sjelf dessa orden:
Nog skulle jag med denna klinga
Klyfva fast sjelfva bergen,
Dela klipporna i tu.
Sjelf nu smeden Ilmarinen
Yttrade ett ord och sade:
Hur skall jag mig arme,
"Hvarmed, usle, ~~skydda~~ värna mig,
Gjorda mig och ~~mig~~ skydda mig
~~Ut~~ Emot jord och emot vatten?
Monn jag kläder mig i ~~brok pansar~~ benig klädnad,
Trär uppå mig pansar skjortan,
Stålsmidt bälte på mig spänner?
Mannen är i pansar bättre,
Starkare i jernsmidd ~~skjorta~~,
Faciare i stålsmidt bälte.
Tiden nalkas nu att fara,
Vandringsstunden är förhanden;
En var gamle Wäinämöinen,
Ilmarinen var den andre,
Gingo nu att hästen söka,

att höra efter den kortmåhniga fålen,
att söka ett års gamla fålen,
Hvars fålens seldon uppå ryggen;
På hin man hand de hästen sökte,
Skåda efter dess hufond vid alla trän,
söka den noga
omkring hela skogsmon;
Hästen funno de i lunden,
Den kortmåhniga fålen uti granskogen.
Trygge, gamle Wäinämöinen,
Ilmarinen som den andre
satt på hufvudet gyllne grimman,
Betslet i mun på sommargamla fålen;
Körde så med sakta buller
På hin man hand längs stranden,
Ifrån stranden hördes ett qvidande,
En klagan ifrån båthamnen.
Trygge, gamle Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade:
Det en tärna är, som gråter,
En dufva, som klagar,

Monne vi icke gå för att se,
För att skåda det på nära håll?

Sjelf går han nu närmare,
Gick att beskåda det på nära håll,
Men det var icke en jungfru som grät
Och icke en dufva, som klagade:
Det var ett fartyg som grät,
En båt som klagade.

Sade gamle Wäinämöinen
När han kommit fram till båten:
Hvarför gråter du, min trädbåt,
Jemrar dig, du årförsedda?
Smärtar dig att tung du gjordes,
Att så grof du blifvit timrad?

Svarade nu trädstamsskeppet,
Årförsedda båten svarte:
Nåttung håg är ett på böljan,
Afven ifrån tjärade kullar,
Flickans håg till mannens boning
Afven ifrån höga hemmet;
Derför gråter jag, ett trädskepp,

Jag gråter efter den, som förde mig i vattnet,
Som skulle bringa mig på hafvets böljor.
Sades nog, då man mig gjorde,
Nog det qvads, då jag timrades,
Att man redde till en stridsbåt,
Rustade ett örlogsfartyg. ~~[illegible]~~
Att man skulle hemta mig fullastad med säd,
~~mitt skråf~~ fylla mitt skråf med skatter;
Men icke har jag blifvit förd i kriget,
Aldra minst på fourrageringståg.
Andra båtar, sämsta ~~båtar~~ fartyg,
Färdas städse uti örlig,
Vilda fejders stråt beträda,
Tre gånger hvarje sommar
Bringa de en full last med pengar,
Sitt fyllda skråf med skatter;
Jag som är till parkort bildad,
Sågad utaf hundra bräder,
Ruttnar jemt på mina spånor,
Råkes här på timmer-platsen;
Markens aldrafämsta maskar,

Bo inunder mina vrånger,
De bland luftens fåglar vårita
Bygga ~~på mig~~ sina nästen i min mast,
Åfven alla ~~hedens~~ skogens grodor
Qväka på min framstamm;
~~Tvåfaldt~~ Tvåfaldt vackrare det vore,
Vore tå ock trefaldt bättre,
Att en tall på backen vara,
Stå på heden som en fura,
På hvars qvistar ekorn springer,
Vid hvars rot hunden skäller.

Trygge gamle Wäinämöinen
Yttrar härvid dessa orden:
Gråt icke min träbåt,
Klaga icke, årpåstrika,
Snart du slipper ut i kriget,
Får beträda vilda ~~fejd~~ fejdens stråt!

Om du är en båt, af skaparn skapad,
af skaparn skapad och förlänad,
Må du med sidan förut störta dig i ~~hafvet~~ vattnet,
Löpa ut på hafvets vågor,

Utan att ~~af händer~~ med näfven röras,
Utan att med ~~armar skjutas~~ handen fattas,
Utan att af skuldran hjelpas,
Utan att med armen skjutas!

Skickligt svarar trädstams-skeppet,
Årfästrika båten talar:
Ej mitt hela slägte löper,
Ej de andra brödra-båtar,
Utan att i vattnet skuffas,
Utan att på vågen skjutas,
Om de ej med näfvar röras,
Hjelpas utaf starka armar.

Sade gamle Wäinämöinen:
Om jag dig på böljan skjuter,
Månne utan rodd du löper,
Utan årors tillhjelp skrider,
Stryker fram förutan myndning,
Utan vind, som seglet fyller?

Skickligt svarar trädstams-skeppet,
Årfästrika båten talar:
Löper ej mitt hela slägte

Ej de andra brödra båtar,
Om man dem med rodd ej drifver,
Bringar fram med årons tillhjelp,
Myndar med de smärre åror,
Och om vind ej seglet fyller.
Derpå gamle Wäinämöinen
Lemnade sin häst på heden,
Tryckte grimskaftet fast i trädet,
Kastade tyglarna på grenen,
Sköt båten ut på vattnet,
Qvad sin farkost uppå böljan;
Frågade af sin trädbåt,
Yttrade ett ord och sade:
O du mycket utböjda båt,
Du är fartrika farkost!
Är du lika god att draga last,
Som du är fager till utseende?
Skickligt svarar trädstam~~båten~~skepp
Ar fartrika båten talar:
Visst är jag ~~god att~~ mycket drägtig,
Och rymlig till mitt botten,

Så att hundra hjeltar få rum att ro,
Och att tusen kunna sitta lediga.
Derpå gamle Wäinämöinen
Börjar nu att qväda;
Qvad den ena sidan ~~full~~ af båten
Full med fästmän med stråfva lockar,
Stråfva lockar, hårda händer,
Stolta, flöfvetklädda män;
Qvad derpå den andra sidan
Full med fagra tennbeprydda tärnor,
Tennbeprydda, med messingsgördlar försedda,
~~Ring~~ Ringbeprydda, nätta jungfrur.
Än qväder Wäinämöinen
Tofterna i båten fulla
Med en ålderstegen skara,
Med ett slägte, tärdt af tiden; —
Ringa rum för det var öfrigt,
Då han förut ~~den~~ de unga qvädit.
Sjelf han sätter sig vid rodret,
Vid björkens böjda bakstam,
Så styr han ~~sig~~ sin farkost,

yttrade ett ord och sade:
Flyt i trädlös trakt, du fartyg,
Lägg tillrygga vida fjärdar,
Flyt på hafvet som en blåddra,
Som ett näckrosblad på böljan!
Ordnade till rodden påtmän,
Jungfrurna att sitta lediga,
Påtmän ro och årorne svigta,
Men likväl skrider icke färden.
Ordnade till rodden mörna,
Påtmännen att sitta lediga,
Mörna ro och fingren knaka,
Men färden framskrider likväl icke.
Flyttade till rodd de gamle,
Och de unga att sitta lediga;
Gamla ro och hufvun runka,
Men ännu framskrider ej färden.
Sjelf nu smeden Ilmarinen
Tog sin plats på roddar-bänken,
Nu ilar trädstamsbåten framåt,
Båten ilar, ~~vägen~~ färden ~~efter~~ framskrider,

Långt på afstånd hördes årslagen,
Vida i kring vrångernas gnisslet.
Så ror han med kraft,
Tofter braka, vrånger knaka,
Rönnträds årorna gnissla,
o Deras skaft som ~~hjerpar~~ hjerpar pipa,
~~Åror~~ Deras blad som orrar kuttra.
Fören susar liksom svanen,
Aktern skränar till likt korpen,
Såsom gäss rodd-hakar ljuda.
Sjelf den gamle Wäinämöinen
Styr men skickligt sin farkost,
Sittande i den röda båtens bakstam,
Stödd uppå det starka styret;
En udde synes under vägen,
En usel by skymtar fram.
Ahti bodde uppå udden,
Kauko uti uddens krökning:
~~Kauko~~ Kauko sörjer sin fiskbrist,
Lemminkäinen sin brödlöshet,
Ahti grämer sig öfver trånga dagar,
Den yre mannen öfver sin ringa lott.

~~på~~ Han bilade på båtens sidor,
På nya farkostens költräd
Uti ändan af den långa hunger-udd
På den usla by-gatan.
Han hade ett skarpt öra,
Och ett ännu skarpare öga.
Kastade sin blick åt vester,
Vände hufvudet åt söder,
Ser en båge uppå afstånd,
Ser en molnfläck uppå afstånd.
Men ej var det någon båge,
Och någon liten molnfläck,
Det en farkost var på färden,
En liten båt som färdades,
Uppå hafvets vida fjärdar,
På dess ~~vida fläckar~~ öppna, vida vatten
En ståtlig man vid båtens styre,
En prydlig kämpe vid dess åror.
Sade muntre Lemminkäinen:
Ej jag känner detta fartyg,
Känner ej den goda båten.

som med rodd från Suomi kommer,
Drifs med årslag ifrån öster,
Har sitt styre vändt mot vester.
Nu han höjde upp sin stämma,
Hof ett mäktigt skri ~~vid udden~~ från höjden,
Mannen ropade ytterst på udden,
Den unge mannen sporde öfver hafvet:
Hvems är båten uppå vattnet,
Skeppet, som på böljan flyter?
Männerna från båten tala
Qvinnorna det genswar gifva:
Hvem är du man, som bor i skogen,
Kämpe der i ödemarken,
När du denna båt ej känner,
Själfva Wäinöläs farkost,
Känner icke båtens styrman,
Har om roddaren ej kunskap?
Sade muntre Lemminkäinen:
Redan styrmannen jag känner,
Känner roddaren i båten:
Tygge, gamle Wäinämöinen.

Sjelf vid båtens styre sitter,
Roddaren är Ilmarinen;
Hvart, I männer, gäller resan,
Hvart är kosan ställd, I hjeltar?
Sade gamle Wäinämöinen:
Rakt åt norr är kosan rigtad,
Gent emot de stora vågor,
Mot de skumbeklädda böljor
Fara vi att Sampo taga,
Att det granna locket hemta
Ifrån Pohja-gårdens stenberg,
Ifrån kopparbergets gömmor.
Sade muntre Lemminkäinen:
O du gamle Wäinämöinen!
Tag äfven mig med dig
Att den tredje hjelten blifva,
När du går att Sampo lyfta,
Att det granna locket bära!
Äfven jag en man der vore,
Om en kamp der blefve nödig,
Åt mina flata händer delar ut en befallning

En uppmaning åt mina skuldror.
Trygge, gamle Wäinämöinen
Tog så kämpen med på färden,
Tog i båten raske mannen;
det är muntre Lemminkäinen,
Vandrar stigande med snabbhet,
Går med lätta steg till stranden,
Hemtar med sig sido-bräder
Uti Wäinämöinens parkost.
Sade gamle Wäinämöinen:
Wore lagom träd i båten,
Sido-bräder i min parkost,
Vore äfven tyngd tillfyllest,
Hvarför rastar du dina sido-bräder,
Ökar träd än mer i båten?
Sade muntre Lemminkäinen:
Ej förvådet stjelper båten,
~~Stalla~~ Stacken ej förstörs af stödet,
Ofta ju på Pohja hafvet,
Vinden pröfvar sido-bräder,
Motvind starka sqvattbord fordrar.

Sade gamle Wäinämöinen:
Derför är ock örlogsskeppets
Framstam jernbeslagen,
Och spetsen stålsmidd,
Att ej båten drifs af vinden,
Ej af stormens ilar kastas.

---

## 40:de Runan.

Gamle trygge Wäinämöinen
Styrde sedan fram sin farkost
Från den långa uddens ända,
Från den usla byns närhet,
Styrde under sång längs vattnen,
Jublande längs vågorna.
Jungfruorna på spetsen af uddarne
Se i kring sig och lyssna:
Hvilket jubel är på hafvet,
Hvilken sång på vågen,
En jubel, vida öfver det förra,
En sång bättre än andra?
Gamle Wäinämöinen styrde,

Styrde ~~en dag lång med~~ floder,
Andra dagen lång med sjöar,
Och den tredje utför forsar.
Här den muntre Lemminkäinen
Påminte sig några ord
Ofvan fallet af eldforsen,
Vid den helga flodens hvirfvel,
Talar så med dessa orden,
Yttrar sig med detta uttryck:
Upphör, fors, att forsa,
Ymniga vatten att brusa!
Forsens jungfru, forsfallets tärna,
Sätt dig på stenen, kring hvilken forsen sjuder,
Sätt dig på den sjudande hällen,
Stilla vågorna med ~~händer~~ famnen
Rulla i hop bränningarna ~~med händerne~~,
Samla i hop dem med näfven,
Att mot bröstet de ej fräsa
Att mot oss de icke brusa.
Gumma, du som bor under vågorna,
Qvinna der ~~i~~ vid strida strömmens början!

Stig med nåfvarna på ~~[illegible]~~ bränningens ~~[illegible]~~

Höj dig med bröstet öfver böljan,
För att samla ihop bränningarna,
För att skota om de skummande vågorna,
Att de icke ~~slå~~ skuffa till den oskyldige,
Wältra den felfrie.

Stenarna midt på elfven,
Hällarna midt i bränningen
Må sänka ned sin panna,
Trycka ned sin hjessa,
På ~~den~~ stråten för den röda båten,
På vägen för den tjäriga farkosten.

Om detta ej vore nog,
Du sten-Kimmo Kammos son!
Vrid då ett ~~i klippan~~ ~~hål~~ med borren,
Vrägt ~~dit den~~ en öppning ~~[illegible]~~ med ditt huggjern,
Midt i stenen uti forsen,
Uti sidan af den svåra hällen,
Så att båten fritt kan löpa,
Farkosten färdas fram utan att skadas.

Om detta ännu ej vore nog,

Du vattnets värd, strömfårans invånare!
Nyt då stenarna till mossa,
Båten till gäddans luftblåsa,
Då vi vandra utför bränningarna,
Färdas längsmed branta vågorne!
Jungfru, du forsfallets granne,
Flicka invid strida strömmen!
Spinn nu ett dimmigt snöre
Utaf en dimmig flaga,
Drag ditt snöre ut på vattnet,
Drag ditt blåa garn på böljan,
Att båten kan styra längsmed detta,
Tjärubringan framåt stryka,
Att äfven en medelmåttig man kan komma fram,
Ock så en alldeles obekant hitta den rätta vägen.
Melatar, du käraste qvinna!
Tag ditt ~~[illegible]~~ älskade styre,
Hvarmed du styr båten,
Klyfver de förtrollade forsarna,
Framför afundens koning,
Utanför trollets fenster!

Om detta ännu ej vore nog,
O du Ukko, gud i höjden,
Styr min farkost med din klinga,
Läska dess stråt med det blanka svärdet,
Så att trädbåten fritt kan löpa,
Furu-floiken framåt stryka!
Sjelf den gamle Wäinämöinen
Ger sig derpå att styra,
Styrde utmed fårorna i klippan,
Midt igenom de svåra bränningarna,
Oin ~~E~~ trädbåten fartvar icke,
Siarns båt stadnar icke ~~på~~
Först sedan man kommit hän
~~Till~~ I de vida vattnen
Stadnade båten i sin fart,
Farkosten upphörde att skrida fram;
Båten stadnar tvärt ~~fast~~,
Farkosten blir fullkomligt orörlig.
Det var smeden Ilmarinen,
andra var den muntre Lemminkäinen,
De stacka styrbladet i ~~h~~ vattnet.

Gran-spånan uti böljan,
Söka i sakta mak att lösa
Båten ur sitt fängsel;
Båten börjar ej att löpa,
Trädfarkosten löses icke.
Trygge gamle Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade:
O du muntre Lempi son,
Luta dig för att se efter
Hvarvid båten ~~fäst~~ nu har fäst sig,
~~Farkosten~~ Hvarpå farkosten har stadnat
Uti dessa vida vatten,
Uti sella lugna, låga vatten,
Monne vid en sten, en ruska,
Eller på ett annat hinder?
Det var muntre Lemminkäinen,
Lutade sig ned att skåda,
Skådar under båten,
Yttrar så ett ord och säger: ~~Lugn~~ Båten
Icke på en sten är båten,
Icke vid en sten, en ruska,

Båten är på gäddans skuldror,
Uppå vattenhundens refben.
Trygge, gamle Wäinämöinen
Yttrar då ett ord och säger:
Ett och annat finns i floden,
der finns ruskor, der finns gäddor;
Om båten är på gäddans skuldror,
Vattenhundens refben,
Slå med svärdet uti vattnet,
skär fisken i tvenne stycken!
Det var muntre Lemminkäinen,
den oförvägna, blomstrande fållen,
Drog sitt svärd ur bältet,
Benfrätaren vid sin sida;
Slog med svärdet uti hafvet,
Stötte till inunder båten,
Föll så sjelf i vattnet,
Plumsade med näfvarna i vågen.
~~Derpå~~ Då tog smeden Ilmarinen
Uti laggen på hjelten,
Lyftade upp mannen ur hafvet,

yttrade sjelf dessa orden:
Alla äro då gjorda till männer,
Satta att bära skägg,
För att öka hundra-talet,
För att fylla tusentalet!
Drog sitt svärd ur bälte,
Ifrån sliden det skarpa stålet,
Hvarmed han slog till piken,
Stötte till under båten;
Svärdet splittrades i stycken,
Men gäddan lät sig alls icke bekomma.
Trygge gamle Wäinämöinen
Yttrar kärvöid dessa orden:
I motsvaren icke ens en half karl,
Icke ens en tredjedels man;
Om när som helst behofvets stund är inne,
~~Tiå~~ Och manna-vett erfordras,
Då med Edert vett är ute,
Är All Eder drift försvunnen.
Sjelf drog han nu ut sitt svärd,
Ryckte fram det skarpa stålet,

Stack sitt svärd i hafvet,
Stötte dermed under båten,
Uti stora gäddans skuldror,
Uti vattenhundens refben.
Svärdet fastnade hårdt fast,
Stadnade uti gälarna;
Då den gamle Wäinämöinen
Lyftade upp fisken från hafvet,
Vattnets gädda ifrån vattnet;
Gäddan bröts i tvenne stycken,
Stjerten sänktes ned i bottnet,
Hafvudet föll ned i båten.
Båten började nu löpa
Skeppet ur sitt fängsel löstes,
Trygge, gamle Wäinämöinen
Styrde båten till en holme,
Lät den löpa mot en strand.
Wåder derpå och betraktar
Hafvud-halfvan utaf fisken,
Yttrar så ett ord och säger:
Hvem bland svenner är den äldste,

Han må sönderdela gäddan,
Skära fisken uti stycken,
Hufvudet i bitar dela.
Männerna ur båten svara,
Qvinnorna ifrån dess sidor:
Renast äro fiskarns händer,
Heligast hans egna fingrar.
Trygge gamle Wäinämöinen
Drog fram knifven ur dess skida,
Kalla stålet vid sin sida,
Dermed skar han gäddan sönder,
Delade i stycken fisken,
Tog till orda sen och sade:
Hvem bland tärnor är den yngsta?
Hon må koka gäddan
Till en ljuflig spis om middagen,
Till en fiskrätt vid middagsmåltiden!
Tärnorna skynda sig att koka,
Uti täflan hasta väl tio fram;
Derpå kokas gäddan,
Spisas uti bitar skuren,

Men benen blefvo qvar på holmen,
Fiskens ben på berget.
Trygge, gamle Wäinämöinen
Betraktar nu benen,
Betraktar dem och vänder på dem,
Yttrar så ett ord och säger:
Hvad ej kunde deraf blifva,
Utaf dessa gäddans tänder,
Om de vore i smedens smedja,
Om till skicklig smed de bragtes,
Bragtes till en kunnig konstnär?
Sade smeden Ilmarinen:
Intet kan af intet blifva,
Ingenting af fiskbens-skrädet,
Icke ens i smedens smedja,
I en skicklig konstnärs händer.
Trygge, gamle Wäinämöinen
Yttrar härvid dessa orden:
Visst af detta skulle blifva
En fiskbens kantele,
Om en skicklig mästare skulle finnas,

En ~~et~~ som kunde göra harpa utaf ben.
När der icke kom en annan,
En man ej fanns med sådan insigt,
Att han kunnat harpan foga,
Trygge gamle Wäinämöinen
Tager sjelf sig för att foga,
Pröfvar sjelf att harpan bilda;
Fogade en harpa af ~~gng~~ gäddben,
Bildade en evärdelig fröjdekälla.
Hvadan är bottnet till kantele?
Utaf stora gäddans käkben;
Hvadan äro harpans skrufvar?
Af den stora gäddans tänder;
Hvadan strängarna på harpan?
Utaf hår från Hiisi-hästen.
Nu var strängaspelet ~~färdigt~~ bildadt,
Kantele fullkomligt färdigt,
Stora harpan utaf gäddben,
Kantele af fiskens fenor.
Dit nu kommo unga männer,
Kommo alla gifta männer,

Komma halfvuxna gossar,
Äfvensom små flickebarn,
Unga tärnor, gamla qvinnor,
Äfven medel-ålders qvinnor
Föratt kantele beskåda,
För att se på strängaspelet.
Trygge gamle Wäinämöinen
Bjöd de unga, bjöd de gamla,
Bjöd äfven medelåldern
Att med sina fingrar spela,
Uppå detta strängaspelet,
Kantele, af fiskben formad.
Spelte unga, spelte gamla,
Spelte äfven medel-åldern;
Unga spela, fingren knaka,
Gamla spela, hufvun darra,
Glädjen ej med glädje sänjes,
Spelet sig till spel ej fogar.
Sade muntre Lemminkäinen:
O, I gossar, half-vettiga,
Och I äfven, enfalla tärnor,

Jemte öfrigt arma slägte.
Icke dugen I att spela,
Ej ~~att~~ I kunnen af harpan sköta;
Fören åt mig strängaspelet,
Bären åt mig kantele,
Ställen den på mina båda knän,
Invid mina tio fingrar!
Derpå muntre Lemminkäinen
Fick kantele i sina händer,
Strängaspelet närmare till sig,
Uti sina egna fingrar;
Börjar så att spelet sköta,
Att behandla kantele,
Men ej ljuder strängaspelet,
Glädjeharpan icke klingar.
Sade gamle Wäinämöinen:
Icke finns bland denna ungdom,
Ej i detta uppväxande slägte,
Icke ibland äldre folket
Den som kunde harpan sköta,
Spela uppå strängaspelet;

Månne Pohjola kunde bättre
Få harpan att tjuda,
Strängaspelet till att klinga,
Kanske skickar jag det till Pohjola?
Skickar harpan så till Pohjola,
Bragte den till Sariola;
Gossar spelte uti Pohjola,
Gossar spelte, flickor spelte,
Spelte äfven gifta männer,
Spelte också ~~gifta~~ gifta qvinnor,
Äfven sjelf värdinnan spelte,
Vände harpan om och vred den,
Höll den uti sina fingrar
Skötte den med tio finger.
Gossar spelte uti Pohjola,
Hvarje slägte försökte spela,
Glädjen ej med glädje samjes,
Spelet sig till spel ej höjes;
Strängarna i oskick bragtes,
Taglen gåfvo skränfullt låte,
Skränande och sträfva toner,

Harpan skrålade förfärligt.
Uti knuten sof en blind man,
En gammal gubbe uppå ugnen,
Upp den gamle spratt ur sömnen,
~~Vaknande på~~ Gubben vaknade på ugnen,
Talte från sin hvilo-bädd,
Knorrade från sin vrå:
Hören upp omsider, tystnen,
Låten bli, sluten dermed,
Detta spränger mina öron,
Rister tvärt igenom hufvudet,
Allt detta ~~för mig~~ förfärligt ondt,
Stör min sömn för en vecka!
Om det Finska folkets harpa
Framdeles ej uppväcker glädje,
Eller försänker uti slummer,
~~Upp~~ Manar till hvila,
Vräken då den ut på vattnet,
Sänken ned i fladans bölja,
Eller bringen den tillbaka,
Bringen ~~sp~~ strängaspelet hädan

Fören dit i mästarns händer,
Uti konstnärns egna fingrar!
Ytterligt ifrån harpans strängar
Dessa ord till genswar ljuda:
Ännu kunner jag ej i wattnet,
Ej att blifwa under böljan,
Förr ~~spelar~~ än jag ~~jag~~ spelar hos mästarn,
Ljuder uti konstnärns händer.
Nu man harpan noggrant förde,
Dragte kantele försigtigt,
Var den uti mästarns händer,
~~Uti~~ uppå konstnärns egna ~~fingrar~~ knä.

---

41:sta Runan.

Trygge, gamle Wäinämöinen,
Den ewärdeliga sångarn
Lagar fingrarna i ordning,
Twättar sina tummar rena;
Sätter sig på glädje-stenen,
Slår sig ned på sångar-hällen,
~~Ned~~ öpwerst på silfwerrika backen,

på den gyllne kullens höjning.
Tog sitt strängspel mellan fingren,
Vände skålig bugt mot knäet,
Kantele innunder handen,
Talte ordet och sig utlåt:
Komme den, som vill, att höra,
den som förr ej hörde fröjden
Af evärdeliga runor,
Klangen utaf kanntelspelet.
Nu den gamle Wäinämöinen
Började att herrligt spela,
Uppå gäddbensinstrumentet,
På sin kantele af fiskben;
Böjligt sträcktes upp hans fingrar,
Lätt den höjda tummen svängde.
Glädjen blef sannskyldig glädje,
Fröjden stegrades till jubel,
Spelet ländes som ett tonspråk;
Sångens styrka växte högre;
Ljudfullt klingo gäddans tänder,
Muntert surrade dess fenor,

Gäll och herrlig stämma höjdes
Öfwerljudt ur gångarns tagel
Spelte gamle Wäinämöinen,
Fanns ej varelse i skogen,
Löpande på fyra fötter,
Sträckande på ludna tassar,
Som ej kom att spelet höra,
Glädjens toner att beundra.
Ikornskaror sträckte sprången
Från en yppig qvist till annan,
Hermeliner trängde närmre,
Satte sig på gärdesgårdar,
Elgar hoppade på moen.
Loar höllo glädjelekar.
Waknade och varg från kärret,
Reste sig och björn från moen,
Ur sitt tallomhöljda ide,
Ur det täta granrissnåret;
Vargen sprängde långa vägar,
Björnen ilade längs moarn,
Satte sig till slut på gärdet,

Vältrade sig upp på ledet,
Föll så gärdsgård med på klippan;
Ledet ramlade i sanden,
Björnen skuttade i granen,
Svingade sig opp i tallen.
Att till sjelfva spelet lyssna,
Glädjens toner att beundra.
Tapiolas stränge gubbe,
Sjelfva Metsola-husbonden,
Tapiolas hela gårdsfolk,
Alla tärnor, alla svenner,
Färdades till klippans toppar,
Till att spelets ljud uppfatta;
Sjelfva skogarnas värdinna,
Tapiolas stränga husfru
Pryder sig med blåa strumpor,
Tager på sig röda strumpband,
Stiger upp i björkens knagla,
Hvilar sig i alens krökning,
Kanteljudet till att höra
Och det sköna spel uppfatta.

Allt hvad luftens fogel heter,
Svingande på vingar tvenne
Yrde med som snö från höjden,
Ilade med snabba vingslag
Till att herrligt spel få höra,
Glädjens toner att beundra.
Örnen, som i boets hemvist
Hör det sköna Suomi-spelet,
Lemnar ungarna i nästet,
Tager sjelf till snabba flygten
För att hjeltens spel förnimma,
Väinämöinens ifver skåda.
Högt flög örn i vida rymden,
Midtigenom molnen höken,
Allorna ur djupa vågor,
Svanors flock från träsk, som tinat;
Ja, också de småre finkar,
Hela skaror qvitterfåglar,
Hundratal af gröna sisskor,
Våra tusental af lärkor
Jublade i luftens rymder,

Fladdrade vid sångarns skuldror,
Medan fadrens glädje skapte,
Medan Wäinämöinen spelte.
Sjelfva luftens sköna jungfrur,
Älskliga naturens döttrar,
Glädjens spel med undran hörde,
Lyssnade till kanteltoner;
Sutto, en på luftens loka,
Lysande på himlabågen,
Och en annan på en molnfläkt
Strålande vid purpurkanten.
Månens vackra gudadotter,
Solens sköna, stolta jungfru
~~[illegible]~~ Sköta ifrigt väfvens skedar,
Höja, sänka sina väfskaft,
Väfva flinkt det gyllne tyget,
Klappa ljudligt silfverväfven,
Högt vid röda molnets kanter,
På den långa bågens krökning:
Dock så snart de fingo höra
Ljudet af det sköna strängspel,

Hastigt väfsked föll ur knipan,
Och ur handen slant skottspolen,
Väfvens gyllne trådar brusto,
Silfverväfskaft sprungo sönder.
Fanns ej varelse på landet,
Fanns ej engång uti vattnet,
Den med fenor sex sig rörde,
Ej bland fiskars hvimmel någon,
Som ej kom att spelet höra,
Glädjens toner att beundra.
Gäddor strecka kraftigt framåt,
Vattenhundar simma ovigt,
Laxar ila från sitt ~~sig~~ klippgrund,
Sikens afvel upp ur djupet,
Mörtar små och aborrstimmen,
Mejkor, löjor, andra fiskar
Tåflande till vassen draga,
Stapla sig tätt invid stranden,
Till att Wäinös sånger höra
Och hans ljufva spel uppfatta.
Ahto, blåa böljors konung,

Gråbeskäggad vattnets gubbe,
Drager sig till vattenbrynet,
Smyger sig på näckrosbädden,
Lyssnar der till glädjesången,
Tar till orda och sig yttrar:
Aldrig än jag hörde maken,
Aldrig i min lefnadsdagar
Glädjespel som Wäinämöinens,
Den evärdelige sångarns.

Sytrasskaran bothottaret,
Strändens vassbeprydda fränkor,
Redde ut de långa lockar,
Borstade det ~~rika~~ rika håret
Med en borste silfverskaftad,
Med en gyllne hufvudborste,
Hörde underbara toner,
Spelets sköna klang förnummo;
Med i vattnet slant då borsten
Och försvann i djupets vågor,
Håret blef till hälften borstadt,
Lockens redning ofullbordad.

Sjelfva vattnets herrskarinna,
Gumman med vasshöljda barmen,
Hastigt reser sig ur hafvet,
Spritter upp ur djupa böljan,
Sänker sig uppå sitt vassbröst,
Slingrar till ett grund i vattnet,
Till att denna stämma höra,
Väinämöinens spel förnimma,
Underbara toners stämma,
Kantelspelets höga skönhet;
Slumrade så in på stället,
Der hon sjunkit ned på brösstet,
På en brokig sten i hafvet,
På en kant af tjocka hällen.
Här den gamle Wäinämöinen
Spelte en dag och en annan,
Icke fanns en sådan hjelte,
Ej en man så fast i sinnet,
Fanns ej man och fanns ej qvinna,
Bärande de rika lockar,
Som ej rördes intill tårar,

Hvilkens hjerta ej förmådde;
Greto unga, greto gamla,
Greto de ogifta männer,
Greto ock de gifta männer,
Greto de ej än fullvexta
Både ynglingar och jungfrur,
Ja jemvål de spåda flickor,
När så underbart var ljudet,
Och den gamles tonspel ljufligt.
Ja, och sjelfva Wäinämöinens
Tåruppfyllda ögon sänkes,
Droppar tillra från hans ögon,
Vattendroppar rulla neder,
Tårar digrare än tranbär,
Mer lättrörliga än ärter,
Tårar trindare än hjerpägg,
Större än en svalas hufvud.
Tårar rullade ur ögat,
Droppade ock ur det andra,
Föllo så uppå hans kinder,
Och utför hans sköna anlete,

Men ifrån hans sköna anlete
Lägre ned på fyllig haka,
På det redeliga bröstet,
~~utför~~ Från det redeliga bröstet
Utför till det fasta knäna,
Från de fasta knäna åter
Ned på stolta fotabladen,
Från de stolta fotabladen
Ned till jorden under fötterne,
Genom fem hvarf yllekläder,
Genom sex hans gyllne gördlar,
Genom sju hans blåa rockar,
Genom åtta klädesmantlar.
Rulla så de tåredroppar
Hän från gamle Wäinämöinen
Till det blåa hafvets stränder,
Och från blåa hafvets stränder
Under djupets klara vatten
Ofvanpå det mörka gruset.
Då tog gamle Wäinämöinen
Sjelf till orda och sig utlät:

Månn bland denna ungdom finnes,
I den sköna ungdomsskaran,
Uti detta stora slägte,
Höga ätt af samma fader
Den som mina tårar plockar
Under djupets klara vatten?
Säga då de unga alla,
Svara dertill och de gamle:
Icke finns bland denna ungdom,
Denna sköna ungdomsskara,
Uti detta stora slägte,
Höga ätt af samma fader
Den som dina tårar plockar
Under djupets klara vatten.
Säger gamle Wäinämöinen,
Talar sjelf och ordet yttrar:
Hvo ville hemta mina tårar,
Plocka upp de vattendroppar,
Under djupets klara vatten,
Vingåd drägt af mig han undfår.
Kommer korpen fram och kraxar,

säger gamle Wäinämöinen:
Käre korp, sök mina tårar
Under djupa, klara vattnen;
Vingad drägt af mig du undfår. —
Korpen kunde dem ej hemta.
Hörde detta blåa knipan,
Kom så fram den blåa knipan,
Sade gamle Wäinämöinen:
Ofta dyker blåa knipan,
Doppar näbben uti böljan,
Svalkar sig i kalla vattnet;
Käre, plocka du de tårar
Under djupa, klara vattnen,
Rätta gåfva skall du undfå,
Wingad drägt jag gifva ämnar.
For då knipan ner att plocka
Wäinämöinens strida tårar
Under djupa, klara vattnen,
Ofvanpå det mörka gruset; —
Knipan plockade de tårar,
Bar i Wäinämöinens händer —

Se, förändrade de voro,
Wexte till en högre skönhet,
Stelnade till ädelstenar,
Alstrade till blanka perlor,
Höga kungar till en prydnad,
Maktens män till evig glädje.

---

## 42:dra Runan.

En var gamle Wäinämöinen,
Ilmarinen var den andre
Och den tredje ~~Lemminkäinen~~,
Han den sköne Kaukomieli;
Dessa gåfvo sig ut på öppna hafvet,
På de vida vågorna,
~~Hen~~ Hän till den kalla byn, ~~[illegible]~~
Till det mörka Pohjola,
Till den ort, der männer ätas,
Hwarest hjeltar bli förgjorda.
Hwem skall väl sköta rodden utaf dem?
En var smeden Ilmarinen,
Han blef nu roddare

Vid det öfre år-paret,
Den andra var muntre Lemminkäinen,
Vid det nedre år-paret.

Trygge gamle Wäinämöinen
Satte sig sjelf att styra,
Styrde med god fart;
Han styrde midt igenom böljorna,
Genom de svåra bränningarna,
Skumbetäckta vågorna,
Rakt emot Pohjas båthamnar,
Förut bekanta ~~strandbryggor~~ båtrullar

När de nu anländt dit,
Kommit till målet för sin resa,
Drogo de båten uppå stranden,
~~Tjärustammen~~ Ryckte upp tjärustammen
På stålsmidda rullar.

Kommo derpå till stugorna,
Stucko sig hastigt in;
Pohjolas värdinna frågade,
Kunskapade af de komna:
Hvarom veta männer tälja,

Hvilken nyhet bringa hjeltar?
Trygge gamle Wäinämöinen
Svarar härtill:
Vi om Sampo veta tälja,
Orda om det granna locket;
Komma hit att Sampo dela,
Att det granna locket skåda.
Sjelf nu Pohjolas värdinna
Yttrade ett ord och sade:
Hjerpen hinner ej till att delas af tvenne,
Ekorn ej förslår åt trenne männer,
Godt för Sampo är att rulla,
för/Granna locket att mala
Uti Pohjolas stenberg,
Inom berget utaf koppar,
God är äfven för mig sjelf att vara
Såsom herrskarinna öfver den stora Sampo.
Trygge gamle Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade:
Om du icke gifver en del åt oss,
Andra hälften utaf Sampo,

Så skola vi bära bort den hel och hållen,
Föra bort den uti vår båt.
Louhi Pohjolas värdinna
Blef deröfver högeligen uppbragt,
Kallade Pohjola tillhopa,
Unga männerne med sina svärd,
Hjeltarna med sina vapen
För Wäinämöinens hemfärdsräkning.
Trygge gamle Wäinämöinen
Grep nu till sin kantele,
Satte sig sjelf att spela,
Började att vackert spela;
Alla kommo att höra derpå,
Att beundra dessa glädjetoner,
Männarna med muntert sinne,
Qvinnorna med skrattande min,
Hjeltarna med tåren i ögat,
Gossarna knäböjda på marken.
Tröttar så hela folkskaran,
Sömnens tyngd deröfver sprider,
Alla åhörare somnade in,

Alla åskådare slumrade bort,
Unga ~~sofvo~~ söfdes, gamla ~~sofvo~~ söfdes
Utaf Wäinämöinens spel.
Derpå vise Wäinämöinen,
Den evärdelige siarn
Känner efter i sin ficka,
Letar i den lilla pungen,
Derur sömnens nålar tager,
Bestryker ögonen med sömn,
Ställer ögonhåren i kors,
Trycker ögonlocken tillhopa:
För det trötta folket,
För de slumrande hjeltarna;
Sänkte dem uti en lång sömn,
Hela Pohjola folket
Till att sofva en längre tid,
~~Ofo~~ Hela byga folket att slumra:
Går så för att Sampo taga,
Föra bort det granna locket
Ifrån Pohjolas stenberg,
Ifrån kopparbergets gömmor,

Från de nio låsens stängsel,
Och en rigel jemte den tionde.
Der den gamle Wäinämöinen
Låter sångens toner ljuda
Vid kopparbergets dörrar,
Vid stenslottets portar;
Och då röfvas borgens portar,
Borgens fasta gångjern skakas.
Sjelf nu smeden Ilmarinen,
Han såsom den andre mannen,
Smorde låsen med smör,
Beströk gångjernen med flott,
Att ej dörrarne skulle tjuta,
Och ej gångjernen gnälla;
Vrider låsen upp med fingrar,
Riglarna med grafta öppnar,
Och då öppnas låsens stängsel,
Starka dörrarna uppelåtas.
Derpå gamle Wäinämöinen
Sjelf med dessa orden talar:
O du Lempi-son, du muntre,

Du bland mina vänner ypperst,
Gå att goda Sampo taga,
Våra bort det granna locket!
Han, den muntre Lemminkäinen,
Eller sköne Kaukomieli,
Redo nog förutan uppmaning,
Äfven flink utan att berömmas,
Sig begaf att Sampo taga,
Våra bort det granna locket,
Sade då han gick dit bort,
Skröt under vägen:
I samma mon jag äger mandom,
I samma mon som gubbens son är hjelte,
Må äfven Sampo röras,
Brokiga locket vända sig
Med den högra fotens tillhjelp,
~~Gen~~ Berörd af hälen bak på foten!
Lemminkäinen börjar flytta,
Börjar flytta, börjar vända,
Fattar med sin famn om Sampo,
Arbetar knäböjd på marken,

Men dock icke Sampo röres,
Granna locket blir ej rubbadt;
Dess rötter hade rotat sig
På ett djup af nio famnar.
Finns en oxe god i Pohjola,
Som är stor till sin kropp,
Dennas sidor äro starka,
Och dess senor mycket goda;
Dess horn äro famns långa,
Dess nos halffamnen famn i tjocklek.
Tar nu oxen ifrån betet,
Tar en plog från åkerrenen,
Plöjer sedan Sampos rötter,
Granna lockets starka fången;
Börjar Sampo så att röras,
Granna locket till att leta.
Derpå gamle Wäinämöinen,
Ilmarinen som den andre,
Mantra Lemminkäinen som den tredje,
Förde bort den stora Sampo
Ifrån Pohjolas stenberg,

Ifrån kopparbergets gömmor;
Förde den till sin båt,
Lade så uti sin parkort.
När de fått ~~Nu fingo de~~ Sampo i sin båt,
Brokiga locket i sin parkort,
Sköto de ut båten i vattnet,
Den af ~~tiop~~ hundra bräder gjorda på vågen;
~~Vatten~~ Båten plumsade i vattnet,
Kom med sidorna i ~~vattnet~~ vågen.
Frågar smeden Ilmarinen,
Yttrar nu ett ord och säger:
Hvart skall goda Sampo föras,
Hvart det granna locket forslas
Ifrån dessa usla ställen,
Från det arma Pohjola?
Svarar gamle Wäinämöinen
Talte sjelf med dessa orden:
Dit skall goda Sampo föras,
Granna locket bli ledsagadt:
Till den dimomhöljda uddens ända,
Ytterst på den skogbevuxna holmen,

För att der till lycka vara,
Ro i all sin tid;
~~att~~ Nog der finns en liten täppa,
Finns ändock en ~~ringa~~ liten jordfläck,
Icke betad, icke slagen,
Ej besökt af männers klingor.
Derpå gamle Wäinämöinen
Begaf sig bort från Pohjola, ~~—~~
Begaf sig förnöjd,
Jublande till egna länder;
Yttrar derwid sjelf dessa orden:
Wänd dig farkost ~~ifr~~ bort från Pohjola,
Wänd dig emot hemmet,
Med bakstammen emot främmande länder.
Wagga, du wind, min båt,
För fram, du watten, min farkost,
Låna ditt bistånd åt årorna;
Lätta myndarens mödor,
Uppå dessa wida watten,
Öppna fjärdar!
Om årorna woro för små,

Roddarene gwagre,
Styrmännerne smȧ,
Farkostens länkare bara,
Så gif du Aktö dina åror,
Din farkost, du vattnets vård,
Nya och bättre åror,
En annan och ~~b~~ fastare styråre!
Sätt dig sjelf vid årorna,
Sätt dig att ro,
Låt trädbåten ila fram,
Den med järnvränger försedda bana sig fram
Midt igenom de svåra bränningarne,
De skummande vågorna.
Derpå gamle Wäinämöinen
Styrde af med skicklighet,
Sjelf sen smeden Ilmarinen,
Muntre Lemminkäinen som den andre,
Ro med mycken ifver,
De ro och färdas fram
På fjärdens öppna vatten,
Vida vågor.

sade muntra Lemminkäinen:
Nog det fanns i mina fordna tider,
Vatten fanns för roddaren,
Äfvensom sång för sångaren,
Men nu ej, i närvarande tider;
Hör man alldrig
sång uti båten,
Toner uppå vågen ljuda:
Trygge gamle Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade:
Ej man bör ~~på~~ ej sjunga på sjön,
Ej på den vida vågen,
Sången föder lättja,
Sånger uppehålla rodden,
Den gyllene dagen skulle förlida,
Natten skulle komma hastigt öfver öss
Uppå dessa vida vatten
Uppå dessa stora vågor.
Det var muntre Lemminkäinen
Yttrade ett ord och sade:
Tiden förgår likvässt,

Den sköna dagen hastar hädan,
Natten kommer sakteligen,
Skymningen inbryter
Äfven om du aldrig sjunger,
Qväder under all din lifstid.
Styrde gamle Wäinämöinen
På det blåa hafvets yta,
Styrde en dag, styrde tvenne,
Men uppå den tredje dagen
Ren den muntre Lemminkäinen
Upprepar för andra gången:
Hvarför sjunger du ej Wäinämöinen,
Qväder icke ädelborne,
Sen du goda sampo vunnit,
Sen du gjort en lyklig resa?
Trygge gamle Wäinämöinen
svarar yttrande med klokhet:
Än för tidigt är att sjunga,
Bittida att glädje väcka;
Först då är det tid att sjunga,
Då är glädjen på sitt ställe,

När vi egna dörrar skåda,
Egna portars rassel höra.
Sade muntre Lemminkäinen:
Om jag sjelf vid rodret sutte,
Skulle jag sjunga då, ~~så länge~~ jag förmår,
Qväda ~~me~~ ~~be~~ under det jag kan,
Kanske ~~skulle~~ finns förmågan ej en ann gång,
Kanske ~~man~~ är kraften ej ~~kan~~ då tillräcklig;
Om du icke lofvar att sjunga,
Begynner jag sjelf att sjunga.
Derpå muntre Lemminkäinen,
Han den sköne Kaukomieli
Jemkar till sin mun och börjar,
Stämmer uppe sin tonart;
Började så sjelf att sjunga,
Gaf sig, ~~ofor~~ oförvägen, att rösta till
Med sin sträfva röst,
Med sin rosslande strupe.
Sjöng så muntre Lemminkäinen,
Kaukomieli röstade till,
Munnen rördes, skägget darrar,

Mennen vred sig illa;
Sången hördes vida ikring,
Hans qväde öfver vattnet,
Hördes till sex byar,
Öfver sju fjärdar.
Tranan satt uppå en stubbe,
Ofvanpå en puttig tufva,
Räknar talet utaf sina finger-benen,
Lyftar på sina fötter;
Denna skrämdes svårt upp
Utaf Lemminkäinens sång.
Tranan hof ett gruflig läte,
Skrek af skrämsel mycket illa,
Gaf sig genast till att flyga,
Flög fram rakt till Pohjola;
När den sedan kommit dit,
Hunnit fram till Pohja kärret,
Upphof den ännu ett gräsligt läte,
Skränade förfärligt,
Väckte derigenom upp Pohjola,
Hade onda väldet till att vakna.

Uppsteg Pohjolas värdinna
sedan hon sofvit den ~~långa~~ sömnen,
Begaf sig till fägården,
Sprang till sädesrian,
Ser efter sin boskap,
Öfverskådar sin ~~gr~~ grannmål,
Intet hade försvunnit utaf boskapen,
Intet var förkommit utaf säden.
Gick derpå till stenbacken,
Till kopparbergets dörr,
Yttrade när dit hon kommit:
Ve nu mina dar, jag arma!
Wisst har här en främling varit,
Sönderslat alla låsen,
Öppnat alla slottets portar,
Sönderbrutit alla gångjern;
Kunde Sampo vara bortförd härifrån
Tagen med eget lof?
Wisst var Sampo då dan bortf.
Bort var granna locket buret
ifrån Pohjolas stenberg,

Ifrån kopparbergets gömmor,
~~Sedan~~ från de nio låsens stängsel,
~~Samt~~ Och från ~~från~~ från bommens som den tionde.
Louhi Pohjolas värdinna
Blef deröfver mycket förtörnad,
Hon Insåg att hennes välde skulle ~~ok~~ sjunka,
Hennes anseende gå ned;
Anropar alltså Ututar:
Utu-tärna, dimmans jungfru!
Sålla dimma med ett såll,
Sprid ikring en tjocke mist,
Sänk ett dimtäcke ned från himlen,
En mist ifrån öfre luften
På hafvets vida fjärd.
På den öppna flacken,
Att ej Wäinämöinen må ~~hitta~~ slippa fram,
Uvantolainen hitta rätt!
Om ej detta vore nog,
Iki-Turso, gubbens son,
Höj ditt hufvud ifrån hafvet,
Din hjessa ifrån böljan.

Fäll i kull Kalevas män,
Fördränk Uvantola-boerne,
Förstör de styggа hjeltarna
Under de djupa vågorna,
För Sampo till Pohjola
Ifrån båten utan att ~~den~~ kon skadas.
Om ej detta vore nog,
O du Ukko, högst bland gudar,
Luftens gyllene konung,
Silfver beherrskare!
Tvinga å väg ett storm-väder,
Uppväck vädrens stora makter,
Utsänd en stormvind, skicka en våg
alldeles emot båten,
att ej Wäinämöinen slipper fram,
att ej Uwantolainen kan färdas.
Utu-tärnan, dimmans jungfru,
Andas ~~ut~~ ut en mist öfver hafvet,
~~Skapa~~ Skaffar ett töcken i luften,
Höll den gamle Wäinämöinen
Hela trenne nätter

Uti det blåa hafvet,
Utan att han slapp fram,
Kunde färdas någonstädes.
När han hvilat trenne nätter
Uti det blåa hafvet,
Sade gamle Wäinämöinen,
Talte sjelf och yttrade sig ~~sålunda~~:
Icke engång kan en sämre man, ~~[illegible]~~
Ej ens ~~en~~ sämnigare hjelte
Förgöras i mist,
Besegras med dimma.
Högg i vattnet med sin klinga,
Slog i hafvet med sitt svärd,
En honungs ~~[illegible]~~ vätska spred sig i klingans spår,
Honung följde på svärd-slagen,
Dimtäcket uppsteg på ~~himm~~ himmelen,
Dimman höjde sig i luften,
Hafvet klarnade från dimman,
Hafvets våg från mistan,
Hafvet vidgade sig till stort,
Verlden öppnade sig vidsträckt.

Var så en liten tid,
Trögflöt en liten stund,
Då ett starkt ~~susande~~ brusande hördes,
Tätt vid sidan af den röda båten,
Svallet brusade högt
Emot Wäinämöinens båt.
~~Då~~ Härvid blef smeden Ilmarinen
~~Stum~~ Mycket illa skrämd,
Bloden försvann från hans ~~kinder~~ ansigte,
Röda färgen förgick från hans kinder;
Ett Täcke drog han öfver sitt hufvud,
~~Tog~~ Svepte det öfver öronen,
Täckte väl sitt ansigte,
Sina ögon ännu bättre.
Sjelf den gamle Wäinämöinen
Såg åt sidan på vattnet,
Vände sin blick åt sidan af båten,
Såg så der ~~att~~ ett litet under:
Iku-Turso gubbens son
Var bredvid den röda båten,
Lyftade upp sitt hufvud från hafvet,

Höjde sin hjessa från vågen.
Trygge gamle Wäinämöinen
Fick så hans öron uti sina händer,
Höjde på honom ifrån öronen,
Frågade och yttrade sig,
Talade ett ord och sade:
Iku-Turso, gubbens son,
Hvarför steg du upp ur hafvet,
Hvartill höjde du dig från böljan
I vågen för menniskorna,
Synnerhet för Kalevas son?
Iku-Turso, gubbens son
Blir icke särdeles glad deröfver,
Men blir icke heller särdeles uppskrämd,
Och svarar just icke någonting.
Trygge gamle Wäinämöinen
Sporde en annan gång med noggranhet,
Frågade för tredje gången med stränghet:
Iku-Turso, son af gubben,
Hvarför steg du upp ur hafvet,
Hvartill höjde du dig från böljan?

Iku Turso, son till gubben,
Yttrar redan vid tredje gången
Ett ord till svar och säger:
Derför steg jag upp ur hafvet,
Derför höjde jag mig från böljan,
Att jag hade i sinnet
Att mörda Kalevas slägt,
Ett föra Sampo till Pohjola;
Men om du nu släpper mig ned i böljorna,
Om du ännu lemnar åt mig mitt arma lif,
Så skall jag icke en annan gång komma
I vägen för menniskorna.
Då den gamle Wäinämöinen
Lemnade den usle i böljorna,
Talade sjelf med dessa orden:
Iku-Turso, son af gubben!
Icke må du stiga upp ur hafvet,
Icke må du höja upp ~~ditt hufvud~~ dig ur bö
I vägen för menniskorna,
Efter förloppet af denna dagen!
Efter förloppet af denna dag

Stiger åfven Turso ej upp ur hafvet,
I vägen för menniskorna,
Utan måne och sol gå upp,
En vacker dag randas,
Luften blir ljuf och angenäm.
Derpå gamle Wäinämöinen
Styrde framåt med sin farkost;
Var så en liten ~~stund~~ tid,
Förflöt en liten stund,
Då Ukko, högste guden,
Sjelfva luftkretsens beherrskare,
Bjöd vindarna att blåsa,
Häftigt oväder att rasa.
Windarna begynte att blåsa,
Ovädren att häftigt rasa;
Häftigt blåste vestanvinden,
Sydvestvinden for med styrka,
Starkare ännu for sunnan,
Östanvinden hven ohyggligt,
Sydost dånade förfärligt,
Nordan tjöt med vildhet.

Blåste löfven bort från träden,
Barren ifrån barrträden,
Blåste blommorna från ljungen,
Hylsorna kring fröt från gräsen;
Lyftade upp det svarta gruset,
Ofvanpå hafvets klara yta.
Mycket häftigt blåste vindarna då,
Vågorna slogo mot farkosten,
Förde bort gäddbens harpan,
Kantelen, gjord af fiskens fenor,
Wellamo folket till godo,
Till evinnerlig glädje för Ahtola;
Då Ahto märkte denna på vågorna,
Ahtos barn på böljorna,
Togo de den tjusfulla harpan,
Bergade den till sin boning.
Här för gamle Wäinämöinen
Stego tårarna i ögonen,
Sjelf yttrade han dessa orden:
Dit bortkom nu min tillverkning,
Dit gick mitt älsklings-instrument,

Försvann min evinnerliga glädje;
Icke torde jag återfå
Uti denna min närvarande lifstid
Glädje-harpan utaf gädd-tänder,
Spel-instrumentet utaf fiskben.
Sjelf nu smeden Ilmarinen
Blef på det högsta ledsen,
Yttrade ett ord och sade:
Ve nu mina dar, jag arme,
Som for ut på detta vida haf,
Mig begaf på öppna fjärdar,
Trampade på träd, som rullar,
Stödde mig på qvist, som skälfver!
Visst har håret vind fått känna,
Erfara ryslige oväder,
Skägget röna onda dagar,
Afven uppå dessa fjärdar;
Sällan torde de dock pröfvat
En så väldig storm, som denna,
Dylika sjudande bränningar,
Skumbetäckta vågor;

Vinden är nu mig en tillflykt,
Och förbarmaren är böljan.
Trygge, gamle Wäinämöinen
Begrundar härvid långsamt:
Ej att gråta uti båten,
Jemra sig uti en farkost;
Gråten hjelper ej ur nöden,
Jemmern ej från onda dagar.
Derpå dessa ord han yttrar,
Talar sjelf och säger detta:
Neka du, vatten, din son,
Förbjud, bölja, ditt barn,
Ahto tygna böljorna,
Wellamo stilla vattnets kraft,
Att ej sqvättborden bli vattenstänkta,
Att det icke går öfver mina sidobräden.
Uppstig, vind, mot himlen,
Höj dig upp bland molnen,
Till din slägt och till ditt ursprung,
Till dina fränder, din familj!
Skjelp icke trädbåten,

Vräk ej omkull furu-båten,
Fäll heldre med träden på svedjelandet,
Stjelp omkull qvarnarna på backen.
Det var muntre Lemminkäinen,
Sjelf den sköne Kaukomieli,
Yttrade ett ord och sade:
Kom du örn ifrån Turja,
Hemta tre af dina fjäder,
Örnen tre och korpen två,
Till bistånd åt den lilla båten,
Till den skrala farkostens sqvättbord.
Sjelf ökade han på sido bräderna,
Redde sqvättbord uti båten,
Fogade fremmande sido bräder till densamma,
Ända till höjden af en hel famn,
Så att vågen icke kunde slå öfver,
Stänka öfver brädden.
Nu fanns öfver tillräkligt sidobräder,
Sqvättbord uti båten,
Till att vaggas af den stränga vinden,
Att slås till af den stora vågen.

Då man färdades genom bränningarna,
Styrde kosan öfver de branta böljorna.

---

## 43:dje Runan.

Louhi Pohjolas värdinna
Kallade Pohjola tillhopa,
Satte hopen under båg-vapen,
Väpnade männerna med svärd,
Rustade Pohjas båt i ordning,
Gjorde örlogsskeppet redo.
Radar männerna i sin farkost,
Gjorde krigshjeltarna redo,
Liksom knipan sina ungar,
Artan sina poster ordnar,
Hundra män, som bära klingor,
Tusen hjeltar med bågor.
Ordnade om segel-råerna,
Tillrustade segel-spirorna;
Hissar segel uti masten,
Drar dem upp i alla spiror,
Som ett utsträckt moln att skåda,

Lik en moln-klimpe uppå himlen;
Derpå gaf hon sig att färdas,
Både begaf sig och ~~stadnade~~ hastade
För att få tag på Sampo
Från Wäinämöinens farkost.
Trygge gamle Wäinämöinen,
Som på blåa hafvet styrde,
Höjande sin röst nu sade,
Talade från båtens bakstam:
O du Lempison, du muntre,
Du bland mina vänner ypperst!
Stig i toppen utaf masten,
Klättra opp på skeppets råstång,
Speja uti luften framför oss,
Forska ut himlen bakom oss,
Om luftens stränder äro klara,
Om de äro klara eller mulna!
Det är muntre Lemminkäinen,
Den lefnadsglade ynglingen,
Mycket flink äfven utan uppmaning,
Färdig äfven utan att blifva beröm(n)d,

Steg i toppen utaf masten,
Klättrade i skeppets råstång.
Ser åt öster, ser åt vester,
Ser åt sydvest, ser åt söder,
Spejar rakt mot Pohjas stränder,
Yttrar så ett ord och säger:
Klar är luften framför oss,
Men himlen skymmer bakom oss;
Ett litet moln finnes i norr,
Uti nordvest finnes en molnkant.
Sade gamle Wäinämöinen:
Säkert talar du nu osannt;
Icke lär en sky det vara,
Ej en molnkant, som sig höjer,
Det ett fartyg är i segel;
Se engång till noggare efter!
Ser en ann gång, spejar noga,
Yttrar sig med dessa orden:
En holme synes der på afstånd,
Skymtar fram der långt borta,
Asparna af hökar vimla,

Björkarna af örnar skymmas.
Sade gamle Wäinämöinen:
Säkert talar du nu osannt;
Icke må de hökar vara,
Icke fläckbeströdda örnar,
Männer äro de från Pohja;
Speja noga tredje gången!
Det var muntre Lemminkäinen,
Spejar äfven tredje gången,
Yttrar sig med dessa orden,
Talar sjelf med detta uttryck:
Nu der kommer Pohja-båten,
Hundra-roddar-skeppet stampar,
Hundra män vid åror sitta,
Tusen åter sitta lediga.
Nu den gamle Wäinämöinen
Rena sanningen försporde,
Yttrar så ett ord och säger:
Ro nu på, du smed Ilmarinen,
Ro du muntre Lemminkäinen,
Ron I alla här i båten,

Att båten måtte skrida framåt,
Farkosten hinna ur vågen.
Rodde smeden Ilmarinen,
Rodde muntre Lemminkäinen,
Rodde alla uti båten;
Björk-årbladen svigtade,
Vrängerna af rönnträd knakade,
Aspträdebåten ~~k~~darrade;
Fören frustade som en skjäl,
Bakstammen brusade som en fors,
Vattnet sjöd uti hvirflar,
Fradgan jagades ~~uti~~ i blåddror.
Hjeltarna kappades med rodden,
Männerna knyckte till på vad,
Men farden skred ej framåt,
Trädstamsskeppet ~~framskred~~ ilade icke
Undan för det seglande skeppet,
För Pohjola båten.
Nu den gamle Wäinämöinen
Märker ofärd honom hota,
Nödens dag för handen vara;

Börjar tänka och begrunda
Hur att vara, hur att lefva;
Yttrar så ett ord och säger:
~~Bot jag finner än mot detta~~
~~Minns en konst, ett medel känner~~:
Än en konst jag härtill minnes,
Hittar på ett litet underverk.
Börjar söka efter fnöske,
Leta uti sina eldddon,
Tager så en liten flinta,
Tar en liten bit af fnöske,
Detta slänger han i hafvet,
Öfver sin venstra skuldra,
Höjer så sin röst och säger,
Yttrar sig med dessa orden:
Deraf må födas ett skär,
Växa upp en hemlig holme,
Och mot den må ~~båten~~ Pohja-båten,
Hundraroddar-skeppet klyfvas,
Uti hafsvallets brytning,
Uti vågens plaskning!

Växte så deraf ett skär,
Födds uti hafvet en holme,
Med sin längd mot öster,
Tvärsöfver mot norr.
Kom nu Pohja-båten gungande fram,
Huggande tvärt igenom vågen;
Stadnar så på skäret,
Fastnar illa uppå holmen;
Trädstamsskeppet bröts i stycken,
Hundraroddarsskeppet bräcktes af,
Masterne plumsade i hafvet,
Seglen föllo ned
Till rof för vindarna,
Till att drifvas omkring af storm-ilarna.
Louhi Pohjolas värdinna
Sprang med fötterna i vattnet,
Gaf sig att lyfta upp båten,
Att höja upp skeppet;
Men båten började ej att höja sig,
Farkosten icke att röra sig,
Alla bågträden hade brustit,

Alla vränger voro åfven sönder.

Tänker efter och begrundar,
Yttrar sig så med dessa ord:
Hvilket råd skall nu mig hjelpa,
Hvad skall man nu taga sig före?
Derpå byter hon om sig till annat,
Dristar sig att förändra skapnad:
Tog fem liar,
Sex utslitna, usla gräftor,
Ordnade dem till fingrar,
Bildade klor af dem åt sig;
Tog hälften af den brustna båten,
Ställde denna under sig,
Svängde sidorna till vingar,
Gjorde sig en stjert af styret,
Hundra män inunder vingen,
Tusen kämpar uppå stjerten,
Hundra svärdbeklädda männer,
Tusen kämpar med skjutgevär.

Breder ut sig, börjar flyga,
Höjer sig i skapnad af en örn;

Flygger flaxande i luften,
Sökande fatt på Wäinämöinen,
Ena vingen bestryker molnen,
Andra vingen krusar vattnet.
Wattnets moder, vackra qvinnan,
Yttrar nu dessa orden:
O du gamle Wäinämöinen!
Vänd ditt hufvud ifrån [redacted], söder,
Kasta din blick mot nordvest,
Se litet bakom dig!
Trygge gamle Wäinämöinen
Vände sitt hufvud bort från söder,
Kastade sin blick mot nordvest,
Blickade litet bakom sig:
Redan kommer Pohja-qvinnan,
Den underliga fågeln nalkas,
Om axlarna lik en hök,
Om kroppen lik en örn.
Hon hinner upp Wäinämöinen,
Slög i ändan på masten,
Slog sig ned på segel-stången,

stadnade i ändan af segel-rån;
Båten hade nästan kantrat,
Nästan öfver ända störtat.
Här nu smeden Ilmarinen
Öfverlemnar sig åt sin Gud,
Förtröstar sig på sin Skapare,
Yttrar sig med dessa orden:
Beskydda, du store Skapare,
Hägna, du sköne Gud,
Att icke mannen må omkomma,
Mödrabarnet försvinna ur de lefvandes antal,
Utan Skaparns skickelse,
Utan Guds tillstädjelse!
Ukko, du uppenbare Gud,
Sjelf du himmelske Fader!
Hemta åt mig en eldig pels,
Kläd på mig en eld-skjorta,
I hvars skydd jag kunde strida,
Och bak hvilken jag kunde kämpa,
Att mitt hufvud icke skulle fara illa,
Min lugg gå till spillo

Uti det blanka stålets fejder,
För det skarpa eggets spets!
Sjelf den gamle Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade:
O du Pohjolas värdinna!
Kommer du nu att dela Sampo
På den dimomhöljda udden,
Den skogbevuxna holmen?
Sade Pohjolas värdinna:
Ej jag går att Sampo dela
Jemte dig, du afskyvärde,
I ditt följe, Wäinämöinen!
Sjelf hon söker taga Sampo
Ifrån Wäinämöinens farkost.
Nu den muntre Lemminkäinen
Drager svärdet från sitt bälte,
Rycker fram det skarpa stålet
Ifrån sin venstra sida,
Hugger dermed örnens näfvar,
Klorna på den starka fågeln.
Slog så muntre Lemminkäinen,

Både högg och yttrade sig:
Ned med männerna, ned med svärden,
Ned med usla hjeltarna,
Hundra männen under ifrån vingen,
Tiotalen ifrån fjäder-spetsarna!
  Sade härvid Pohja-gumman,
Yttrade från mastens topp:
Ve dig Lempi son, du muntre,
Arme Kauko, stackars man!
Nu har du din moder svikit,
Har din gamla mor bedragit:
Lofvade i krig ej fårdas,
Alldrig under tio somrar,
Om du äfven guld behöfde,
Eller finge lust till silfver.
  Trygge gamle Wäinämöinen,
Den evärdelige siarn —
Fann att tiden nu var inne,
Förnam att stunden nalkats;
Höjde derför upp sitt styrblad ifrån hafvet,
Ekens spån ifrån vågen,

Slog dermed till emot kräket.
Högg af klorna på örnen;
Alla andra klor krossades i stycken.
Allenast lillfingret blef ensamt quar.
Svennerna föllo ned från vingarna,
Männerna störtade i hafvet,
Hundra männer under ifrån vingen,
Tusen karlar ifrån stjerten;
Sjelfva örnen störtade ned,
Damp ned på båg-träden,
Liksom tjädern ifrån trädet,
Ekorn ifrån granens qvistar.
Griper sedan tag i Sampo
Med det ej benämnda fingret,
Vräkte Sampo så i hafvet,
Stötte ut det granna lockret,
Öfver kanten af den röda båten,
Midt uti det blåa hafvet;
Der gick Sampo uti stycken,
Granna locket uti bitar.
Så gick af dessa stycken,

Af Sampos stora bitar,
Några under det klara vattnet,
Ofvanpå det svarta gruset,
Och qvarblefvo der som vattnets rikedom,
Ahtibarnens dolda skatter;
derför ej i detta lifvet,
Ej så länge månen lyser,
Vattnet saknar rikedomar,
Hafvets Ahti dolda skatter.
Qvar doch blefvo några stycken,
Endast några smärre bitar
På det blåa hafvets yta,
På det vida hafvets vågor,
För att vaggas utaf vinden,
Vräkas hit och dit af vågen.
Dessa vaggades af vinden,
Drefvos hit och dit af svallet
På det blåa hafvets yta,
På det vida hafvets vågor;
Vinden förde dem till landet,
Vågen dref dem till stranden.

Trygge gamle Wäinämöinen
såg att svallet dref åt stranden,
förde bort till landet,
Att vågen dref mot stranden
dessa styken utaf Sampo,
Bitar utaf granna locket.
Deröfver blef han dock glad,
Yttrade ett ord och sade:
Deraf kan ett frö dock uppgro,
Till en ständig välfärds början,
Till en sådd på plöjda tegar
Och till all slags vext och gröda;
Genom den skall månen lysa,
Blida solens strålar skina,
Öfver stora Suomi-landet,
Öfver Suomis sköna nejder.
Louhi Pohjolas värdinna
Yttrade ett ord och sade:
Än minnes jag ett konstgrepp dertill,
Minns en konst, ett medel finner
För din plöjning, för din sådd,

För din boskap, för din gröda,
För din skinande måne,
För din lysande sol:
I en sten jag månen sticker,
Gömmer solen i en klippa,
Låter stränga froster skada,
Kylig väderlek fördröja
All din plöjning, all din såning,
All din gröda, alla skördar,
Låter jern från luften regna,
Hagel utaf stål bereder,
Att på dina goda svedjor,
Dina bästa åkrar störta.
Trollar björnen ifrån heden,
Ifrån granskogen den glesa tanden,
För att rifva dina vallakar,
Dina ston om lifvet bringa,
Boskapshjordarna förstöra,
Skingra korna vidt kring fältet;
Sjukdom låter jag döda folket,
Dräper hela din slägt,

Att man ej i denna verlden,
Ej i vida verlden hör den nämnas.
Då den gamle Wäinämöinen
Sjelf till orda tog och sade:
Mig förmår ej Lappen trolla,
Mig ej Turjalainen skadar;
Gud beherrskar väderleken,
Skaparn vårdar ödets nycklar,
Afundsmannens arm dem icke
Når, ej oväns fingerspetsar.
När jag förlitar mig på min Skapare,
Tryggar mig till min Gud,
Skaffar han nog bort masken från min åker,
Fienderna från min gröda,
Från att bära mina åkrar,
Fälla ned mina vexter,
Från att taga mina bradder,
Förgöra min gröda.
Och du, Pohjola-värdinna,
Drif förderfven in i stenen,

Tryck i klippan allt det onda,
samla plågorna i berget,
Men ej må du månen röra,
Aldraminst åt solen komma!
Låt de stränga frosterna skada,
Låt ovädret uppehålla
Egna kornbesådda åkrar,
Sådden, hvilken sjelf du odlar;
Låt ock jern från himlen falla,
Strö hagel af fasta stålet,
På de fält, du sjelf har uppplöjt,
Långt på Pohjas åkrar!
Trolla björnen ifrån heden,
Ifrån lunden vilda katten,
Krökta tassen ifrån öknen,
Under granen glesa tanden,
Med på tågen uti Pohjola,
Hvarest Pohjas ~~po~~ hjordar trampa!
Härtill Pohjolas värdinna
Yttrade ett ord och sade:
Nu mitt välde ren är brutet,

Redan har mitt anseende sjunkit ned,
Mitt välstånd har sjunkit i hafvet,
Sampo söndrades bland vågorna.
Gaf sig gråtande till hemmet,
Jemrande till Pohjola,
Fick knappast någonting
Hem till sig af Sampo;
Förde likväl något litet
Med det ej benämnda fingret,
Bar bort locket till Pohjola,
Bragte handtaget till Sariola;
Derför är i Pohjola jemmer,
Är ett brödlöst lif i Lappland.
Trygge gamle Wäinämöinen,
Sedan han sjelf gått i land,
Finner han bitar utaf Sampo,
Styeken af det granna locket
Invid stranden utaf hafvet,
På den fina sandbanken.
Förde bitarna af Sampo,
Styckena utaf det granna locket

Till ändan af den dimmiga udden,
På spetsen af den skuggrika ön,
För att växa, för att frodas,
För att förökas, för att ärfva sig
Till korn-öl,
Till bröd af råg.
Der den gamle Wäinämöinen
Yttrar sjelf dessa orden:
Gif, o Skapare, oss lycka,
Unna, Gud, att vi må trifvas,
Lefva väl vårt lif igenom,
Lefva väl och dö med heder
I det Ginfva Suomi-landet,
I Karelens land, det sköna.
Bevara oss du store Skapare,
Värna oss du sköne Gud,
Ifrån männers tanke-griller,
Ifrån qvinnors stygga tankar;
Kullslå de jordiska afundsmännen,
Besegra trollen uppå vattnet.
Håll du alltid med dina söner,

var alltid en hjelp för dina barn,
Alltid ett stöd om natten,
En vårdare om dagen,
att vredens sol ej får uppgå,
Icke ondskans måne lysa,
Icke en fiendtlig vind blåsa,
Icke ondskans regn falla,
Icke svåra frosten härja,
stränga vädret vidröra!
Bygg en jern-gärdesgård,
Uppför ett sten-slott,
Omkring min afvel,
På ömse sidor om mitt folk,
Ifrån jorden upp till himlen,
Ifrån himlen ned till jorden,
Till min bostad, till min hydda,
Till mitt stöd, till mitt beskydd,
att ej ondskan må för mycket gripa ikring
Motgången för mycket skada
Under hela detta lifvet,
Och så länge solen lyser.

---

## 44. de Runan.

Trygge gamle Wäinämöinen
Eftertänker i sitt sinne:
Skönt det vore nu att spela,
Att ur toner glädje locka,
Här på dessa nya orter,
Uppå dessa sköna gårdar;
Men min harpa har försvunnit,
Glädjen flytt från mig för evigt
Hän till fiskens djupa salar,
Laxarnes ojemna stengrund,
Till en egendom åt hafvets beherrskare,
Att af Wellamos ätt besittas;
Och icke torde Ahti återhemta denna,
Gifva den tillbaka.

O du smed Ilmarinen!
Fordom smed du, smed ock så i går,
Smid nu äfven i dag,
Smid åt mig af jern en räfsa,
Täta taggar uppå räfsan,
Taggar täta, skaftet långt,

Hvarmed jag kan råfsa igenom vågorna,
Samla böfsjorna på såtor,
Hafvets vass till stränger hopa,
Alla stränderne besöka,
För att få harpan på isen,
För att finna Kantele
Ifrån fiskens djupa diken,
Laxarnas ojemna stengrund.
Det var smeden Ilmarinen,
Den evärdeliga hamrarn,
Smidde snart af jern en råfsa,
Redde dertill skaft af koppar,
Smidde taggarna hundra famnar långa,
Förfärdigade skaftet femhundra famnar långt.
Derpå gamle Wäinämöinen
Tog sin jernbesmidda råfsa,
Gick ett litet stycke längs vägen,
Vandrade en liten väglängd,
Till stålbesmidda kullerstockar,
Till koppar båtbryggor.
Der fanns båtar, tvenne båtar,

Tvenne färdiga farkoster
Uppå stålsmidda kullerstockar,
Vid koppar bryggor,
Den ena båten var en ny båt,
Den andra åter en gammal båt.
 Sade gamle Wäinämöinen,
Talte till den nya båten:
Gif dig nu, båt, i vattnet,
Begif dig, farkost, på vågorna,
Utan att du behöfver vändas med armen,
Röras om med tummen!
 Gaf sig båten ut i vattnet,
Båten begaf sig ut på vågen;
Trygge gamle Wäinämöinen
Sätte sig sjelf till styret,
Begaf sig att sopa hafvet,
Att sopa vågen;
Sopar näckrosorna tillhopa,
Råfsar sedan strandens ruskor,
Råfsar säf och hafsrörs toppar,
Toppar utaf säf och hafsrör,

Rotade äfven genom hvarje grop,
Genom alla skär och bankar,
Men fick ej och fann ej heller
Någonsin mer sin gäddbens harpa,
Glädjen, som för evigt flyktat,
Kantele, som gått förlorad.
Trygge gamle Wäinämöinen
Började att hemåt vandra,
Sorgsen och med nedsänkt hufvud,
Med åt sidan lutad mössa,
Brister ut i dessa uttryck:
Icke tör hon mera finnas,
Glädjen utaf gäddans tänder,
Spelet utaf fiskens ben.
När han vandrar uti lunden,
Färdas utmed skogsbrynet,
Hör han en björk, som gråter,
Ser, hur masurträdet tåras;
Nu begifver han sig till denna,
Närmar sig närmare.
Spörjer så och börjar fråga:

Hvarför gråter du, sköna björk,
Qvider högljudt, gröna träd,
Klagar, du med hvita gördeln?
Icke ut i krig du föres,
Tvingas ej i härnad heller.
Skickligt honom björken svarar,
Talar sjelf det gröna trädet:
Sådant många om mig säga,
Flere i sitt sinne tänka,
Att i glädje blott jag lefver,
Uti fröjd och jubel endast;
Arme jag, som äfven under
All min sorg och saknad fröjdas,
Klagar blott, då ondt jag lider,
När mig mästa sorger trycka.
Nu, så arm, mitt hårda öde
Och min tomhet jag begråter,
Att så lottlös helt och hållet
Och så utan skydd jag lemnats
Här på detta svåra ställe,
På det öppna betesfältet.

Lyckliga och sälla alla
Önska endast oupphörligt
Att den sköna sommarn skulle komma
Att den varma sommarn skulle börja;
Men annorlunda jag arma,
Annat väntar jag olyckliga:
Att min bark skall afskalas,
Att mina löfgrenar skola härjas.
Ofta mig beklagansvärda,
Ofta mig så djupt betryckta
Närma sig alla barn
Långsmed hela våren,
Rista i mig med pennknifvar,
Klyfva min saftiga bark,
De stygga herdarna om sommarn
Beröfva mig mitt hvita bälte,
Den ena till en slef, den andra till en slida
En annan åter till en hår-rifva.
Ofta för mig olyckliga,
Ofta för mig beklagansvärda
Bo flickorna under mig,

Tumla om vid min sida,
afskära åfvan sig löfqvistarna,
binda ihop dem till qvastar.
Ofta blir jag olyckliga,
Ofta jag beklagansvärda
Qvistad och till svedja huggen,
Eller och till kastved huggen;
Tvenne gånger ren i sommar,
Under denna långa sommar
I mitt skygd sig männen lägrat,
Hvässande sina yxor,
Mot mitt olycksburna hufvud,
Mot mitt lif, jag ömkansvärda.
Denna är min fröjd om sommarn,
Glädjen af den långa sommarn;
Vintern är ej desto bättre,
Snö-tiden mycket lyckligare.
Hvarje år så tidigt sedan
Förändrar sorgen mitt utseende,
Hufvudet fylles af bekymmer,
Mitt anlete bleknar,

då jag kommer ihåg den dystra ~~tiden~~ dagarne
Tänker på de svåra tiderne.
Ylvågor så mig stormen bringar,
Frosten för de värsta sorger;
Blåsten far af med min gröna pels,
Frosten med min sköna kjol,
Så att jag fattiga,
Jag arma, stackars björk
Blir alldeles naken,
Fullkomligen utan beklädnad,
Att skälfva uti kölden,
Att qvida uti skarpa vintern.
Sade gamle Wäinämöinen:
Gröna björk, ej må du gråta,
Qvida högljudt, löfskattrika,
Klaga du med hvita gördeln!
Du skall få en beständig fröjd,
Ett nytt, ljufvare lif;
Snart skall du af glädje gråta,
Utaf idel fröjder jubla.
Derpå gamle Wäinämöinen

Gjorde björken till en harpa;
Täljde nu en dag om sommarn,
Formade åt sig kantele
På den dimomhöljda udden,
På den skogbevåxta holmen;
Täljde kupan så till harpan,
Grundträdet till den nya glädjen,
Kupan utaf hållig björk,
Grundträt af fast masur.
Derpå gamle Wäinämöinen
Sjelf till orda tog och sade:
Harpan nu sin kupa äger,
Nya glädjen har sitt grundträd,
Hvadan må nu skrufvar tagas,
Hvadan goda pinnar hemtas?
Reste sig en ek på tåget,
Högrest träd vid gårdens ända;
Eken hade jemna grenar,
På hvar gren ett äpple syntes,
Uppå äpplet satt ett guldklot,
Och en gök på gyllne klotet.

När sin stämma göken höjer,
Gifver fem ljud ifrån sig,
Guld då flödar ur dess mun,
Silfver dryper ~~fr~~ från dess läppar,
Ned på den gyllne kullen,
På den silfverrika backen;
Häraf skrufvarna i harpan,
Pinnarna i masurkupan.
Sade gamle Wäinämöinen,
Talte sjelf med dessa orden:
Skrufvar fick jag nu till kantele,
Goda pinnar till masur-kupan;
Men än saknas här dock litet,
Strängar fem i harpan fela;
Hvadan kunde jag få strängarna till den,
Hvadan skall jag taga ljudgifvarene?
Gick att söka strängar,
Vandrade längs svedjefältet;
Satt en jungfru uppå svedjefältet,
En ung mö uti dälden,
Mön dock icke gret fullkomligt,

Men fullt glad var hon ej heller,
Sjöng blott annars för sig sjelf,
Sjöng blott att sin qvall fördrifva,
Under hopp om sin blifvande fästman,
Väntande på sin käraste.
Trygge gamle Wäinämöinen
Wandrade dit utan skor,
Stråfvade dit utan strumpor;
När han sedan framkommit dit,
Började han att anhålla om hårstrån,
Yttrade sjelf dessa orden:
Jungfru gif af dina hårstrån,
Gif en lock af ditt hår,
Till strängar åt kantele,
Till den eviga glädjens beljudare.
Flickan gaf af sina hårstrån,
Utaf sina fina hår,
Gaf fem och sex hårstrån,
Gaf äfven sju hårstrån;
Häraf äro harpans strängar,
Beljudarene på den eviga glädjen.

Blef så harpan färdig;
Derpå gamle Wäinämöinen
Satte sig på låga stenen,
Uppå trappan, byggd af hällar.
Tog sin kantele i handen,
Glädje-spelet närmare sig sjelf,
Vände spetsen upp mot himlen,
Stödde knappen emot knäna,
Jemkar så om strängarne,
Stämmer om ljuden.
Fick då strängarne afpassade,
Sin harpa att stämma:
Vände så den ned mot sina händer,
Tvärsöfver på sina knän,
Sänkte ett tiotal af fingrar,
Gillrade fem finger
Att leka på strängarne,
Att hoppa kring tonerne.
När den gamle Wäinämöinen
Der nu spelte sin kantele,
Med små händer, med smala fingrar,

Med tummen utåt böjd,
Ljufligt ljudade då masurn,
Skottrika björken jublade,
Klang så äfven gökens guldskänk,
Ljöd i fröjd ung-jungfruns hårlock.
Med fingrarna spelte Wäinämöinen,
Med strängarna klingade kantele,
Bergen rördes, hällarna dånade,
Alla klippor gåfvo genljud,
Stenarna vaggade på vågorna,
Gruset sväfvade på vattnet,
Tallarna betogos af fröjd,
Stubbarna hoppade på fälten.
De beslägtade Kaleva-qvinnorne
Ilade midt ifrån sin virksöm,
Härtill som en elf,
Alla hastade som en ström,
Unga qvinnor med skrattande min,
Värdinnorna med gladt sinne,
För att höra uppå spelet,
Att beundra glädje-ljuden.

Allt hvad männer fanns i närheten,
dessa alla med mössan i hand;
Alla qvinnor, som funnos i närheten,
Dessa alla med hand på kind;
Flickorna med tåren i ögat,
Gossarna knäböjda på marken,
Lyssnade på kantelen,
Beundrade glädje-spelet,
Yttrade dessa orden,
Utbrusto med en mun:
detta har man förr ej hört,
Ett så ljufligt spel,
Uti hela detta lifvet
Och så länge månen lyste.
Hördes så det vackra spelet,
Hördes till sex byar;
Icke fanns det kräk,
Som ej kom att höra
Uppå ljufva spelet,
Uppå kanteles ljufva toner.
Allt som fanns af skogens djur,

Hukade sig ned på sina tassar,
För att lyssna till kantele,
Att beundra glädje-spelet;
Alla luftens flygande foglar
Satte sig på små qvistar,
Alla slag af vattnets fiskar
Hastade till stranden,
Äfven maskarne under jorden
Flyttade sig ofvan mullen,
Vände sig och lyssnade
Uppå detta ljufva spelet,
På den evinnerliga glädje-kantelen,
Uppå Wäinämöinens musik.
Den gamle Wäinämöinen
Spelade nog underbart,
Anslog alltför sköna toner;
Spelte en dag, spelte tvenne,
Uti en fortsättning,
Efter en enda morgon-måltid,
När han en enda gång gjordat sig med sitt bälte,
En enda gång jemkat till sin skjorta.

När han spelade hemma,
Uti furuträds huset,
Ljudade de höga taken,
Dallrade golfvet,
Takhvalfvet ~~genlj~~ genljöd, dörrarne tjöto,
Alla fenstren jublade,
Ugnen utaf stenar rörde sig,
Masur-ugnstolpen dånade.
Når han vandrade bland granar,
Gick i furu-skogar,
Granarna sig ödmjukt krökte,
Tallarna vände sig på backen,
Kottarna flögo till marken
Och barren spriddes kring roten.
När han rörde sig i lunderna
Eller tog ett steg på svedjefälten,
Väcktes lunderna strax till glädje,
Jublade svedjefälten beständigt,
Blommorna af kärlek tjusades,
Unga telningarna böjde sig ned.

45:te Runan.

Louhi Pohjolas värdinna
Fick till sina öron ryktet
Att Wäinölä frodades,
Kalevala tillvexte
Genom Sampos erhållna bitar,
Stycken af det granna lockel.
Detta afundades hon högeligen,
Begrundar sjelf allt jemt
Hvilken bane hon skulle bereda,
Hvilken död hon skulle anskaffa
~~Att~~ Åt detta Wäinölä folk,
Kaleva~~t~~ sönernes slägte.
Hon begynner anropa Ukko,
Tillbedja tjungaren:
O du Ukko, högst bland gudar,
Nedgör Kalevas folk,
Med hagel utaf jern,
Med stålsatta nålar,
Eller låt dem dö af sjukdom,
Förgör det usla slägtet,

Männerna på de stora gårdarne,
Qvinnorna på pähus-golfven!
Fanns så Tuonelas blinda dotter,
Loviatar den gamla qvinnan,
Värst utaf Tuonis döttrar,
Gemenast utaf Manes döttrar,
Begynnelsen till allt ondt,
Till tusende olyckor;
Dess anlete var svartlett,
Dess hy såg afskyvärd ut.
Denna Tuonis svarta flicka,
Ulappalas blinda mö
Redde sin bädd på vägen,
Sitt bås på usel mark;
Låg med ryggen emot vinden,
På sida emot det skarpa vädret,
Med bakdelen emot den kalla luften,
Midt emot solens uppgång.
Kom en väldig väder-il,
En stor stormvind ifrån öster,
Blåste den denna hafvande,

Gjorde henne fyllig i buken,
På det telningslösa svedjelandet,
På den tuflösa marken.
Hon bar ett hårdt sköte,
En tung bukens fyllnad,
Bar den två och tre månader,
Äfven en fjerde och femte,
Månader sju och åtta,
Runda nio månader,
Till qvinnans gamla mått,
Till hälften af den tionde månaden.
På slutet af den nionde månaden,
I början af den tionde månaden
Blef buken hård,
Slog den sig till besvärlig;
Och fostret föddes icke,
Kom ej fram, ehuru alstradt.
Flyttade plats för sin vistelse,
Lät inreda ett annat ställe,
Skökan gick att föda,
Vindens plotta att få barn,

Emellan tvenne berg,
Uti fem fjällars skrefva;
Men der föds ej fostret,
Alstras icke alstret.
Sökte sig en plats att föda,
Ett ställe att tömma sitt sköte,
Uppå de gungande källsprången,
I de sqvalpande källorna;
der fick hon icke plats,
Icke lättnad för sin buk.
Höll på att framföda sin gosse,
Att tömma sitt sköte
Uti eldforsens sjudande fall,
Uti det stora vattnets hvirfvel,
Under trenne forsfall,
Under nio strandbranter,
Men ännu föddes ej fostret,
Den uslas mage lättas icke.
Styggan började att gråta,
Den gemena varelsen att skrika,
Hon vet ej hvart hon kunde gå,

Hon vet icke hvart hon borde gå,
Hvart hon borde vandra
Föratt tömma sin buk,
Föratt framföda sina ungar.
Jumala talade från molnet,
Skaparn yttrade sig på himmeln:
der har du ett trekantigt hus
På stranden emot hafvet,
Uti det mörka Pohjola,
Uti det mulna Sariola;
Gå dit föratt föda,
Föratt lätta ditt sköte,
der behöfves du,
der väntar man ditt folk!
Hon, den svarta Tuoni-dottren,
Den gemena Manala mön,
Kom till Pohjolas stugor,
Till Sariolas badstu-engder,
Föratt sina barn föda,
Föratt sina foster alstra.
Louhi Pohjolas värdinna

Pohjas tandglesa gumma
Förde henne hemligen i badstun,
Med sidan förut i badhuset,
Utan att byalaget hörde,
Utan att någon underrättelse gjordes sig till by
Värmde hemligen upp bastun,
Eldade den mycket hastigt,
Smorde dörrarna med öl,
Fuktade gångjernen med spisöl,
Att ej dörrarna skulle tjuta,
Gångjernen gnissla.
Derpå yttrar hon dessa orden,
Talte sjelf och sade detta:
Qvinno-hustru, naturens dotter,
Du gyllene, sköna qvinna,
Som är äldst bland hustrur,
Den första mor bland sjelf-födingar!
Spring till knäna uti hafvet,
Ända till midjan uti vågen,
Tag slem utaf gjörsen,
Tag slemmig vätska af laken,

Hvarmed du smörjer benens mellanrum,
Bestryker långsmed sidorna,
Löser qvinnan från sitt trångmål,
Hustrun ifrån bukens plågor,
Ifrån denna svåra plåga,
Ifrån bukens svåra möda!

Om ej detta vore nog,
O du Ukko, högst bland gudar!
Kom hit då man behöfver dig,
Gif dig hit då man kallar dig,
Här är en flicka uti trångmål,
En qvinna uti bukens plågor,
Uti badstun midt i röken,
Uti byns badhus!

Tag din gyllene klubba
Uti din högra hand,
Förstör dermed riglarna,
Träng igenom dörrposterne,
Öppna Skaparns lås,
Bryt af de inre riglarna,
Att både stora och små få utgå,

Att den svage får tåga fram!
Der nu det gemena stycket,
Tuonis blinda dotter
Tömde ut sin buk,
Födde sina arga barn,
Under det kopparprydda täcket,
Under täcket utaf simma.
Födde nio söner
Ypå en enda sommar-natt,
Under ett enda bad, som blifvit gifvet,
Uti en enda badstu, som man tillredt,
Utaf en enda bukens möda,
Utaf ett skötes svåra fyllnad.
Sina söner benämner hon
Och vårdar med samma omsorg,
Som enhvar sitt eget foster,
Dem man sjelf har buggt i huset:
En till håll och ~~styng~~ styng hon danar,
Fostrar till kolik en annan,
Ammar upp till gikt den tredje
Och en fjerde gör till tvinsot.

Der hon bulnads-sjukdom närer,
Här en utslagssjukdom föder,
Alstrar der den svåra kräftan,
Dägger ock den grymma pesten.
En enda blef blott obenämnd,
Den som var yngst bland yngeln,
Denna manade hon derpå,
Utsände som troll i vattnet,
Trollmän uti sanka dälder,
Afundsmän på alla ställen.
Louhi Pohjolas värdinna
Uppmanade andra att vandra,
Dit till den dimmiga uddens spets,
Till den skogbevåxta holmen;
Uppeggade de svåra fostren,
Skickade oerhörda sjukdomar
Emot Wäinöläs folk,
Till förderf åt Kalevas slägt.
Wäinöläs söner ligga sjuka,
Kaleva-folket täres
Af icke vanliga sjukdomar,

Hwilkas namn man icke känner;
Golfwen ruttna undertill,
Täcket murknar ofwanpå.
Då gick den gamle Wäinämöinen,
Den ewärdelige siarn,
~~Gick~~ att frälsa hufwuden,
Att befria lif,
Gaf sig i strid med Tuoni,
Uti handgemäng med sjukdomen.
Wärmde bastun upp med snabbhet,
Stenarna att emottaga bad,
Med rena vedträn,
Med klabbar som vattnet hämtat;
Bar vatten inom sin klädnad,
Förde qwastarna i sin wärjo,
Wärmde upp de gifwna qwastarna,
Mjukade upp deras hundra qwistar.
Kastade derpå ett honungsljuft bad,
Skickade ett honungsrikt bad
Genom de heta stenarna,

Genom de brinnande hällarna,
Yttrar sig med dessa orden,
Talar med detta uttryck:
Kom nu Gud i badet,
Fader i den varma luften,
Att bereda helsa,
Att åvägabringa fred!
Stryk undan de helga qvistorna,
Släck ut de helga smittorna,
Låt det öfverflödiga badet falla till jorden,
Skicka bort det elaka badet,
Att det ej bränner dina söner,
Förderfvar dina poster!
Jag kastar vatten
Uppå dessa heta stenar,
Detta må till honung bytas,
Blifva en honungsvätska;
Må en honungs-elf flyta,
Må en honungs-insjö bölja
Genom hällen utaf sten,
Genom den med mossa drifna bastun!

Äro vi icke utan orsak tärda,
Dödas icke utan sjukdom,
Icke utan den store skaparens tillåtelse,
Utan af Gud tillskyndad ofärd;
Den som skulle tära oss utan orsak,
Han må få sina egna ord i munnen,
I sitt hufvud sina egna skickelser,
Sina afsigter emot sig sjelf!
Om i mig ej man nog finnes,
Hjelte uti gubbens son,
Att befria ifrån tillfogade plågor,
Att lösa ifrån onda skickelser,
Så är Ukko nog man dertill,
Han, som upprätthåller molnen,
Bor uti det regnlösa molnet,
Herrskar uti skyarna.
O du Ukko, högst bland gudar,
Gud, som öfver molnen thronar!
Kom nu hit, då du behöfves,
Vandra hit, då man dig kallar,
Att lära känna dessa plågor,

Att afvända dessa nödens dagar,
Att borttaga dessa svåra skickelser,
Att lösa dessa svåra åkommor!
Hemta åt mig ett eldsvärd,
Bär åt mig en gnistrande klinga,
Med hvilken jag kan beherrska det onda,
Fullkomligt lugna de svåra åkommorna,
Skicka plågorna på samma väg som vinden,
Smärtorna på de vida svedjefälten.
Dit fördrifver jag smärtorna,
Dit manar jag plågorna,
Uti en sten-källare,
Uti rösen utaf jern,
Att åstadkomma smärta åt stenarna,
Att pläga hällarna;
Stenen qvider ej af smärta,
Klippan ej af plåga klagar,
Om dit äfven skulle bringas
Oberäkneliga smärtor.
Yllägo-flicka, Tuonis jungfru,
Du, som sitter på plågo-stenen,

Hvarest trenne elfvar flyta,
Der sig trenne vatten grena,
Malande på plågostenen,
Vridande på plågo-berget!
Gå nu för att hopsamla plågorna
I den blåa stenens gap,
Eller störta dem i vattnet,
Drif dem i hafvets djup,
Hvarest vinden icke känner
Och der solen icke skiner!
Om ej detta vore tillräckligt,
Kivutar, du goda värdinna,
Vammatar, du ståteliga qvinna,
Kom med mig, hasta hit
Att tillreda helsa,
Att bereda frid och ro!
Borttag från de svåra smärtorna
Deras kraft och deras styrka,
Att den sjuke sig får hvila,
Att den svage lugnt kan sofva,
Den plågade sin sans behålla,

Gikklingen njuta lindring.
Samla smärtorna i skrinet,
Plågorna i koppar-asken,
Smärtorna, för att föra dem,
Plågorna, för att qväsa dem
Midt uti Kipumäki,
Uti Kipuvuoris högsta kympel;
Der må du koka smärtorna,
Uti en liten kittel,
Som rymmer blott ett finger,
Der blott rum för tummen finnes!
Midt på backen står en sten
Och ett hål finnes midt i stenen,
Hålet är vridet med nafvaren,
Inskuret med ett huggjern;
Dit fördrifvas alla plågor,
Alla smärtor dit förjagas,
Grymma smärtor dit förpassas,
Plågoandar dit försänkas,
Så att de ej få göra försök om nätterne,
Icke kunna komma ut om dagarna.

Derpå gamle Wäinämöinen,
Den evärdelige siarn,
Smorde ännu de sjuka ställen,
Begjöt de svåra plågorna
Med nio slags läkemedel,
Med tio slags besedda medel,
Talar så med dessa orden,
Yttrar sig med detta uttryck:
O du Ukko, högst bland gudar,
O du gamle man i himlen!
Låt ett moln i öster födas
Och en sky från nordvest uppgå,
Skicka en molntapp ifrån vester,
Regna honung, regna vatten,
Till läkemedel åt de sjuka,
Till begjutelse för plågorna!
Af egen makt förmår jag intet,
Om ej min skapare skänker bistånd;
Skaparen må hjelpe förläna,
Gud må tillföra hjelpe,
När jag sett derpå med egna ögon,

När jag farit deröfver med mina händer,
När jag talat med min mun,
Blåst deröfver min anda!
Hvad min hand icke berört,
Det må Guds händer beröra;
Dit mina fingrar ej lämpa sig,
Må Skaparns fingrar passa:
Skaparns fingrar äro bättre,
Skaparns flata händer lättare!
Kom nu, Skapare, att trolla,
Gud, att hela med ord,
Allmakt, att beskåda!
Må den återbringa helsan under natten,
Göra allt helbregda om dagen,
Att ej smärtan kännes på ytan,
Och ej plågan fräter innanföre,
Att ej qvalen sänka sig i hjertat,
Att ej den minsta smärtsama känsla återstår,
Icke den ringaste plåga
Under hela detta lifvet
Och så länge månen lyser!

Trygge gamle Wäinämöinen,
Den evärdelige siaren,
Afvände derigenom plågorna,
Förstörde smärtorna;
Afvände af andra pålagda smärtor,
Läkte svåra skickade sjukdomar,
Befriade folket från döden,
Kaleva från undergång.

---

## 46:te Runan.

Budskapet nådde till Pohjola,
Underrättelsen till den kalla byn,
Att Wäinölä tillfrisknat,
Att Kalevala sluppit
Ifrån dessa pålagda plågor,
Ifrån dessa oerhörda sjukdomar.
~~L~~ Louhi Pohjolas värdinna,
Pohjas tandglesa qvinna
Blef deröfver högeligen ledsen,
Yttrade ett ord och sade:
Ännu mins jag äfven ett annat medel,

Känner åfven en annan väg:

Jag skickar björnen från fältet,
Krökta näfven ifrån ödemarken,
Öfver Wäinöläs boskap,
Kalevalas fänad.

Skickade björnen från fältet,
Wilda björnen från ödemarken,
Till Wäinöläs svedjelunder,
Till Kalevalas betesländer.

Trygge gamle Wäinämöinen
Yttrar sjelf dessa orden:
Ilmarinen, smed, min broder,
Smid åt mig ett nytt spjut,
Smid åt mig ett tre-eggadt spjut,
Jemte ett kopparskaft dertill!
Jag borde fånga en björn,
Jag borde fälla penning-hullet,
Att det icke härjar mina hästar,
Mina ston om lifvet bringar,
Icke dödar mina hjordar,

Och ej korna strör kring marken.
Smeden smider spjutet,
Icke långt, men icke kort,
Smidde det helt medelmåttigt:
På dess blad stod en varg,
En björn vid egget,
En elg strålt fram i doppskon,
En fåle sprang på skaftet,
En ren sparkade i skaftets ända.
Snögade derpå litet färsk snö,
Helt litet fin duggsnö,
Så mycket, som en höstgammal tacka,
Som en vintergammal hare;
Sade gamle Wäinämöinen,
Talte sjelf med dessa orden:
Nu mig göres lust i hågen,
Lust att vandra till Metsola,
Att besöka skogens jungfrur,
Blåa tärnornas gårdar.
Jag begifver mig af männerna till skogen,
Af hjeltarne till sysslor utom huset;

Tag mig skog till dina karlar,
Tapio tag bland dina hjeltar,
Hjelp mig till lycklig fångst,
Att fälla skogens prydnad!
  Mjelikki, du skogsvärdinna,
Tellervo Tapios hustru,
Lägg nu band på dina hundar,
Ordna vackert dina valpar,
I det trybevuxna tåget,
I den lilla ekträdskajan!
  Vackra Ohto, skogens äpple,
Du runda honungstass!
När du hör mig komma,
Hör att den stolta karlen nalkas,
Göm då klorna i ditt hull,
Tänderna uti ditt tandkött,
Att de aldrig måtte såra,
Ej ens i sin vighet skada!
  Du min enda, ~~o~~ vackra Ohto,
~~O~~ O min honungstass, du sköna!
Lägg dig att ligga på tufvan,

På det vackra berget,
Så att furarna svigta ofvan dig,
Granarna susa ofvan dig;
Der må du, Otso, sedan röra dig så,
Vända dig så, du honungstass,
Som i boet tjerpen rör sig,
Gåsen liggande sig vänder!
Nu den gamle Wäinämöinen
Hörde hunden skälla,
Valpen högljudt väsnas
På de småögdas gård,
På den plattnosigas låg,
Yttrar så ett ord och säger:
Jag trodde att göken gol,
Att kärleksfågeln sjöng,
Men göken galar icke,
Älskogsfågeln sjunger icke,
~~Här är~~ Min prydligaste hund är här,
Min aldra bästa stöfvare, är
Utanför Otsos stugu-dörr,
På den sköna mannens gård.

Trygge gamle Wäinämöinen
Träffade nu der på Otso,
Rubbade så sidenbädden,
Slog omkull den gyllne sängen,
Höjde upp sin röst och sade,
Talade med dessa orden:
Nu, o Gud, du lofvad vare,
Skapare allena prisad,
När du gaf mig Otso till min andel,
Gaf mig skogens guld till byte!
Betraktar nu sitt gyllne byte,
Yttrar så ett ord och säger:
Du min enda, vackra Otso,
O min honungstass, du sköna!
Blif ej ens på skämt förtörnad,
Icke var jag den, som fällde dig,
Sjelf du halkade på grenen,
Snafvade på barrträdsqvisten,
Slöt te hål på dina trädlår,
Sönderslet din granrisklädnad;
Hösten är så hal och slipprig,

Höstdagarna mulna och mörka.
O du skogens gyllene gök,
du, med det sköna lurfviga håret!
Lemna nu kallt ditt hemvist,
Lemna din boitad öde,
Ditt hem af björkris,
ditt bo af björkqvistar;
Gif dig, du berömde, att vandra,
Skogens stolthet, kom på färden,
stig, lättfotade, med brådska,
skrid, blåstrumpa, fram med snabbhet,
Ifrån dessa trånga gårdar,
Dessa alltför smala stigar,
Till en skara utaf kämpar,
Till en talrik karla-samling!
Icke undfägnar man der illa,
Icke lefver man derstädes dåligt,
Honung gifves derstädes att äta,
Färskt mjöd att dricka,
Åt den kommande gästen,
Åt den annalkande, den som infinner sig.

Kom nu, såsom du ock kommer,
Ifrån detta trånga näste
Under åsen, den berömda,
Under takets vackra fogning;
Rör dig uppå fältets drifvor
Som ett näckrosblad på böljan,
Svåfva öfver skogens ruskor,
Som ekorn svåfvar på qvisten.

Ock nu vandrar Wäinämöinen,
Den evärdeliga sångarn,
Under spel i svedjelunder,
Under kornets ljud på fältet,
Jemte sin berömda gäst,
Sitt lurfviga kräk;
Ljudet hördes in i stugan,
Skallade inunder taken.

Folket talade i stugan,
Så den sköna skaran talte:
Hören ljudet nu der ute,
Som från jägar hornet skallar;
Hören kotte-fågelns låte.

Hören ljudet af skogsjungfruns pipa!
Trygge gamle Wäinämöinen
Hann sjelf ~~ut~~ in på gården;
Folket hastade ur stugan,
Sköna skaran utlät sig:
Är guldet redan till vägs,
Silfret på färd,
Det kära myntet i rörelse,
Penningen på vägen;
Gaf skogen er ett honingsdjur,
Gaf skogens herre ett lodjur,
Då med sång I återkommen,
Skriden jublande på skidor?
Trygge gamle Wäinämöinen
Yttrar härvid dessa orden:
En utter är oss gifven till talets,
En Guds gåfva till sångens ämne,
Derföre komma vi med sång,
Nalkas jublande på skidor.
Men det är dock ej en utter,
Ej en utter, ej ett lodjur,

Sjelf den frejdade här vandrar,
Skogens dimma hit nu svåfvar,
Gamle mannen hit nu färdas,
Klädesplagget är i rörelse;
Om det är vår efterlängtade gäst,
Så slången upp dörrarna,
Men om det är en förhatad gäst,
Sluten då dem väl till!

Folket svarade och sade,
Så den sköna skaran talte:
Hell dig Otso, du som kommit,
Hell dig konungstass, som vandrat
Hit till dessa rentvättade gårdar,
Vackra gårdsplaner!

All min lifstid har jag längtat,
Väntat all min blomningsålder,
Att Tapios horn skulle ljuda,
Skogens pipa högljudt drilla,
Att skogens guld sig skulle närma,
Att dock skogens silfver komme
Hit till dessa trånga gårdar,

dessa alltför smala gångar.

Jag väntade som på ett bördigt år,
Blickade efter den som efter sommarns ankomst,
~~U~~ Såsom skidan efter färska snön,
Efter en hal bana,
Och som flickan väntar fästman,
Den rödkindade en make.

Aftnarna satt jag i fenstret,
Morgnarna på visthus-trappan,
Veckotalen vid ledena,
Månaderne invid tägen;
der stod jag tills snön förhårdnat,
Tills den hårda snön blef uppsmält,
Marken bar och höljd med sandgrus,
Gruset öfvertäckt med mylla,
Myllan grönskande af nygräs;
Tänkte alla morgnar igenom,
Öfverlade dagarna ut i mitt hufvud:
Hvarför dröjer väl Otso så länge,
Hvar sölar skogens älskling,
Skulle han må hända begifvit sig till Estland,

sprungit bort från Suomi landet.
Derpå gamle Wäinämöinen
Sjelf till orda tog och sade:
Hvart skall jag nu föra min fremling,
Hvart leda den gyllne gästen;
Monne jag skall föra honom i ladan,
Sätta honom ibland båsen?
Folket svarade och sade,
så den sköna skaran talte:
Dit må du föra vår gäst,
dit må du leda vårt gyllene fremmande,
Under åsen, den berömda,
Under takets vackra fogning;
der är maten redan färdig,
Goda drycken ren i ordning,
Alla golfven städade,
Alla golfven rensopade,
alla qvinnor högtidsklädda
Uti rena, snygga kläder,
Uti vackra hårprydnader,
Uti hvita drägter.

Derpå gamle Wäinämöinen
Sjelf till orda tog och talte:
Du min Otso, du min fågel,
O min honungstass, du knyte,
Allt ännu du måste vandra,
Måste färdas fram på fältet.
Gif, mitt guld, dig nu på färden,
Tåga du nu fram, min käre,
Stig fram du svarta strumpa,
Vada nu du vadmals-byxa.
Gif dig att färdas längs finkens vägar,
På sparfvens stigar.
Under fem slätbilade sparrar,
Under åsen, den berömda.
Sen I till nu, stackars qvinnor,
Att ej driften må förskräckas,
Klena hjorden ej förfäras,
Ej värdinnans bockar skadas,
När till stugan Otso kommer,
Platta nosen in sig sticker.
Gossar, gifven rum i farstun,

Stån ej, flickor, framför dörren,
När till stugan hjelten träder,
När den stolta mannen kommer.
  Du min Otso, skogens äpple,
Skogens sköna, runda knotter,
Rädes ej för våra flickor,
Frukta ej för de hårfagra,
Bry dig ej om våra qvinnor,
De om hasen strumpbeklädda!
Allt hvad qvinnor är i stugan,
Må nu långt i vrån sig draga,
När i stugan mannen ~~[illegible]~~ träder,
När den stolta karlen kommer.
  Sade gamle Wäinämöinen:
Frid du Gud och hit förläna,
Under åsen, den berömda,
Under takets vackra fogning!
Hvar skall jag nu lemna mitt smycke,
Hvar skall jag nu ställa min håriga börda?
  Folket svarade och sade:
Hell och dig, som hit har kommit,

Der må du din fågel ställa,
Dit må nu ditt guld du föra,
Uti ändan af tall-spitsen,
Uppå ändan af jernbänken,
Att man må få känna på pelsen,
Beskåda håret.
Bry dig, Otso, icke derom,
Tycke icke illa vara,
Om man nu ville undersöka din pels,
Beskåda ditt vackra hår;
Icke skall man gifva din pels,
Icke öfverlåta ditt ludna skinn
Att hos usla männer vräkas,
Till beklädnad åt uslingar.
Derpå gamle Wäinämöinen
Tog af Otso sköna pelsen,
Hängde den på visthus-skullen,
Satte köttet uti kitteln,
Uti den förgyllda kopparn,
Uti grytan med koppar botten.
Redan voro grytorna för att koka,

Koppar kärlen på elden,
Fullproppade och uppfyllda
Med öfverflödande köttstycken,
Saltet var redan lagdt uti,
Hvilket man hämtat aflägsnare ifrån,
Saltet hämtadt var från Tyskland,
Från de ofvan om Dvina varande vattnen,
Framrodt genom saltsundet,
Forsladt uppå fartyget.
Når koket var kokadt,
Kittlarna aflyftade från elden,
Då ledsagades fångsten,
Grankottfågeln fördes
Till ändan af det långa bordet,
Uti gyllene koppar,
För att insupa mjöd,
För att emottaga öl.
Bordet var gjordt af furu,
Faten gjutna utaf koppar,
Skedarna af silfver,
Knifvarna förfärdigade af guld,

Alla kopparna voro rågade,
Faten öfverfulla
Utaf skogens förlänta gåfvor,
Utaf vilda skogens fångster.
Da den gamle Wäinämöinen
Yttrade sjelf dessa orden:
O du kullens gyllne konung,
Tapio gårdens husbonde,
Metsolas konungsrika moder,
Skogens intagande värdinna,
Tapios son, du stolte man,
Stolte karl med röd hjelm,
Tellervo Tapios jungfru,
Öfrigt annat folk från Tapiola,
Kommen nu att fira eder oxes bröllop,
Till det långa hårets högtid!
Ymnig mat finnes här att äta,
Till att äta, till att dricka,
Att för egen del behålla
Och att dela ut i byn.
Folket dervid tog till ordet,

Så den sköna skaran talte:
Hvarest föddes sköna Otso,
Hvarest vexte penninghåret,
Månne väl på halm han föddes,
Växte uppe i badstu-knuten?
  Då den gamle Wäinämöinen
Talte sjelf med dessa orden:
Otso föds ej uppå halmen,
Ej på rians agnar,
Der den ädla Otso föddes,
Der är honungstassen alstrad,
Nära månen, invid solen,
Uppå Karlavagnens axlar,
Hos luftens jungfrur,
Hos naturens döttrar.
  Tärnan vandrade vid horizonten,
Jungfrun högt uppe på himlen,
Gick utmed molnets rand,
Längsefter himlens gräns,
Uti blåa strumpor,
Uti brokig fotbeklädnad.

Uti hand en ullkorg,
En korg med hår under armen,
Kastar litet ull på vattnet,
Blott ett hårstrå uppå böljan;
Detta vaggades af vinden,
Skakades af vädrets flägtar,
Gungades af vattnets imma,
Drefs af vågen till stranden,
Hän till honungsrika holmens strand,
Till spetsen af honungs-udden.
Mielikki den väna skogsfrun,
Tapiolas trägna qvinna
Ryckte flagan upp från vattnet,
Fina ullen ifrån böljan.
Derpå lade hon det hastigt till kopp
Lindade in det vackert
Uti en lönn korg,
Uti en skön vagga,
Lyftade upp lindans band,
Dragte de gyllene kedarna
På den lummigaste qvist,

På den yfvigaste gren.
Nu sin vän hon troget vaggar,
Gungar omsorgsfullt sin älskling,
Under granens blomster-krona,
Under den yfviga tallen;
Der hon vårdade sin Otso,
Fostrade det prydliga håret,
Bredvid honungsrika buskar,
I den dunkla öde-skogen.
Otso växte upp till vacker,
Bildade sig till utmärkt skön;
Krok om foten, med nedböjdt knä,
Trubbig om den tjocka nosen,
Hufvudet bredt, nästan platt,
Håret skönt och yfvigt;
Men ännu funnos icke tänder,
Och ännu saknades klor.
Mielikki den väna skogsfrun
Talar sjelf med dessa orden:
Klor skulle jag förfärdiga åt honom,
Skulle äfven tänder söka.

Om han ej skulle begynna att förorsaka skada,
Skulle gifva sig till illgerningar.
Då svor Otso sin ed
På skogsvärdinnans knän,
Inför den uppenbare Guden,
Under allmagtens ansigte,
Att han icke skulle göra illa,
Begynna med fula bragder.
Mielikki, skogens värdinna,
Tapiolas trägna qvinna
Går nu för att söka tänder,
Att fråga efter björntassar
Utaf fasta rönnträn,
Utaf sträfva enträn,
Utaf hårda trädrötter,
Utaf hårda och fasta stubbar;
Men der fick han ej en tass
Och träffade ej på en tand.
Växte så en tall på heden,
Reste sig en gran på kullen,
Fanns en silfver-qvist i tallen,

Fanns en gyllne gren i granen;
Kapo dem med handen ryckte,
Gjorde klor af dem åt Otso,
Fogade dem uti käkbenet,
Fästade dem uti tandköttet.
Derpå utsläppte hon sitt djur,
Skickade ut sin älskling,
Satte honom att genomflöta kärren,
Att stryka genom småskogen,
Att vandra utmed svedjelanden,
Att vanka ikring på heden;
Bad honom färdas vackert,
Röra sig med sirlighet,
Framlefva glada dagar,
Förnöta utmärkta stunder
På kärrets flackor, vid jordens sköte,
Längst på älskogsfälten,
Färdas utan skor om sommarn,
Om hösten utan strumpor,
Bo de värsta tiderne,
Tillbringa de kalla vinterdagarna

Inom en stuga af hägg,
~~Från den yppingaste gran~~
Invid granrisborgens tinnar,
Vid roten af den sköna granen,
Uti enris-skogens sköte,
Under fem ylle täcken,
Under åtta öfverrockar;
Derifrån fick jag nu min fångst,
Erhöll detta mitt byte.

Unga skaran tog till orda,
Och det gamla folket talte:
Hvarigenom blef skogen dock så nådig
Skogen nådig, öknen gifmild,
Hur bevektes skogens herre,
Vlidkades den gode Tapio,
Att han gaf sitt utmärkta djur,
Afstod sitt honungsdjur?
Månn med spjutet Otso fälldes,
Eller dignade han för pilen?

Trygge gamle Wäinämöinen
Sjelf till orda tog och sade:
Skogen var oss ganska nådig,

Skogen nådig, ökner gifmild,
Lätt bevektes skogens herre,
Blidkades den gode Tapio.
Mielikki den väna skogsfrun,
Tellervo, Tapios dotter,
Skogens mö med fagert anlet,
Skogens lilla jungfru
Hastade att vägen visa,
Gick att hugga väga-märken,
Fästa stakar invid vägen,
Att dem rätta kosan lära;
Uthögg märken genom skogen,
Ristade i bergen skåror,
Hvilka ledde till den store Otsos dörrar,
Till penningholmens gårdar.
När jag sedan framkom dit,
Hittat till målet,
Fälldes Otso ej med spjutet,
Dignade ej ned för skottet;
Sjelf han halkade från grenen,
Snafvade från barrträdsqvisten,

Bröstet sönderslets af ruskor,
Buken refs af barrträds qvistar,
Yttrar derpå dessa orden,
Talte sjelf och sade detta:
Ack dig, du min ende Otso,
Du min fågel, du min kära!
Räck nu hit din hufvudskalle,
Stick fram dina taggar,
Aflemna dina glesa tänder,
Gif hit dina breda käkar!
Och misstyck icke,
Om hvad som helst skulle inträffa för oss,
Benens gny och skallens läte,
Häftigt skaller utaf tänderne.
Näsan tar jag nu af Otso
Till hjelp för min fordna näsa,
Jag tager ej så, att du blir alldeles lottlös
Och icke så, att du blir alldeles utan.
Ögat tager jag af Otso
Till hjelp för mitt förra öga,
Men jag tager ej så, att du blir alldeles lottlös

Icke så, att du blir fullkomligt utan.
Pannan tager jag af Otso
Till hjelp för min förra panna,
Men jag tager ej så, att du blir alldeles lottlös,
Icke så, att du blir fullkomligt utan.
Nosen tager jag af Otso
Till hjelp för min förra nos,
Men ej tager jag så, att du blir lottlös,
Icke så, att du blir fullkomligt utan.
Tungan tager jag af Otso
Till hjelp för min förra tunga,
Men ej tager jag så, att du blir lottlös,
Icke så, att du blir fullkomligt utan.
Den jag nu ~~ej~~ enkart skull' kalla,
Skulle för en hjelte hålla,
Hvilken björnens tänder löste,
Toge bort de fasta betar
Utur dennas stål-käftar,
Med jern tänger.
Men ej kom der någon annan,
Icke fanns ~~ej~~ en sådan hjelte;

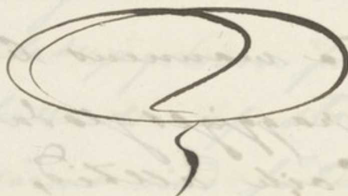
Sjelf han björnens tänder löser,
Tager bort de fasta betar,
Ryker ut dem med sin jernhand,
Stödd med knät mot björnens skalle.
Tog så tänderna af Otso,
Yttrade ett ord och sade:
Vackra Otso, skogens äpple,
Skogens vackra, sköna knotter!
Nu du måste gå ett stycke,
Måste färdas en liten väglängd,
Ifrån denna tränga boning,
Ifrån denna låga hydda,
Till en högre boning,
Till ett rymligare hem.
Kom du gyllene, börja färden,
Du penninge-värde tåga hän,
Förbi svinens stigar,
Tvärsöfver grisars vägar,
Uppför småskogsbacken,
Rakt mot det höga berget,
Till den yfviga tallen,

Till den barr-rika furan!
Godt för dig är der att vara,
Ljufligt att tillbringa tiden
Så att driftens skälla höres,
Invid klockornas pinglande.
Trygge gamle Wäinämöinen
Nu till hemmet återvände,
Unga folket tog till orda,
Så den sköna skaran ~~talte~~ sporde:
Säg, hvart förde du väl fången,
Bragte nu din fångna andel;
Lemnade kanske på isen,
dränkte ibland snö och vatten,
Tryckte in i sanka kärret,
Eller gräfde ned i heden?
Trygge gamle Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade:
Ej jag lemnade på isen,
Dränkte ej bland snö och vatten,
der skulle hundar slåpa det i kring,

Fågel-skarkar betäcka det;
Icke ned i kärr jag sänkte,
Gräfde icke ned i heden:
Der skulle maskar förderfvat det,
Svarta myror förtärt det.
Dit jag beledsagat min fångst,
Dit min ringa andel bringat,
Högst uppå den gyllne kullen,
Uppå koppar åsens skuldra;
Jag hängde upp den uti ett heligt träd,
I en tall med hundra qvistar,
På den största ibland grenar,
På den ypvigaste qvisten,
Till en glädje för menniskorna,
Till ära för dem, som färdas.
Med tänderna ställde jag honom mot öst
Riktade ögonen mot nordvest;
Och ej lade jag honom fullkomligt uppi toppen,
Han skulle der af stormen skadas,
Utaf vårens vind förderfvas;
Icke ställde jag för lågt vid jorden,

Om jag ställt den lågt till jorden,
Skulle svinen der slapat i kring den,
De låga trynen skulle bökat om den.
Derpå gamle Wäinämöinen
Talte sjelf med dessa orden:
Håll nu, stake, upp elden,
Att jag kunde se att sjunga,
Nu kommer turen att sjunga,
Nu min mun har lust att qväda.
Der han sjöng och spelte,
Jublade längs hela afton,
Yttrade på slutet af sin sång,
Talte sjelf till slut:
Gif o Gud oss hädanefter,
Åfven härnäst, du sanne skapare,
Att to man här på sådant sätt jublar,
Att på detta sätt härnäst man lefver,
Vid den stora mannens bröllopp,
Vid den långraggiges glada högtid!
Gif o Gud oss alltid,
Åfven härnäst du sanne skapare.

Att man sätter väga-märken,
Att man märken skär i träden,
För ~~att~~ vårt hjelte-slägte,
För vår stora kämpa-skara!
Gif o Gud ock hädanefter,
Unna Skapare, den sanne,
Att Tapios pipa ljuder,
Att man skogens pipa hörer,
Uppå dessa trånga gårdar,
Dessa alltför smala gårdar!
Jag skulle önska att man spelte om dagen
Att man redde glädje om aftnarne,
Uppå dessa orter, länder,
Uti Suomis vida länder,
Ibland den uppväxande ungdomen,
Uti det växande slägtet.



## 47:de Runan.

Trygge gamle Wäinämöinen
Spelte länge på Kantele,
Både spelthe och sjöng tillika,
Och gladde sig äfven dessutom.
Spelet hördes till månans stugor,
Jublet till solens fenster,
Månan träder ur sin stuga,
Stiger ner på en krokig björk,
Solen träder ur sitt slott,
Hastar uti tallens krona,
För att lyssna till Kantele,
Att beundra glädjen.
Louhi Pohjolas värdinna,
Pohjas tandglesa gumma
Får sålunda tag på solen,
Får månan i sina händer,
Månan ifrån den krokiga björken,
Solen ifrån furans topp;
Den förde hon genast hem till sig,
Till det mörka Pohjola.

Gömde månen, att ej lysa,
I en sten med brokig sida,
Qväder solen, att ej stråla,
In uti ett stål-berg,
Yttrar sjelf dessa orden:
Icke må du annars slippa härifrån,
Ej må du, måne, höja dig för att lysa,
Sol för att skina,
Utan att jag kommer för att släppa ut dig,
Kommer sjelf för att afhämta dig
Med nio hingstar,
Framfödda af ett enda sto.
När hon månen hade förstat,
Och bortfört solen
Uti Pohjolas sten backe,
Uti jern berget,
Stal hon undan ljuset,
Elden ifrån Wäinöläs stugor;
Blottade sålunda stugorna på eld,
Porten på ljus.
Redan herrskade en beständig natt,

Ett långt, ogenomträngligt mörker,
Natt var i Kalevala,
Uti dessa Wäinöläs stugor,
Äfvensä och på himlen,
Vid Ukkos thron i luften.
Svårt är att vara utan eld,
Mycket plågosamt utan ljus,
Ledsamt för menniskorna,
Ledsamt äfven för sjelfva Ukko.
Ukko, han den högste Guden,
Sjelfva luftens store skapare,
Begynte att förundra sig deröfver,
Tänker efter och begrundar,
Hvilket under kunde vara framför månen,
Hvilken skugga framför solen,
Då månen icke lyste,
Och ej solen strålade.
Färdades utmed ett moln,
Gick långsefter himla randen,
Klädd i blåa strumpor,
Uti brokiga skodon,

Gick att söka månen,
Att leta efter solen;
Men han fann icke månen,
Fick ej rätt på solen.
Luftens Ukko slog då upp eld,
Manade fram en låge
Med sin eld-eggade klinga,
Med sitt blixtrande svärd;
Slog upp eld mot sin nagel,
Knackade emot sina leder
Högst uppe på himmelen,
Midt ibland stjernhimlarna.
Fick så eld genom att flinta,
Gömmer eldgnistan
Uti en gyllene pung,
Uti silfver ram,
Gaf den åt en jungfru att vaggas,
Att af luftens jungfru skötas,
För att bildas till en ny måne,
Att växa till en ny sol.
Jungfrun uppå långa molnet,

Tärnan på brädden af luftens lock
Vaggade nu denna eld,
Gungade eldens låga,
Uti en gyllene vagga,
Uppå silfver remmar.
Silfver sparrarna gungade,
Gyllne vaggan dunkade,
Molnen rördes, himlarna tjöto,
Himla-locken lutade sig,
Då elden vaggades,
Då eldens låga gungades.
Jungfrun vaggade elden,
Gungade den ljusa lågan,
Skötte om elden med fingrarna,
Omhuldade lågan med händerna,
Då föll elden ned för den vårdslösa,
Lågan för den ovarsamma flickan,
Ifrån hennes händer, då hon vände den,
Ur fingrarna, då hon skulle sköta om den.
Himlen refs i stora hål,
I hela luften bildade sig fenster;

Elden ilade med snabbhet,
Hastigt flög den röda gnistan,
Blänkte igenom himlen,
Spridde sig tvert igenom molnen,
Genom nio himla fästen,
Granna locken sex igenom.

Sade gamle Wäinämöinen:
Broder, smed Ilmarinen!
Låtom oss gå för att se,
Begifva oss för att lära känna
Hvad detta var för en brinnande eld,
Hvilken obekant låge det var, som gjöt sig ned
Ifrån de höga himlarna
Till den låga jorden:
Kanske vore det månens skifva
Eller solens rundel.

Begge hjeltarne begåfvo sig,
Vandrade af begrundande
Huru de skulle komma dit
Och huru de skulle hitta fram

Till den plats, dit elden fallit,
Till det ställe, der eldlågan utgjutit sig.
En elf kommer dem i vägen,
Ett något så när stort haf;
Då den gamle Wäinämöinen
Började att bygga sig en farkost,
Timra uti ~~öde~~ öken skogen,
Den andra var smeden Ilmarinen,
Han gjorde styren utaf granar,
Redde stänger utaf furu.
Blef så båten färdig
Med sina vränger och åror;
Då förde de båten ut på vattnet,
Ro den makligt fram och färdas
Af och an på Neva elfven,
Rundt kring Neva flodens udde.
Ilmatar den sköna jungfrun,
Äldst utaf naturens döttrar,
Kommer då dem till möte,
Talade till dem och sporde:
Hvad ären i för männer,

Huru benämnas I?

Sade gamle Wäinämöinen:
Sjöfarande äro vi,
Jag den gamle Wäinämöinen,
Smeden Ilmari den andre;
Men din egen börd låt höra,
Huru benämnes du?

Qvinnan svarar med dessa orden:
Jag bland qvinnor är den äldsta,
Äldst utaf luftens tärnor;
Är den första menskors moder,
Har fem gånger hustru varit,
Och som brud sex gånger fästad;
Hvart, o männer, gäller resan,
Hvart hafven I hjeltar begifvit eder?

Sade gamle Wäinämöinen,
Talte sjelf med dessa orden:
Elden förgvaspdes för oss,
Eld-lågan slocknade för oss,
Länge hafva vi redan varit utan eld,
Stökat uti svåra mörkret;

Nu hafva vi i sinnet
Att gå för att söka elden,
Som har kommit ned från himlen,
Fallit ned ofvan molnen.
  Qvinnan yttrade och sade,
Talte sjelf med dessa orden:
Svår är elden till att finna,
Svårt att få om gnistan kunskap;
Grymma ting har elden vållat,
Lågan mycken ofärd alstrat:
En eldgnista ilade ned,
Ett rödt nystan nedföll
Ifrån det rum, som skaparn skapat,
Ifrån åskvädrets hård,
Tvärt igenom den jemna himmeln,
Midt igenom luftens rymder,
Kom så genom sotigt draghål,
Genom den frejdade kroppåsen,
Uti Tuuris nya stuga,
Palvoinens ej täckta boning.
  När den sedan hade kommit dit,

Uti Tuuris nya stuga,
Gaf den sig till elaka värf,
Slog sig på fula gerningar,
Brände barmen utaf flickorna,
Skadade för mörna bröstet,
Skadade knäna för gossen,
Svedde skägget för värden.
Modren matade sitt barn,
Uti en eländig vagga,
När elden hunnit dit,
Gjorde den likväl sin fulaste bragd,
Brände barnet uti vaggan,
Brände skötet upp för modren;
Med till Manala gick modren,
Gossen for till Tuonis boning,
Ty han var till döden danad,
Var bestämd att falla undan,
Uti den grymma eldens plågor,
Uti eldlågans svåra smärtor.
Modren visste dock dess mera,
Ej till Manala gick modren,

Hon förstod att tjusa elden,
Att utmatta tjusa lågan
Genom ögat på en liten nål,
Tvärt igenom yxens klack,
Genom isbilns heta doppsko,
Långsmed åker-renen.
Trygge gamle Wäinämöinen
Hastade då sjelf att yttra:
Hvart begaf sig derpå elden,
Hvart ilade eldens quistor
Ifrån Tuuris åkerren,
Månn till skogen, eller hafvet?
Qvinnan då till genswar yttrar,
Talar sjelf med dessa orden:
När elden sedan vandrade vidare,
Fortsatte ytterligare sin väg,
Brände han först mycket länder,
~~Myck~~ Mycket land och mycket kärr,
Slutligen for hon in i vattnet,
Uti Alue järvis böljor,
Den var nära att fatta eld,

att till gnistor tändas.

På en sommarnatt tre gånger,
Nio gånger på en höstnatt
Svallade den upp till granens toppar,
Sjuder öfver alla bräddar,
För den röda eldens plågor,
För den ljusa lågans smärtor.

Dref genom sitt svall fiskarna på landet,
Aborr-skaran på det torra;
Dervid fiskarna besinna,
Aborrarna eftertänka,
Hur att vara, hur att lefva;
Aborren begret sina visthus,
Fiskarna sina gårdar,
Girsen sin+ sten-borg.

Aborren med sin krökta nacke+
Kom och satte [redacted] efter gnistan;
Gnistan fås dock ej af aborren.
Kommer så den blåa siken,
Siken sväljer eldens gnista,
Slukar hastigt ljusa lågan.

Då kom vattnet åter i Alue-järvi,
Flöt ned från sina brädder,
På sitt fordna ställe
Under en natt om sommarn.
Lopp en liten tid till ända,
då af smärta svåljarn gripes,
Slukarn råkar uti vånda,
Uti nöd den alltför mätta.
Simmar så och stadnar åter,
Simmar en dag, simmar tvenne,
Utmed sik-holmarna,
Laxgrundens bugter,
Förbi tusen uddars spetsar,
Genom hundra holmars vikar;
Hvarje udde hördes råda,
Hvarje holme underrätta:
Hvarken finns i lugna vattnet,
Eller i det vilda, låga,
Den som kunde fisken sluka,
den eländiga förgöra,
Uti dessa eldens plågor,

dessa lågans svåra smärtor.

Hörde det den röda laxen,
Slukar upp den blåa siken;
Lopp en liten tid till ända,
Då af plåga svåljern griper,
Slukarn råkar uti vånda,
Uti nöd den alltför mätta.

Simmar så ozn stadnar åter,
Simmar en dag, simmar tvenne,
Uti laxgrundens bugter,
Uti gäddans vida gårdar,
Utmed tusen uddars spetsar,
Genom hundra holmars vikar;
Hvarje udde hördes råda,
Hvarje holme underrätta:
Hvarken finns i lugna vattnet,
Eller i det vilda, låga,
Den, som kunde fisken sluka,
Den eländiga förgöra,
Uti eldens svåra plågor,
Uti lågans svåra smärtor.

Kommer så den gråa gäddan,
Slukar upp den röda laxen;
Lopp en liten tid till ända,
Då af plåga swåljarn gripes,
Slukarn råkar uti wånda,
Uti nöd den alltför mätta.
Simmar så och stadnar åter,
Simmar en dag, simmar twenne,
Uti laxgrundens bugter,
Förbi fiskwåsens stengrund,
Förbi tusen uddars spetsar,
Genom hundra holmars vikar;
Hwarje udde hördes råda,
Hwarje holme underrätta:
Hwarken finns i lugna vattnet,
Eller i det wilda, låga,
Den som kunde fisken sluka,
Den eländige förgöra
Uti eldens grymma plågor,
Uti lågans swåra smärtor.
Trygge gamle Wäinämöinen

Den andre smeden Ilmarinen,
Knyter utaf bast en not,
Gör den utaf enen,
Färgar den med vide-vatten,
Med piltråds bark.

Trygge gamle Wäinämöinen
Hade qvinnorna ut till notdrägt;
(Systrarna att draga not,
Qvinnorna begåfvo sig till notdrägt,)
Så de ro och glida sakta
Ifrån udde till udde, från holme till holme,
Förbi laxgrundens vikar,
Förbi sikens holmar,
Uti det rödbruna gräset,
Uti den sköna vassen.

Der arbetar man och fiskar,
Drager noten och samlar upp den,
Afvigt var dock noten kastad,
Illa blir den äfven dragen,
Den fisk får man icke,
Hvilken man ansträngdt fångar.

Bröderna gifva sig ut på sjön,
Männerna gå ut på notdrägt;
Der arbetar man och plaskar,
Drager noten och samlar upp den
Uti vikars nyggningar, på holmars spetsar,
Långsmed Kalevas stengrund,
Men den fisken får man icke,
Hvilken man så noga behöft;
Gråa gäddan kom icke
Ifrån vikens lugna vatten
Och ej ifrån den vida fjärden;
Fiskarna voro små, nätena glesa.
Redan börja fiskarna att klaga,
Gäddan säger åt gäddan,
Siken frågade af iden,
Den ena laxen af den andra:
Dogo redan de prejdade männerne,
Försvunno Kalevas söner,
Som bundit nötter utaf lingarn,
Som förfärdigat tråd-telen,
Som med stora pulsar pulsa.

./

Stöta till med långa skaften.
Hörde gamle Wäinämöinen,
Talte sjelf med dessa orden:
Icke äro hjeltarna döda,
Icke har Kalevas slägt stupat;
En har dödt, men tvenne ha blifvit födda,
Hvilka äro försedda med bättre pulsar,
Hafva ett spann längre pulsskaft,
Nötterna dubbelt större.

## 48:de Runan.

Trygge gamle Wäinämöinen,
Den evärdelige siarn,
Kom deraf på den tanken,
Fattar planen
Att väfva en lingarns not,
Att förfärdiga en utmärkt fiskbragd.
Yttrar alltså dessa orden,
Talte sjelf och sade detta:
Finnes här den linet sådde,
Sådde linet, plöjde marken,
Jag ett nät nu ville göra,

Hundraögdad not mig laga,
För att arma fisken döda,
Den eländige förgöra?
Liten täppa jord man finner,
En obrunnen jordfläkke
Uppå det största kärrets flakka,
Emellan tvenne stubbar.
Man gräfver upp stubbens rot,
Der finner man linets frö
Ifrån Tuoni maskens gömma,
Ifrån jordmaskens förråder.
Fanns en liten hög af aska,
En hop af torr sot,
Efter ett fartyg, som man bränt,
Efter en båt, som man förstört;
Linet sådde man i askan,
Plöjde ner det ibland gnistorna,
Uppå stranden af Alue järvi,
Uti en åker med ler grund.
Deraf höjde sig derpå grodden,
Frodades linet utan måtta,

Linet höjde sig utan leder,
På en enda natt om sommarn.
Linet såddes om natten,
Plöjdes ned i månskenet,
Rensades och afknoppades,
Ryktes upp och spritades,
Afrepades med häftighet,
Bearbetades strängt uti fröhäcklan.
Linet fördes uti blöt,
Hastigt blöttes linet;
I en hast lyftas det ur vattnet,
Torkas med mycken skyndsamhet.
Hemtas derpå hastigt hem,
Renas snart från alla skäfvor,
Bråkas med mycket buller,
Skäktas med stor brådska.
Noritas sedan hastigt,
Häklas uti skymningen,
Kom så hastigt uti lin-vippor,
Snarare ännu i sländan
På en enda sommarnatt,

Midt emellan tvenne dagar.
Systrarna spinna det derpå,
svägerskorna tråda på nålen,
Bröderna knyta till nät,
svärfäderna vid tåget fästa.
Der vände sig nätnålen hastigt,
Maskstocken gjorde svängningar,
När nätet blef förfärdigadt,
Noten med sin trådtel fogad
På en enda natt om sommarn,
Till och med åfven på hälften af denna.
Blef så nätet färdigt bundet,
Noten med sin trådtel fogad,
Hundra famnar stort i boet,
Kilarna sjuhundra famnar;
Skickligt blef nu noten försedd med sänken,
Utrustad med passliga flöten.
de (Unga foro ut på notdrägt,
de gamla begrundade hemma:
Månne man kan få fisken,
Hvilken nu fångas så omsorgsfullt?

Flitigt drager man nu noten,
Fiskar ifrigt, söker fånga,
Drager noten längsmed vattnet,
Gör försök åfven tvärsöfver,
Får så litet fisk,
Gärsar, det förbannade slägtet,
Beniga aborrar,
Mörtar med mycken galla,
Men den fisken får man icke,
För hvars skuld man noten tillredt.
Sade gamle Wäinämöinen:
O du smed Ilmarinen,
Må vi sjelfva begifva oss dit,
Med nöten ut på sjön!
Begåfvo sig båda hjeltarne,
Förde sina nät ut i vattnet,
Notens ena del blir kastad
Emot holmen ute på fjärden,
Notens andra del blir kastad
Till en från ängen utskjutande udde,
Uppdragningsstället bestämmes

Wid gamle Wäinös båthamn.

Der arbetar man oin fiskar,
Drager noten och samlar upp den,
Fiskar får man ymnigt nog,
Aborrar af alla sorter,
Taimen och laxöringar,
Braxar och stora laxar,
Alla sorters fisk ur vattnet,
Men den fisken får man icke,
Förhvars skull man noten tillredt,
Fogat nätet med sin trådtel.

Då den gamle Wäinämöinen
~~Yttrade ett ord och sade~~
Ökade ännu på nöten,
Skarfvar telarna på sidan,
Med femhundra famnslängder,
Tågets längd med sjuhundra famnar,
Yttrade ett ord och sade:
Låt oss ro vår not på djupet,
Må vi kasta längre ut på fjärden,

Må vi ännu engång draga,
Med ett annat varp försöka!
Noten roddes så på djupet,
Fördes längre ut på böljan,
En gång än man noten drager,
Med ett annat varp försöker.
Då den gamle Wäinämöinen
Talar sjelf med dessa orden:
Wellamo, du vattnets drottning,
Wattnets moder med säf på bröstet!
Kom nu hit att byta linne,
Kom att ömsa andra kläder!
Du ett linne bär af hafsrör,
Bär på dig af skum en mantel,
som är gjord af vindens dotter,
Gifven utaf vågens dotter,
Jag af lärft en skjorta skänker,
Ger åt dig af lin en mantel,
som är väfd af månens jungfru,
Utaf solens jungfru spunnen.
Ahto vågornas beherskare,

./.

Herre öfver hundra hafsdjup!
Tag en stång af fem famnars längd,
Sök dig en stör af sju famnars längd,
Hvarmed du färdas längs fjärdarna,
Rullrar längs hafvets botten,
Uppväcker den benfulla stoiken,
Jagar fisk-stimmet
dit, der detta notvarpe drages.
Noten med hundra flöten tages i land,
Ifrån den fiskrika hafsviken,
De laxrika gömmorna,
Midt ifrån de stora fjärdarna,
Ifrån de vilda hafsdjupen,
Hvarest solen icke skiner,
Icke sanden höter.
Steg en liten man från hafvet,
Höjde sig en hjelte från böljorna,
Står uppå hafvets fjärd,
Yttrar derpå dessa orden:
Månne här behöfves någon,
Som med långa stören pulsar?

Trygge gamle Wäinämöinen
Talar sjelf med dessa orden:
Här behöfs i sanning någon
Som med långa stören pulsar.
Den lilla mannen, spåda hjelten,
Ryckte upp en tall på stranden,
Ett långt träd från furuskogen,
Redde puls-knopp dertill af fasta hällen
Frågar sedan så och säger:
Pulsar jag med all min styrka,
Stöter med min hela manskraft,
Eller blott som saken fordrar?
Gamle vise Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade:
Pulsar du som saken fordrar,
Mycket har du då att pulsa.
Den lilla mannen, spåda hjelten,
Börjar alltså nu att pulsa,
Pulsar så, som saken fordrar,
Mycket fiskar dit förjagar,
Hvarest noten man skall lyfta.

Draga upp dess hundra flöten.
Smeden sköter rodden,
Trygge gamle Wäinämöinen
Är sjelf för att vinda noten,
att draga upp nätet med sin trådtel;
sade gamle Wäinämöinen:
Der nu är en svärm af fiskar,
Hvarest noten man skall lyfta,
Draga upp dess hundra flöten.
Derpå noten upp man drager,
Gör den ren och fångsten tömmer,
Uti Wäinämöinens farkost;
Fångas så det fiskstimmen,
För hvars skuld man noten tillredt,
Fogat nätet med sin trådtel.
Trygge gamle Wäinämöinen
Styrde skyndsamt nu i land,
Lade båten invid den blåa bryggan,
Uti ändan af den röda trappan;
Skötte så om fiskstimmet,
Tog upp den beniga kopen,

Fick der tag på gråa gäddan,
Hvilken man länge hade fångat.
Då den gamle Wäinämöinen
Härvid sjelf begynnadar:
Skall jag fatta tag med bara hand,
Utan handskar, jernbesmidda,
Utan handskar utaf sten,
Utan vantar utaf koppar?
Detta hörde Solens son,
Yttrade ett ord och sade:
Nog jag skulle gäddan fläcka,
Fatta uti den med mina händer,
Om min faders knif jag hade,
Knifven, som min fader tillhört.
Rullar så en knif från himlen,
Faller ned en knif från molnen,
Skaftet af guld, bettet af silfver,
Faller vid bältet för Solens son.
Strax nu Solens son, den starke,
Grep uti knifven med händerna,
~~Hvilgen denned munnens öppning~~
Fläcker sedan dermed gäddan,

Widgar dermed munnens öpning;
I den gråa gäddans mage
Finner man den röda laxen,
In i röda laxens mage,
Finner man den blåa siken.
Fläker så den blåa siken,
Finner då ett blått nystan
Uti sikens trånga tarm,
Der den gör sin tredje slingring.
Öppnade det blåa nystan,
Ifrån nystanet, det blåa,
Föll ett nystan, rödt till färgen;
Öppnade det röda nystan,
Midt från nystanet det röda
Fann han en den eldgnista,
Som från himlen hade fallit,
Flat tvert igenom molnen,
Ofvan från de åtta fästen,
Genom luftens nio rymder.
Medan Wäinämöinen begrundar,
Hvarmed elden skulle föras

Uti de eldlösa stugorna,
Till de mörka pörten,
Slapp gnistan ut att ila,
Kom den lös ifrån solens sons hand,
Svedde skägget för Wäinämöinen,
Ännu värre för smeden,
Elden brände hans kindben,
Svedde hans händer.
Ilade derpå med ens
Långsmed Alue-järvis vågor,
Flydde bort till enris skogen.
Enarna på fältet brunno;
Hastade så i granskogen,
Brände ned en präktig granskog,
For så ännu längre,
Brände halfva Pohja-landet,
En flik af Savos gränsor,
Karjala å ömse sidor.
Trygge gamle Wäinämöinen
Gaf sig nu sjelf ut att vandra,
Gick upp i granskogen,

I spåren efter den vilda elden,
Tills der tog på elden,
Under rötterna af tvenne stubbar,
Inom tvenne murkna al-stockar,
Djupt uti en rutten stubbe.
  Då den gamle Wäinämöinen
Talar sjelf med dessa orden:
Sköna eld, som Gud har skapat,
Låga, utaf Skaparn frambragt!
Utan orsak gick du i hafvets djup,
Utan anledning alltför långt,
Bättre gör du, om du återvänder,
Till spiseln utaf stenar,
Binder dig i dina gnistor,
Döljer uti dina kol,
Att du må om dagen brukas
Uti kokved utaf björken,
Att du må om natten gömmas
Uti gyllne fogningens sköte.
  Ryckte så eldens gnistor
Uti brinnande fnöske,

Uti hårda björk-svampar,
Uti en koppar kittel;
Bar så elden uti kitteln,
Förde den på björkens näfver,
Till spetsen af den dimmiga udden,
Till den skogrika holmens ända;
Fick så eld i stugorna,
Ljus uti pörtena.
Sjelf nu smeden Ilmarinen
Störtade sidlänges i hafvet,
Skapade sig till en sten i vattnet,
Sätter sig ned på en ~~sten~~ häll på stranden
För den röda eldens plågor,
För den ljusa lågans smärtor.
Der han sökte elden släcka,
Qväfva eldens stora låga,
Yttrar sig med dessa orden,
Talar sjelf med detta uttrycke:
Sköna eld, som Gud har danat,
Hann, som af sköna solen!
Hvem hade dig till så svår,
./.

Att du brände mina kinder,
Svedde äfven veka lifvet,
Rasade öfver allt omkring mig?
Hvarmed skall jag nu släcka elden,
Qväsa den grusa lågan,
Göra elden kraftlös,
Lågan maktlös,
Att den icke skulle smärta,
Svida alltför länge?
Kom du flicka ifrån Turja landet,
Sänk dig, jungfru, ned från Lappland,
Om Strumpan rimmig, ~~[illegible]~~ isig, kring skon,
Frusen om klädningsfållarne,
Med en rimmig kittel uti hand,
En isig slef uti kitteln;
Kasta kallt vatten,
Stänk ikring ett rimmigt vatten
På alla brända ställen,
På eldens svåra smärtor!
Om det ej tillfyllest vore,
Kom, o gosse, ifrån Pohjola,

Barn ifrån det öde Lappland,
Långa karl från Pimentola,
Lika lång, som ökengranar,
Lika stor, som kärrets tallar,
Med rimmiga handskar på handen,
Rimmiga stöflor på foten,
Rimmig mössa på hufvudet,
Rimmig gördel omkring lifvet!
Hemta rimfrost ifrån Pohjola,
Is ifrån den kalla byn, mycken rimfrost finns i Pohjola, mycken is i den kalla byn,
Rim i floder, is i sjöar,
Sjelfva luften är i kalla,
Rimfrostklädda springa harar,
Isomhöljda tumla björnar
Midt på snöbetäckta berget,
Tätt invid snöborgens tinnar,
Rimfrostklädda svanor sjunga,
Isomhöljda änder simma
Midt i snöbetäckta elfven,
~~Rim ...~~
Invid fallet af isbelagda forsen.

Rim må du med kälke släpa,
Draga is med en släde
Ifrån ~~det~~ den vilda fjällens toppe,
Från den stora bergens tinnar!
Svala sen med detta snöslagg,
Kyl ut med den kalla isen
Ställen, hvilka elden skadat,
Skador, hvilka flamn svårt har inbränt.
Om ej det tillfyllest vore,
O du Ukko, högst bland Gudar,
Ukko, du som skyn beherrskar,
~~Som en molnsky gro i öster~~
Som råder öfver himlens strömoln!
Låt en molnsky gro i öster,
Skicka en molnkant ifrån vester,
Stöt dem med kanterna till hopa,
Sammanfoga deras mellanrum!
Låt så regna is och rimfrost,
Helande och goda salfvor,
Uppå de förbrända ställen,
Ställen, hvilka illa skadats!

Dermed smeden Ilmarinen
Släckte ut den röda elden,
Hämmade den ljusa lågan;
Smeden blef åter frisk,
Kom till sin fordna helsa,
Efter eldens svåra skador.

---

## 49:de Runan.

Allt ännu lyser icke solen,
Skinar icke gyllne månan
Uppå dessa Wäinölä's gårdar,
Kalevalas moar;
Kyligt blifver det för grödan,
Besvärligt för hjordarna,
Ovant för luftens foglar,
Ledsnad herrskade bland menskor,
När ej solen någonsin lyser,
Och den milda månen icke ~~lyser~~ skiner.
Gäddan känner hafvets gölar,
Örnen foglars stig i luften,
Vinden skeppets fart för dagen;

Menskobarnen veta icke,
När en dag ånyo uppgår,
Natten sänker sig till jorden,
På den ~~[illegible]~~ dimmbetäckta udden,
Den af skuggor fyllda holmen.
Rådslag hålla då de unga,
Medelålders männer tänka
Hur man utan måne kunde vara,
Huru utan solen lefva
Inom dessa arma gränsor,
I de arma Pohja länder.
Flickorna hålla rådslag,
Syskonbarnen ifrigt tänka,
Komma så till smedens smedja,
Yttra sig med dessa orden:
Upp du smed der invid väggen,
Upp du hamrare bak stenen,
För att smida en ny måne
Och sammanfoga en ny solring!
Illa är, då månen icke lyser,
Ovant, då solen icke skiner.

Steg så smeden upp vid väggen,
Hamrarn reste sig bak stenen,
För att smida sig en ny måne,
Sammanfoga en ny solring;
Utaf guld han månen smider,
Och af silfver nya solen.
Kom då gamle Wäinämöinen,
Ställde sig vid dörren,
Yttrade ett ord och sade:
Och du smed, min kära broder,
Hvad klappar du nu i smedjan,
Hamrar hela dagen igenom?
Det var smeden Ilmarinen,
Yttrade ett ord och svarte:
Uppå gyllne måne jag hamrar,
Smider en sol af silfver,
Dit på himlen fäste,
Ofvan om der nio granna lockern.
Då den gamle Wäinämöinen
Talar sjelf med dessa orden:
O du smed Ilmarinen,

Nu arbetar du på fåfängligheter!
Guldet lyser ej som måne,
Silfret skiner ej som sol!
  Smeden smidde månen färdig,
Hamrade solen färdig,
Lyfte sedan på dem med glädje,
Bar dem upp vackert och försigtigt,
Månen uti granens topp,
Solen i en lång furas krona;
Svetten dröp från förarens hufvud,
Vattnet rann från bärarens panna,
Under det alltför svåra verket,
Vid den mödosamma lyftningen.
  Sitte så månen upphöjd,
Solen äfven fästad,
Månen uti granens krona,
Solen uti tallens topp;
Men månen lyser icke
Och solen skiner icke.
  Då den gamle Wäinämöinen
Talte sjelf med dessa orden:

Nu är tid att rådfråga lotten,
Att mannen gifver akt på tecken,
Hvart solen tog vägen för oss,
Hvart månen försvann för oss.
Sjelf den gamle Wäinämöinen,
Den evärdelige siarn
Täljde spånor ifrån alen,
Ställde spånorna i ordning,
Gick att vända lotterna,
Att med handen ordna lotterna,
Säger sedan dessa orden,
Talade med detta uttryck:
Utaf Skaparn frågar jag lof,
Fordrar ordentligt svar,
Säg nu sannt du Skaparns tecken,
Tala ut du Jumalas lott,
Hvart tog solen vägen för oss,
Hvart försvann månen för oss,
När ej mer i detta lifvet,
Dem man ser på himla-hvalfvet!
Säg nu, lott, som saken förhåller sig,

Icke såsom mannens håg det ville,
Bringa hit sanna budskap,
Yppa om de fasta banden!
Om lotten skulle ljuga,
Så skall dess värde minskas,
Lotten kastas uti elden,
Männernes tecken skall uppbrännas.
Lotten ~~blag~~ bragte sanna budskap,
Männers tecken svarar,
Sade att solen hade hamnat,
Att månen hade försvunnit,
Bort uti Pohjolas stenberg,
Inom koppar-bergen.
Trygge gamle Wäinämöinen
Yttrar derpå dessa orden:
Om jag nu far till Pohjola,
Till Pohja söners stigar,
Visst jag månen får att lysa,
Gyllne solen till att stråla.
Går åstad och fardas skyndsamt
Hän till Pohjola det mörka.

Stiger en dag, stiger tvenne,
Redan på den tredje dagen
Synas Pohja gårdens portar,
Skina fram dess höga stenberg.
Först skrek han med gjudlig stämma
Der vid Pohjolas elf:
Hämten hit en båt,
Att jag slipper öfver elfven!
När ropet icke hördes
Och man icke hämtade båt,
Samlade han en hop med trän,
Qvistar af torra granen,
Tände upp en eld på stranden,
Skaffade en tjock rök i ordning;
Elden uppsteg emot höjden,
Röken höjde sig med tjocka hvirflar i luften.
Louhi Pohjolas värdinna,
Träffar sjelf att stå i fenstret,
Blickar hän mot sundets mynning,
Yttrade ett ord och sade:
Hvad är der för eld, som brinner,

Der i mynningen af holmens sund?
För liten är den till krigseld,
För stor till not-eld.
Sjelfva Pohjola sonen
Skyndade sig ut på gården,
För att se och för att höra,
För att noga observera:
Der bak elfven finnes
En ståtlig man, som vandrar!
Då den gamle Wäinämöinen
Ropar redan andra gången:
Hämta båt, du son i Pohja,
Båt åt Wäinämöinen!
Då nu säger Pohja-sonen,
Svarar sjelf med dessa orden:
Här är ingen båt nu ledig,
Ro dig fram med dina fingrar,
Styr med dina flata händer
Öfver floden här i Pohja!
Då den gamle Wäinämöinen
Tänker efter och begrundar:

Den en man ~~jag~~ ej torde vara,
Som vänder om på vägen,
Gick som gädda uti hafvet,
Såsom sik i öppna elfven,
Simmar snart öfver ~~elfven~~ sundet,
Färdas hastigt detta afstånd,
Steg med ena, steg med andra foten,
Klättrade på Pohja stranden.
Så då Pohjas söner säga,
Onda skaran häftigt larmar:
Träd nu fram till Pohja gården!
Trädde fram till Pohja gården.
Pohjas gossar säga,
Onda skaran larmar häftigt:
Kom nu in i Pohja stugan!
Gick så in i Pohja stugan;
Steg med fötterna i farstun,
Lade ~~sig~~ sin hand i dörrens handtag,
Går derpå in i stugan,
Träder under takets hvälfning.
Männerna der mjöd förtära.

Mätta sig med honungsdrycken,
Hvarje man bär svärd vid sida,
Stridsbeklädd är hvarje kämpe,
För att döda Wäinämöinen,
Vattnets vän om lifvet bringa.
Dessa af den komna spörja,
Yttra sig med dessa orden:
Hvad är usle mannens budskap,
Hvad vet den, som kommit, att förtälja?
Trygge gamle Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade:
Om månen har jag underliga budskap,
Stor förundran öfver solen;
Hvart har ~~stor~~ solen från oss kommit,
Hvart har månen från oss flyktat?
Pohja söner nu svara,
Onda skaran häftigt larmar:
Dit från eder solen kommit,
Solen kommit, mån försvunnit,
Uti sten med brokig sida,
Uti berget utaf jern;

Derifrån slipper du ej utan att släppas,
Blir ej fri utan att befrias.
Då den gamle Wäinämöinen
Talar sjelf med dessa orden:
Om ej mån ur stenen slipper,
Solen ett från berget slipper,
Må vi gifva oss i handgemäng,
Börja en lek med klingan!
Drog ut sitt svärd, blottade sin klinga,
Ryckte skarpa stålet ur slidan,
Månen lyste uppå spetsen,
På dess fäste glänste solen,
Hästen gnäggade på bettet,
Katten gnällde uppå knappen.
Nu de alltså svärden mäta,
Pröfva sina blanka vapen;
War helt litet längre
Svärdet för gamle Wäinämöinen,
Såsom ett sädeskorn,
Så mycket högre, som halmens hylsa.
Ut man så på gården trädde,

Emot hvarannan på planen;
Derpå gamle Wäinämöinen
Slog en gång med blanka svärdet,
Slog en gång och slog en annan,
Skalade som rofvors strängar,
Toppade som linets toppar
Hufvuden af Pohjas söner.
Derpå gamle Wäinämöinen
Gick att beskåda månen,
Att lösa solen
Ifrån stenen med brokig sida,
Ifrån stålbergets ~~sida~~ sköte,
Från den jernuppfyllda klippan.
Wandrar fram ett litet stycke,
Färdas litet fram på vägen,
Ser så en grönskande holme,
Uppå holmen var en prydlig björk,
Under björken en tjock häll,
Under hällen ett berg,
Med ~~e~~ nio dörrar tillslutet,
Och med hundradetal bommar för dörrarna.

Fann en skråma uti stenen,
Ett lönnstreck uti berget;
Drog sitt svärd ur slidan,
Ristade ett streck i stenen
Med det eld-eggade svärdet,
Med den gnistrande klingan;
Stenen bröts i tvenne delar,
Hällen sprack i trenne stycken.
Trygge gamle Wäinämöinen
Tittar in i stenens spricka,
Der dricka ormarne öl,
Maskarne bespisa sig med vört
Inne uti den brokiga stenen,
Uti sprickan på den leverfärgade.
Sade gamle Wäinämöinen,
Talte sjelf med dessa orden:
Derför på de arma värdinnorna
Mycket mindre öl,
När ormarna dricka upp ölet,
Maskarna förtära vörten.
Skar så hufvudet af masken,

Högg af halsen för ormen,
Yttrar sig med dessa orden,
Talar sjelf med detta uttryck:
Icke må i detta lifvet,
Icke efter denna dagen
Ormarne dricka vårt öl,
Maskarne vår malt-dryck!
Derpå gamle Wäinämöinen,
Den evärdelige siarn,
Pröfvade med näfvar dörren,
Riglarna med ordets kraft:
Dörrarna kunna ej med händer öppnas,
Riglarna bry sig ej om ord.
Då den gamle Wäinämöinen
Talte sjelf med dessa orden:
Käring är en karl utan vapen,
En usling yxan utan bett.
Begifver sig genast hem
Med nedsänkt hufvud och sorgset sinne,
Då han ännu ej fick månen
Och ej tag på solen.

sade muntre Lemminkäinen:
Ach du gamle Wäinämöinen!
Hvarföre tog du icke mig
Med dig till vapenbroder,
Nog skulle låsen då hafva öppnat sig,
Riglarna brustit,
Månen skulle sluppit fram att lysa,
solen skulle gått upp föratt skina.
Trygge gamle Wäinämöinen
Talar sjelf med dessa orden:
Riglarna brista ej för ord,
Låsen brytas ej af trollgåden,
Och icke, om man rör vid dem med näfven,
Om man vrider dem med armen.
Gick till sin smeds smedja,
Yttrade ett ord och sade:
O du smed Ilmarinen!
Hamra mig en tregrenig gräfta,
Smid att dessfin hvassa billar,
Smid en väldig knippe nycklar,
Hvarmed jag utsläpper mån från stenen,

Solen lösa kan från klippan.

Det var smeden Ilmarinen,
Den evärdelige hamrarn,
Hans smed mannens behofver,
Smed ett dussin hvassa billar,
Smed en väldig knippe nycklar,
Smed en dugtig bundt af spjut,
Icke stora och icke ~~st~~ små,
Smed dem utaf medel-sorten.

Louhi Pohjolas värdinna,
Pohja-gårdens tandglesa gumma,
Gjorde sig vingar af fjädrar
Och sig tager för att flyga;
Flög först nära hemmet,
Begaf sig derpå längre bort,
Öfver Pohjolas haf,
Till smeden Ilmaris smedja.

Smeden öppnade sitt fenster,
Som om en stormvind var i antåg,
Men ej var det en vind, som kom ~~[illegible]~~,
Det var en grå hök.

Det var smeden Ilmarinen,
Yttrade ett ord och sade:
Hvad söker du, styggа djur,
Hvad sitter du under mitt fenster?
Fågeln gifver sig att tala,
Höken begynner att yttra sig:
Hör mig smed, o Ilmarinen,
O du hamrare evärdlig!
Du just är en kunnig konstnär,
Är en hamrare förträfflig!
Sade smeden Ilmarinen,
Talte sjelf med dessa orden:
Detta är väl intet under,
Om jag är en skicklig hamrare,
När jag har på himlen hamrat,
Smidt på luftens lock!
Fågeln med sin tunga talar,
Höken yttrar dessa orden:
Hvad är det, du smed nu hamrar,
O! hvad smider du nu, konstnär?
Det var smeden Ilmarinen,

Yttrar nu ett ord till genswar:
Det en halsring är, jag smider,
Åt den stygga Pohjola qwinnan,
Hwarmed hon skall tjudras fast
~~uti~~ Wid det fasta bergets sida.
Louhi Pohjolas wärdinna,
Pohjas tandglesa qwinna
Märkte nu att ofärd nalkades,
Att farans dag war för handen;
Gaf sig genast till att flyga,
Flade bort till Pohjola.
Släppte månen lös från stenen,
Löste solen ifrån berget,
Förändrade sig till annat,
Gjorde sig till en dufwa;
Flyger sedan flaxande
Till smeden Ilmaris smedja,
Flög som fågel till dörren,
Kom, som dufwa, uppå tröskeln.
Det war smeden Ilmarinen,
Yttrade ett ord och sade:

Hvarför flög du hit, o fågel,
Kom du dufva uppå tröskeln?
Kråket uti dörren svarar,
Dufvan talar från tröskeln:
Derför må jag stå på tröskeln,
Att dig detta budskap bringa:
Månen stigit har ur stenen,
Solen ut ur klippan sluppit.
Det var smeden Ilmarinen,
Ger sig sjelf att skåda,
Går till dörren af sin smedja,
Skådar noga upp mot himlen,
Ser på fästet månen lysa,
Ser den sköna solen stråla.
Gick så bort till Wäinämöinen,
Yttrade ett ord och sade:
O du gamle Wäinämöinen,
Du en sångare evärdlig!
Kom nu att beskåda månen,
Kom att se på sköna solen,
Redan de på fästet äro,

Kommit till sitt förra ställe.

Trygge gamle Wäinämöinen
Hastade sjelf ut på gården,
Lyftade genast upp sitt hufvud,
Höjde blicken emot himlen;
Månen hade uppgått, solen sluppit lös,
Solen hade funnit himlafästet.

Då den gamle Wäinämöinen
Sjelf sig tager för att tala,
Yttrar sig med dessa orden,
Talar med detta uttryck:
Hell dig måne, att du lyser,
Att ditt anlete du visar;
Hell dig gyllne dag, som randas,
Hell dig sol, som åter uppgår!

Du guldmåne slapp ur stenen,
Sköna sol, du steg ur klippan;
Som en gyllne gök du uppsteg,
Höjde dig som silfver-dufva
Till din fordna plats på fästet,
Till din kända himla-bana.

Så du må hvar morgon uppgå
Åfven efter denna dagen,
Helsa må du åt oss bringa,
Hopa håfvor uppå håfvor,
Hemta fånget åt våra händer,
Bringa lycka ~~till~~ åt vår metkrok!
Vandra nu din väg med helsa,
Lägg din bana frisk till rygga,
Gör din båge skön och vacker,
Gå om aftonen till glädje!



50:de Runan.

Marjatta, vackra barnet,
vexte länge uti hemmet,
I det höga fadershemmet,
I den kända modrens stugor;
Slet sönder fem stycken kedjor,
Nötte af sex ringar
~~Med sin faders ringar~~.
Med sin faders nycklar,
Som lyste i hennes famn.
Nötte hälften utaf tröskeln
Med sina klädningsfållar,
En half stock ofvan sitt hufvud
Med sina fina silkesdukar,
Hälften utaf dörrposterne
Med sina fina ärm-mynningar,
Nötte tiljorna på golfvet
Med de nätta kängornas klackar.
Marjatta, vackra barnet,
Hon den lilla tärnan,
Lefde länge uti oskuld,

Städse vårdande sin kyskhet;
Åter vackra fiskar,
Mjuka tallbarks-brödet,
Men åt icke höns-ägg,
som af tuppen blifvit trådade,
Och icke kött af får,
som hade besökt båssar.
Modren bad henne att mjölka,
Men att mjölka gick hon icke;
Yttrar sjelf med dessa orden:
Ej en flicka, som mig liknar,
Rör vid jufrarna af den ko,
Hvilken stojat har hos tjurar,
Om den ej som qviga mjölkar,
Gifver mjölk i kalf-tillstånd.
Fadren bjöd i hingstens släde,
Hon sätter sig ej i hingstens släde;
Brodren hemtar ett sto,
Jungfrun yttrar dessa orden:
Icke sätter jag mig i släden efter en häst,
Som har gjort besök hos hingstar,

Om ej fölen kunna draga,
Sex års gamla fålorne forsla fram.
Marjatta, det vackra barnet,
Som i oskuld alltid lefver,
Såsom jungfru städse vistas,
Lefver blygsamt såsom hårfager,
Träffade att blifva hjordens herde,
Gaf sig att vandra med fåren.
Fåren vandra långs med backen,
Lammen öfver bergets höjder,
Jungfrun färdades långs lunden,
Vandrade i alfskogen,
Under det gyllene göken gol,
Silfver-stämman högljudt ropte.
Marjatta, det vackra barnet,
Ser ikring sig, lyssnar noga,
Satte sig på bärrik tufva,
Slog sig ned vid bergets sida,
Yttrar dervid dessa orden,
Talar sjelf och säger detta:
Gala du min gyllne gök,

Rösta till du silfver-stämma,
Tennbröst du, låt toner flöda,
Yttra dig, du Tysklands smultron,
Skall jag länge gå med ylle hufva,
Länge såsom herde vandra
På desta vida svedjemarker,
Vidsträckta lunder:
Monn en sommar eller tvenne,
Månne fem eller sex somrar,
Eller tio somrar,
Eller ej ens denna till fullo?
Marjatta, det vackra barnet,
Dröjde länge såsom herde;
Svårt det är att vara herde,
Isynnerhet för ett flickebarn:
Ormen krålar uti gräset,
Ödlor slingra sig på marken.
Nu en orm dock icke krålar,
Nu ej slingrar sig en ödla;
Talade ett bär från backen,
Högrödt lingon ifrån fältet:

Kom, o jungfru, att mig plocka,
Rödkindade, att taga,
Tennbeprydda mö, att sprita,
Koppargördlade, att välja,
Förrän snigeln mig förtärer
Och den svarta ormen spisar!
Hundra hafva kommit att beskåda mig,
Tusen för att annars sitta,
Hundra jungfrur, tusen qvinnor,
Ett oräkneligt antal barn,
Men ej någon, som skulle rört vid mig,
Som mig arma skulle plockat.
Marjatta, det vackra barnet,
Wandrade ett litet stycke,
Gick nu att beskåda bäret,
Röda lingon-bäret plocka,
Med sina goda fingerspetsar,
Med sina vackra händer.
Fann ett litet bär på backen,
Fann ett lingon uppå heden;
Ett bär är det till sitt utseende,

Är till sin natur ett lingon,
Något för högt, för att åtas från marken,
Något för lågt, för att man skulle stiga i ett träd.
Ryckte upp en stör från fältet,
Hvarmed han nedtog bäret;
Så steg bäret ifrån marken
På hennes vackra skodon,
Ifrån de vackra skorna
På hennes rena knän,
Ifrån hennes rena knän
På de prydliga fållarne.
Steg sedan på hennes gördel,
Ifrån gördeln upp på hennes bröst,
Ifrån hennes bröst på haken,
Ifrån hennes hake på hennes läppar,
Flade derpå i munnen,
Ryckte an på hennes tunga,
Ifrån tungan uti svalget,
Gjöt sig derpå uti magen.
Marjatta, det sköna barnet,
Blef deraf nedtyngd och uppfylld,

Blef nu hafvande af bäret,
Började att mycket frodas.
Började att vandra utan snören,
Att vistas utan gördel,
Hemligen besöka bastun,
Sticka sig dit in i mörkret.
Modren begrundar alltid,
Hennes moder tänker efter:
Hvad felas vår Marjatta,
Hvad vår dufva uti hemmet,
Då hon vandrar utan snören,
Vistas utan alla gördlar,
Hemligen besöker bastun,
Sticker sig dit in i mörkret?
Ett barn kunnigt är att säga,
Litet barn att yttra sig:
Detta felas vår Marjatta,
Detta den arma Karjetta,
Att hon länge varit vallhjon,
Länge vallat boskapshjorden.
När ett foster i sitt sköte,

Var det med besvär och smärta
Vid sju och åtta månader,
Nio månader till ända,
Till qvinnans gamla tidpunkt,
Och den tionde till hälften.
På den tionde så händer
Att jungfrun röner en plåga,
Buken blifver hård,
Begynner att häftigt värka.
Anhåller om badstu af sin moder:
Ach du min kära moder!
Skaffa nu ett afskildt ställe,
Ett varmt rum,
Till flickans lilla helgedom,
Till qvinnans plågorum!
Modren kunnig är att tala;
Egen moder till att svara:
Ve dig du Hiisi-skåka!
Utaf hvem är du besofven,
Är det af en ogift man,
Eller en gift [illegible] hjelte?

Marjatta, det vackra barnet,
Hon svarar härtill:
Icke af en ogift man
Och ej af en gift är jag besofven;
Jag gick på kullen för att plocka bär,
Att taga det röda lingonet,
Jag tog bäret med min håg,
Tog en ann' gång med min tunga,
Detta steg uti mitt svalg,
Sjönk derpå uti min mage;
Deraf blef jag tung och uppfylld,
Deraf blef jag hafvande.

Begärde badstu af sin fader:
O du min kära fader!
Gif åt mig ett afskildt ställe,
Gif mig ett uppvärmdt rum,
Der den svaga finge lättnad,
Flickan finge utstå sin plåga.

Fadren kunnig är att säga,
Egen fader kunde svara:
Gå, du skökа, långt från mig,

Aflägsna dig långt, du vindens flotta,
Till björnens sten-boning,
Till björnens häll-grottor.
Gå dit, du sköka, att yngla,
Vindens flotta att föda barn!
    Marjatta, det vackra barnet,
Svarar dertill skickligt:
Ingen sköka torde jag vara,
Icke någon vindens flotta,
Jag skall bringa i ljuset en stor man,
Jag skall föda ett utmärkt foster,
Hvilken maktens makt bekämpar,
Sjelfve Wäinämöinen vinner.
    Nu är flickan satt i trångmål,
Hvart hon skall gå, hvart taga vägen,
Hvarifrån begära sig badstu;
Yttrar så ett ord och säger:
Piltti, minst af mina tärnor,
Bäst af mina tjenarinnor!
Gå att begära badstu från byn,
Badstu ifrån Sara-oja,

Der den svaga finge lättnad,
Jungfrun kunde utstå sin plåga;
Gå fort, skynda hastigt,
Ännu snarare behöfs det!
Piltti, den lilla tärnan,
Yttrade ett ord och sade:
Af hvem skall jag begära bad,
Af hvem skall jag söka hjelp?
Sade vår Marjatta,
Talte sjelf och yttrade sig:
Begär bad af Ruotus,
Badstu utaf Sara-öja!
Piltti, hon den lilla tärnan,
Den ödmjuka tjenarinnan,
Snabb äfven utan att blifva ombedd,
Flink äfven utan att berömmas,
Hastar ut lik en dimma,
Ilar på gården lik en rök;
Samlar sina fållar med näfvarna,
Viker upp sina kläder med handen,
Både sprang och skyndade sig
Fram till Ruotus' boning;
Backarne dunkade under hennes färd,
Höjderne svigtade, då hon besteg dem,

Kottarna dansade på heden,
Gruset störtade ned på kärret;
Kom så fram till Ruotus' stuga,
Inkom uti boningen.
Den fule Ruotus, i vida fållar,
Äter och dricker på de stores vis
I bordets ända, klädd i skjorta,
Helt och hållet i linnen-klädnad.
Ruotus talte från sin måltid,
Röt till, stödjande sig på sitt bord:
Hvad säger du usla,
Hvad springer du eländiga?
Piltti, den lilla tjenarinnan,
Yttrade ett ord och sade:
Jag har kommit att begära bad från byn,
Badstu ifrån Sara-oja,
Der den svaga finge lättnad,
Den betryckta hjelp och bistånd.
Den fule Ruotus värdinna
Vandrade med hand i sidan,
Stökade på golfvets fogning,
Slöjade midt på golfvet,
Hastade så sjelf att fråga,
Yttrade ett ord och sade:

Åt hvem frågar du efter bad,
Åt hvem söker du hjelp?
sade Piltti, lilla tärnan;
Åt vår Marjatta frågar jag efter.
Nu den fula Ruotus' hustru
Talar sjelf med dessa orden:
Badet är ej ledigt för byn,
Icke badstun på Sara-oja;
Finns ett bad på Kytö berget,
Finns i furuskog ett häststall,
Hvarest vindens sköka kan afla sina söner,
Vindens flotta föda sina barn;
När hästen blåser ut andan
Så mån i deri bada!
Piltti, den lilla tärnan,
Ilade hastigt tillbaka,
Både ilade och skyndade sig,
Sade, när hon återkommit:
Bad ej finns i byn der borta,
Badstu ej hos Sara-oja;
Ruotus' fula hustru
Yttrade ett ord och sade:
Badet är ej ledigt för byn,
Icke badstun på Sara-oja;

Finns ett bad på Kytö-berget,
Finns i furuskog ett hästställe,
Hvarest vindens sköka kan afla sina söner,
Vindens flotta föda sina barn,
När hästen blåser ut andan,
så må hon bada deri!
Ja, just så besatt hon sade,
Fullkomligt så hon svarte.
Marjatta den ringa tärnan
Brast deraf ut i tårar,
Talte sjelf med dessa orden:
Jag åstad mig måste gifva,
Liksom annars legohjonet
Eller ock den lönta trälen,
Begifva mig till Kytö-backen,
Wandra hän till furu-fältet.
Kaflade med händerne upp sina kläder,
Samlade ihop sina fållar med näfvarna,
Tog en qvast till sitt värn,
Ett kärleks-löf till sitt skydd.
Vandrade så i sakta mak

Med svåra plågor i buken
Till rummet uti tallskogen,
Till stallet på Tapio backen.

Yttrar sig med dessa orden,
Talar sjelf med detta uttryck:
Kom, du Skapare, till mitt värn,
Till min hjelp, du nåderike,
Under dessa mödosamma värf,
Under dessa svåra tider!
Släpp du flickan ifrån plågan,
Lös qvinnan från magens smärtor,
Att hon ej i plågor dignar,
Störtar uti svåra smärtor!

När hon sedan kommit fram,
Yttrar hon sjelf dessa orden:
Må du, gode häst, nu andas,
Må du, starke fåle, flåsa,
Blåsa ut en ljuflig imma,
Skicka åt mig ett varmt bad,
Att den svaga finge lättnad,
Den betryckta hjelp och bistånd!

Den goda hästen andades,
Starka fålen flåste våldigt
På det plågofulla skötet;
Hvad hästen flåser,
Är lik badet, då det gifves,
Helga vattnet, hvilket kastas.

Marjatta, den ringa tärnan,
Den mycket späda, kyska jungfrun,
Badade så mycket hon behöfde,
Ymnig värme för sitt sköte;
Födde så en liten gosse,
Aflade sitt späda barn
Uppå höet invid hästen,
I den tagelyvydens krubba.

Tvättade sin lilla gosse,
Lindade uti sitt lindan;
Tog så gossen på sina knän,
Satte barnet uti sin famn.

Gömde så sin lilla gosse,
Uppfostrade sin sköna,
Sitt gyllene äpple,

Sin silfver staf,
Gaf honom mat uti sin famn,
Wände honom uti sina händer.
Satte gossen på sina knän,
Barnet i sin famn,
Började att kamma sitt hår,
Att borsta sitt hufvud;
Då försvann gossen från hennes knän,
Barnet från hennes famn.
Marjatta den ringa jungfrun
Blef deröfver mycket sorgsen;
Hade att söka efter,
Sökte sin lilla gosse,
Sitt gyllene äpple,
Sin silfver staf,
Under den malande stenen,
Under meden, hvilken löper,
Under sållet, hvarmed siktas,
Under sån, hvarmed bäres,
Tråd för tråd, benande gräset,
Bredande ut det fina höet.

Länge sökte hon efter sin son,
Efter sin son, sin egen gosse,
Sökte i furuskogen på backen,
Ibland stubbarna i ljungen,
Letade genom tuf hvarje ljungblomster,
Sökande genom hvarje busksnår,
Gräfvande vid enens rötter,
Uträtande trädens qvistar.
Går så uti sina tankar,
Stiger på i sakta vaggning;
Kommer då en stjerna emot henne,
Hon bugar sig för stjernan:
O du stjerna, skapad af Gud!
Vet du icke till min gosse,
Hvar min lilla gosse finnes,
Mitt gyllene äpple?
Stjernan svarar skickligt:
Äfven om jag visste, skulle jag icke säga,
Han har ju skapat äfven mig
Till dessa svåra dagar,
Att tindra uti stränga kölden,

Att lysa uti mörkret.
Går så uti sina tankar,
Wandrar uti sakta vaggning;
Månen kommer då till mötes,
Hon bugar sig för månen:
O du måne, Guds skapade ting!
Vet du icke till min gosse,
Hvar min lilla gosse finnes,
Mitt gyllene äpple?
Månen svarar skickligt:
Äfven om jag visste, skulle jag icke säga;
Han har ju skapat äfven mig
Till dessa onda dagar,
Att ensam vaka om nätterne,
Att ligga om dagarne.
Går så uti sina tankar,
Wandrar uti sakta vaggning;
Träffar solen möta henne,
Hon bugar sig för solen:
O du sol, som Gud har skapat,
Vet du icke till min son,

Hvar min lilla gosse finnes,
Mitt gyllene äpple?
Solen svarar skickligt:
Nog vet jag till din son,
Han ju åfven mig har skapat,
Till dessa goda dagar,
Att vandra uti gyllene skrudar,
Att blänka i silfver klädnad.
Nog vet jag till din son.
Ack, du arma, din son!
Der finnes din lilla gosse,
Ditt gyllene äpple,
Uti kärret intill midjan,
Uti mon intill armarna.
Marjatta den ringa tärnan
Sökte sin gosse på kärret;
Gossen hittades från kärret,
Hämtades hem derifrån.
Åt vår goda Marjatta
Vexte så en vacker gosse;
Men man har ej namn åt honom,

Hvarmed man kunde nämna honom,
Modren kallade honom sin blomma,
Främlingen en sysslolös byting.
Nu man söker den, som kristnar,
Den som döper späda barnet;
Kommer så en gubbe för att kristna,
Virokannas för att döpa.
Gubben yttrar dessa orden,
Talte sjelf och sade detta:
Icke kristnar jag en bedårad,
Döper ej en armer usling,
Om han icke först undersökes,
Undersökes och bedömes.
Hvem skall nu att undersöka,
Att undersöka och att döma?
Trygge gamle Wäinämöinen,
Den evärdelige siarn,
Han blir kallad att undersöka,
Att undersöka och döma.
Trygge gamle Wäinämöinen
Dömer härvid sålunda:

Om gossen är från kärret hemtad,
Blifvit alstrad af ett bär på backen,
Så må gossen gömmas uti jorden,
Invid en bärrik tufva,
Eller föras ut på kärret;
Hufvudet krossas på honom med ett träd!
Sade då den späde gossen,
Tvenne veckors gamla barnet:
Ack dig du enfaldige gubbe,
Enfaldige, blinde gubbe,
Nu du fällt ett dårligt utslag,
Nu du lagen orätt tolkat!
Icke ens för större fel,
Ej engång för värre gerningar
Fördes du sjelf i kärret
Och slogs ej med träd i hufvudet,
När du såsom yngre man
Gaf din egen moders barn
För att prålsa ditt eget hufvud,
Till din egen lösen.
Icke engång då

Fördes du ännu ut på kärret,
När du såsom yngre man
Förgjorde de unga jungfrurna
Uti de djupa böljorna,
Ofvan den svarta dyn.
Gubben kristnade så barnet,
Gjorde barnet uti dopet
Till Karelens konung,
Till en envåldsherre.
Nu den gamle Wäinämöinen
Wredgades och greps af blygsel,
Begaf sig ut att vandra
Långsmed hafvets strand,
Der begynner han att sjunga,
Sjunger så för sista gången,
Qväder sig en koppar skuta,
Ett täckt fartyg af koppar.
Sjelf sätter han sig vid styret,
Gifver sig ut på öppna hafvet,
Sade ännu då han bortgick,
Yttrade då han begaf sig:

Låt ännu en tid gå öfver,
Dagar komma och försvinna;
Då behöfver man mig åter,
Väntar mig igen och saknar,
Att ännu en sampo bringa,
Reda till ett spel ånyo,
En ny måne återföra,
En ny sol i fricket sätta,
När man saknar sol och måne,
Ej har någon fröjd på jorden.
Derpå gamle Wäinämöinen
Seglar bort igenom svallet
Med sin farkost utaf koppar,
Med sin nya koppar skuta,
Seglar bort till högre rymder,
Färdas han till lägre himlar.
Der han stadnade med båten,
Der han fastnade med skeppet,
Lemnade doch quar sin kantele,
Sin ljufliga harpa åt Finland,
Den evärdeliga glädjen åt folket,

De höga runosångerna åt sina barn.

---

Nu jag bör dock munnen sluta,
Tungans band med knutar fästa,
Sångarvärfvet åter lemna,
Låta versens klang förklinga.
Snabba löparn lungan hvilar,
Gerna efter långa loppet,
Lien småningom förslöas,
När den sommarns hö har mejat,
Bäcken uti flodens armar
Slumrar efter språng och bugter,
Sjelfva elden tröttnad slocknar
Bort från långa nätters lågor;
Skulle då ej veka sången
Småningom till hvila längta
Ifrån qvällens sena fröjder,
Aftonsolens sista sånger?
Så jag hörde fordom sägas
Och på andra sidan yttras:

Strida forsen allt sitt vatten
Ej med ens förrinna låter;
Sångarn, der han duglig finnes,
Ej sin sång till ända sjunger;
Saknad sången mera gläder,
Än som mattad midt i loppet.
Må jag alltså stadna, sluta,
Sluta här och gömma resten,
Nysta sången upp som tråden,
Haspla upp den till en härfva,
Hänga den på loftets sparre,
Inom starka elfenlåset.
Dådan den ej nånsin slipper,
Kommer ut i dagen åter,
Förr'n det hårda benet brytes,
Slutna käken våldsamt öppnas,
Tänderna ur raden lossna,
Lemna tungan fri och ledig.
Ty hvad är väl, att jag sjunger!
Om jag än så högljudt drillar,
Sjunger uti hvarje dal och

Hvarje sund med toner fyller;
Ingen moder hör på sången,
Vakar vid dess ljufva toner;
Ej en älskarinna lyssnar
Till dess ljud och lär sig orden.
Granen lyssnar blott till sången,
Tallens grenar orden lära,
Björken af dess skönhet röres,
Rönnen fångar upp dess tonfall.
Tidigt af min moder lemnad,
Skild som barn från fostrarinnan,
Blef jag ensam såsom lärkan
Uppå tufvan, såsom trasten
Uppå stenen, att med lärkan
Drilla, såsom trasten qvittra,
Att af andras händer vårdas,
Af en styfmors nycker ledas.
Hon mig arma från sig stötte,
Dref det moderlösa barnet
Utom stugans vägg, der kalla
Nordanvindens vingar susa,

Att af vädrets fläktar kastas
Kring, af stormens vilda ilar.
Så jag arma lärka irrat,
Svaga fågel flugit länge
Kringom alla landets byggder,
Vandrat usel långa vägar,
Hvarje vind och väder pröfvat,
Stormens tjut i grund studerat,
Under frostens handtag darrat,
Uti köldens händer klagat.
Nu väl mången man jag möter,
Mången man i maklig hvila,
Som med vrede till mig ryter,
Snäser mig med snöda glosor,
Svärjer öfver tungans sladder,
Öfver röstens rädda dallring,
Tadlar, att dess ton är sträf, och
Att mitt lif i sång förnötes,
Att jag dertill illa sjunger,
Orden orätt sammanfogar.
Men jag ber Er, kära männer,

den ej snedt på mig, om också
sången längre blef, om äfven
Illa jag dess toner ordnat!
Ej mig någon sjunga lärde;
Ej jag sett de storas salar,
Fått från främmand land min lärdom,
Långtifrån min visdom hemtat.
Andra alla lärdom samlat;
Jag ej kunn från hemmet vandra,
Ej min moders sida lemna,
Skiljas från den äfvergifna;
Hemma jag det lilla lärde,
Under trånga stugans sparrar,
Vid min kära moders sida,
På en spånhög vid min broder,
Sittande en liten pyrfoel,
Sotig och med rifven skjorta.
Likväl jag på mina skidor
Banat spår för sångarskaran,
Vägen märkt vid trädens toppar,
Brutit, skalat deras grenar.

Der går spåret fram, der banan
Bruten är för andras fötter,
Att af bättre skalder trampas,
Att af sånger mera rika
Återgjuda för ett yngre
Slägte, för mitt folk det unga.

